

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Diplomová práce

**Spolupráce Celní správy České republiky a Státní
zemědělské a potravinářské inspekce**

Průša Petr

© 2013 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra práva

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Průša Petr

Veřejná správa a regionální rozvoj Sezimovo Ústí - Tábor

Název práce

Spolupráce Celní správy ČR a Státní zemědělské a potravinářské inspekce

Anglický název

Cooperation of Customs Administration of the Czech Republic and Czech Agriculture and Food Inspection Authority

Cíle práce

Analýza a zhodnocení spolupráce Celní správy ČR a Státní zemědělské a potravinářské inspekce se zřetelem k právním předpisům, interním předpisům a dohodě o koordinaci a spolupráci při výkonu kontrolní činnosti uzavřené mezi SZPI a GRČ. Rozbor praktických příkladů spolupráce a její přínos v ochraně spotřebitele. Doporučení a možnosti zlepšení metodiky spolupráce.

Metodika

Výklad práva, komparativní a analytická metoda, dotazovací metoda, metoda statistického zpracování a vyhodnocení dat, interpretace dat

Harmonogram zpracování

Sběr dat, vyhotovení zadání práce - do 31.1.2012

Vypracování teoretické části - do 31.5.2012

Vypracování praktické části - do 31.10.2012

Odevzdání práce - do 31.3.2013

Rozsah textové části

60-80 stran

Klíčová slova

obecná bezpečnost a zdravotní nezávadnost potravin, spolupráce Celní správy ČR a Státní zemědělské a potravinářské inspekce, potravinářské zboží, komodita, celní dohled a kontrola, celní řízení, celní zákon, zákon o potravinách

Doporučené zdroje informací

Babička, L.: Průvodce světem potravin: Rady spotřebitelům, na co si dát pozor při nakupování a manipulaci s potravinami. Praha: Informační centrum bezpečnosti potravin Ministerstva zemědělství, 2009. 40 s. ISBN: 978-80-7084-878-4.
Boguszak, J., Čapek, J., Gerloch, A.: Teorie práva. 2. přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2004, 347 s. ISBN 80-7357-030-0.
Hulva, T.: Ochrana spotřebitele. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2004. 452 s. ISBN: 80-7357-064-5.
Hulva, T.: Ochrana spotřebitelův komunitárním evropském právu. Praha, Česká advokátní komora, 2004. ISBN 1210-6348.
Kadlec P. et al.: Co byste měli vědět o výrobě potravin, (2009), KEY Publishing s.r.o., (2009), ISBN 978-80-7418-060-6
Sábelová L., Matoušek P.: Meritum Clo, (2007), Nakladatelství ASPI, (2007), 978-80-7357-263-1
Škopek, B.: Průvodce legislativou potravin – 2.díl. 1. vyd. Praha: Ústav zemědělských a potravinářských informací, 2005. 64 s. ISBN 80-7271-161-X.
Celní zákon č. 13/1993Sb., v platném znění
Zákon o celní správě č. 185/2004Sb., v platném znění
Nařízení rady (EHS) č. 2913/1992 celní kodex
Zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabakových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, v platném znění
Zákon č. 146/2002 Sb., o Státní zemědělské a potravinářské inspekci a o změně některých souvisejících zákonů, v platném znění
Nařízení Rady č. 1277/2011 mění příloha I Nařízení Rady č. 669/2009, kterým se provádí Nařízení Rady č. 882/2004 kontroly potravin a obsahu aflatoxinů a pesticidů
Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, kterým se zřizuje Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin
Nařízení Rady č. 852 a 853/2004 o hygienických požadavcích u potravin

Vedoucí práce

Mráčková Jitka, JUDr., CSc.

Termín odevzdání

březen 2013

JUDr. Jana Borská
Vedoucí katedry

V Olomouci dne 3. 11. 2013

prof. Ing. Jan Hron, DrSc., dr.h.c.
Děkan fakulty

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Spolupráce Celní správy České republiky a Státní zemědělské a potravinářské inspekce" jsem vypracoval(a) samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autor(ka) uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil(a) autorská práva třetích osob.

V Praze dne 27.3.2013

Poděkování

Rád(a) bych touto cestou poděkoval vedoucí práce JUDr. Jitce Mráčkové, CSc., za trpělivost, odborné vedení a rady při psaní této práce. Dále bych rád poděkoval *MVDr. Miroslavovi Tkáčovi* zo Štátnej veterinárnej a potravinovej správy SR, za cenné postřehy a uvedení do problematiky v oblasti potravin.

Spolupráce Celní správy České republiky a Státní zemědělské a potravinářské inspekce

Cooperation Customs administrative of the Czech Republic and State Agricultural and Food Inspection

Souhrn

Diplomová práce je věnována spolupráci Celní správy ČR a Státní zemědělské a potravinářské inspekce v oblasti bezpečnosti potravin. V posledních letech zaznamenáváme sofistikovanější metody falšování, kontaminace, používání systému náhražek a nových materiálů v potravinářství. Celní správa ČR je první státní orgán, který může ochránit spotřebitele při odhalování nebezpečných a zdravotně závadných potravin dovážených na území České republiky ze třetích zemí. Úvodní část je věnována organizační struktuře obou státních orgánů zejména s ohledem na změny po 1.1.2013. Na tuto část práce navazuje problematika souvisejících právních předpisů jak na národní úrovni, která upravuje dovoz potravin a surovin, tak na úrovni evropského Společenství. V další části práci je podrobněji rozebrána dohoda o vzájemné součinnosti mezi Celní správou ČR a Státní zemědělskou a potravinářskou inspekcí, která byla podepsána mezi Generálním ředitelstvím cel a Státní zemědělskou a potravinářskou inspekcí. Práce je věnována zhodnocení této spolupráce a snaží se nalézt možnosti jak tuto spolupráci zlepšit a zefektivnit.

Summary

The aim of my thesis is devoted to cooperation Customs Administration and the State Agricultural and Food Inspection Authority in the field of food safety. In recent years, more sophisticated methods of adulteration, contamination, the use of substitutes and new materials in the food industry. Customs Administration of the Czech Republic is the first state institution that can protect consumers in detecting hazardous and unhealthy food imported to the Czech Republic from third countries. The first part of my thesis is devoted to the organizational structure of the two government administration, especially with regard to the changes after date 1.1.2013. On this part continues with issues related

legislation at the national level, which regulates the import of foodstuffs and raw materials, and at the level of the European Community. In the next section, this work discussed with the signing of the interaction between the Customs Administration of the Czech Republic and the State Agricultural and Food Inspection Authority, which was signed between the General Directorate of Customs and the State Agricultural and Food Inspection Authority. The theses dedicated to the appreciation of this cooperation and try to find ways to improve the cooperation and more effective.

Klíčová slova: Celní správy České republiky, Státní zemědělská a potravinářská inspekce, dovoz potravin a surovin, spolupráce státních orgánů při dovozu potravin a surovin

Keywords: Customs Administration of the Czech Republic, the Czech Agriculture and Food Inspection Authority, imports of food and raw materials, government cooperation on import of food and raw materials

OBSAH

1. Úvod	10
2. Cíl a metodika	12
3. Teoretická část	14
3.1. Spolupráce Celní správy ČR a Státní zemědělské a potravinářské inspekce	14
3.1.1. Celní správa ČR jako orgán státní správy České republiky	15
3.1.1.1. Organizační struktura Celní správy ČR k 1.1.2013	22
3.1.1.2. Právní předpisy upravující danou problematiku	24
3.1.2. Státní zemědělská a potravinářská inspekce jako orgán státní správy České republiky	27
3.1.2.1. Organizační struktura Státní zemědělské a potravinářské inspekce	30
3.1.2.2. Právní předpisy upravující činnost Státní zemědělské a potravinářské inspekce	32
3.2. Úvod do problematiky	35
3.2.1. Systém rychlého varování – RASFF	35
3.2.1.1. Fungování systému varování a povinnosti vyplývající z Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 ze dne 28. ledna 2002	36
3.2.1.2. Postup oznámení nebezpečných potravinářských výrobků	37
4. Praktická část	39
4.1. Dohoda o vzájemné součinnosti mezi Celní správou ČR a Státní zemědělskou a potravinářskou inspekcí	39
4.1.1. Příklady spolupráce Celní správy ČR a Státní zemědělské a potravinářské inspekce na základě dohody	56
4.1.1.1. Příklad dovozu guarové gumy	57
4.1.1.2. Příklad dovozu zázvorového čaje z Čínské lidové republiky	61
4.1.1.3. Příklad dovozu sójových ochucovadel z Čínské lidové republiky	63
4.1.2. Postupy v případech speciálního ošetření zboží potravinového charakteru	66
4.1.3. Spolupráce Celní správy ČR a Státní zemědělské a potravinářské inspekce při vývozu potravin	68

4.1.4.	Možnosti opravných prostředků v průběhu celního řízení a prostředky obrany dovozce při zjištění o nevyhovujících výsledků odebraných vzorků potravin nebo surovin upravených v dohodě	69
4.2.	Zhodnocení	71
4.2.1.	Statistické údaje v oblasti bezpečnosti potravin a dovozu potravin do ČR	71
4.2.2.	Spolupráce Celní správy a státních orgánů při dovozu v zahraničí	74
4.2.2.1	Spolupráce Celní správy Slovenské republiky a orgánů dohledu a dozoru nad zemědělskými výrobky, potravinami, surovinami při dovozu ze třetích zemí	74
4.2.2.2	Prováděné kontroly potravinových komodit ve Švédském království	76
4.2.2.3	Systém prováděných kontrol potravinových komodit ve Spojených Státech	77
4.3.	Vyhodnocení spolupráce Celní správy a Státní zemědělské a potravinářské inspekce pomocí zvolených metodických otázek v dotazníku	85
5.	Výsledky a diskuze	109
5.1.	Posouzení efektivity spolupráce Celní správy ČR a Státní zemědělské a potravinářské inspekce na základě dohody o koordinaci a spolupráci při výkonu kontrolní činnosti uzavřená mezi Státní zemědělskou potravinářskou inspekcí a Generálním ředitelstvím cel na základě praxe	109
	Závěr	122
	Literatura	125
	Seznam příloh	130
	Přílohy	132

1. Úvod

Celní správa ČR jako orgán státní správy má nezastupitelnou úlohu v ochraně spotřebitele a trhu v ČR. Díky rozsáhlým pravomocím je významným prostředkem kontroly a dohledu. Systém kontroly je v ČR založen na spolupráci více státních kontrolních orgánů. Celní správa ČR spolupracuje hned s několika státními orgány (např. s Českou obchodní inspekcí, Státním ústavem pro jadernou bezpečnost, Státní veterinární správou, Českou inspekcí životního prostředí a dalšími státními orgány viz. příloha č. 19). Nové kompetence získala vstupem ČR do evropského Společenství v roce 2004¹ a to zejména z důvodu ztráty statutu vnější hranice. Se statutem vnější hranice zůstaly mezinárodní letiště. Jednou z nejvýznamnějších kompetencí v rámci kontroly a dohledu se stala oblast bezpečnosti potravin, kde úzce spolupracuje s dalším státním orgánem Státní zemědělskou a potravinářskou inspekcí. V roce 2004 bylo na úseku dovozu potravin ze třetích zemí odebráno celkem 131 vzorků k následné analýze a to jen na území Prahy. Pro porovnání bylo v loňském roce (2012) odebráno jen 19 vzorků k další analýze. Čím je to způsobeno? Je pravdou, že došlo k poklesu počtu dovozů v ČR, a to zejména díky vstupu do evropského Společenství. Ale při porovnání počtu zásilek v roce 2004 a rokem 2012 nám snížení počtu kontrol nevychází. Problematika bezpečnosti potravin je velice rozsáhlá. Právě tento trend snižování počtu kontrol mě vedl k vypracování mé diplomové práce. V úvodní části své práce jsem se okrajově zaměřil na strukturu dotčených institucí zejména Celní správu ČR a Státní zemědělskou a potravinářskou inspekcí. Celní správa ČR během své existence prochází neustálým vývojem a různými druhy transformací. Od 1.1.2013 vstoupila v platnost nová organizační struktura a to z třístupňového na dvoustupňovou úroveň. Vyrovnala se tak v systému řízení se Státní zemědělskou a potravinářskou inspekcí. Dále jsem se ve své práci zaměřil na systém fungování spolupráce v této oblasti v Evropě, ale i Spojených státech amerických. V jedné části diplomové práce se věnuji i problematice RASFF². V praktické části je podrobně popsána struktura spolupráce mezi Celní správou ČR a Státní zemědělskou a potravinářskou inspekcí, která je založena

¹ Vstup České republiky do evropského Společenství byl realizován po několika letech vyjednávání dnem 01.05.2004

² RASFF – Rapid Alert System of Food and Feed (Systém rychlého varování pro potraviny a krmiva) slouží k oznamování přímého nebo nepřímého rizika pro lidské zdraví pocházejícího z potraviny nebo krmiva.

zejména na podepsané dohodě³ mezi Generálním ředitelstvím cel a Státní zemědělskou a potravinářskou inspekcí. Tato dohoda slouží k efektivní kooperaci a definuje postupy v jednotlivých případech kontrol zásilek. Součástí podrobného analyzování fungování spolupráce na základě zmíněné dohody, byl i řízený rozhovor s pracovníky obou orgánů. Zároveň byl vypracován dotazník s otázkami, které pomohly celou spolupráci graficky zhodnotit. Výsledkem jsou slovní, ale i grafické výstupy, které nám pomohou se v otázkách posouzení efektivity spolupráce, mezi Celní správou ČR a Státní zemědělskou a potravinářskou inspekcí, zorientovat. V závěru diplomové práce je zhodnocena spolupráce, její přínosy a slabiny v celém spektru činností obou státních orgánů. Do hodnocení spolupráce nám vstoupila aféra z posledních měsíců, například Methyl⁴, která nám všem ukázala slabiny a nástrahy. Je na nás, abychom se poučili pro příští období.

³ Dohoda o vzájemné součinnosti a spolupráci mezi Generálním ředitelstvím cel a Státní zemědělskou a potravinářskou inspekcí.

⁴ Methyl, nebo Methanol, po chemické stránce zařazován mezi alkoholy, je v nízkých koncentracích přirozenou složkou lihovin, vyrobených řádným způsobem, jeho obsah v lihovinách je závislý na typu lihoviny, maximální povolené množství je 12 g na litr

2. Cíl a metodika

Hlavním cílem práce je analýza platné právní úpravy v souvislosti s dohledem, kontrolou, a mechanismy spolupráce mezi Celní správou ČR a Státní zemědělskou a potravinářskou inspekcí. Jedná se zejména o analýzu zákona č. 146/2002 Sb., o Státní zemědělské a potravinářské inspekce a o změně některých souvisejících zákonů, zákona č. 13/1993 Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů, od 1.1.2013 je účinný zákon č. 17/2012 Sb., o celní správě, v platném znění. Dále analyzuje z pohledu evropské právní úpravy Nařízení Rady (ES) č. 178/2002 ze dne 28. ledna 2001, ve znění pozdějších předpisů, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva⁵, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin, a dále Nařízení Rady (ES) č. 882/2004 ze dne 29. dubna 2004 o úředních kontrolách za účelem ověření dodržování právních předpisů týkajících se krmiv a potravin a pravidel o zdraví zvířat a dobrých životních podmínkách zvířat. Dílčím cílem práce je rozbor dohody mezi Generálním ředitelstvím cel a Státní zemědělskou a potravinářskou inspekcí v souvislosti s účinným vykonáváním kompetencí státní správy s požadavky potravinového práva evropského Společenství. Dalším dílčím cílem je posouzení systému fungování a efektivity spolupráce mezi Celní správou ČR a Státní zemědělskou a potravinářskou inspekcí. Pro vytvoření náhledu jsou v diplomové práci uvedeny konkrétní případy realizovaných dovozů potravinových komodit ze třetích zemí na území evropského Společenství tak, jak je zachycuje výkon úřední kontroly z pohledu Celní správy ČR a následný návrh opatření.

Práce byla zpracována na základě sekundární analýzy dat. Základem vypracování práce bylo použití metody výkladu právních norem, kdy výkladem práva se rozumí interpretace právního textu, zákonů, ale i dalších právních předpisů, dále smluv a právních úkonů. Cílem této interpretace bylo objasnit smysl tohoto textu, který vystupuje jako objekt této interpretace, především s ohledem na následnou aplikaci práva či jiné možné formy realizace práva. Z důvodu rozsáhlosti dané problematiky bylo nutné vybrat část právních předpisů, aby nedošlo k překročení normovaného rozsahu diplomové práce.

⁵ Potravinové právo je třeba chápat jako souhrn právních předpisů vztahujících se na bezpečnost potravin a surovin, na hygienu a mikrobiologické a jakostní požadavky

K rozboru vybraných právních předpisů, které se zabývají problematikou dohledu nad dovozem potravinových komodit, kontrolou, spoluprací Celní správy ČR a Státní zemědělské a potravinářské inspekce, budou doplňkově využity zejména tyto výkladové metody:

- Gramatický výklad jako výklad právního předpisu z jeho textu. Při výkladu bude vycházeno ze struktury věty, rozebrán vztah mezi jednotlivými částmi souvětí i jednotlivých vět.
- Logický výklad, který se bude opírat o klasické poznatky formální logiky aplikované na oblast práva, se zaměřením na logickou strukturu textu.
- Systematický výklad, který nastoupí jako výklad založený na posouzení jazykového a logického kontextu.

Výše uvedené metody by neměly být používány samostatně. Metody by se měly vzájemně doplňovat, aby tvořily součást plynulého myšlenkovitého procesu⁶. Nejvíce využívanou metodou v práci bylo analyzování, vyhodnocování. Snažím se rozebírat platnou právní úpravu související s cílem práce. Problematiku spolupráce a její efektivitu se metoda snažila kriticky zhodnotit a vysvětlit ne-fungování. Další použitou metodou v práci byla komparativní metoda, pomocí které byla provedena analýza spolupráce a fungování celní správy a potravinářské inspekce v některém ze členských států evropského Společenství. Na závěr byl k vyhodnocení efektivity spolupráce použit řízený rozhovor a dotazníkový soubor otázek s pracovníky dotčených státních orgánů v České republice.

⁶ Boguszak et al.: Teorie práva I, (2001), EUROLEX Bohemia Praha, vydání 1., ISBN 80-86432-13-0, str. 150

3. Teoretická část

3.1 Spolupráce Celní správy ČR a Státní zemědělské a potravinářské inspekce

V posledních letech zaznamenáváme sofistikovanější metody falšování, kontaminace⁷, používání systému náhražek a nových materiálů v potravinářství. Ve spojených státech zaznamenaly novou metodu maskování vůně a chutě u dovážené kávy přídatky vanilky a ořechové příchutě⁸. Je nutností i v celosvětovém měřítku aplikovat výměnu a shromažďování těchto dat, jejich analýzu a poté stanovit společný postup dozorových a kontrolních orgánů ve všech vyspělých státech. Důvodem je obrana proti nekalým, klamavým praktikám distributorů, výrobců a dalších skupin, při pohybu potravinových komodit, které představují riziko pro lidský organismus. Tohoto problému si je vědoma i Česká republika a Evropská unie⁹. Bezpečnost potravin se stala základním principem evropské potravinové politiky, který zaručuje ochranu zdraví spotřebitelů.

Česká republika usnesením vlády č. 61 ze dne 18. ledna 2010 vypracovala strategii bezpečnosti potravin a výživy na období let 2010 – 2013¹⁰. Tento dokument navázal na předcházející materiály z let 2001, 2004 a 2007. V něm je mimo jiné uvedeno, že celní

⁷ Lewis R.: 1,001 Chemicals in Everyday Products, (1994), Van Nostrand Reinhold is an Intl Thomson Publishing, ISBN 0-442-01458-9, str. 127

⁸ Po katastrofálním zamrznutí plantáží kávovníku v Brazílii, dostali příležitost zapojit se do světového obchodu s kávou další země jako Keňa a Viet-Nam. Díky největším korporacím, které v té době měli zázemí ve Viet-Namu, zaplavil světový trh nejen v USA produkt kávy levnějšího rázu (až o 60 % levněji je vykupováno kávové zrno kávovníku robusta, oproti kvalitnějšímu a ne nahořklému kávovníku arabika, pěstovaného v Brazílii a Keni) viz: Roberts P.: The END of FOOD, (2008), Houghton Mifflin Copany, Boston, ISBN 978-0-618-60623-8 p.157

⁹ Základní požadavky na jakost a zdravotní nezávadnost potravin stanoví Nařízení Rady (ES) č. 178/2002 o zásadách potravinového práva, Evropského úřadu pro bezpečnost potravin. Česká legislativa upravuje požadavky na potraviny uváděné na trh v České republice zákonem č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, ve znění pozdějších předpisů. Zároveň vznikla Evropská technologická platforma Potraviny pro život: Vize 2020, která si stanovila za cíl výrobky, které budou mít pozitivní dopad na zdraví a kvalitu života obyvatel v Evropě v angl. „Ad life to yeears“, která má několik bodů k dosažení cíle „zdravější potraviny“ viz: Kadlec et al.: Co byste měli vědět o výrobě potravin?, (2009), KEY Publishing Ostrava, ISBN 978-80-7418-051-4, str. 76-77

¹⁰ Strategie bezpečnosti potravin a výživy na období let 2010 – 2013, Ministerstvo zemědělství, (2010), Praha, ISBN: 978-80-7084-883-8, str. 6

orgány, které jsou příslušné k provádění celních kontrol, provádí při dovozu vybraných výrobků potravin a krmiv kontroly spolu s příslušnými orgány státního dozoru.

Celní správa ČR v rámci dohledu nad dovozem potravinářských výrobků ze třetích zemí¹¹ potřebovala odborného partnera, kterým se stala Státní zemědělská a potravinářská inspekce. Realizace spolupráce funguje na základě podepsané dohody o spolupráci (dále jen „dohoda“)¹², která řeší detailnější spolupráci mezi dotčenými orgány.

3.1.1 Celní správa ČR jako orgán státní správy České republiky

Celnictví patří mezi nejstarší známé povolání¹³. Pojmy jako clo, poplatek nebo celník a výběrčí, jsou staré jako lidstvo samo. První známé písemné zmínky o cle lze nalézt i v Písmu svatém. I přes postupný vývoj a různé transformace zastává Celní správa ČR nezastupitelnou a důležitou roli jako součást veřejné správy v České republice i dnes. Veřejná správa je chápána jako „služba (péče) veřejnosti“ a domnívám se, že to je hlavní poslání Celní správy ČR. Lepší dostupnost a lepší efektivita byla jedním z důvodů, proč na přelomu roku 2012 a 2013 změnila organizační uspořádání. Tato změna byla realizována na základě zákona č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky. Celní správa ČR jako orgán státní správy má specifickou roli.

Na jedné straně jsou pracovníci Celní správy ČR zařazeni do ozbrojených složek, čímž jsou oprávněni nosit a použít zbraň ve stanoveném rozsahu, přesto jsou zároveň správním orgánem¹⁴. Správní orgány je třeba chápat jako orgány moci výkonné, orgány územních samosprávných celků, jiné orgány, fyzické osoby a právnické osoby, pokud vykonávají

¹¹ Třetí země je termín, pod kterým je nutné rozumět ty země, které nejsou členy evropského Společenství

¹² Jedná se o jednu z dohod o vzájemné součinnosti a spolupráci státních orgánů, kterou Celní správa ČR v zastoupení Generálním ředitelstvím cel podepsala. Signatáři jsou Generální ředitelství cel a Státní zemědělská a potravinářská inspekce. Dohoda obsahuje včetně příloh 20 stran. První dohoda byla podepsána v roce 1989, změnou v evropské legislativě a změnou zákona o Státní zemědělské a potravinářské inspekce bylo nutné podepsat novou dohodu. Zatím poslední znění dohody bylo aktualizováno na konci roku 2010..

¹³ Mainuš F.: Historie celnictví v ČSSR, (1977), Vydání 1. Naše vojsko Praha, str. 24

¹⁴ Hendrych et al.: Správní právo obecná část, 6. vydání C.H.BECK, (2006), Praha, ISBN 80-7179-424-2, s.127

působnost v oblasti veřejné správy¹⁵. Celní správa ČR má také úlohu v oblasti trestního řízení. Má postavení policejního orgánu u vybraných trestních činů na úseku porušení celních a daňových předpisů, v oblasti podloudnictví s omamnými látkami, dále v oblasti nakládání s vojenským materiálem¹⁶. Celní správa ČR je podřízena Ministerstvu financí ČR.

Vstupem České republiky do evropského Společenství byla Celní správa ČR nucena se rozhodnout, kam směřovat dál. Ztráta vnější hranice znamenala citelnou „ztrátu“ a proto se rozhodovalo, jaké kompetence nahrazující kontrolu na hraničních přechodech, přenést na Celní správu ČR. Dle sdělení tehdejších pracovníků Celní správy ČR, byla jednání o směřování velmi intenzivní, a připomínala známého „porcování medvěda“¹⁷ v poslanecké sněmovně v závěru roku. Celní správa ČR tak po vstupu České republiky do evropského Společenství získala celou řadu nových kompetencí s velmi širokou působností.

Tab. č. 1 Seznam kompetencí Celní správy ČR

Kompetence	Oblast vykonávané činnosti v rámci přidělené kompetence
Správa cel a daní, celní řízení	Celní dohled a celní kontrola u zboží dováženého, vyváženého a tranzit zboží, kontrola dodržování obchodně politických opatření platných v ČR a EU, zákazů a omezení při dovozu, vývozu a tranzitu zboží, pátrání po zboží protiprávně dovezeného nebo vyvezeného nebo odňatému celnímu dohledu a zjišťování osob, které zboží odňaly dohledu nebo se tohoto odnětí účastnily, nebo toto zboží získaly, řízení o porušení celních předpisů, rozhodování o zajištění zboží pro řízení o porušení právních předpisů, dělená správa ¹⁸ , správa spotřebních a energetických daní
Kontrola omezení plateb v hotovosti a ohlašovací povinnosti osob při dovozu a vývozu finančních	Kontrola, zda jsou platby převyšující v přepočtu hodnotu 15 000 EUR prováděny bankovním převodem, kontrola zda nejsou přes vnější hranice EU (v ČR pouze

¹⁵ Rozsudek soudního dvora ze dne 14. února 2012 řízení o předběžné otázce, [online]: [cit.2012.10.06] dostupné z: <http://eur-lex.eu/lexUriServ/lexUriServ.do?uri=CELEX:62009CJ0204:CS:HTML>

¹⁶ Kovárník L.: Celní správa České republiky, Bezpečnostní sbory, (2009), , [online]: [cit.2012.10.06] dostupné z http://bezpecnostni-sbory.wbs.cz/clanky/5-2009/Celni_sprava_ceske_republiky.htm

¹⁷ Porcování medvěda je v českém politickém slangu ustálený název pro tu část projednávání státního rozpočtu v Poslanecké sněmovně PČR, při níž je prostřednictvím komplexního pozměňovacího návrhu rozpočtového výboru na základě kuloárních jednání a lobbyistických zájmů rozdělována část rozpočtu na veřejné prospěšné projekty konkrétních žadatelů.

¹⁸ Dělená správa má za úlohu vybírání a vymáhání pokut, nedoplatků, uložených nejenom Celní správou ČR, ale i Policií ČR, Finančními úřady ČR a dalšími státními orgány

prostředků a cenných věcí	mezinárodní letiště) převáženy finanční prostředky a cenné věci (zlato, diamanty apod.) převyšující hodnotu 10 000 EUR
Ochrana práv duševního vlastnictví	Kontrola, zda není na území ČR jakkoliv nakládáno se zbožím porušujícím práva duševního vlastnictví
Ochrana přírody	Kontrola exemplářů dle úmluvy CITES (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora) při dovozu a vývozu, zpětném dovozu a tranzitu
Ochrana předmětů historické a kulturní hodnoty	Kontrola přepravovaných předmětů, zda mají příslušná povolení (např. povolení k vývozu z území ČR)
Kontrola přepravy omamných a psychotropních látek	Kontrola přepravy drog a anabolik a prekurzorů
Kontrola v oblasti silniční dopravy	Zejména vážení nákladních vozidel, kontrola časového zpoplatnění – dálniční kupóny, a výkonového zpoplatnění - mýtné, kontrola plnění podmínek pro přepravu nebezpečných nákladů
Kontrola zaměstnávání cizinců	Zda zaměstnavatelé plní všechny zákonné povinnosti související se zaměstnáváním cizinců ze zemí EU i mimo EU

Zdroj: Internetové stránky Celní správy ČR, (2012)

Celní správa ČR vstoupila na přelomu roku 2012 – 2013 do nové organizační struktury řízení. Základní rozdělení a výčet činností jednotlivých útvarů Celní správy ČR byl zakotven v zákoně č. 185/2004 Sb., o Celní správě České republiky, v platném znění, který vymezoval jednotlivé úrovně celní správy do 31.12.2012 a to ve formě třístupňového řízení. Nejvyšším orgánem Celní správy ČR bylo Generální ředitelství cel, poté následovalo osm Celních ředitelství a padesát čtyři samotných Celních úřadů. Od 1.1.2013 došlo k přechodu ze třístupňového na dvoustupňovou úroveň řízení (nejvyšším orgánem Celní správy ČR zůstalo Generální ředitelství cel, a nově vznikly Celní úřady, které sídlem kopírující uspořádání krajů v ČR). Současně s těmito změnami došlo také ke snížení počtu zaměstnanců Celní správy ČR ¹⁹.

Generální ředitelství cel

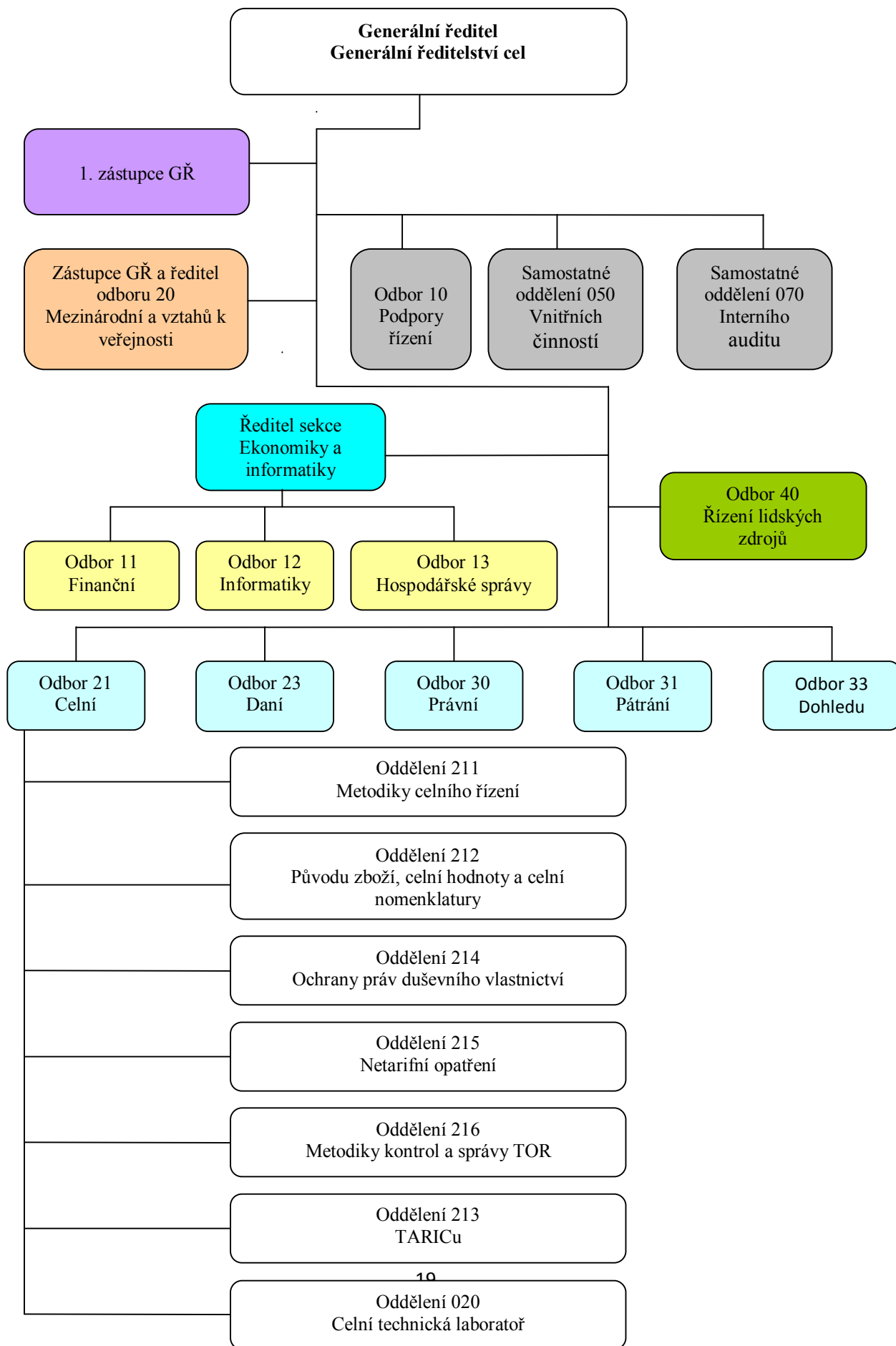
Generální ředitelství cel (dále jen „GŘC“) je nejvyšší institucí ve struktuře Celní správy ČR, a v jejím čele stojí generální ředitel, který je jmenován ministrem financí. Základní

¹⁹ Portál Celní správy ČR: O České CS, [online]: [cit.2012.10.01] dostupné z: <http://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/Stranky/o-ceske-CS.aspx>

činnosti byly definovány v § 3 odst. 4 zákona č. 185/2004 Sb., o Celní správě České republiky a to do konce roku 2012. GŘC se podílelo zejména na přípravě návrhů právních předpisů vztahujících se pro oblast celnictví. Metodicky řídilo Celní ředitelství (dále jen „CŘ“) a Celní úřady (dále jen „CÚ“) v oblasti výkonu dohledu a kontroly, celního hodnocení, celního dluhu, celní politiky apod.²⁰

²⁰ Zákon č. 185/2004 Sb., o Celní správě České republiky, v platném znění, § 3 odst. 4 písm. a) až c), kde je přesná definice kompetencí Generálního ředitelství cel ČR

Ob. 1 Organizační schéma Generálního ředitelství cel ČR ke dni 31.12.2012

Celní ředitelství

Celní ředitelství (dále jen „CŘ“) bylo strukturálně v postavení „uprostřed“ celé organizace a byly podřízeny Generálnímu ředitelství cel (dále jen „GŘC“). Hlavním představitelem CŘ byl ředitel, který byl jmenován, ale i odvoláván generálním ředitelem.

Celkem působilo 8 celních ředitelství v rámci celé ČR (Praha, Plzeň, Ústí nad Labem, České Budějovice, Brno, Ostrava, Olomouc, Hradec Králové). Podřízeny CŘ pak byly jednotlivé celní úřady, které se nacházely v územním obvodu daného ředitelství.

Přesné definování kompetencí CŘ můžeme nalézt v § 4 odst. 4, 5, 6, 7 a 8 zákona č. 185/2004 Sb., o Celní správě ČR²¹, ve znění pozdějších předpisů.

Celní úřady

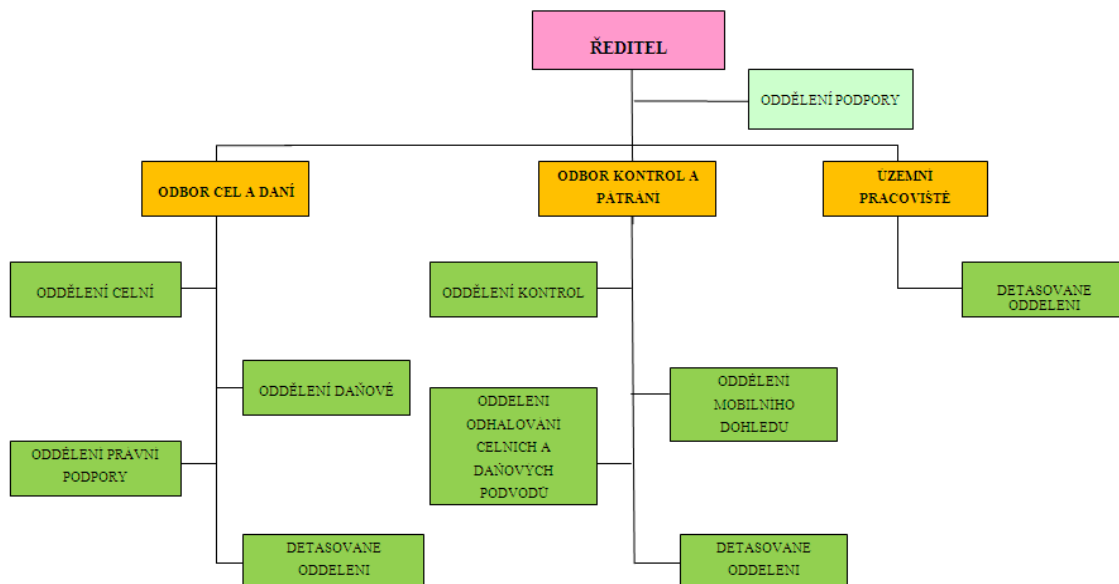
Celní úřady (dále jen „CÚ“) představovaly základní jednotku v celé struktuře Celní správy ČR. Všechny základní úkony, fyzické kontroly, celní dohledy, rozhodování v celním řízení a dalším činnostem v kompetenci, kterou má Celní správa ČR k dispozici, byly realizovány právě z pozice CÚ. Jedná se o nejdůležitější článek v celé struktuře Celní správy ČR i v současném systému uspořádání.

V čele úřadu byl ředitel celního úřadu, kterého jmenoval a odvolával generální ředitel na základě návrhu ředitele CŘ. Ředitel CÚ úřad přímo řídil a úřad vykonával své činnosti v územní působnosti danou ze zákona. Hlavní a přesně vymezené okruhy činností byly definovány opět v zákoně č. 185/2004 Sb., o Celní správě ČR a to v § 5²², ve znění pozdějších předpisů.

²¹ Zákon č. 185/2004 Sb., o Celní správě České republiky, v platném znění, § 4 odst. 4 až 8, kde je přesná definice kompetencí Celních ředitelství

²² Zákon č. 185/2004 Sb., o Celní správě České republiky, v platném znění, § 5 odst. 3 písm. a) až s), odst. 4

Obrázek č. 2 Organizační struktura Celního úřadu

Zdroj: Portál Celní správy ČR, (2012)²³

Organizační uspořádání Celní správy ČR platné ke dni 31.12.2012, splňovalo strukturální uspořádání veřejné správy do doby vzniku krajů v ČR zákonem č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů a zrušením okresů v roce 2004. Od tohoto momentu byla Celní správa ČR tlačena ke změně organizační struktury, ale ke konstruktivním návrhům se dopracovalo až po vstupu České republiky do evropského Společenství.

²³ Portál Celní správy ČR, Organizační struktura Celního úřadu, [online]: [cit. 2012.10.01], dostupné z: <http://portal.cs.mfcr.cz/search/results.aspx?k=organiza%c4%8dn%c3%ad+struktura+celn%c3%adho+%c3%ba%c5%99adu>

3.1.1.1 Organizační struktura Celní správy ČR k 1.1.2013

Od 1.1.2013 nabil účinnost zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky²⁴, který umožnil přechod z třístupňového řízení na dvoustupňovou úroveň řízení (nejvyšším orgánem Celní správy ČR zůstalo Generální ředitelství cel, vznikly Celní úřady, kopírující uspořádání krajů v ČR). V čele Generálního ředitelství cel v Praze stojí generální ředitel, kterého jmenuje a odvolává ministr financí. V § 4 zákona č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky je uveden rozsah činností které Generální ředitelství cel vykonává. Jedná se zejména o obory s celostátní působností, jakým je například analyzování vzorků zboží, kriminalisticko-technické zkoumání, analytické vyhodnocování, zabezpečení mezinárodní spolupráce, vedení evidencí a registrů a další. V novém organizačním uspořádání bylo vypuštěno Celní ředitelství, jako mezičlánek mezi Generálním ředitelstvím a Celními úřady. V nové struktuře došlo ke vzniku celkem patnácti celních úřadů, které vykonávají působnost na území vyššího územního samosprávného celku. Výjimkou je zde Celní úřad Ruzyně, který díky své specifčnosti, získal samostatný statut a vykonává činnosti ve svém celním prostoru.

Tab. č. 2 Změny v uspořádání Celní správy ČR po 1.1.2013

Původní uspořádání Celní ředitelství v České republice (měly v územní působnosti celkem 54 celních úřadů v rámci ČR)	Nové uspořádání Celních úřadů v České republice
Celní ředitelství Praha	Celní úřad pro Středočeský kraj
Celní ředitelství Ústí nad Labem	Celní úřad pro hlavní město Prahu
Celní ředitelství Plzeň	Celní úřad Praha Ruzyně
Celní ředitelství České Budějovice	Celní úřad pro Jihočeský kraj
Celní ředitelství Hradec Králové	Celní úřad pro Plzeňský kraj
Celní ředitelství Ostrava	Celní úřad pro Karlovarský kraj
Celní ředitelství Olomouc	Celní úřad pro Ústecký kraj

²⁴ § 1 zákona č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Celní ředitelství Brno	Celní úřad pro Liberecký kraj
	Celní úřad pro Karlovarský kraj
	Celní úřad pro Pardubický kraj
	Celní úřad pro kraj Vysočina
	Celní úřad pro Jihomoravský kraj
	Celní úřad pro Olomoucký kraj
	Celní úřad pro Moravskoslezský kraj
	Celní úřad pro Zlínský kraj

Zdroj: Vlastní. (2013)

Změnu struktury organizačního uspořádání by veřejnost mohla vnímat i negativně. Jedná se zejména dle mého názoru o vznik tzv. slepých míst na území České republiky (viz. příloha č. 13). Mapa České republiky a rozmístění jednotlivých Celních úřadů od 1.1.2013). Rozložíme – li si jednotlivé Celní úřady, a podíváme se na jednotlivá oddělení v rámci kraje, zjistíme, že například v Olomouckém kraji v jeho severní části oblasti Jesenicka, nebude mít občan dosažitelné celní pracoviště. Nejbližším oddělením bude oddělení v Šumperku nebo až v Opavě, ale to již spadá pod Moravskoslezský kraj. Podobná situace nastala v několika regionech v České republice a trochu to pokulhává s teorií státu o dostupnosti veřejné správy občanovi. Zároveň se domnívám, že dojde k nárůstu zatížení některých pracovišť.

Jako pozitivní je vnímána skutečnost, že se přizpůsobila organizační struktura spolupracujícím partnerům jako je Státní zemědělská a potravinářská inspekce, která má rovněž dvoustupňové řízení. Odpadá tak prodleva v koloběhu dokladů, která byla často způsobena tokem písemností „z“ a „na“ Generální ředitelství cel, „z“ nebo „na“ celní úřad, přes celní ředitelství. Je to pozitivní změna vůči veřejnosti, že dochází k transformaci a reorganizaci za účelem efektivity a snižování nákladů na státní správu.

3.1.1.2 Právní předpisy upravující danou problematiku

Hlavními prameny práva, které upravují činnost Celní správy ČR, jsou upraveny národní legislativou, zejména to byl zákon č. 13/1993 Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů, kdy od 1.1.2013 vstoupil v platnost zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky. V zákoně jsou definovány pravomoci a povinnosti příslušníků Celní správy ČR. Na příslušníky Celní správy ČR se aplikuje rovněž zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, který se vztahuje nejen na příslušníky Policie ČR, Vězeňské služby ČR, Hasičský záchranný sbor a Bezpečnostní informační službu, ale i na příslušníky Celní správy ČR. V následující tabulce je výčet základních zákonů souvisejících s činností Celní správy ČR (podrobnější seznam právních předpisů viz. příloha č. 20).

Tab. č. 3 Souhrn zákonů související s činností Celní správy ČR

Zákon č.	Název zákona
13/1993 Sb.,	celní zákon, ve znění pozdějších předpisů
17/2012 Sb.,	o Celní správě České republiky, platný od 1.1.2013
185/2004 Sb.,	o Celní správě České republiky, platný do 31.12.2012
280/2009 Sb.,	Daňový řád, ve znění pozdějších předpisů
500/2004 Sb.,	Správní řád, ve znění pozdějších předpisů

Zdroj: Vlastní, (2013)

Vstupem České republiky do evropského Společenství se Česká republika zavázala k dodržování mezinárodních smluv a předpisů vyplývajících z členství ve Společenství. Každý právní předpis²⁵ má ale různou právní sílu²⁶. Celní správa ČR v oblasti celnictví

²⁵ Pojem právní předpis je ve formálním smyslu jedním ze čtyř základních pramenů práva. Nazývá se též jako normativní právní akt viz: Lichnovský et al.: Daňový řád s komentářem, (2010), 1. vydání, Nakladatelství C.H.BECK, ISBN 978-80-7400-331-8, str.8

využívá jako stěžejní právní předpis pro postup v celním řízení nařízení²⁷ Rady (EHS) č. 2913/1992, celní kodex (dále jen „celní kodex“), a prováděcí předpis nařízení Komise (ES) č. 2454/1992, k celnímu kodexu.

V celním kodexu jsou upraveny pravidla a postupy v souvislosti s nakládáním zboží při vstupu, vývozu nebo tranzitu zboží na území Společenství²⁸.

Dalším právním předpisem jsou Směrnice²⁹ Evropské unie, které bývají určeny všem členským státům, ale není to podmínkou. Směrnice Evropské unie na rozdíl od Nařízení, stanovuje pouze cíl, jehož by mělo být dosaženo a je na členském státě jakým způsobem cíle dosáhne. Směrnice jsou implementovány do právního řádu daného členského státu. V souvislosti s právními předpisy evropského Společenství je nutné zmínit ještě Rozhodnutí³⁰ Evropské unie. Rozhodnutí je přijímáno Radou společně s Evropským parlamentem, Evropskou komisí, anebo Evropskou ústřední bankou. Poslední právní předpis evropského Společenství jsou doporučení³¹ a stanoviska, které představují sekundární právní předpisy a nejsou právně závazná.

²⁶ Definování termínu právní síla lze jako možnou míru, kterou má daný předpis vůči adresátovi, jakou silou ho zavazuje na základě vlastnosti dané právní normy

²⁷ Nařízení je definováno: jako právní předpis Evropské unie, který nevyžaduje žádnou implementaci do národní legislativy členského státu, stanovují práva a povinnosti nejen členským státům, ale i jednotlivcům, kteří se ustanovení mohou domáhat před národními soudy a jinými orgány státu viz: Šejvl M et al.: Aplikace práva EU v České republice, Vybrané problémy, (2009), Ústav státu a práva Akademie věd ČR, v.v.i., Nakladatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., ISBN978-80-904024-3-0 str.126

²⁸ V celním kodexu jsou v čl. 4 vyjmenovány celně schválená určení zboží (propuštění do celního režimu, přenechání zboží ve prospěch státu, zničení zboží, zpětný vývoz zboží z území Společenství a umístění zboží do svobodného pásma nebo svobodného skladu), co s tím zbožím můžeme „dělat“, samotným celním režimem se rozumí (propuštění do volného oběhu, tranzit, uskladňování v celním skladu, aktivní nebo pasivní zušlechťovací styk, přepracování pod celním dohledem, dočasné použití a vývoz)

²⁹ Směrnice Evropské unie mají nižší normativní činnost než Nařízení Evropské unie, čl. 249 Smlouvy stanoví že: „směrnice je závazná pro každý stát, kterému je určena, pokud jde o výsledek, jehož má být dosaženo, přičemž volba a formy a prostředků se ponechává vnitrostátním orgánům“ viz: Šejvl M. et al.: Aplikace práva EU v České republice, Vybrané problémy, (2009), Ústav státu a práva Akademie věd ČR, v.v.i., Nakladatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., ISBN978-80-904024-3-0 str. 161

³⁰ Rozhodnutí je určeno konkrétnímu členskému státu, nebo konkrétnímu subjektu tak, aby nemohlo být zaměněno s Nařízením

³¹ Doporučením mohou orgány EU dát najevo svůj názor a navrhnout určité kroky, aniž by byla vyvozována zákonná povinnost pro toho komu je doporučení určeno

Díky širokým kompetencím celní správy jsou pro potřeby plnění těchto kompetencí uplatňovány další právní předpisy. V příloze č. 20 je přesný výpis všech platných předpisů a zákonů vztahujících se k činnosti Celní správy ČR.

V rámci veřejné správy jsou vydávány další abstraktní akty, které nemají povahu právních předpisů³². Jedná se o předpisy organizační povahy, které zavazují pouze pracovníky určené organizace. Jedná se zejména o vnitřní předpisy a služební předpisy, stanoviska a pokyny.

V rámci Celní správy ČR to upravuje Služební předpis č. 104/2012³³ označený jako Postup celních orgánů při provádění celního dohledu nad bezpečností potravin. Služební předpis byl vydán za účelem úpravy postupu při provádění celního dohledu ze strany orgánů Celní správy ČR při dovozu a vývozu potravin neživočišného původu, které jsou dovážené nebo vyvážené z nebo do třetích zemí, s výjimkou části třinácté, která se vztahuje na potraviny neživočišného, ale i živočišného původu, pokud obsahují mléko nebo mléčnou složku. V Služebním předpisu č. 104/2012 jsou upraveny základní pojmy³⁴, vymezení působnosti celních úřadů, zejména s odkazem na pojem „určené místo vstupu“, kdy je stanoven Celní úřad Rudná (CZ6102082) jako jediné místo pro vstup zásilky v případech, že se jedná o dovoz potravin dle nařízení Komise (ES) č. 1152/2009, kterým se stanoví zvláštní podmínky dovozu některých potravin z některých třetích zemí v důsledku kontaminace aflatoxiny a kterým se zrušuje rozhodnutí 2006/504/ES, v platném znění³⁵. Celý služební předpis jen koreluje s postupy uvedenými ve zmíněné dohodě o spolupráci. Jedná se o upřesňující informace pro celníky zejména na celních odděleních.

³² Hendrych et al.: Správní právo Obecná část, (2006), 6. vydání, C.H.BECK Praha, ISBN 80-7179-442-2, str. 186

³³ Služební předpis č. 104/2012 nahradil do té doby vydaný služební předpis 35/2006, kterým se stanovil postup celní správy při provádění celního dohledu nad bezpečností potravin

³⁴ Definice základních pojmů: co je potravina, potravina neživočišného nebo živočišného původu, zdravotně nezávadná potravina, systém RASFF, uvádění na trh a další.

³⁵ Zde je nutné uvést, že se jedná o skořápkové plody, para-ořech a ořech, které jsou náchylné z důvodu obsahu zvýšeného množství tuků (masných kyselin) k výskytu nežádoucích látek mykotoxinů (Aflatoxin, Paulin, Zearalenon a další)

3.1.2 Státní zemědělská a potravinářská inspekce jako orgán státní správy České republiky

Státní zemědělská a potravinářská inspekce byla zřízena zákonem č. 146/2002 Sb., o Státní zemědělské a potravinářské inspekci a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon č. 146/2002 Sb., o SZPI“) podpůrně se zákonem č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů.

Státní zemědělská a potravinářská inspekce navázala na Českou zemědělskou a potravinářskou inspekci.³⁶ Platností zákona č. 146/2002 Sb., Sb., dnem účinnosti zákona 1.1.2003, Česká zemědělská a potravinářská inspekce zanikla a veškeré povinnosti a pracovně právní vztahy, přešli na Státní zemědělskou a potravinářskou inspekci podle nového zákona.

Státní zemědělská a potravinářská inspekce je podřízena Ministerstvu zemědělství České republiky. Státní zemědělská a potravinářská inspekce³⁷ představuje jeden z orgánů dozoru nad uváděním na trh a prodejem potravinářských výrobků, především neživočišného původu³⁸.

Státní veterinární správa kontroluje v rámci stanovených kompetencí potraviny – zejména bezpečnost potravin³⁹, potravinové výrobky, suroviny použité na jejich výrobu, zemědělské výrobky živočišného původu. Problematikou bezpečnosti potravin se ve své práci zabývám v další části diplomové práce.

³⁶ Českou potravinářskou a zemědělskou inspekci upravoval zákon č. 63/1986 Sb., o České zemědělské a potravinářské inspekci, ve znění pozdějších předpisů

³⁷ Státní zemědělská a potravinářská inspekce se stala nástupcem zaniklé České zemědělské a potravinářské inspekce s účinností zákona č. 146/2002 Sb., o Státní zemědělské a potravinářské inspekci a o změně některých souvisejících předpisů

³⁸ Jako živočišné potraviny jsou označovány suroviny maso, mléko, vejce. Mezi živočišné suroviny patří i med

³⁹ Pojem „bezpečná potravina – „Food safety“ byla zavedena pro produkty splňující hygienickou a zdravotně nezávadnou potravinu Světovou zdravotnickou organizací (WHO)

V tab. č. 4 Vybrané části kompetencí Státní zemědělské a potravinářské inspekce

Kompetence dle zákona č. 146/2002 Sb., o státní zemědělské a potravinářské inspekci	Popis kompetence
Odebírají vzorky	Podle § 4 písm. a) inspektoři u kontrolované osoby odebírají vzorky zemědělských výrobků, potravin nebo surovin anebo tabákových výrobků k posouzení bezpečnosti a zda odpovídají požadavkům stanovenými právními předpisy; zároveň inspektoři podle písm. k) mohou odebírat vzorky za účelem monitorování
Požadování odstranění zjištěných nedostatků	Podle § 4 písm. b) inspektoři požadují neprodlené odstranění zjištěných nedostatků u kontrolované osoby
Klamání spotřebitele	Podle § 4 písm. e) provádět na základě podnětu kontrolu dodržování zákazu klamání spotřebitele ⁴⁰
Kontrola při vstupu a dovozu	Podle § 4 písm. u) provádí inspektoři kontrolu při vstupu a dovozu potravin a surovin ze třetích zemí v souladu s čl. 15 nařízení Rady (ES) č. 882/2004 ze dne 29. dubna 2004
Zákaz výroby nebo uvádění do oběhu, použití obalů a zákaz užívání prostor pro výrobu a uvádění do oběhu	Podle § 5 odst. 1, 2, 3 inspektoři na základě výsledků provedené kontroly u kontrolované osoby zakáže výrobu nebo uvádění do oběhu jestliže potraviny suroviny nespĺňují požadavky stanovené zvláštními právními předpisy, rovněž zakáže používání obalů, přístrojů a zařízení v případě, že zjevně neodpovídá požadavkům stanovenými zvláštními právními předpisy,
Nařídí nebo provede zničení zdravotně závadných potravin, nebo zemědělských výrobků	Podle § 5 odst. 2 nařídí nebo provede po prokázání zjištění zdravotně závadných potravin nebo surovin anebo tabákových výrobků jejich zničení a to na náklad kontrolované osoby
Zajištění nabízených, prodávaných nebo skladovaných potravin nebo surovin	Podle § 5 odst. 3 písm. d) uloží opatření k zajištění nabízených, prodávaných nebo skladovaných zemědělských výrobků, potravin nebo tabákových

⁴⁰ Klamání spotřebitele lze vztáhnout jak k problematice nesprávného označování potravin, výrobků, tak k problematice falšování a autenticitě výrobků, kdy je spotřebitel uveden v omyl, že se jedná o známý výrobek (např. pomerančový džus) a přitom se dle rozboru a analýzy jedná o slazený nápoj

	výrobků označených nebo nabízených klamavým způsobem ⁴¹

Zdroj: Vlastní, (2013)

Kompetence dohledu a kontroly je koncipována v celém řetězci, ve směru horizontálním i vertikálním toku potravinových komodit. Jedná se o výrobu, přepravu, následné skladování a prodej konečnému spotřebiteli. Jednou s kompetencí je i kontrola dovážených potravinových komodit ze třetích zemí a to ve spolupráci s Celní správou ČR. Konkrétně v § 3 odst. 3 písm. h) je uvedeno: Státní zemědělská a potravinářská inspekce spolupracuje s příslušnými správními úřady, orgány územní samosprávy, zahraničními institucemi a s příslušnými orgány Evropské unie, jejíž spolupráce je nezbytná pro výkon kontroly nebo vyplývá z mezinárodních smluv⁴² a informuje je neprodleně o závažných skutečnostech, které narušují nebo jsou způsobilé narušit ochranu spotřebitele⁴³. V tomto je jejím hlavním partnerem právě Celní správa ČR.

Zde je nutno poznamenat, že spolupráce Celní správy ČR a Státní zemědělské a potravinářské inspekce není realizována jen na úseku dovozu potravin. Například v některých případech je nutná asistence Celní správy ČR při kontrolách ze strany inspektorů Státní zemědělské a potravinářské inspekce v provozech, prodejnách např. jednalo se o závadný alkohol s obsahem methanolu nabízený v prodeji (příklad spolupráce v kapitole 5.1).

Pracovníci Státní zemědělské a potravinářské inspekce (dále jen „inspektoři“) jsou oprávněni vstupovat do provozoven a provádět kontrolní činnost, požadovat potřebné doklady, odebírat vzorky surovin a výrobků k další analýze. Následnou analýzou odebraných vzorků jsou pověřeny dvě laboratoře plně akreditované v souladu s normou

⁴¹ Označení „klamavé“ je zde bohužel vztaženo k zákonu č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 145/2000 Sb., a to konkrétně k § 8 a k zákonu č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, ve znění pozdějších předpisů, zajímavé, že není větší důraz kladen zdravotní riziko

⁴² Česká republika je vázána mezinárodními smlouvami za podmínky, že tyto smlouvy byly vyhlášeny ve Sbírce mezinárodních smluv

⁴³ Venclíková J.: Komentovaný zákon č. 146/2002 Sb., o Státní zemědělské a potravinářské inspekci a o změně některých souvisejících zákonů, Potravinářské informace č. 2/2003, (2003), Ústav zemědělských a potravinářských informací Praha, ISBN 80-7271-134-2 str. 10

ISO/EC 17025. Státní zemědělská a potravinářská inspekce zabezpečuje rovněž certifikační činnost u vyrobených vín při vývozu do třetích zemí, ovoce a zeleniny a potravin. Jako jeden z úřadu dozoru nad bezpečností potravin na trhu evropského Společenství se Státní zemědělská a potravinářská inspekce zabývá rovněž monitoringem právních předpisů ve vztahu k její činnosti. Komunikuje s orgánem Potravinového a veterinárního úřadu z DG SANCO⁴⁴, který zajišťuje efektivní kontrolní systém potravinové bezpečnosti v členských státech.

3.1.2.1 Organizační struktura Státní zemědělské a potravinářské inspekce

Organizační struktura Státní zemědělské a potravinářské inspekce je definovaná v § 1 odst. 1) až 4) zákonem č. 146/2002 Sb., o Státní zemědělské a potravinářské inspekci a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Dle tohoto zákona byl zřízen Ústřední inspektorát a inspektoráty mající územní působnost pro kraje.

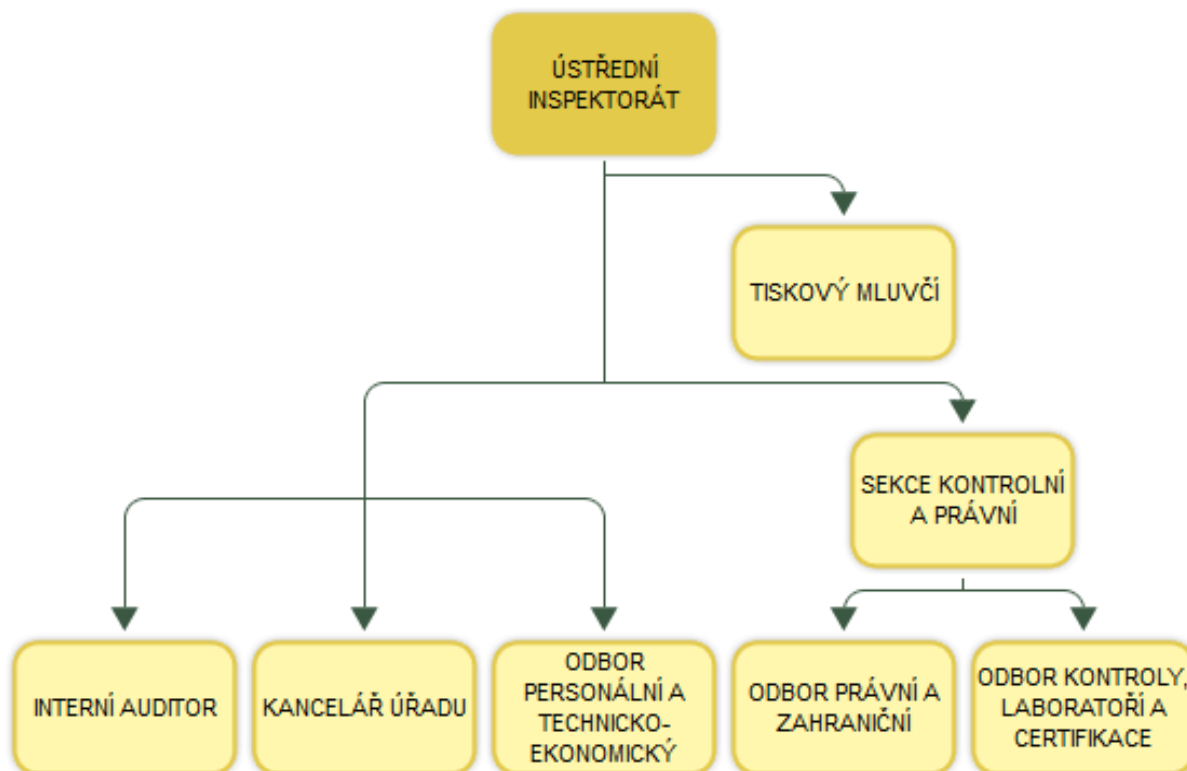
V čele Státní zemědělské a potravinářské inspekce stojí ředitel, který je hlavním představitelem ústředního inspektorátu se sídlem v Brně. Ústřednímu inspektorátu jsou podřízeny inspektoráty dislokované na území ČR⁴⁵. Ústředního ředitele jmenuje, řídí a odvolává ministr zemědělství. Ředitelé jednotlivých inspektorátů jsou jmenováni a odvoláváni ústředním ředitelem. Jedná se o organizační složku státu s rozhodovací pravomocí. Jako orgán prvního stupně rozhoduje ve správním řízení inspektorát příslušný podle své územní působnosti. O opravném prostředku (odvolání) proti rozhodnutí inspektorátu rozhoduje ústřední inspektorát⁴⁶.

⁴⁴ DG SANCO – Directorate General for Health & Consumers – European Commission: Potravinový a veterinární úřad (FVO) – Generální ředitelství pro zdraví a ochranu spotřebitele, kontrolují shodu legislativy v oblasti potravinové bezpečnosti v rámci EU a dohlíží na implementaci veterinární, rostlinolékařské a potravinářské legislativy: dostupné z Ministerstvo zemědělství ČR, [online]: [cit. 2012.10.01], dostupné z: <http://www.eagri.cz/public/web/mze/ministerstvo-zemedelstvi/zahranicni-vztahy/evropska-unie/dg-sango.html>

⁴⁵ Zákon č. 146/2002 Sb., o Státní zemědělské a potravinářské inspekci, ve znění pozdějších předpisů, kde je přesně definováno zřízení inspekce v § 2 odst. písm. a) až g)

⁴⁶ Zákon č. 146/2002 Sb., o Státní zemědělské a potravinářské inspekci a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, v § 1 odst. 6

Obrázek 3 Organizační struktura Státní zemědělské a potravinářské inspekce

Zdroj: Portál Státní zemědělské a potravinářské inspekce, (2012)⁴⁷

Zřízené inspektoráty se sídlem: Středočeský a Hlavní město Praha se sídlem v Praze, Jihočeský a Vysočina se sídlem v Táboře, Plzeňský a Karlovarský se sídlem v Plzni, Ústecký a Liberecký se sídlem v Ústí nad Labem, Královehradecký a Pardubický se sídlem v Hradci Králové, Jihomoravský a Zlínský se sídlem v Brně a Olomoucký a Moravskoslezský se sídlem v Ostravě⁴⁸.

Státní zemědělská a potravinářská inspekce má dvoustupňovou organizační strukturu systému řízení. Celní správa ČR přešla od 1.1.2013 na stejný systém řízení. Problematicky se mi jeví stav, kdy jedno pracoviště má za úkol pokrýt dohledem a kontrolní činností

⁴⁷ Portál Státní zemědělské a potravinářské inspekce, [online] 2012 [cit. 2012.10.01], Organizační schéma, dostupné z <http://www.szpi.gov.cz/orgchart.aspx>

⁴⁸ Zákon č. 146/2002 Sb., o Státní zemědělské a potravinářské inspekci a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, v § 1 odst. 2

rozlohu dvou vyšších územně samostatných celků. Domnívám se, že počty kontrol v tak rozsáhlém územním obvodu a následné vyhodnocování, rozhodování, musí být časově náročné. Už z pohledu dosažitelnosti (dojezd na místo kontroly, logistika a další) a efektivity prováděných úkonů v kompetenci Státní zemědělské a potravinářské inspekce. Navrhoval bych zřízení pracovišť (oddělení, detašované pracoviště, referáty) kopírující rozmístění celních oddělení v rámci celních úřadů v České republice. Domnívám se, že zázemí pro pracovníky Státní zemědělské a potravinářské inspekce mají své opodstatnění a byly by tím blíže k občanovi.

3.1.2.2. Právní předpisy upravující činnost Státní zemědělské a potravinářské inspekce

Institut Státní zemědělské a potravinářské inspekce je zakotven v zákoně č. 146/2002 Sb., o Státní zemědělské a potravinářské inspekce a o změně některých souvisejících předpisů, ve znění pozdějších předpisů. Zde jsou zakotveny základní postupy, pravomoci pracovníků Státní zemědělské a potravinářské inspekce. Pojetí a realizace kontroly potravin vychází z právní úpravy zákona č. 110/1997 Sb.⁴⁹, o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Zároveň je provádění činnosti na úseku kontrol s použitím zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů.⁵⁰

Právní předpisy národní legislativy odpovídají principům kontroly potravin uplatňovanými ve státech evropského Společenství.

⁴⁹ Např. § 10 Zákona č. 110/1997 Sb., potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů: Do oběhu je zakázáno uvádět potraviny; a) jiné než zdravotně nezávadné a v § 14 je uvedeno: Státní dozor nad dodržováním povinností stanovených tímto zákonem vykonávají: a) orgány ochrany veřejného zdraví, b) orgány veterinární správy, c) Státní zemědělská a potravinářská inspekce, d) Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský.

⁵⁰ Jde zejména o odkaz k § 4 plněním kontrolních úkolů jsou za SZPI pověřeni inspektoři. Jejich práva a povinnosti vymezuje obecně zákon č. 552/1991 Sb., zejména ustanovení § 11 a § 12, kdy se inspektorům přiznávají další oprávnění nad rámec těch, která jsou ustanovena zákonem č. 552/1991 Sb., Viz: Venclíková J.: Komentovaný zákon č. 146/2002 Sb., o Státní zemědělské a potravinářské inspekci a o změně některých souvisejících předpisů, ve znění pozdějších předpisů

Tab. č. 5 Právní předpisy ČR související s bezpečností potravin

Zákon 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů (aktualizované znění k 1.1.2011)
Vyhláška č. 305/2004 Sb., kterou se stanoví druhy kontaminujících a toxikologicky významných látek a jejich přípustné množství v potravinách
Nařízení vlády č. 98/2005, kterým se stanoví systém rychlého varování o vzniku rizika ohrožení zdraví lidí z potravin a krmiv
Zákon č. 146/2002 Sb., o Státní zemědělské a potravinářské inspekci a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
Zákon č.102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků a o změně některých zákonů (zákon o obecné bezpečnosti výrobků), ve znění pozdějších předpisů
Vyhláška č. 113/2005 Sb. , o způsobu označování potravin tabákových výrobků, ve znění pozdějších předpisů

Zdroj: Vlastní, (2013)

Celní správa ČR, ale i Státní zemědělská a potravinářská inspekce pracuje zároveň s právními předpisy evropského Společenství pro oblast potravinářství a krmiv. Zde je zakotven již zmiňovaný institut o bezpečnosti potravin, a ochraně zájmů občanů evropského Společenství, s důrazem právě na správné fungování ochrany a provádění kontrol.

Mezi nejdůležitější prameny práva evropského Společenství patří Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 ze dne 28. ledna 2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin. Zde je zakotven princip, kterým se Státní zemědělská a potravinářská inspekce řídí a spolupracuje napříč státy evropského Společenství⁵¹, i vnitrostátně se státními orgány ČR. Další právní předpis upravující samotné provádění kontrol je Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 882/2004 ze dne 29. dubna 2004 o úředních kontrolách za účelem ověření dodržování právních předpisů týkajících se krmiv a potravin a pravidel o zdraví zvířat a dobrých životních podmínkách zvířat (ve znění publikovaném ve Zvláštním vydání 2004 Úředního

⁵¹ odst. 1) Volný pohyb bezpečných a zdravích potravin je důležitým hlediskem vnitřního trhu a významně přispívá ke zdraví a blahu občanů a k jejich sociálním a hospodářským zájmům, při provádění politik Společenství je třeba zajistit vysokou úroveň ochrany lidského života a zdraví viz: nařízení Rady (ES) č. 178/2002 ze dne 28. ledna 2002

věstníku Evropské unie, kapitola 3, svazek 45). Nařízení Rady č. 852/2004 ze dne 29. dubna o hygieně potravin a Nařízení Komise (ES) č. 2073/2005 ze dne 15. listopadu 2005 o mikrobiologických kritériích pro potraviny, kterým se stanovují maximálně přípustné limity obsahu zdraví nebezpečných látek (například rezidua⁵², nežádoucí mikroorganismy, kontaminace mykotoxinů,⁵³ a další).

Státní zemědělská a potravinářská inspekce plní důležitou roli v oblasti propojení s ostatními orgány dohledu a kontroly v odvětví bezpečnosti potravin. Je zapojená v souladu s Evropskými předpisy a v souladu s Nařízením vlády č. 98/2005 Sb., kterým se stanoví systém rychlého varování o vzniku rizika ohrožení zdraví lidí z potravin a krmiv. Jedná se o tzv. Národní kontaktní místo (dále jen „NKM“) v systému RASFF, který bude v další části podrobněji analyzován. Podle §15 odst. 4 zákona č. 110/97 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích⁵⁴ je tímto místem shromažďovatele informací Státní zemědělská a potravinářská inspekce. NKM soustřeďuje informace ze všech dozorových orgánů nad potravinami a krmivy v ČR. Dojde-li ke zjištění výskytu nebezpečného výrobku některým z dozorových orgánů v ČR, odesílá NKM do Evropské komise informace získané od jednotlivých účastníků národního systému. Česká republika je pak zpětně informována o kontrolních zjištěních v členských státech EU⁵⁵. Po předchozím textu si dovoluji poznamenat, že myšlenka kontroly a dohledu nad bezpečností potravin v rámci české republiky je dobrá. V období vzniku Státní zemědělské a potravinářské inspekce, přijímání nových právních předpisů byla ochrana trhu z mého pohledu dostatečná. V současnosti si ale myslím, že je co zlepšovat. Především bych doporučoval úpravu zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, ve znění pozdějších předpisů, který je již

⁵² Rezidua lze charakterizovat jako zbytkové látky, např. z hnojiv, které se běžnou asimilací rostliny dostávají do rostlinných pletiv, kde jsou postupně odbourávány, v případě zvýšených dávek hnojiva, tyto látky v běžném vegetačním období nejsou rostlinou metabolicky odbouratelné a zůstávají uloženy v rostlinných buňkách

⁵³ Mykotoxin je látka vylučovaná některými rody plísní, které jsou lidskému zdraví nebezpečné až toxické (např. mohou způsobit autoimunitní onemocnění, onemocnění jater a mluví se o nich v souvislosti s rakovinou)

⁵⁴ V systému rychlého varování podle odstavce 3 je národním kontaktním místem Státní zemědělská a potravinářská inspekce, která plní rovněž povinnosti stanovené v této oblasti přímo použitelným předpisem Evropských společenství a zvláštními právními předpisy

⁵⁵ Portál Státní zemědělské a potravinářské inspekce [online] 2011, [cit.2012.10.01]. Systém rychlého varování RASFF, <http://www.szpi.gov.cz/docDetail.aspx?docid=1002819&docType=ART&nid=11414>

v některých ohledech zastaralý. Zejména bych více zapracoval do textu Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 ze dne 28. ledna 2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin.

3.2 Úvod do problematiky

3.2.1 Systém rychlého varování – RASFF

Systém rychlého varování pro potraviny a krmiva slouží pro sdílení informací o přímých nebo nepřímých rizicích ohrožujících zdraví lidí, zvířat a životního prostředí, zejména pokud pochází z potravin nebo krmiv. Celý systém prezentovaných hlášení je využíván pro zamezení toho, aby se rizikové výrobky nemohly uvádět do oběhu a v případě, že k uvedení na trh již došlo, aby bylo možné je z trhu stáhnout. Historie a důvody pro zavedení systému RASFF (The Rapid Alert System for Food and Feed) sahají do vrcholových řídicích orgánů evropského Společenství. V roce 2002 byl založen Evropský úřad pro bezpečnost potravin, aby čelil novým hrozbám na globálním potravinovém trhu a s velkým výskytem zdravotní závadnosti u potravin. Posuzuje možná rizika z potravin a krmiv při distribuci do výživového řetězce lidské výživy. Zároveň s evropskou Komisí a jednotlivými státy Společenství byl vytvořen systém varování a sdílení informací v oblasti potravinových komodit a krmiv. Systém RASFF byl zřízen na základě článku 50 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin⁵⁶. Hlavní evropskou institucí věnující se spotřebitelské problematice pro oblast potravin a krmiv je v rámci evropské komise Generální ředitelství pro zdraví a ochranu spotřebitele, také zkráceně nazývané DG SANCO (Directorate-General Health and Consumer Protection), a mezi hlavní úkoly patří: ochrana zdraví a bezpečí spotřebitele, provádění inspekcí pro zajištění respektování hygienických a bezpečnostních předpisů v potravinářském řetězci, vyhodnocovat možná

⁵⁶ Informační centrum bezpečnosti potravin [online], 2012 [cit.2012.10.01], The Rapid Alert System for Food and Feed, dostupné z <http://www.bezpecnostpotravin.cz/stranka/system-rychleho-varovani-pro-potravinu-a-krmiva-%28rasff%29.aspx>

rizika pro zdraví spotřebitele a další úkoly zejména v oblasti veřejného zdraví a ochrany ekonomických zájmů Společenství⁵⁷.

3.2.1.1 Fungování systému varování a povinnosti vyplývající z Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 ze dne 28. ledna 2002

Dle článku 50 nařízení Rady (ES) č. 178/2002, kterým byl zřízen Evropský úřad pro bezpečnost potravin, byly stanoveny postupy, které jsou jednotlivé státy Společenství povinny splnit: všechna opatření, která členské státy přijmou s cílem omezit uvádění potravin nebo krmiva na trh nebo prosadit jejich stažení z trhu nebo zpětné převzetí, pokud byly dodány spotřebitelům, z důvodu ochrany lidského zdraví před rizikem, které vyžaduje rychlé jednání. Všechna doporučení hospodářským subjektům nebo dohody s nimi uzavřené, které mají za cíl na základě dobrovolnosti nebo povinnosti dosáhnout toho, aby se z důvodu vážného rizika pro lidské zdraví vyžadujícího rychlé jednání zabránilo uvedení určité potravin nebo krmiva na trh nebo jejich případného užití nebo aby toto uvedení na trh či užití bylo omezeno nebo aby se na ně vztahovaly zvláštní podmínky. Všechny případy odmítnutí šarže, kontejneru nebo celého nákladu potravin nebo krmiv příslušným orgánem na hraničním přechodu v evropském Společenství, které souvisí s přímým nebo nepřímým rizikem pro lidské zdraví. V České republice je fungování tohoto systému dáno i národním předpisem a to Nařízením vlády č. 98/2005 Sb., kterým je stanoven systém varování o vzniku rizika a ohrožení zdraví lidí z potravin a krmiv, podpůrným dokumentem je i Usnesení vlády ČR č. 61/2010 k celkové strategii bezpečnosti potravin a výživy v ČR⁵⁸. Kategorie oznámení v rámci systému RASFF:

Varování jsou zasílána, pokud jsou potraviny či krmiva představující vážné rizika nabízeny spotřebitelům ke koupi a je tedy nutné rychle jednat.

⁵⁷ Evropská komise, Health and Consumers, [online], 2012 [cit.2012.10.01] Directorate-General Health and Consumer Protection, dostupné z http://ec.europa.eu/dgs/health_consumer/index_en.htm

⁵⁸ Nařízení vlády č. 98/2005 Sb., ze dne 9. února 2005, kterým se stanoví systém Rychlého varování o vzniku rizika ohrožení zdraví lidí z potravin a krmiv

Informace se používají v případech, kdy rizikové potraviny či krmiva již nejsou na trhu nebo se riziko nepovažuje za závažné, tudíž není od ostatních členů rychlý postup vyžadován.

Odmítnutí na hranicích se týká zásilek potravin a krmiv, které byly testovány a odmítnuty na vnějších hranicích EU (a EHP), bylo-li u nich zjištěno zdravotní riziko.

Novinky jsou veškeré informace týkající se bezpečnosti potravin a krmiv, které nejsou sdělovány prostřednictvím varování či informací, avšak jsou považovány za významné pro kontrolní orgány⁵⁹.

3.2.1.2 Postup oznámení nebezpečných potravinářských výrobků

Orgány dozoru jsou podle zákona o potravinách⁶⁰ povinny odesílat do systému originální oznámení na základě vlastní kontrolní činnosti a také zaslat evropské Komisi výsledky šetření na základě přijatého oznámení. Dle již zmíněného Nařízení vlády ČR č. 98/2005 Sb.,⁶¹ je postup dozorových orgánů, v našem případě Státní zemědělské a potravinářské inspekce následující: v případě zjištění nevyhovujícího výrobku, ať vlastním šetřením (běžná pochůzková kontrola), která je následně vyhodnocena kvantitativní a kvalitativní chemickou analýzou (laboratorně), inspektor zasílá zjištěná data do informačního systému Státní zemědělské a potravinářské inspekce (IS SZPI), aby tyto informace byly dostupná dalším pracovníkům v rámci propojení celého systému IS SZPI. Data jsou odeslána i koordinačním pracovníkům inspekce, kteří mají na starosti agendu NKM a komunikace v systému RASFF. Údaje pracovník dále vyhodnocuje, zda jsou splněna kritéria pro zařazení do hlášení o možné rizikovosti pro zdraví spotřebitele. Posuzuje zejména: jestli je výrobek distribuován pouze v rámci České republiky, nebo by se mohlo jednat o výrobek

⁵⁹ Informační centrum bezpečnosti potravin, [online], 2009 [cit.2012.10.01], Zpráva o činnosti RASFF v ČR za rok 2009, dostupné z: <http://www.bezpecnostpotravin.cz/stranka/system-rychleho-varovani-pro-potraviny-a-krmiva-%28rasff%29.aspx>

⁶⁰ Zákon č. 110/1997 SB., o potravinách a tabákových výrobcích, ve znění pozdějších předpisů, § 16 odst. 7, kde je definována povinnost odesílat pravidelně data do systému rychlého varování

⁶¹ Nařízení vlády č. 98/2005 Sb., Nařízení vlády, kterým se stanoví systém rychlého varování o vzniku rizika ohrožení zdraví lidí z potravin a krmiv, v platném znění

vyvážející do ostatních členských států evropského Společenství, anebo se jedná o výrobek, který již byl odmítnut na vnějších hranicích evropského Společenství. V případě pozitivního vyhodnocení, že výrobek představuje riziko nejen pro Českou republiku, ale i pro země Společenství, je inspektorem vyplněn standardní formulář pro originální oznámení „Original notification“ a je následně odeslán i se všemi dostupnými doklady (výsledky laboratorní analýzy, Protokol o zkoušce, obchodní doklady, jako faktury, dodací listy, fytosanitárními certifikáty⁶², fotografie, a doklady související s možným rizikem). Je zajímavé zde podotknout, že do systému nebude hlášen nález závadných potravin tzv. lokálního významu. Například výrobce salátů, kdy produkce dané šarže⁶³ bude po odběru vzorků a následné analýze, vyhodnocena pozitivně na kontaminaci některým mikroorganismem např. *Listeria*⁶⁴ kdy inkubační doba může být od 3 až 70 dnů, a představuje spolu se *Salmonelou* a s organismem enterobacterií (čeleď *Enterobacteriaceae*), velice sledovaný organismus na potravinovém trhu evropského Společenství⁶⁵ a proto se domnívám, že je systémově nesprávné, nezařadit výrobek do hlášení RASFF. Zastávám názor, že v systému globálního trhu států Společenství je možné, aby i spotřebitel v okolních státech, zejména v příhraničí, zakoupil tzv. lokální výrobek, který byl vyhodnocen kontrolním orgánem pozitivně a jedná se o výrobek s vysokým zdravotním rizikem. Já jako spotřebitel, nakupující v současnosti (2012) ve zvýšené míře zahraniční potraviny, z důvodu lepší kvality, v příhraničí, bych se rád dověděl, kolikrát a jestli vůbec byl daný výrobek, daného výrobce na seznamu hlášení uveden. Dotčené instituce se asi obávají zvýšeného počtu hlášení v systému, ale jednalo by se o nahlášení u těch případů, které jsou prokazatelně vysoce nebezpečné.

⁶² Fytosanitární certifikát dokládá nezávadnost výrobku, deklaruje nezávadnost a bezpečnost

⁶³ Šarže: množství druhově totožných jednotek, které byly vyrobeny za stejných podmínek viz: Zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů.

⁶⁴ Food safety government, *Listeria*, [online], 2012, [cit.2012.10.01] dostupné z: <http://www.foodsafety.gov/poisoning/causes/bacteriaviruses/listeria/>

⁶⁵ Nařízení Rady (ES) č. 2073/2005 o 15.11.2005 o mikrobiologických kritériích pro potraviny, kde v čl. 10 koncentrace *Listeria monocytogenes* v potravinách pod 100 KTJ/g, [online] [cit.2012.10.01] dostupné z : <http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?mode=dbl&lang=cs&ihtmlang=cs&lng1=cs,cs&lng2=bg,cs,da,de,el,en,es,et,fi,fr,hu,it,lt,lv,nl,pl,pt,ro,sk,sl,sv,&val=419564:cs>

4. PRAKTICKÁ ČÁST

4.1. Dohoda o vzájemné součinnosti mezi Celní správou ČR a Státní zemědělskou a potravinářskou inspekcí

Proč byla podepsaná dohoda mezi Celní správou ČR a Státní potravinářskou inspekcí? Co je předmětem? Jak spolupráce funguje?

Celní správa ČR kontroluje zboží, které vstupuje na území České republiky ze třetích zemí. Je první státní orgán, který může zachytit případnou nebezpečnou potravinu uváděnou na vnitřní trh. Proto potřebovala silného partnera pro efektivní a zejména odbornou spolupráci.

Bezpečná potravina je definována dle zákona ⁶⁶ např. jako zdravotně nezávadná potravina, potraviny, které splňují chemické, fyzikální a mikrobiologické požadavky na zdravotní nezávadnost stanovené tímto zákonem, přímo použitelným předpisem evropských Společenství ⁶⁷ a prováděcím právním předpisem nebo které jsou uváděny do oběhu se souhlasem Ministerstva zdravotnictví.

Dohoda byla dle některých zdrojů ⁶⁸ podepsána již v roce 1989, poté několikrát novelizována ⁶⁹. V úvodní části předmětné dohody je definován účel a předmět dohody, kdy účelem a předmětem dohody je stanovit podrobná pravidla pro vzájemnou spolupráci a

⁶⁶ § 2 písm. f) Zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů ze dne 24. dubna 1997

⁶⁷ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 ze dne 28. ledna 2002, kterým se stanoví všeobecné zásady a požadavky potravinové legislativy, kterým se zřizuje Evropský úřad pro nezávadnost potravin a kterým se stanoví postupy v oblasti nezávadnosti potravin

⁶⁸ Kramařík P.: Úloha celní správy při zajišťování bezpečnosti výrobků v ČR, (2011), Diplomová práce České zemědělské university, str. 46

⁶⁹ Dohoda byla pokaždé aktualizována z důvodu např. změny právních předpisů, např. 25.08.2004, další byla podepsána dne 20.11.2006, poté dne 12.09.2007 a 04.09.2009. neposlední platná dohoda byla podepsána dne 21.11.2010

poskytování informací⁷⁰ mezi Státní zemědělskou a potravinářskou inspekcí a orgány Celní správy ČR při výkonu úřední kontroly nad potravinami a surovinami neživočišného původu ze třetích zemí, které vstupují do evropského Společenství prostřednictvím míst prvního vstupu na území České republiky a které jsou dováženy do evropského Společenství prostřednictvím míst dovozu na území České republiky s jasným cílem.

Zejména zajistit, aby dovážené produkty byly v souladu s požadavky potravinového práva evropského Společenství⁷¹ a v souladu s požadavky platnými právními předpisy České republiky⁷².

Zásilka zboží přijíždí na území České republiky buď přímým vstupem (dovozem) ze třetí země nebo tranzitem⁷³ z některé členské země evropského Společenství.

Definice dovozu na území České republiky je v současnosti (2012) velmi zavádějící. Dovoz je přesně definován v celním kodexu⁷⁴ kdy se jedná o dovezené zboží ze zemí nebo území, které netvoří součást celního území Společenství, a propuštění do volného oběhu. Další možnou definicí dle Nařízení Rady č. 882/2004 termínem "dovozem"⁷⁵ se rozumí „*propuštění krmiva nebo potraviny do volného oběhu nebo záměr propustit krmivo nebo potravinu do volného oběhu ve smyslu článku 79 nařízení (EHS) č. 2913/92 na jednom z území uvedených v příloze I*“; a naopak termínem označovaným jako vstupem, se rozumí: „*dovoz, jak je definován výše v bodě 15, a propuštění zboží do celních režimů uvedených v*

⁷⁰ Nařízení vlády č. 98/2005 Sb., kterým se stanoví systém rychlého varování o vzniku rizika ohrožení zdraví lidí z potravin a krmiv, Věstník č.3/2003 Ministerstva zemědělství ČR Systém rychlého varování pro potraviny a krmiva v ČR

⁷¹ Termín „potravinové právo“ evropského Společenství je velice široký, nutno si představit souhrn evropských právních předpisů (Nařízení, Směrnic, Doporučení a Rozhodnutí) ohledně zdravotní nezávadnost a jakostních požadavků na hygienu a kvalitu potravin na trhu evropského Společenství

⁷² Zejména zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, ve znění pozdějších předpisů a platné prováděcí vyhlášky k tomuto zákonu

⁷³ Tranzit dle čl. 4 odst. 16 písm. b) se jedná o celní režim přepravy zboží, které není zbožím Společenství

⁷⁴ Nařízení Rady (EHS) č. 2913/1992, celní kodex Společenství

⁷⁵ Viz: čl. 2 odst. 15 a 16 Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 ze dne 29. dubna 2004 o úředních kontrolách za účelem ověření dodržování právních předpisů týkajících se krmiv a potravin a pravidel o zdraví zvířat a dobrých životních podmínkách zvířat

čl. 4 odst. 16 písm. b) až f) nařízení (EHS) č. 2913/92, včetně jeho umístění do svobodného pásma nebo svobodného skladu⁷⁶“.

Zde je nutné upozornit, že na „svobodné pásmo nebo svobodný sklad“, se dle nařízení Rady (EHS) č. 2913/92 celního kodexu⁷⁷, hledí, jako by zboží nebylo se statutem Společenství⁷⁸.

Definováním tzn. „míst vstupu“ na území České republiky, se snaží dohoda ujasnit situace, kdy po vstupu do evropského Společenství, došlo ke „ztrátě“ klasických hraničních terminálů, kde mohlo a docházelo k fyzickým kontrolám převáženého zboží. Jediným vstupním místem s tak zvaným „hraničním“ místem vstupu, se tak stala mezinárodní letiště.

Proti dřívější legislativní úpravě je velice těžké, realizovat plošnou kontrolu na výskyt závadných komodit vstupujících na trh v České republice⁷⁹.

Stěžejní prvek dohody je ve vzájemném informování v oblasti kontroly, dohledu a bezpečnosti potravin obecně. Vzájemná výměna informací o potravinách probíhá mezi Generálním ředitelstvím cel, (odbor 21 oddělení 215 – netarifní opatření) a Státní zemědělskou a potravinářskou inspekcí, nejen v případě realizovaných dovozů, ale i potravin určených na vývoz do třetích zemí s cílem znemožnit, a to v souladu nejen s Nařízením Evropského parlamentu a rady (ES) č. 178/2002, nařízením Rady (ES) č. 882/2004⁸⁰, ale i národními právními předpisy⁸¹. Bylo nutné stanovit postupy týkající se

⁷⁶ čl. 2 odst. 16 Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 ze dne 29. dubna 2004 o úředních kontrolách za účelem ověření dodržování právních předpisů týkajících se krmiv a potravin a pravidel o zdraví zvířat a dobrých životních podmínkách zvířat

⁷⁷ čl. 166 nařízení Rady (EHS) č. 2913/92 celní kodex Společenství, obecná ustanovení k svobodným pásmům a svobodným skladům

⁷⁸ Zboží je považováno z hlediska cel, daní a poplatků a obchodně politických opatření jako by se nacházelo mimo celní území Společenství viz: Hendrych et al.: Správní právo Obecná část, (2006), 6. vydání C.H.BECK Praha, ISBN 80-7179-442-2, str. 329

⁷⁹ Za definicí Komodita si můžeme představit konkrétní druh, druhy zboží označující souhrnným termínem

⁸⁰ V odst. 34 Nařízení rady (ES) č. 882/2004 ze dne 29. dubna 2004: aby dosáhly globálního přístupu, pokud jde o úřední kontroly, měly by členské státy vypracovat a provádět víceleté vnitrostátní plány kontrol, které by odpovídaly obecným pokynům vypracovaným na úrovni Společenství.

⁸¹ Zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, ve znění pozdějších předpisů

bezpečnosti potravin propouštěných do režimu volný oběh po dovozu zásilky, do režimu vývozu (zpětný vývoz) dále v případě, že se jedná o potravinu poškozující lidské zdraví,⁸² nebo o potravinu nesplňující požadavky právního předpisu evropského Společenství, a to bez doložení, že byly splněny specifické požadavky země dovozu⁸³ nebo požadavků stanovených v bilaterálních dohodách nebo bez předložení souhlasu kompetentního úřadu dovážející země.

Jak tedy dochází k výměně informací? Výměnu informací a různé způsoby spolupráce příslušného inspektorátu Státní zemědělské a potravinářské inspekce a příslušného celního úřadu, vychází zejména ze základního právního předpisu pro potraviny⁸⁴ a v souladu s dohodou jsou vyměňovány informace o vybraných méně rizikových komoditách na základě právních předpisů⁸⁵. Veškeré dostupné informace získávané z informačních systémů celních úřadů, jsou zasílány z Generálního ředitelství cel pro potřeby Státní zemědělské a potravinářské inspekce následujícím postupem (viz. Obr. č. 1 Schéma výměny informací mezi Evropskou Komisí, Generálním ředitelstvím cel a Státní zemědělskou a potravinářskou inspekcí).

V článku II dohody, je stanoven postup o žádost o informaci, nebo zaslání stanoviska. Státní zemědělská a potravinářská inspekce je brána jako odborný garant, partner Celní správy ČR.

V této části je nutné si uvědomit, že celkovou problematiku „shromažďování a následnou výměnu informací“ má na bedrech evropská Komise, respektive již zmíněné Generální ředitelství pro zdraví a ochranu obyvatelstva. Tento orgán zajišťuje, aby celní správy členských zemí společenství byly informovány o situaci v oblasti bezpečnosti potravin, nových „kauzách“ a snahou je, aby docházelo k efektivitě a následnému jednotnému

⁸² čl. 12 Nařízení Evropského parlamentu a rady (ES) č. 178/2002 ze dne 28. ledna 2002, v platném znění, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin

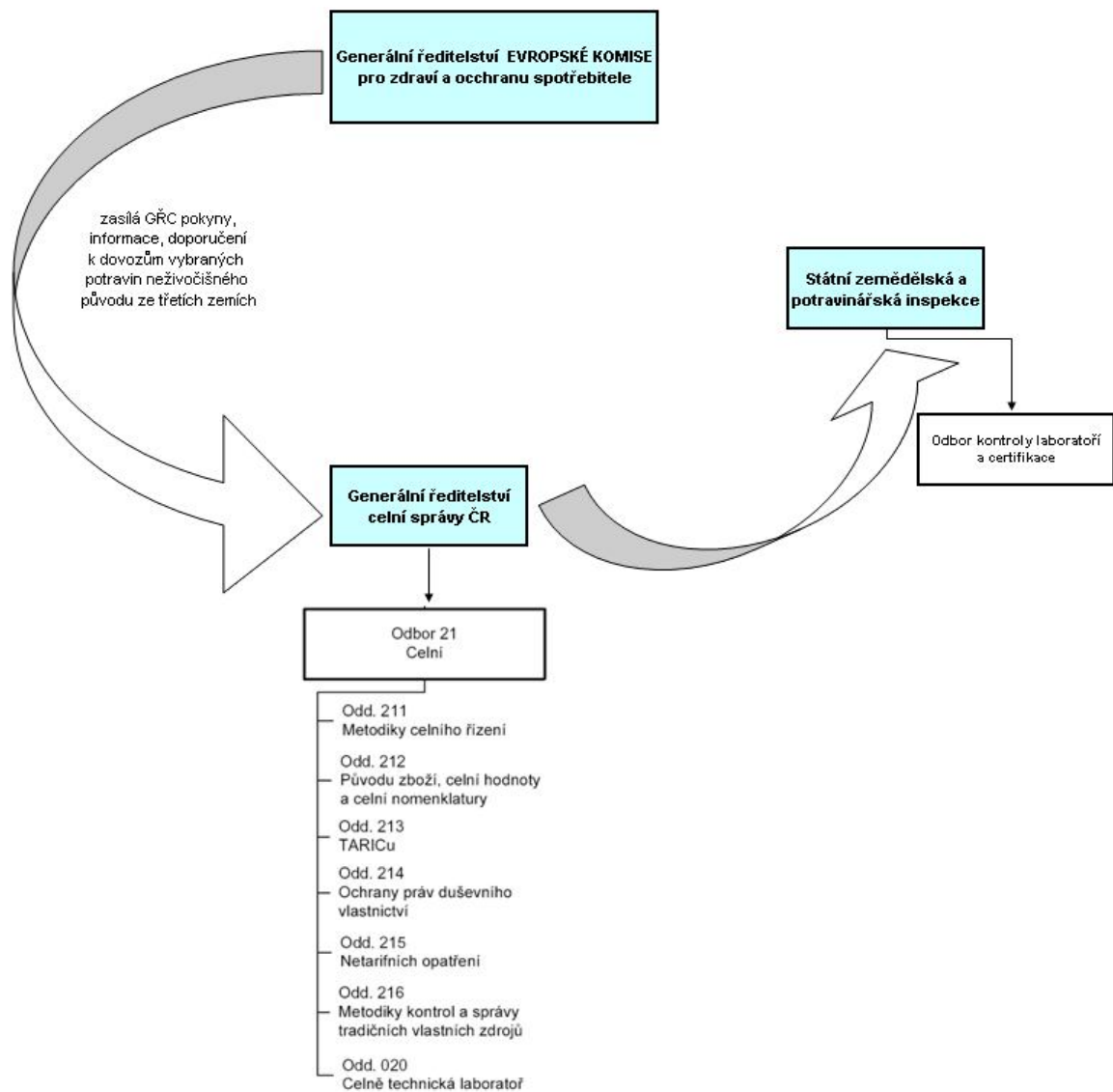
⁸³ Specifický požadavek je potřeba chápat např. souhlas země dovozu v případě, že zásilka je vyhodnocena ze strany celního orgánu jako „nevyhovující“, a deklarant plánuje vývoz do jiné země mimo Společenství

⁸⁴ § 15 odst. 11 zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, v platném znění, Celní úřad při dovozu potravin nebo surovin ze třetích zemí, podle písm. b) neprodleně informuje příslušný orgán státního dozoru, pokud zásilka a její označení neodpovídá předloženému osvědčení nebo certifikátu

⁸⁵ čl. 15 odst. 1 nařízení Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 – tzv. *žlutý seznam režimu B*

postupu státních orgánů v dotčených zemích. Jak je schématicky znázorněno, po sběru informací jsou tyto předány na příslušný odbor Generálního ředitelství, ten je zpracovává a informuje jak jednotlivé Celní úřady tak postupuje informaci ústřednímu pracovišti Státní zemědělské a potravinářské inspekce. Tok informací protéká i opačným směrem, tedy od Státní zemědělské a potravinářské inspekce směrem k evropské Komisi tak směrem ke Generálnímu ředitelství.

Obr. č. 4 Schéma výměny informací mezi Evropskou komisí a orgány státní správy

Zdroj: Vlastní, (2012)

Místně příslušný celní úřad místně příslušnému inspektorátu Státní zemědělské a potravinářské podává

- a) informace podle ustanovení § 15 odst. 11 písm. b) zákona č. 110/1997 Sb. o potravinách a tabákových výrobcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o potravinách“)⁸⁶,
- b) žádost o stanovisko⁸⁷ podle ustanovení § 15 odst. 11 písm. c) a e) a § 3 odst. 7 zákona o potravinách⁸⁸, a podle ustanovení § 11 odst. 2 zákona č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků⁸⁹, ve znění pozdějších předpisů.

V souvislosti s ustanovením § 15 odst. 11 písm. e) je nutné poznamenat, že Celní správa ČR má výraznou kompetenci a to: přeruší řízení o propuštění potravin nebo surovin do celního režimu volného oběhu a neprodleně požádá příslušné orgány dozoru o závazné stanovisko, pokud byla potravinu nebo surovina nahlášena v systému rychlého varování⁹⁰.

- c) informace v případech uvedených v třetím článku této dohody – tzv. režim A⁹¹,
- d) žádost o stanovisko u vybraných více rizikových komodit na základě⁹² (viz. příloha č. 9 „červený seznam“, kde jsou uvedeny potraviny bude obsahovat komodity nebo země původu, anebo kombinace „komodita – země původu“, které Státní zemědělská a potravinářská inspekce považuje za více rizikové), a to zasláním vyplněného formuláře

⁸⁶ Celní úřad při dovozu potravin nebo surovin ze třetích zemí, neprodleně informuje příslušný orgán státního dozoru, pokud zásilka a její označení neodpovídá předloženému osvědčení nebo certifikátu, viz: Zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, ve znění pozdějších předpisů

⁸⁷ Stanovisko: je dle některých slovníků definováno jako - postoj, názor, hledisko, vyjadřující k obdržené problematice, v našem případě celní úřad žádá o názor odborného garanta kterým je Státní zemědělská a potravinářská inspekce

⁸⁸ požádá příslušné orgány státního dozoru o závazné stanovisko podle zákona o obecné bezpečnosti výrobku 15b) v případech uvedených pod písmenem a) a v případě důvodného podezření, že zásilka neodpovídá předloženému osvědčení nebo certifikátu,

⁸⁹ Dle § 11 Úkoly a oprávnění celních orgánů a orgánů dozoru přeruší řízení o propuštění zboží do Volného oběhu a požádá o stanovisko, zda výrobek odpovídá právním předpisů

⁹⁰ Proti rozhodnutí celních orgánů o přerušení celního řízení nejsou přípustné opravné prostředky

⁹¹ Režim A je označení druhu potravin, které podle tohoto ustanovení budou kontrolovány, jejichž dovoz je upraven zvláštními právními předpisy EU (jedná se zejména o rozhodnutí a nařízení Komise, jako např. nařízení Komise 1132/2009).

⁹² čl. 15 odst. 1 nařízení Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 – tzv. červený seznam režimu B (viz. příloha č. 9)

„Sdělení celního orgánu o přerušení řízení o propuštění zboží do volného oběhu“ (dále jen „sdělení“) v elektronické podobě ve formě souboru v programu MS Excel. Sdělení je zasláno po předchozím telefonickém upozornění e-mailem na kontaktní e-mailové adresy (jsou uvedeny v příloze dohody).

Porovnáme-li dohodu podepsanou dne 20.11.2006, ve které bylo možné dle potřeby, závazná stanoviska doručit osobně a potvrdit převzetí osobně, je možnost zakotvení elektronické komunikace v současné dohodě, velice rychlá a efektivní forma komunikace.

Z hlediska právních předpisů evropského Společenství můžeme potraviny rozdělit do skupin. Každá skupina má své specifika a proto jsou k ní vztaheny odlišné postupy v rámci spolupráce Celní správy ČR a Státní zemědělské a potravinářské inspekce.

Skupina potravin, jejichž dovoz do evropského Společenství je zakázán⁹³;

Skupina potravin a surovin, které mají stanoveno určené místo vstupu nebo dovozu;

Skupina potravin a surovin, které mají stanoveny zvláštní podmínky dovozu;

Skupina, u které je prováděna kontrola jakostních požadavků při dovozu;

Skupina potravin a surovin uvedená na tzv. červeném seznamu (nutné souhlasné stanovisko)⁹⁴.

Tab č. 6 Právní předpisy evropského Společenství a skupina potravin a surovin, která se k předpisu vztahuje.

Nařízení Komise (ES) č. 669/2009 kterým se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 tzv. zesílená úřední kontrola	Potraviny a suroviny s tzv. zesílenou kontrolou. Dovoz zásilky je dovozce povinen nahlásit předem dozorovému orgánu. K propuštění zásilky do volného oběhu je nutné předložit doklad Společný vstupní doklad („SVD“), který vyplnil dozorový orgán. Komodity jsou rozděleny pomocí číselných kódů tzv.

⁹³ Např. Zákaz dovozu potravin určené pro zvláštní výživu kojenců a malých dětí obsahující mléčnou složku z Čínské lidové republiky

⁹⁴ Zvláštní komodity z tzv. červeného seznamu jsou možné propustit do volného oběhu až na základě závazného stanoviska inspektorátu Státní zemědělské a potravinářské inspekce, většinou na základě odběru vzorků a analýzy. V případech kdy zásilka bude vyhodnocena ze strany inspektorátu negativně, nelze ji do režimu volný oběh propustit a je navrženo jiné celně schválené určení (zničení, zpětný vývoz).

	Kombinované nomenklatury celního sazebníku. Zde je stanoveno jediné místo vstupu a to Letiště Václava Havla v Praze. Toto opatření je vztaženo na vysoké riziko kontaminace aflatoxíny, ochratoxín A, hliník⁹⁵, salmonella, plísní, a další.
Nařízení Komise (ES) č. 1152/2009, kterým se stanoví zvláštní podmínky dovozu některých potravin z některých třetích zemí v důsledku kontaminace aflatoxíny a kterým se zrušuje rozhodnutí 2006/504/ES, ve znění pozdějších předpisů	Zásilky nad 20kg hmotnosti a potraviny zpracované nebo složené, které obsahují více než 20% sledované komodity. Nebezpečí zde představují zejména: aflatoxiny. Určené místo dovozu je zde je celní úřad pro Středočeský kraj, územní pracoviště Rudná (CZ610208) Je sledována KN a země původu zásilky.
Rozhodnutí Komise č. 2008/47/ES, kterým se schvalují předvývozní kontroly prováděné Spojenými státy americkými u podzemnice olejné a výrobků z ní získaných s ohledem na přítomnost aflatoxinů	Je stanoven seznam potravin, vyprodukovaných na území USA. Komodity z tohoto seznamu musí předložit: výsledky odběru vzorků a analýzy provedené laboratoří schválenou Ministerstvem zemědělství Spojených států amerických, a vyplněné osvědčení, které je platné 4 měsíce od vystavení. Celní úřad informuje inspektorát Státní zemědělské a potravinářské inspekce formou „sdělení“ při projednávání v celním řízení.
Nařízení Komise (ES) č. 996/2012, kterým se stanoví zvláštní podmínky pro dovoz krmiv a potravin pocházejících nebo odesílaných z Japonska po havárii v jaderné elektrárně Fukušima a kterým se zrušuje prováděcí nařízení (ES) č. 284/2012, ve znění pozdějších předpisů	Místo vstupu zásilky je umožněno pouze přes Letiště Václava Havla v Praze. Je nutné předložit platné prohlášení o dovozu do Unie (vzor je uveden v příloze č. 3) Dovozece má povinnost oznámit plánovaný dovoz zásilky minimálně dva pracovní dny před fyzickým dovozem zásilky inspektorátu Státní zemědělské a potravinářské inspekce. Dovozece předloží protokol o analýze obsahující výsledky o odběru vzorků a analýzy.

⁹⁵ Hliník byl navržen mezi prvky, které mohou být s jednou z příčin Alzheimerovy nemoci, kdy jeho zvýšený příjem potravou a poškození buněk pravděpodobně způsobuje tuto nevy léčitelnou nemoc (neuropsychický stav – demence) viz: Murray et al.: Harperova Biochemie, (1998), 23. vydání, Nakladatelství a vydavatelství H & H Jinačany, ISBN 80-85787-38-5, str. 795-769

Rozhodnutí Komise (ES) č. 2011/884/EU o mimořádných opatřeních týkajících se nepovolené geneticky modifikované rýže v produktech z rýže pocházejících z Číny a o zrušení rozhodnutí 2008/289/ES ve znění pozdějších předpisů⁹⁶	Místo vstupu zásilky je umožněno pouze přes Letiště Václava Havla v Praze. Zásilka potravin musí být doprovázena analytickou zprávou (vzor je uveden v příloze 4) a osvědčením o zdravotní nezávadnosti vyplněné Úřadem Čínské lidové republiky pro vstupní a výstupní karanténu.
Nařízení Komise (ES) č. 1151/2009, kterým se stanoví zvláštní podmínky pro dovoz slunečnicového oleje pocházejícího nebo získaného z Ukrajiny vzhledem k riziku jeho kontaminace minerálním olejem a zrušuje se rozhodnutí 2008/433/ES.	Zásilky slunečnicového oleje KN 15 12 11 91 Taric kódu 1512 19 90 10 původem z Ukrajiny nesmí obsahovat více než 50mg/kg minerálního parafínu. Zásilka musí být doprovázena zdravotním osvědčením pro dovoz slunečnicového oleje pocházejícího nebo odeslaného z Ukrajiny, vydaná akreditovanou laboratoří. Dovozece je povinen ohlásit dovoz zásilky předem dozorovému orgánu místně příslušnému celnímu úřadu. Inspektorát Státní zemědělské a potravinářské inspekce provede dokladovou kontrolu a zašle závazné stanovisko celnímu úřadu s výsledkem, jestli bude/nebude provedena fyzická kontrola.
Nařízení Komise (ES) č. 258/2012, kterým se ukládají zvláštní podmínky pro dovoz guarové gumy pocházející nebo zaslané z Indie vzhledem k rizikům kontaminace pentachlorfenolem a dioxiny a zrušuje se rozhodnutí 2008/353/ES, ve znění pozdějších předpisů	Zásilky guarové gumy KN 1302 32 90 pocházející nebo zaslané z Indie určené pro lidskou spotřebu musí být doprovázeny osvědčením o zdravotní nezávadnosti pro dovoz do evropského Společenství a analytickou zprávou vydanou akreditovanou laboratoří, že neobsahuje více než 0,01 mg/kg pentachlorfenolu⁹⁷. Platnost dokumentu je stanovena na 4 měsíce. Dovozece je povinen ohlásit dovoz zásilky předem dozorovému orgánu místně příslušnému celnímu úřadu. Inspektorát Státní zemědělské a potravinářské inspekce provede dokladovou kontrolu a zašle závazné stanovisko celnímu úřadu s výsledkem,

⁹⁶ Jedná se o čínskou geneticky modifikovanou rýži pod číslem B163, která byla náhodně odhalena v letech 2006 a 2007

⁹⁷ Pentachlorfenol je chlorovaná organická sloučenina používaná jako pesticid viz: Krämer W., Schirmer U.: Modern Crop Protection Compounds, Volume 1, (2007), WILEY – VCH Verlag GmbH & Co., Weinheim, ISBN 978-3-527-31496-6, str. 199 a představuje jednu z nejvíce sledovaných skupin látek POPs viz: Velíšek J., Hajšlová J.: Chemie potravin II., (2009), 3. vydání OSSIS Tábor, ISBN 978-80-86659-16-9, str. 488

	jestli bude/nebude provedena fyzická kontrola.
Nařízení Komise (ES) č. 1135/2009, kterým se stanoví zvláštní podmínky pro dovoz určitých výrobků pocházejících nebo odesílaných z Číny a kterým se rozhodnutí 2008/798/ES, stanoví zvláštní podmínky dovozu pro potraviny a suroviny z Číny s obsahem mléka nebo mléčné složky, sóji nebo sójové složky a hydrogenuhličitanu sodného.	Zákaz dovozu potravin určené pro zvláštní výživu kojenců a malých dětí! Zásilky s obsahem mléka, mléčné výrobky, sóju a sójové výrobky a zásilky hydrogenuhličitanu amonného určeného do potravin pocházející nebo odesílané z Číny podléhají kontrole dozorového orgánu. Dovozce je povinen ohlásit dovoz zásilky předem inspektorátu Státní zemědělské a potravinářské inspekce a místně příslušnému celnímu úřadu, u kterého bude zboží navrženo k propuštění do režimu volného oběhu. Inspektorát Státní zemědělské a potravinářské inspekce provede dokladovou kontrolu a zašle závazné stanovisko celnímu úřadu s výsledkem, jestli bude/nebude provedena fyzická kontrola.

Zdroj: Vlastní, (2013)

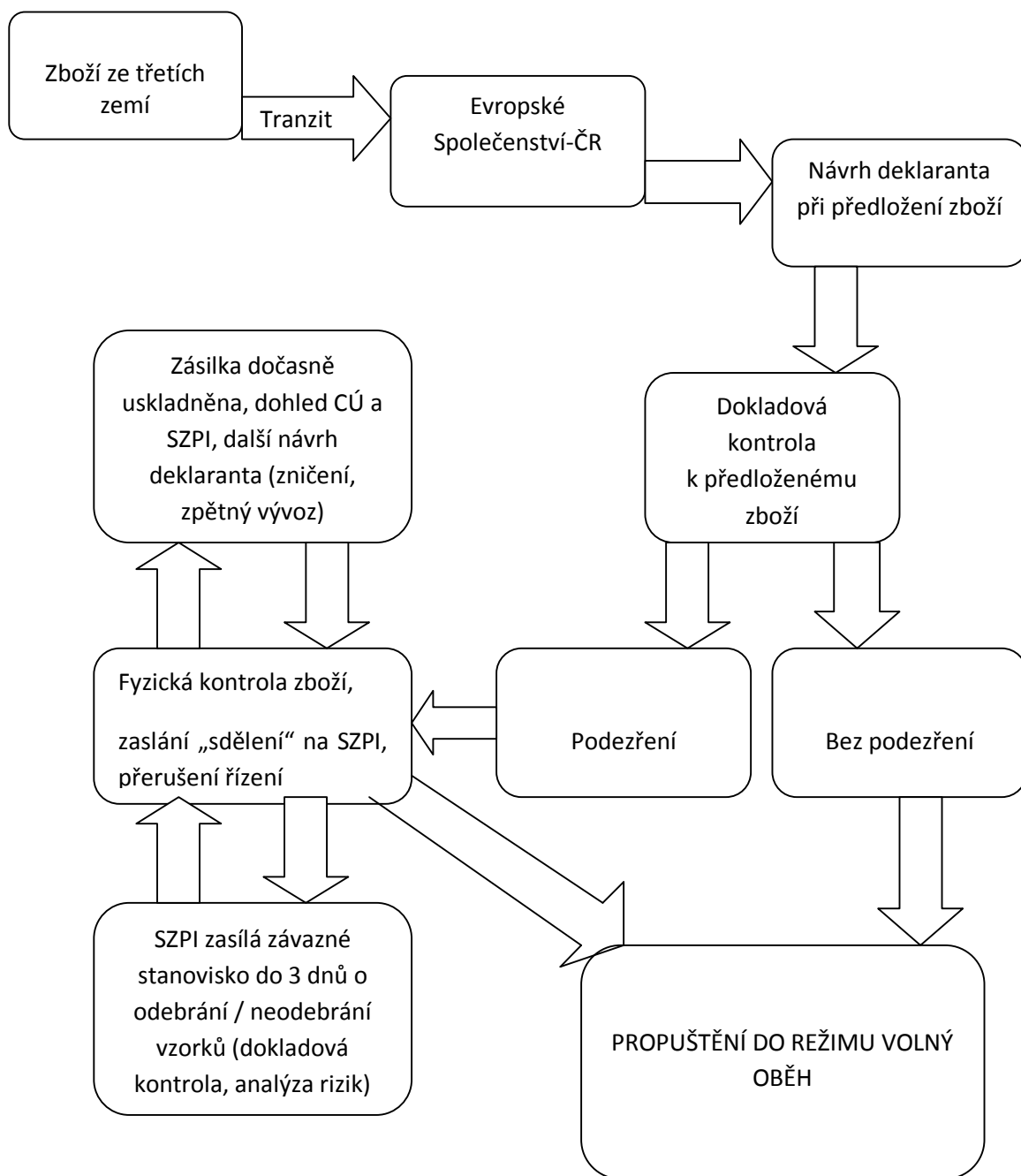
Po příjezdu zásilky zboží potravin na příslušný celní úřad, v průběhu celního řízení celník, dle služebního předpisu⁹⁸ a v souladu s dohodou, požádá o spolupráci inspektorát Státní zemědělské a potravinářské inspekce v následujících případech:

a) pokud u kterékoliv potraviny pojme celní úřad podezření, že se jedná o potravinu nebezpečnou nebo o zásilku, které chybí některé doklady anebo jsou tyto doklady nějak „podezřelé“⁹⁹,

⁹⁸ Služební předpis č.104/2012 stanoví postup celních orgánů při provádění celního dohledu nad bezpečností potravin, v něm jsou související právní předpisy evropského Společenství, a národní právní předpisy

⁹⁹ Slovo podezřelé je třeba chápat jako vymykající se běžné situaci, celník má během dne v rukách desítky dokladů, certifikátů, prohlášení, a dalších dokladů prokazujících nějakou skutečnost, a jakékoliv niance v typu a tvaru razítka, druh papíru, gilošování, styl, podpis a další anomálie, může chápat jako podezřelé.

Obr. č. 5 Obrazové schéma procesu propuštění zboží do volného oběhu

Zdroj: Vlastní, (2012)

Zde si dovoluji podotknout. V samotném nařízení evropského parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 ze dne 29. dubna 2004, je v čl. 27 uvedeno, že je vhodné stanovit pravidla

Společenství, kterými se zajistí, aby byly krmiva a potraviny ze třetích zemí podrobeny před jejich propuštěním do volného oběhu úředním kontrolám. Zvláštní pozornost by měla být věnována dovozním kontrolám krmiv a potravin, z kterých může existovat zvýšené riziko kontaminace. Takže v souvislosti s pojmem „podezřelé“, je nutné mít k dispozici databázi, která by pracovníky informovala o možném riziku.

b) nebo (pokračování ze strany 40) byla-li potravina nebo surovina nahlášena do systému RASFF¹⁰⁰, přeruší celní úřad řízení o propuštění zboží do režimu volného oběhu a požádá Inspektorát Státní zemědělské a potravinářské inspekce vždy o závazné stanovisko. Příslušný Inspektorát Státní zemědělské a potravinářské inspekce do 3 pracovních dnů zašle závazné stanovisko s vyjádřením zpět. K problematice stanovení časového termínu do kdy se má vyjádřit inspektorát Státní zemědělské a potravinářské inspekce vyjádřit, se budeme věnovat v dalším textu. Zejména termínu „neprodleně“.

Další možnost spolupráce definuje § 15 odst. 11 písm. d)¹⁰¹ „celní úřad při dovozu nepropustí potraviny nebo suroviny do režimu volný oběh, jde-li o potraviny kontrolované podle předpisu o zvýšených úředních kontrolách, nepředloží-li dovozce vyhovující výsledky kontrolního zjištění.“ Toto ustanovení souvisí s novou kompetencí Státní zemědělské a potravinářské inspekce uvedenou v § 16 písm. c) bodu 4 zákona o potravinách¹⁰².

Deklarant, nebo zástupce příjemce zboží (dovozce) v celním řízení předkládá doklady k dováženému zboží. Získané informace ze strany deklaranta jsou celníkem vyhodnoceny¹⁰³. V průběhu celního řízení pracuje celník s databází rizikových komodit, které jsou průběžně ukládány do elektronického systému.

¹⁰⁰ Nařízení vlády č. 98/2005 Sb., kterým se stanoví systém rychlého varování a vzniku rizika ohrožení zdraví lidí z potravin a krmiv

¹⁰¹ Zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, ve znění pozdějších předpisů

¹⁰² Státní zemědělská a potravinářská inspekce vykonává státní dozor při vstupu a dovozu potravin a surovin ze třetích zemí, pokud tento dozor není prováděn podle písmene b) (Veterinární kontrola ze strany Státní veterinární správy) v souladu s čl. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 ze dne 29. Dubna 2004

¹⁰³ Provádí se analýza rizik, ale i historie předcházejících dovozů deklarantem (dovozcem) a hodnocení předložených dokladů

Obecné podmínky pro dovoz vybraných druhů potravin a surovin ze třetích zemí je definován v třetím článku dohody. V některých případech totiž bude požadováno, aby byl dovoz realizován pouze přes určená místa vstupu nebo dovozu. Určené místo vstupu pro ČR je Letiště Václava Havla v Praze. „Předmětem kontroly budou potraviny, jejichž dovoz je upraven zvláštními právními předpisy¹⁰⁴. Tyto zvláštní předpisy stanovují, za jakých okolností může být určitá komodita propuštěna do volného oběhu, přes který celní úřad, nebo přes které příslušné místo vstupu (dle dohody se jedná v případě aplikace nařízení Rady (ES) č. 504/2006 kterým se stanoví zvláštní podmínky pro dovoz některých potravin z vybraných třetích zemí vzhledem k riziku jejich kontaminace aflatoxiny o Celní úřad Praha D5 Rudná), jak časté kontroly musí být prováděny, jaké platí dovozce náklady za kontroly¹⁰⁵ atd“.

V případě, zásilek vybraných potravin a surovin, pro které to přímo použitelné předpisy evropského Společenství stanoví¹⁰⁶, je nutné nahlášení zásilky předem. Dovozece je povinen nahlásit příchod zásilky na inspektorát Státní zemědělské a potravinářské inspekce, který je místně příslušný celnímu úřadu, u kterého bude zboží navrženo k propuštění do volného oběhu. Inspektorát Státní zemědělské a potravinářské inspekce provede dokladovou kontrolu a vystaví závazné stanovisko, ve kterém bude vyznačeno, které doklady byly při kontrole zkontrolovány a zda lze zásilku propustit do volného oběhu (ze zásilky nebudou odebírány vzorky), zda je nutné přerušit řízení o propuštění zásilky do volného oběhu (ze zásilky budou odebírány vzorky) nebo zda zásilku nelze propustit do volného oběhu (předložené doklady nebyly v souladu s požadavky právních předpisů).

Důvodem tohoto opatření je nutné spatřovat ve vysokém zdravotním (hygienickém) riziku, které některé vybrané druhy potravin nebo surovin pro spotřebitele představují. Např. ve

¹⁰⁴ Např. u Nařízení Komise (ES) č. 1152/2009 ze dne 27. listopadu 2009, kterým se stanoví zvláštní podmínky dovozu některých potravin z některých třetích zemí v důsledku rizika kontaminace aflatoxiny

¹⁰⁵ Náklady hradí dovozce v případě zjištění závadnosti dané zásilky po odběru vzorků a analýze

¹⁰⁶ Nařízení Komise (ES) č. 1135/2009 dovoz potravin nebo surovin s obsahem mléka nebo mléčné složky, sóji nebo sójové složky a hydrogenuhličitanu sodného z Čínské lidové republiky, dále Nařízení Komise (ES) č. 258/2010 dovoz guarové gumy z Indie, Nařízení Komise (ES) č. 996/2012 o dovozu krmiv a potravin pocházejících z Japonska po havárii v jaderné elektrárně Fukušima, Nařízení Komise (ES) č. 1152/2009 v případech dovozu potravin jejichž hrubá hmotnost přesáhne 20 kg a obsahují více než 20 % objemové hm. v seznamu uvedené složky a Nařízení Komise (ES) č. 669/2009 zesílené úřední kontroly dovozu některých krmiv a potravin.

výskytu nežádoucích až toxických látek produkovaných mikroorganismy (mykotoxinů, plísní a další) u ořechů, para ořechů, skořápkových a suchých plodů. Seznam rizikových komodit je, jak již bylo dříve zmíněno, průběžně aktualizován a reaguje s ohledem k situaci na trhu a výměně informací zapojených členských států a dalších státních orgánů.

Domnívám se spíš, že dochází k produkci velkého množství dat, a celník není schopen se v tolika informacích orientovat. Zejména není, dle mého názoru, dostatečné proškolení v oblasti bezpečnosti potravin a analyzování rizik. Tím by došlo k většímu přehledu v této problematice a celníci by měli lepší přehled.

V některých případech nahlášení zásilky dopředu inspektorátu Státní zemědělské a potravinářské inspekce, není nutný¹⁰⁷. V případě zásilek vybraných komodit a surovin, pro které přímo použitelné předpisy evropského Společenství stanoví zvláštní podmínky pro dovoz, včetně povinnosti provést v místech dovozu před propuštěním do volného oběhu úřední kontrolu a bez povinnosti dovozce nahlásit zásilku ještě před jejím příchodem, celní úřad neprodleně informuje místně příslušný inspektorát Státní zemědělskou a potravinářskou inspekci o zásilkách navržených¹⁰⁸ k propuštění do režimu volného oběhu, a to zasláním vyplněného formuláře sdělení (formulář „sdělení“ je uveden v příloze č. 4). Příslušný inspektorát po vyhodnocení dat v zaslaném formuláři sdělí celnímu úřadu, jestli bude zásilka podrobena fyzické kontrole ze strany Státní zemědělské a potravinářské inspekce spolu s odběrem vzorků. Celní úřad sdělí obratem místo a čas, kdy bude zásilka připravena k úřednímu odběru vzorku.

V části druhé dohody o spolupráci jsou stanoveny postupy a provádění kontrolní činnosti ze strany celních orgánů v případech „Režimu A“¹⁰⁹. Řídící odbor Generálního ředitelství cel¹¹⁰, který má dle organizačního řádu Celní správy ČR agendu celní v kompetenci

¹⁰⁷ Např. při dovozu podzemnice olejně a výrobků z ní získaných ze Spojených států amerických upravuje rozhodnutí Komise č. 2008/47/ES, kterým se schvalují předvývozní kontroly prováděné Spojenými státy americkými u podzemnice olejně a výrobků z ní získaných s ohledem na přítomnost aflatoxinů.

¹⁰⁸ Návrh do celního režimu, je úkon, kdy deklarant nebo zástupce příjemce na předepsaném tiskopise Jednotný správní doklad, deklaruje informace o zásilce spolu s číslem režimu, do kterého by navrhoval zboží propustit

¹⁰⁹ Pro „režim A“ platí pro některé potraviny zvláštní právní předpisy evropského Společenství (např. nařízení Komise 1132/2009) (v příloze č. 7)

¹¹⁰ Odbor 21 Generálního ředitelství cel, oddělení 215 netarifní opatření zboží, se sídlem v Praze zajišťuje problematiku komunikace se Státní zemědělskou a potravinářskou inspekcí, a další oddělení odboru 21

(podpora řízení, vydávání metodik a služebních předpisů, stanovisek) stanoví pro tzv. „Režim A“ služebním předpisem následující postup:

Celní úřad informuje Inspektorát Státní zemědělské a potravinářské inspekci o zásilce, která je navržena do režimu volný oběh – „Sdělením o přerušení řízení o propuštění zboží do volného oběhu“.

Celní úřad vyčká do tří pracovních dnů na zaslání „Závazného stanoviska“ inspektorátem Státní zemědělské a potravinářské inspekce, zda bude nebo nebude avizovaná zásilka ze strany inspektorátu, zkontrolována. Pokud inspektorát Státní zemědělské a potravinářské inspekce zásilku kontrolovat nebude, propustí ji celní úřad do volného oběhu. Pokud inspektorát Státní zemědělské a potravinářské inspekce bude zásilku kontrolovat, domluví si příslušný celní úřad a Inspektorát termín pro odběr vzorků (u odběru je nutná přítomnost dovozce nebo jeho zástupce) a celní úřad vyčká na zaslání dokumentu označeného jako „Výsledky kontrolního zjištění – dílčí“ (formulář je obsahově stejný jako „Závazné stanovisko“ a vzor je uveden v příloze č. 7).

Pokud bude kontrolní zjištění vyhovující, může celní úřad bez dalšího zásilku propustit do volného oběhu.

Pokud bude výsledek z laboratoře nevyhovující, celní úřad ukončí řízení o propuštění zboží do režimu volného oběhu. Inspektorát Státní zemědělské a potravinářské inspekce následně navrhne příslušná opatření (může být např. stanoveno speciální ošetření, zničení zboží, zpětný vývoz dle nařízení Rady č. 882/2004¹¹¹, a po vyslechnutí dovozce a případné konzultaci s příslušným celním úřadem je uvede do „Protokolu o kontrole“, který zašle na příslušný celní úřad e-mailem.

Vzhledem k tomu, že zboží je stále pod celním dohledem, celní úřad, aby mohlo být provedeno opatření uloženého Inspektorátem Státní zemědělské a potravinářské inspekce,

má na starosti správné sazební zařazení, aplikaci kombinované nomenklatury a Taric kódů, aby dle této informace mohly být rizikové komodity začleněny a vytvořen profil do informačního systému celní e-dovoz, e-vývoz, CNTS (tranzit).

¹¹¹ čl. 19 nařízení (ES) č. 882/2004 ze dne 29. dubna 2004 o úředních kontrolách za účelem ověření dodržování právních předpisů týkajících se krmiv a potravin a pravidel o zdraví zvířat a dobrých životních podmínkách zvířat

povolí příslušné celně schválené určení (zpětný vývoz, zničení) nebo proběhne za společné¹¹² účasti Inspektorátu Státní zemědělské a potravinářské inspekce a celního úřadu speciální ošetření (podle čl. 20 nařízení (ES) č. 882/2004).

Pokud po speciálním ošetření zašle Inspektorát Státní zemědělské a potravinářské inspekce na celní úřad dokument „Kontrolní zjištění-dílčí“ s kladným výsledkem (výsledky z laboratoře budou vyhovující), propustí celní úřad zásilku na základě návrhu deklaranta do volného oběhu.

Analyzujeme ustanovený časový rámec „do tří dnů“. Naskytne se nám určitě otázka. „Co se stane v případě, že příslušný inspektorát Státní zemědělské a potravinářské inspekce z nějakého, ať již relevantního důvodu neodpoví celnímu orgánu v průběhu celního řízení na žádost o stanovisko?“ Nařízení Komise mluví jasně. Jinou volbu, než zboží propustit do režimu volný oběh, celní úřad nemá. Stává se tak určitým „legalizátorem“ u případných sporných dovozů, kdy potvrdí v celním prohlášení deklarované údaje a zboží může pokračovat na potravinový trh.

Např. ve smyslu čl. 28 nařízení Rady č. 765/2008¹¹³ celní úřad zásilku propustí do celního režimu volného oběhu, pokud nebude do tří pracovních dnů o pozastavení propuštění informován o jakémkoli opatření příslušným inspektorátem Státní zemědělské a potravinářské inspekce.

Porovnejme dohodu z pohledu časového hlediska. Porovnáme-li dohodu o spolupráci podepsanou dne 20.11.2006 a dohody podepsané dne 04.06.2009, všimneme si rozdílu v článku VI. Nazvanou „závazné stanovisko, potvrzení o provedených kontrolách“. Zde je ve starší variantě dohody o spolupráci uvedeno „Na základě zaslaného sdělení podle článku II a III. této dohody příslušný inspektorát Státní zemědělské a potravinářské inspekce vydá neprodleně celnímu úřadu závazné stanovisko k dané zásilce potravin nebo

¹¹² čl. 20 odst. 1 písm. a) nařízení (ES) č. 882/2004 tj. ošetření nebo zpracování s cílem uvést předmětnou potravinu nebo surovinu v souladu s požadavky právních předpisů nebo třetí země, do níž jsou odeslány zpět. Při vlastním provedení jsou přítomni pracovníci Státní zemědělské a potravinářské inspekce jako odborný dozor spolu s pracovníky celního úřadu vykonávající dohled nad manipulací dočasně uskladněného zboží.

¹¹³ Nařízení evropského parlamentu a rady č. 765/2008, kterým se stanoví požadavky na akreditaci a dozor nad trhem týkající se uvádění výrobků na trh a kterým se zrušuje nařízení /EHS) č. 339/1993

surovin ve formě formuláře ...“ a v novější variantě, se již disponuje se slovem „do tří dnů“, místo původně uvedeného „neprodleně“. Je to spojeno se zátěží inspektorátu Státní zemědělské a potravinářské inspekce? Proč došlo k úpravě? Předpokládám, že toto opatření bylo způsobeno vysokým zatížením inspektorátů Státní zemědělské a potravinářské inspekce a proto došlo k úpravě. Je možné toto změnit? V zákoně č. 110/1997 Sb.¹¹⁴, o potravinách a tabákových výrobcích, ve znění pozdějších předpisů, je rovněž pracováno s časovým rámcem „neprodleně“. Navrhoval bych tedy možné řešení.

Dle odst. 15 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 ze dne 29. dubna 2004 je uvedeno „příslušné orgány by měly zajistit, aby v případech, kdy je to provádění úředních kontrol zapojeno více různých orgánů, byly zavedeny a účinně používány vhodné koordinační postupy“. Nabízí se otázka, jestli by nebylo vhodné zapojit do systému součinnosti i některý další orgán státní správy. Použil bych model, kdy spolupracují nejen inspektoři Státní zemědělské a potravinářské inspekce, ale i Státní veterinární správy a Krajské hygienické stanice (Oblastní orgány veřejného zdraví). Domnívám se, že z hlediska kontroly kontaminujících složek v potravinách, jsou tyto orgány dostatečně odborně způsobilé k provádění analýz v jejich akreditované laboratoři. Pokrylo by se tím větší procento dovážených potravinových komodit.

Zvláštní kapitolou je spolupráce Celní správy ČR a Státní zemědělské a potravinářské inspekce při realizaci dovozů zboží vyrobeného za použití geneticky modifikovaných organismů. Z důvodu rozsáhlosti této problematiky, tématu v diplomové práci podrobněji zabývat nebudu. Musím ale podotknout, že v posledních letech dochází k masivnímu používání této technologie v zemědělství ve světě.¹¹⁵ Naproti tomu na území Společenství docházelo a dochází k ještě tvrdším omezením používání GMO druhů rostlinných organismů v zemědělství. V roce 1998 došlo ze strany evropského Společenství k úplnému zákazu dovozu GMO produktů, což se nelíbilo Spojeným státům americkým, Kanady a Argentiny (největší pěstitele GMO rostlin, jako jsou sója, kukuřice, bavlník) a tyto země

¹¹⁴ Dle § 15 odst. 11) Celní úřad při dovozu potravin nebo surovin, neprodleně informuje příslušný orgán státního dozoru, pokud zásilka a její označení neodpovídá předloženému osvědčení nebo certifikátu

¹¹⁵ Polák J., Současný stav komercializace a výzkumu bitech. (GM) plodu ve světě, v Evropě a ČR, Rostlinolékař 4/2012, Profí press s.r.o., Praha 5, str. 32-33 ISBN 1211-3565

podali podnět k prošetření k Světové obchodní organizaci (WTO)¹¹⁶. WTO v únoru roku 2006 označila moratorium na dovoz GMO do evropského Společenství za nelegální a proto Evropské společenství svůj trh pro dovoz GMO opět částečně otevřelo a zavedla určitá omezení na dovoz např. Prováděcí rozhodnutí 2011/884/EU o mimořádných opatřeních týkajících se nepovolené geneticky modifikované rýže v produktech z rýže pocházejících z Číny. Je to paradoxní situace, protože dovoz krmiv z geneticky modifikovaných organismů (krmiv) se naopak zvyšuje¹¹⁷.

4.1.1 Příklady spolupráce Celní správy ČR a Státní zemědělské a potravinářské inspekce na základě dohody

V živé paměti jsou problematické dovozy zboží z Číny, které mohly obsahovat mléčnou složku (mléčný cukr, sušinu, bílkovinu atd.)¹¹⁸ v letech 2008 až 2009, kdy byla prokázána kontaminace výrobků chemickou látkou - melamin¹¹⁹.

¹¹⁶ WTO označila moratorium na dovoz GMO do EU za nelegální, [online], 2012, [cit.2012.10.01] dostupné z: <http://gnosis9.net/view.php?cisloclanku=200602005>

¹¹⁷ Rozhodnutí 2011/891/EU o povolení uvedení produktů, které obsahují geneticky modifikovanou bavlnu 281-24-236x3006-210-23 (DAS-24236-5xDAS-21Ø23-5), sestávají z ní nebo jsou z ní vyrobeny, na trh podle nařízení 1829/2003/ES a Rozhodnutí 2011/892/EU o povolení uvedení produktů, které obsahují geneticky modifikovanou kukuřici MIR604xGA21 (SYN-IR6Ø4-5xMON-ØØØ21-9), sestávají z ní nebo jsou z ní vyrobeny, na trh podle nařízení 1829/2003/ES

¹¹⁸ Portál Státní zemědělské a potravinářské inspekce, [online], 2012, [cit.2012.10.01]: dostupné z:<http://szpi.gov.cz/docDetail.aspx?docid=1001963&nid=11435&hl=kontaminace%20z%20Číny>

¹¹⁹ Melamin, látka používaná jako neškodné hnojivo v zemědělství

Obr. č. 6 Průmyslová látka melamin

Zdroj: Wikipedia, (2012)

I z tohoto důvodu, ale i dalších známých případů (například hrozinky obsahující minerální olej, nudle obsahující až desetinásobné překročení limitu pro hliník)¹²⁰, jsou vybrány rizikové komodity, u kterých se při propuštění do režimu volný oběh postupuje s větší opatrností. V roce 2009 bylo celním orgánem rozhodnuto o nepropuštění kontejnerové zásilky hrozinek z Číny – kontrolou za přítomnosti pracovníků Státní zemědělské a potravinářské inspekce byl zjištěn výskyt červů, larev a pavučin¹²¹.

V dohodě jsou přesně specifikovány zvláštní podmínky pro dovoz¹²² vybraných druhů potravin a surovin ze třetích zemí. Tyto informace jsou uloženy do již zmíněného elektronického celního systému, který má celník při své práci k dispozici.

4.1.1.1 Příklad dovozu guarové gumy

V listopadu roku 2011 bylo na Celní úřad Praha předloženo k celnímu řízení celní prohlášení, na kterém bylo daňovým subjektem deklarováno zboží z Indie. Zboží bylo

¹²⁰ Strunecká A., Patočka J.: Hliník ve Vietnamských nudlích, (2012), Doba jedová 2, Nakladatelství TRITON Praha, str. 194, ISBN 978-80-7387-555-8

¹²¹ Portál Celní správy ČR, [online], 2012, [cit.2012.10.01] dostupné z: <http://portal.cs.mfcr.cz/odbgrc22>

¹²² Příloha č. 3 Dohody o vzájemné součinnosti a spolupráci podepsaná dne 01.11.2010 str. 21

označené v odst. 31¹²³ – popis zboží jako „*guarová guma pro potravinářský průmysl*“ v JSD (Jednotný správní doklad)¹²⁴. V souladu s celním kodexem byl celním orgánem deklarant vyzván, aby zboží předložil ke kontrole. Deklarované zboží v celním prohlášení, bylo dle Harmonizovaného systému (HS)¹²⁵, na základě mezinárodní úmluvy¹²⁶ o popisu a označování zboží, sazebně zařazeno do podpoložky Kombinované nomenklatury celního sazebníku, v odst. 33 kódem „1302 32 90 00 „*Rostlinné šťávy a výtažky; pektinové látky, pektináty a pektany; agar-agar a ostatní slizy a zahušťovadla získané z rostlin, též upravené; - Slizy a zahušťovadla ze svatojánského chleba, ze semen svatojánského chleba nebo z guarových semen, též upravené; - - Z guarových semen*“ s celní sazbou cla ve výši 0 %, Při zadávání předmětného kódu do elektronického celního systému (e-dovoz), je celník upozorněn (viz. obr. č. 2) na případné riziko propuštění zboží spadajícího do této kombinované nomenklatury.

¹²³ Celní prohlášení má přibližně 50 kolonek, odstavců s údaji o zásilce, původě, hmotnosti a další. Jedná se o tzv. Jednotný správní doklad („JSD“)

¹²⁴ Jednotný správní doklad („JSD“) je předepsaný formulář, kterým deklarant (společnost) deklaruje údaje v celním řízení

¹²⁵ Harmonizovaný systém (HS) popisu a číselného označování zboží je mezinárodní nomenklatura, kterou používá pro rozdělování a kódování zboží v současné době 176 zemí, teritorií a celních nebo ekonomických unií. Tento systém je základem nomenklatury, kterou používá pro rozdělení a kódování zboží, začíná se kapitolou potravin, a končí průmyslovými výrobky

¹²⁶ Nařízení Rady (EHS) č. 2658/1987 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku, který se zakládá na harmonizovaném systému popisu a číselného označování zboží, který byl zaveden uzavřením Mezinárodní úmluvy o harmonizovaném systému a popisu a číselnému označování zboží dne 14.6.1983 v Bruselu

Tab. č. 7 Výsledek po zadání dat do elektronického celního systému

Výsledek výpočtu celního dluhu dle TARIC CZ

Zpět na hlavní stránku

(A) Datum simulace: 20.10.2012 (39) Kvóta: (36) Kód preference: 100
 (33) Nomenklatura zboží: 1302329000 (47) Celní hodnota (Kč): 200000
 (38) Vlastní hmotnost (kg): 1000 (44) Vedlejší výdaje (Kč):
 (33) Přídavné kódy: (44) Vedlejší výdaje (Kč):
 (44) Certifikáty: CIF cena (Kč):
 (34) Země (region) původu: IN (15) Země odeslání: IN
 Množství zboží:
 (31) Popis zboží: Rostlinné šťávy a výtažky; pektinové látky, pektináty a pektany; agar-agar a ostatní slizy a zahušťovadla získané z rostlin, též upravené
 - Slizy a zahušťovadla získané z rostlin, též upravené
 - - Slizy a zahušťovadla ze svatojánského chleba, ze

Chyby:
 Chybí přídavný kód (Spotřební daň (SPD): Nutno doplnit přídavný kód.).

Možné kódy:

Typ	Hodnoty (předpis)
Preference:	100
Přídavné kódy pro DPH:	R005 (Z0235/04), R012 (Z0235/04)
Certifikáty:	0035 (Z0091/96), 1016 (Z0091/96), 0001 (Z0353/03)

© 2013 Generální ředitelství cel | Webmaster | Helpline | ver. 5.1.0.0/47

Zdroj: Portál Celní správy ČR, (2012)

Zásilka musí splňovat podmínky Nařízení Komise (ES) č. 258/2010¹²⁷ a být vybavena:

1. **osvědčením** o zdravotní nezávadnosti dle přílohy nařízení potvrzující, že dovážený produkt neobsahuje více než 0,01 mg/kg pentachlorofenolu
2. **analytickou zprávou** vydanou akreditovanou laboratoří (v souladu s normou EN ISO/IEC 17025) uvádějící výsledky odběru vzorků a analýzy na přítomnost pentachlorofenolu, nejistotu měření analytického výsledku, mez detekce (LOD) a mez kvantifikace (LOQ) analytické metody.¹²⁸

Osvědčení s příloženou analytickou zprávou musí být podepsáno schváleným zástupcem Ministerstva průmyslu a obchodu Indie. Platnost osvědčení nesmí přesáhnout 4 měsíce od jeho vystavení. Kódy na zásilce, v osvědčení, ve zprávě a v obchodních dokladech

¹²⁷ článek 2 Nařízení Komise (ES) 258/2010 ze dne 25.3.2010 se ukládají zvláštní podmínky pro dovoz guarové gumy pocházející nebo zasílané z Indie vzhledem k rizikům kontaminace pentachlorofenolem a dioxiny

¹²⁸ Norma ČSN EN ISO IEC 17025 [online], 2012, [cit.2012.10.01] dostupné z: http://gps.fme.vutbr.cz/STAH_INFO_2601_CIA_MATUSU.pdf

k zásilce musí odpovídat. Jedná se zejména o ztotožnění zboží, tzn. musí být zřejmé, že zboží v zásilce je zboží uvedené v dokladech.

Zejména se jednalo o možnost kontaminace zboží nebezpečnými mykotoxiny, nebo nepovolenými barvivy nebo přídavnými látkami. Rovněž dochází k informování celníka o nutnosti kontroly údajů v předkládaných dokladech a licencí, jestli jsou podmínkou dovozu. Na základě opatření vůči zemi původu, což v tomto případě byla Indie, bylo rozhodnuto o sepsání „sdělení“, které bylo odesláno příslušnému inspektorátu Státní zemědělské a potravinářské inspekci. V tomto stavu věci, bylo zboží v dočasném uskladnění pod dohledem celních orgánů.

Obr. č. 7 Guarová guma z Indie

Zdroj: Wikipedie, (2013)

Podle kterého právního předpisu bylo postupováno? *Celní úřad neprodleně informuje místně příslušný inspektorát Státní zemědělské a potravinářské inspekci o zásilkách navržených k propuštění do režimu volného oběhu, bude-li se jednat o vybrané druhy potravin nebo surovin ze třetích zemí, pro jejichž dovoz evropská Komise stanovuje formou příslušných přímo použitelných předpisů evropského Společenství ¹²⁹ zvláštní podmínky (dále jen „zvláštní režim“) včetně povinnosti provést v místech dovozu před propuštěním do volného oběhu úřední kontrolu, a to zasláním vyplněného formuláře sdělení tak, aby mohl místně příslušný inspektorát Státní zemědělské a potravinářské inspekce provést v souladu s předpisy evropského Společenství předepsanou kontrolu*

¹²⁹ čl. 53 Nařízení Rady (ES) č. 178/2002 ze dne 28.ledna 2002, kterým se stanoví všeobecné zásady a požadavky potravinové legislativy

zboží. V případech, kdy přímo použitelné předpisy¹³⁰ evropského Společenství stanovují určená místa dovozu pro vybrané potraviny a suroviny v rámci evropského Společenství, poskytuje výše uvedené informace celní úřad, který je pro tyto účely určen jako místo dovozu na území České republiky.

V případech pozitivního nálezu, pokud místně příslušný inspektorát Státní zemědělské a potravinářské, informuje celní úřad prostřednictvím závazného stanoviska s výsledkem, že zásilka bude podrobena fyzické kontrole s odběrem vzorků, sdělí celní úřad obratem Státní zemědělské a potravinářské inspekce i místo a čas, kdy bude zásilka připravena k úřednímu odběru vzorku, tj. vyložena na zastřešeném a pro přechovávání potravin vyhovujícím místě v rámci určeného místa dovozu, případně v místě dočasného uskladnění. Místně příslušný inspektorát Státní zemědělské a potravinářské inspekce následně potvrdí, že akceptuje navržené místo a čas fyzické kontroly, nebo se s ohledem na vytížení inspektorů proškolených k danému typu úřední kontroly dohodne s celním úřadem na jiném termínu. Ve věci určení místa a času provedení kontroly zúčastněné strany komunikují zpravidla e-mailem nebo telefonicky. U odběru vzorků musí být přítomen dovozce nebo jeho zástupce. V projednávaném případě guarové gummy, dopadla dokladová kontrola v pořádku a zboží mohlo být propuštěno do volného oběhu. Zhodnotíme-li postup celního úřadu, tak byl plně v souladu s postupy jak podle Služebního předpisu č. 104/2012 a dohody, tak v souladu s příslušným právním předpisem evropského Společenství.

4.1.1.2 Příklad dovozu zázvorového čaje z Čínské lidové republiky

Další zajímavý případ dovozu s pravděpodobností zdravotního, či jiného rizika byl realizován opět v roce 2011 na Celním úřadě Praha. Při dovozu zboží v celním řízení, společnost předložila doklady k celnímu prohlášení i se zbožím, které dle vyplněného JSD v odst. 31 označeného jako „zázvorový čaj“, ke kontrole. Deklarující osoba předmětné zboží sazebně zařadila do podpoložky Kombinované nomenklatury celního sazebníku¹³¹

¹³⁰ Např. pro potraviny a krmiva dle Nařízení Komise (ES) č. 996/2012 je místem vstupu Letiště Václava Havla v Praze

¹³¹ Nařízení Rady (EHS) č. 2658/1987 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku, který se zakládá na harmonizovaném systému popisu a číselného označování zboží, který byl zaveden

v odst. 33 kódem „2106 90 92 60 – *Potravinové přípravky, jinde neuvedené ani nezahrnuté*;: - *Ostatní*;: - - *Ostatní*;: - - - *Neobsahující mléčné tuky, sacharózu, isoglukózu, glukózu nebo škrob, BRIX nebo obsahující méně než 1,5% hmotnostních mléčných tuků, méně než 5% hmotnostních sacharózy nebo isoglukózy, méně než 5% hmotnostních glukózy nebo škrobu*., s celní sazbou valorického cla 12,80 %. Společnost deklarující předmětné zboží „zázvorový čaj“ předložila i doklady související s opatřeními uplatňovanými v rámci dováženého zboží. Původ zásilky byl z Čínské lidové republiky.

Obr. č. 8 Zázvorový čaj

Zdroj: Wikipedie, (2012)

Po zadání všech údajů vztahujících se k danému druhu zboží do systému e-dovoz, byl systémem daný dovoz označen jako rizikový z důvodu pozitivního nálezu v seznamu RASFF. Předmětné zboží, obecně označované jako čaj, listy čajovníku, bylo zařazeno do seznamu nebezpečných, rizikových komodit z důvodu možného obsahu zakázaných rostlin s farmakologickým účinkem např. Kasié úzkolisté (*Cesia cangustifolia* L), Bylina toješť (*Apocinum* spp) ačkoliv bylo deklarováno jako bylinný čaj, nálev, pocházející ze země původu v Čínské lidové republice.¹³²

V daném případě dovozu zázvorového čaje, byl v souladu s právními předpisy a dohodou kontaktován inspektorát Státní zemědělské a potravinářské inspekce s žádostí o

uzavřením Mezinárodní úmluvy o harmonizovaném systému a popisu a číselnému označování zboží dne 14.6.1983 v Bruselu, kapitola HS 2106

¹³² Bezpečnost potravin, Přehled dovozů s vyhodnocením rizika v systému RASFF, Portál Mze, (2012) [online] 2012 [cit.2012.10.22] dostupné z: http://www.bezpecnostpotravin.cz/UserFiles/File/RASFF/Oznameni%20RASFF%20NKM_24-12-09.pdf

dokladové prověření a zaslání závazného stanoviska, bude/nebude-li proveden odběr vzorků ze zásilky.

Po seznámení se s předloženými doklady, doklady laboratorního rozboru (analytická zpráva) o složení zboží, byla zásilka vyhodnocena ze strany inspektorátu Státní zemědělské a potravinářské inspekce jako „zdravotně nezávadná“¹³³. Nebyl zjištěn kontaminující podíl nepovoleného obsahu jiných druhů rostlinných pletiv a zboží tak mohlo být propuštěno do volného oběhu. Naskytne se otázka, co v případech, kdy doklad doprovázející zásilku, nepatří k dané zásilce. Jak prověřit tuto skutečnost od stolu? Řešením by byla centrální evidence vydaných dokladů laboratorních rozborů na webovém portálu dané země původu k jednotlivým zásilkám. (podobný systém funguje u preferenčních dokladů o původu zboží např. v Malajsii¹³⁴)

4.1.1.3 Příklad dovozu sójových ochucovadel z Čínské lidové republiky

Další případ demonstruje jinou situaci. Celní úřad obdržel v souladu s právními předpisy informaci, o předpokládaném dovozu zboží. Země původu byla uvedena Čínská lidová republika. V odst. 31 – popis zboží bylo uvedeno „sojová ochucovadla“, která deklarant nebyl schopen správně a relevantně sazebně zařadit do kombinované nomenklatury celního sazebníku. V průběhu celního řízení, byly předloženy doklady, ze kterých nebylo možné zboží jednoznačně identifikovat tak, aby mohly být informace o něm vloženy do systému e-dovoz.

¹³³ Směrnice Rady 93/43/EHS ze dne 14.6.1993, spolu se zákonem č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a jednotlivých vyhláškách udávající požadavky k druhům potravin a nápojům

¹³⁴ Preferenční sazební zařazení je „výhoda“ poskytována v souladu s mezinárodní dohodou pro rozvojové a méně rozvinuté země s výhodnými celními sazbami cel, předkládají v průběhu celního řízení doklad FORM A

Obr. č. 9 Sójové ochucovadlo

Zdroj: Wikipedia, (2012)

Celním úřadem proto byla prověřena databáze podobných dovozů, kořenících směsí v tekutém stavu, kterému nejlépe deklarované zboží odpovídalo. Snahou celního úřadu bylo pomoci dovozci správně deklarovat zásilku v celním prohlášení. Nakonec po vyhodnocení situace, rozhodl celní úřad o kontaktování formou „sdělení“ pracovníky Státní zemědělské a potravinářské inspekce. Zboží, dle účetních dokladů označené jako „Superior light soy Sauce“, které by mohlo vykazovat rizikový profil¹³⁵, bylo připraveno ke kontrole a případnému odběru vzorků pracovníky Státní zemědělské a potravinářské inspekce.

Po odeslání „sdělení“ na příslušný inspektorát Státní zemědělské a potravinářské inspekce, obdržel celní úřad „předběžné stanovisko“ s požadavkem na dočasné přerušení celního řízení, zároveň s informací odebrání vzorků¹³⁶, s přesným stanovením dne odběru vzorků. Odběr vzorků provedli pracovníci inspektorátu v souladu s ČSN/ISO¹³⁷ o vzorkování a byl

¹³⁵ Nařízení komise č. 1135/2009, kterým se stanoví zvláštní podmínky pro dovoz určitých výrobků pocházejících, nebo zaslaných z Číny a kterým se zrušuje rozhodnutí Komise č. 2008/798/ES, stanoví zvláštní podmínky dovozu pro potraviny a suroviny z Číny s obsahem mléka nebo mléčné složky, sóji nebo sójové složky a hydrogenuhličitanu sodného

¹³⁶ Nařízení Rady (EHS) č. 401/2006 o odebírání vzorků dle přílohy č. I tohoto nařízení

¹³⁷ dle normy ČSN 56 0159 o odběru vzorků

vydán protokol o odběru vzorků k analýze. Analýzou byl stanoven obsah a složení látek za účelem zjištění možné rizikovosti sojové omáčky na zdraví spotřebitele.

Po vyhodnocení bylo zasláno celnímu úřadu „závazné stanovisko“, že zásilku lze propustit do režimu volný oběh. Z výsledků analýzy nebyly prokázány překračující prahy limitních hodnot pro nebezpečnou látku melamin. Obsah melaminu (*melamin kyanurát byl běžně používán v Číně jako „proteinový prášek“ do krmiv pro zvířata, později i do dětské výživy*)¹³⁸ ve vzorcích odpovídal hodnotám limitním¹³⁹ uvedených v rozhodnutí Komise č. 798/2008.¹⁴⁰

V tomto případě byla názorně zhodnocena situace, která nastává v případech s fyzickou kontrolou zboží. Dle dohody o spolupráci je stanoveno, že v případech, kdy Celní úřad zašle Státní zemědělské a potravinářské inspekci sdělení, čeká na vydání závazného stanoviska - potvrzení o provedení kontroly ze strany Státní zemědělské a potravinářské inspekce. Lhůta vydání stanoviska je dle dohody stanovena do tří pracovních dnů ode dne zjištění zásilky. Poté je stanovisko zasláno celnímu úřadu (ve formě formuláře s názvem „Závazné stanovisko Státní zemědělské a potravinářské inspekce“ viz. příloha č. 7). V něm inspektor uvede, zda zásilku bude dále kontrolovat nebo ji lze propustit do volného oběhu. Den zjištění zásilky je dán dnem, který je uveden ve formuláři „Sdělení celního orgánu o přerušení řízení o propuštění zboží do volného oběhu“. Konec tří pracovních dnů je vymezen půlnocí třetího pracovního dne. Nevydá-li inspektorát Státní zemědělské a potravinářské inspekce ve lhůtě tří pracovních dnů závazné stanovisko k přerušení řízení o propuštění do volného oběhu, má se za to, že potravina může být propuštěna do volného oběhu.

Inspektorát Státní zemědělské a potravinářské inspekce v případě potřeby, může v závazném stanovisku požádat, aby řízení o propuštění zboží do volného oběhu zůstalo

¹³⁸ Spotřebitel, Potravinářská inspekce stále kontroluje potraviny z Číny, [online], 2012, [cit.2012.10.01] dostupné z: <http://spotrebitel.cz/index?id.115802>

¹³⁹ Bezpečnost potravin, CODEX ALIMENTARIUS, Jednání Kodexového výboru pro kontaminanty v potravinách CCCF pro rok 2010 stanoven limit max 0,15 mg/kg pro tekutou kojeneckou stravu

¹⁴⁰ Rozhodnutí Komise č. 798/2008, ze dne 8. srpna 2008, kterým se stanoví seznam třetích zemí, území, oblastí nebo jednotek, z nichž lze do Společenství dovážet a přes jeho území přepravovat drůbež a drůbeží produkty, a požadavky na vydání veterinárního osvědčení, stanový v čl. 12 mezní limity pro obsah kyanurátů

nadále přerušeno (preventivní opatření podle § 11 odst. 3 zákona č. 102/2001 Sb.¹⁴¹), je-li to nezbytné k řádnému dokončení kontroly a k vydání kontrolního zjištění-dílčího. Což se v našem případě dovozu sojové omáčky skutečně stalo.

V případě, že dojde ze strany Státní zemědělské a potravinářské inspekce k zamítavému stanovisku, tak zásilku není možné poté propustit do volného oběhu. V době, kdy dojde k zamítnutí propuštění zásilky do volného oběhu do zahájení realizace následných opatření, má zásilka postavení dočasně uskladněného zboží a je pod celním dohledem. Nad zásilkou je vykonáván ze strany Celní správy ČR celní dohled a ze strany Státní zemědělské a potravinářské inspekce dohled odborný. Dle výsledků kontrolního zjištění je kontaktováno Národní kontaktní místo pro RASFF a informováno o následných opatřeních (např. zpětný vývoz zboží do třetí země původu nebo do jiné třetí země, zničení zásilky, přepracování zásilky) ve vztahu k odmítnuté zásilce. Zároveň s informací je poskytnuta i související dokumentace (celní prohlášení, faktura, nákladní list, přepravní list, konosament apod.).

Výše uvedené informace jsou zasílány v souladu s postupy definovanými v nařízení vlády¹⁴², o systému rychlého varování o vzniku rizika ohrožení zdraví lidí z potravin a krmiv na e-mailovou adresu: rasff@szpi.gov.cz formou tzv. dodatečného oznámení.

4.1.2 Postupy v případech speciálního ošetření zboží potravinového charakteru

V případě, že celní úřad v průběhu celního řízení kontaktuje v souladu s dohodou inspektorát Státní zemědělské a potravinářské inspekce, který odebere vzorky a po analýze zjistí překročení povolených limitů kontaminujících látek v potravině, je možné, aby dovozce učinil nějaké opatření.

Jedná se o speciální ošetření (ozařování, ionizační záření, odstraňování nevyhovujících prvků), kontaminaci některým agens, které je v souladu s nařízením¹⁴³ Postupováno je

¹⁴¹ Zákon č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků, a o změně některých zákonů Celní orgány provádějí kontrolu u výrobků navržených k propuštění do volného oběhu podle přímo použitelného předpisu Evropských společenství, který upravuje požadavky na akreditaci a dozor nad trhem, týkající se uvádění výrobků na trh

¹⁴² Dle § 8 Postup věcně příslušného orgánu státního dozoru při oznámení výskytu rizikového výrobku Národnímu kontaktnímu místu viz: Nařízení vlády č. 98/2005 Sb., kterým se stanoví systém rychlého varování o vzniku rizika ohrožení zdraví lidí z potravin a krmiv

následovně. V případě, že dovozce nebo jeho zástupce navrhne v rámci celního řízení, se souhlasem a za podmínek stanovených inspektorátem Státní zemědělské a potravinářské inspekce, aby nevyhovující zásilka vybraných druhů potravin s nadlimitním obsahem např. aflatoxinů v postavení dočasně uskladněného zboží byla podrobena speciálnímu ošetření¹⁴⁴ s cílem uvést předmětnou potravinu nebo surovinu do souladu s požadavky právních předpisů evropského Společenství nebo třetí země, do níž jsou odesílány zpět. Příslušný celní úřad zajistí celní dohled v průběhu vlastního přetřídění zásilky. Jedná se zejména o opatření odstranění části zásilky, která vykazuje nejvyšší nadlimitní hodnoty a tím, že ve váženém průměru dochází ke snížení celkového obsahu zjišťované sledované látky (např. mykotoxiny).

Inspektoři Státní zemědělské a potravinářské inspekce jsou přítomni při vlastním provedení ošetření jako odborný dozor spolu s pracovníky celního úřadu vykonávajícími dohled nad manipulací s dočasně uskladněným zbožím. O účasti inspektorů zajišťujících odborný dozor bude učiněn záznam v kontrolním materiálu celní správy (např. protokol o kontrole, záznam o průběhu služby apod.). Stejně tak bude v kontrolních materiálech Státní zemědělské a potravinářské inspekce učiněn záznam o účasti pracovníků celního úřadu při kontrole. Po provedeném ošetření prověří obsah aflatoxinů odběrem a laboratorní analýzou, a na základě výsledků analýzy bude vydáno kontrolní zjištění-dílčí. Díky vyhovujícím výsledkům kontrolních zjištění pak může být zásilka propuštěna do volného oběhu.

Domnívám se, že je velice nesprávné, umožnit dovozci ošetření zásilky po jejím negativním vyhodnocení ze strany Státní zemědělské a potravinářské inspekce. Vyskytne-li se i jen velmi malé procento plísní ve výrobku (např. volně ložené zrno v kontejner),

¹⁴³ čl. 19 uvádí speciální ošetření, která mohou být použita s cílem uvést krmivo nebo potravinu v soulad s požadavky právních předpisů Společenství nebo s požadavky třetí země, do níž jsou odeslány zpět, včetně případné dekontaminace, nikoli však zředění anebo zpracování jiným vhodným způsobem pro jiné účely než pro výživu zvířat nebo lidskou spotřebu, nařízení (ES) č. 882/2004 ze dne 29. dubna 2004 o úředních kontrolách

¹⁴⁴ čl. 20 odst. 1 písm. a) nařízení (ES) č. 882/2004 ze dne 29. dubna 2004 o úředních kontrolách za účelem ověření dodržování právních předpisů týkajících se krmiv a potravin a pravidel o zdraví zvířat a dobrých životních podmínkách zvířat ošetření nebo zpracování s cílem uvést krmivo nebo potravinu do souladu s požadavky právních předpisů Společenství nebo s požadavky třetí země, do níž jsou odesílány zpět, včetně případné dekontaminace, nikoli však zředění

nepomůže odstranit ohniska výskytu plísní a poté opět zásilku laboratorně analyzovat. Spóry hub mají vysokou reprodukční schopnost. Byť nepatrné množství spór plísní (hub) na potravině, jak letní nebo zimní, klíčí a tím kontaminují zbylou zásilku, velice rychle. Nepomůže pouze částečné odstranění „nevyhovující“ části zásilky.

4.1.3 Spolupráce Celní správy ČR a Státní zemědělské a potravinářské inspekce při vývozu potravin

Podepsaná dohoda se zabývá i problematikou vývozu z území České republiky do třetích zemí. Vývoz potravin nebo surovin do třetích zemí je také předmětem kontroly ze strany Celní správy ČR a Státní zemědělské a potravinářské inspekce. V článku osm dohody je definováno, že v případě, že existuje důvodné podezření, že má být vyvezena potravinu nevyhovující předpisům evropského Společenství, inspektoráty Státní zemědělské a potravinářské inspekce informují Generální ředitelství cel o těchto skutečnostech uvedených v kontrolních zjištěních:

a) Předmětná potravinu/surovina poškozuje lidské zdraví a nemůže být proto dle článku 12 odst. 1 druhého pododstavce nařízení (ES) č. 178/2002 za žádných okolností (ani kdyby s tím souhlasila dovážející země) vyvezena/zpětně vyvezena z evropského Společenství.

Nastává-li situace, kdy se dovozce rozhodne o požádání v probíhajícím celním řízení o vydání rozhodnutí v režimu vývoz, musí být tento realizován pouze s výhradním souhlasem země určení¹⁴⁵. Jsou informováni o důvodech odmítnutí vstupu zásilky na území evropského Společenství.

b) Provozovatel informoval Státní zemědělskou a potravinářskou inspekci o záměru vyvézt určitou potravinu nevyhovující požadavkům právních předpisů (která však nepoškozuje lidské zdraví) do třetí země. Provozovatel byl na základě čl. 12 Nařízení Rady (ES) č. 178/2002 vyzván, aby doložil, že potravinu splňuje požadavky stanovené právními předpisy, popřípadě jinými normami, které platí v zemi dovozu (dále jen „specifické požadavky v zemi dovozu“) nebo požadavky stanovené v bilaterálních dohodách

¹⁴⁵ V článku 21 Zpětné odeslání zásilek písm. c) příslušný orgán třetí země určení – v případě, že třetí země určení není třetí zemí původu – oznámil příslušnému orgánu, že je připraven zásilku přijmout viz: Nařízení Rady (ES) č. 882/2004 ze dne 29. dubna 2004

uzavřených mezi ES nebo jedním z členských států a třetí zemí (dále jen „bilaterálních dohodách“) nebo, aby doložil souhlas kompetentního úřadu v zemi dovozu s vyvezením nebo zpětným vývozem potravin, která nemůže být uvedena na trh v evropského Společenství (v případě, že třetí země nestanovila žádné specifické požadavky pro dovoz).

Zásilka může být propuštěna do režimu vývoz, zpětný vývoz v případě splnění všech podmínek pro propuštění zásilky do režimu. Jedná se o splnění podmínek třetí země, kam má být zásilka odeslána (souhlas země dovozu o splnění specifických požadavků pro dovoz). S případy vývozu zásilky dochází jen výjimečně. Většinou dochází ke zničení nevyhovující zásilky pod dohledem Celní správy ČR a inspektorů Státní zemědělské a potravinářské inspekce. Domnívám se, že je to ve většině případů tak správně.

4.1.4 Možnosti opravných prostředků v průběhu celního řízení a prostředky obrany dovozce při zjištění o nevyhovujících výsledků odebraných vzorků potravin nebo surovin upravených v dohodě

System je nastaven tak, že dovozce nese veškerá rizika, která mohou být zjištěna během uvádění zboží na trh Společenství.

V článku 22 nařízení Rady (ES) č. 882/2004¹⁴⁶ ze dne 29. dubna 2004 je definováno hrazení nákladů, které vznikly v souvislosti s šetřením, jestli zásilka není zdraví škodlivá nebo neodporuje právním předpisům. Jedná se o případy kdy potravin nebo surovina je z hlediska provedené analýzy ze strany dozorových orgánů vyhodnocen jako nevyhovující.

V opačném případě lze¹⁴⁷, aplikovat postup podle § 3 odst. 4) kde je uvedeno: „pokud kontrolní zjištění neprokáže, že výrobky, potraviny nebo suroviny anebo tabákové výrobky nespĺňují požadavky stanovené zvláštními právními předpisy nebo mezinárodními smlouvami, poskytne Státní zemědělská a potravinářská inspekce kontrolované osobě finanční náhradu za odebraný vzorek. Podmínkou pro poskytnutí finanční náhrady je to,

¹⁴⁶ Národní legislativa rovněž upravuje úhradu nákladů vzniklých s rozbořem a to v § 15 odst. 4) zákona č. 110/1997 Sb., o o potravinách a tabákových výrobcích, ve znění pozdějších předpisů

¹⁴⁷ Viz: § 3 odst. 4) zákona č. 146/2002 Sb., o Státní zemědělské a potravinářské inspekci a o změně některých předpisů

aby kontrolovaná osoba o finanční náhradu požádala nejpozději do 6 měsíců ode dne, kdy se dozvěděla, že jí nárok vznikl“.

V dohodě je v článku devět rozebrána situace ohledně možnosti doplňujícího odborného posudku. Při přerušení řízení o propuštění zboží do volného oběhu, je Celní úřad povinen poučit dovozce nebo jeho zástupce o jeho právu požádat na základě ustanovení čl. 11 odst. 6) Nařízení (ES) č. 882/2004 Evropského parlamentu a Rady¹⁴⁸ o odběr nebo přípravu duplikátního vzorku pro doplňující odborný posudek a vyzve dovozce nebo jeho zástupce, aby se vyjádřil, zda požaduje odběr duplikátního vzorku¹⁴⁹. Celní úřad uvede ve formuláři sdělení, zda dovozce případně jeho zástupce (deklarant) požaduje odběr duplikátního vzorku. Požádá-li dovozce nebo deklarant o duplikátní vzorek, místně příslušný inspektorát Státní zemědělské a potravinářské inspekce zajistí odběr nebo přípravu duplikátního a rozhodčího vzorku, pokud se nejedná o výrobky podléhající velice snadno zkáze nebo v případě malého množství dostupného substrátu. Duplikátní vzorek se ponechá dovozci nebo deklarantovi, rozhodčí vzorek si ponechá Státní zemědělská a potravinářská inspekce. Zároveň inspektorát Státní zemědělské a potravinářské inspekce při předání duplikátního vzorku informuje dovozce nebo deklaranta o postupu zaručujícím provozovatelům potravinářských podniků dovážejících potraviny rostlinného původu právo na doplňující odborný posudek (dále jen „postup pro doplňující odborný posudek“).

V případech, kdy dospěje místně příslušný inspektorát k závěru, že byly splněny všechny podmínky stanovené pro doplňující odborný posudek, navrhne analýzu rozhodčího vzorku v národní referenční laboratoři, v odůvodněných případech (např. nedostupnost národní referenční laboratoře pro daný typ analýzy) v úřední nebo pouze akreditované laboratoři. Pokud dovozce nebo deklarant nevznesl ve lhůtě stanovené Státní zemědělské a potravinářské inspekce námitky vůči analýze rozhodčího vzorku v národní referenční laboratoři případně v jiné laboratoři navržené Státní zemědělské a potravinářské inspekce, zajistí místně příslušný inspektorát Státní zemědělské a potravinářské inspekce analýzu rozhodčího vzorku. V některých situacích mohou nastat v souvislosti s výsledkem analýzy rozpory.

¹⁴⁸ Nařízení Rady č. 882/2004 o úředních kontrolách prováděných k zajištění souladu požadavky právních předpisů o krmivech, potravinách a dobrém zacházení se zvířaty

¹⁴⁹ Vzor žádosti o duplikátní vzorek, je uveden v příloze č. 18

V případě, že dovozce nebo deklarant na základě opodstatněných důvodů nesouhlasí s analýzou rozhodčího vzorku v národní referenční laboratoři nebo jiné laboratoři navržené Státní zemědělská a potravinářská inspekce, bude rozhodčí vzorek analyzován v laboratoři, se kterou budou souhlasit nejméně 2 ze 3 zainteresovaných stran (dovozce nebo deklarant, inspektorát Státní zemědělské a potravinářské inspekce a příslušný celní orgán). Místně příslušný inspektorát Státní zemědělské a potravinářské inspekce zajistí analýzu rozhodčího vzorku a neprodleně informuje celní orgán o výsledku této analýzy.

V tomto případě se domnívám, že je poměr sil „státní orgány : soukromý subjekt“ v nepoměru. Chybí nezaujatá osoba, která by pomohla věc o analýze rozhodčího vzorku v národní referenční laboratoři nebo jiné laboratoři, spravedlivě rozhodnout.

4.2 Zhodnocení

4.2.1 Statistické údaje v oblasti bezpečnosti potravin a dovozu potravin do České republiky

V oblasti bezpečnosti potravin v roce 2010 Celní správa ČR v rámci spolupráce se Státní zemědělskou a potravinářskou inspekcí nahlásila 583 zásilek zboží všech sledovaných komodit (mimo certifikace ovoce a zeleniny při dovozu a vývozu zboží), z toho v 79 případech byly z tohoto zboží odebrány laboratorní vzorky. Na základě analýzy následně 2 zásilky nebyly propuštěny do volného oběhu, protože výsledky laboratorních testů nevyhovovaly požadavkům příslušné potravinářské legislativy.

Pro představu, v roce 2010 bylo v oblasti zemědělských produktů zjištěno 38 případů porušení celních předpisů, a to v celkové hodnotě 218 mil. Kč. Celkový odhadovaný únik na cle a daních by dosáhl výše 32 mil. Kč.

Tabulka č. 8 Výsledky činnosti celních orgánů v letech 2007 až 2010 ¹⁵⁰

Rok	2007	2008	2009	2010	Index 2009/2010
Počet případů	99	76	72	38	52,8
Hodnota zboží (mil litrů)	200	230	339	218	64,3
Únik cla a dani	27	3	3	32	1 066,7

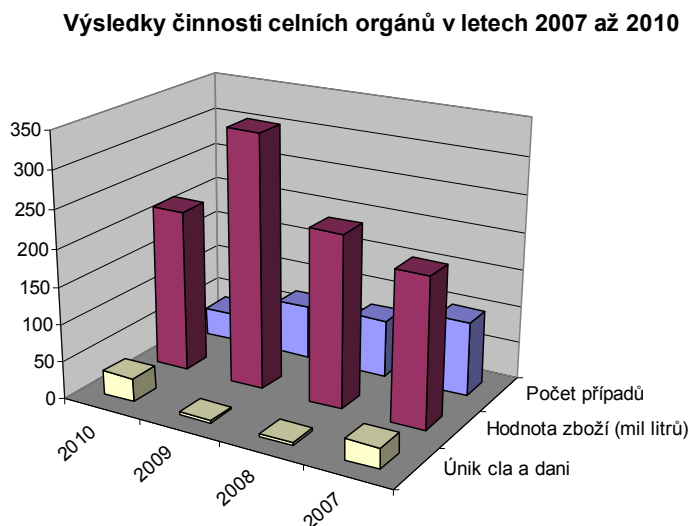
Zdroj: Výroční zpráva Celní správy České republiky, (2011)

V porovnání s rokem 2009 došlo k poklesu počtu zjištěných případů porušení celních předpisů, stejně tak u hodnoty zboží. Naopak došlo ke značnému nárůstu v případě úniku cla a daní.

Po zhodnocení těchto údajů nelze neuvést. Celní správa, tak jako i jiné státní orgány, je rok co rok „decimována“ snižováním rozpočtu na provoz její činnosti. I přes veškeré komplikace je z výsledného grafu patrné, že ke snižování kontrolní činnosti nedochází. Z grafu č. 1 by se dalo usuzovat, že naopak díky kontrolním mechanismům by mělo docházet ke snižování celních a daňových úniků. Opak je pravdou. Objevují se stále nové a nové metody, jak obcházet kontrolní mechanismy a předvídat další krok orgánů státního dozoru.

¹⁵⁰ Výroční správa o činnosti Celní správy České republiky v letech 2007 až 2010, [online], 2012, [cit.2012.10.01], dostupné z: <http://celnisprava.cz/statistiky>

Graf č. 1 Vývoj počtu případů šetřených Celní správou ČR v letech 2007-2010 v celním řízení

Zdroj: Vlastní, (2012)

Celní orgány monitorují situaci v oblasti dovozu zemědělských komodit a zaměřují se zejména na oblast obchodních podvodů spočívajících ve vědomé záměně země původu při dovozech ze třetích zemí či uvádění chybného sazebního zařazení zboží, ve snaze vyhnout se opatřením spojených s ochranou spotřebitele před nebezpečnými potravinami a zemědělskými produkty. Jedná se zejména o dovozy mražených potravin a několika dalších potravinářských a zemědělských položek, např. cukrovinek, vitamínových doplňků či ovocných šťáv. Dá se navrhnout řešení?

V případech dovozů s úmyslem deklarovat jiné zboží, než to o které se jedná asi ne. Tato problematika je pouze na bedrech Celní správy ČR a aplikace správného sazebního zařazování dovážených potravin. V případech zdravotních rizik se domnívám, že by mělo dojít k zapojení dalších státních orgánů do dohody o spolupráci. Představuji si zejména zapojení Státní veterinární správy jako garanta pro oblast komodit živočišného původu (zde je stěžejní problematika kvalitativních ukazatelů, výskyt patogenních organismů typu Salmonel, Enterokoků a další), Orgány ochrany veřejného zdraví a to Krajské hygienické stanice jako spolupracující orgán pro oblast výskytu mikroorganismů, reziduí těžkých

kovů, pesticidů a dalších látek obsažených v potravinách. V případech dovozu potravinových surovin (mouky, semen, přídavné látky) by šlo oslovit i Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský. Domnívám se, že by se minimálně mohl aplikovat model ze Slovenské republiky, sjednotit Státní zemědělskou a potravinářskou inspekci se Státní veterinární správou. Místo toho, aby se Státní zemědělské a potravinářské inspekci přidávali nové kompetence¹⁵¹ v oblasti veřejného stravování, a zeslabil se tak systém kontroly ze strany Orgánů ochrany veřejného zdraví. Zákonodárci se v některých případech snaží napravit škody způsobené při psaní zákonů, ale zároveň si neuvědomují, že mohou zasáhnout i do právního předpisu, který funguje dobře a konstruktivně. Jak funguje spolupráce celních orgánů a potravinářských inspekcí v jiných státech? Já si pro příklad vybral Slovenskou republiku, Švédské království jako zástupce evropského Společenství a Spojené státy americké jako světového zástupce s obrovským potravinovým trhem. V následující kapitole bude uvedena situace v České republice a ve zmíněných zemích.

4.2.2 Spolupráce Celní správy a státních orgánů při dovozu v zahraničí

4.2.2.1 Spolupráce Celní správy Slovenské republiky a orgánů dohledu a dozoru nad zemědělskými výrobky, potravinami, surovinami při dovozu ze třetích zemí

Kontrola potravin rostlinného původu dovážených ze třetích zemí je realizována ve spolupráci s Celní správou Slovenské republiky a Státní veterinární a potravinářskou správou jako kompetentní autorita v rámci Slovenské republiky. Kromě jiných činností má kompetenci i dohled a kontrolu nad kvalitou a bezpečností potravin a surovin rostlinného a živočišného původu importovaných ze třetích zemí na území Slovenské republiky a evropského Společenství.

Importní kontroly se vykonávají po 1.5.2004, kdy Slovenská republika vstoupila do evropského Společenství. Pro porovnání v roce 2007 bylo provedených 2.130 hraničních kontrol, a fyzicky bylo kontrolováno 31.331.103,2 kg potravin. Z celkového objemu bylo

¹⁵¹ Novela zákona č. 146/2002 Sb., kde např. v § 3 kompetence je u písm. h) kontroluje, zda při výrobě nebo uvádění na trh pokrmů v rámci stravovacích služeb v otevřeném typu stravování jsou dodržovány podmínky stanovené zvláštními právními předpisy nebo mezinárodními smlouvami nebo přímo použitelnými předpisy evropského Společenství

poté propuštěno 2.114 zásilek (31.126.754,92 kg) s vyjádřením, že se jedná o bezpečnou potravinu. U 16 zásilek bylo zjištěno porušení některých předpisů o objemu 204.348,28 kg. Jednalo se zejména o skořápkové plody (3 zásilky) z Turecké republiky, zásilku pistácií z Íránu (2 zásilky), a výživové doplňky z Kanady (extrudované sójové výrobky) a ochucovadel z Chorvatské republiky, dressing z Vietnamu, rafinovaný olej, hrách a dehydrované pochutiny z Ukrajiny, dále instantní káva ze Švýcarska, mák z Pákistánu a cukrovinek z Brazílie.

Slovenská potravinářská inspekce v září 2012 provedla celkem 309 kontrol v rámci importu potravinového zboží. Jednalo se celkem o 290 zásilek o celkovém objemu 4.229.866,01 kg. Z počtu kontrolovaných zásilek bylo nakonec uvolněno k propuštění do režimu 275 zásilek a počet zásilek, které nebyly uvolněny (po provedené kontrole) činilo 15 zásilek, což je po přepočtu (5,17 %). Porovnejme tyto údaje za stejné období září 2011, kdy bylo provedeno 248 importních kontrol dovážených surovin a potravin zejména rostlinného původu. Celkově se jednalo o 211 zásilek o celkovém objemu 4.145.086,44 kg. Počet uvolněných zásilek po kontrole činilo 261 zásilek, a počet neuvolněných zásilek bylo 9 (3,44%).

Ve stejném období v roce 2010 bylo provedeno 221 kontrol dováženého zboží o objemu dováženého zboží 3.214.653 kg, s kterého následnému uvolnění do některého z celních režimů bylo 273 kg (3.187.711 kg) a naopak k neuvolnění došlo u 5 kusů zásilek (26.942 kg), což je 0,83%¹⁵². Pro přehlednost jsou výsledky prezentovány v následující tabulce.

Tab. č. 9 Počty kontrol zemědělských výrobků, potravin a surovin Celní správou SR a Státní veterinární a potravinářskou správou

Období	Počet kontrol při dovozu	Počet propuštěných zásilek	Počet nepropuštěných zásilek
2009	2130	2114	16
2010	221	273	5

¹⁵² Portál Colnej správy Slovenskej republiky, [online], 2012, [cit.2012.10.01], Výročná správa o činnosti Colnej správy SR za obdobie v rokoch 2007 až 2011, dostupná z: [www.http://colnasprava.sk/dokumenty/vyroczna_sprava_o_cinnosti_colnej_spravy_SR/obdobie/2007_2011.html](http://colnasprava.sk/dokumenty/vyroczna_sprava_o_cinnosti_colnej_spravy_SR/obdobie/2007_2011.html)

2011	248	261	9
2012	309	275	15

Zdroj: Vlastní, (2013)

Z výše uvedené tabulky je zřejmé, že počet kontrolovaných zásilek od roku 2009 sice klesá, zároveň, ale se zvyšuje počet odhalených zásilek, které nevyhovují právním předpisům. Z tohoto důvodu tedy nebyly propuštěny do volného oběhu a ve většině případů byly závadné zásilky zničeny¹⁵³.

4.2.2.2 Prováděné kontroly potravinových komodit ve Švédském království

Systém ochrany trhu s potravinami má ve Švédsku tři úrovně. Národní (zastiťují ministerstva a státní instituce), regionální (21 okrsků) a lokální (290 městských oblastí). Všechny tři úrovně mají rozděleny kompetence, ale navzájem jsou propojeny. Odpovědnost za agendu ochrany spotřebitele, koordinátor pro bezpečnost a kvalitu potravin je Ministerstvo zemědělství a jeho Národní potravinářská správa. V kompetenci má jak oblast zemědělství, rostlinolékařství, tak zejména zmiňovanou bezpečnost potravinových komodit a krmiv. Součástí národní úrovně řízení a ochrany trhu s potravinovými komoditami je i Ministerstvo financí, potažmo celní správa. Úkolem je zejména monitorovat, kontrolovat a shromažďovat informace o dovozech a vývozech potravin. Spolupracuje při tom zejména s již zmíněnou Národní potravinářskou správou. Ta zpracovává postupy jak provádět kontroly v dané oblasti, stará se o webové stránky s informacemi pro veřejnost a provádí audity u společností působících v oblasti potravinářství. Z celkového množství odebraných vzorků za sledované období 6.000 vzorků, bylo odebraných 693 kusů vzorků v souvislosti s dovozem potravin do země. Vzorky jsou odebrány v průběhu propouštění zásilky a analyzovány. Z toho 130 odebraných vzorků bylo testováno s podezřením, že se jedná o geneticky modifikovaný organismus, nebo z něj vyrobené potraviny. Každoročně je veřejnost detailně informována o výsledcích činnosti Celní správa a Národní potravinářské správy ve výročním reportu. Konzumenti, veřejnost i odborníci jsou informováni a zároveň obeznámeni

¹⁵³ Dle ústního sdělení pracovníka Státní veterinární a potravinářské správy, se jednalo o zničení zboží pod celním dohledem ve spalovně

kontaminovanými potravinami, závadnými, nejakostními či jiným způsobem závadnými potravinami. Součástí reportu je i „black listů“ produktů, které byly analyzovány s negativním výsledkem i s popisem a zemí původu, odkud byla daná zásilka odeslána, nebo kde byl daný produkt vyroben. Veškeré analýzy, legislativa i její změny, kontroly, prověřování, ale i jako přímá spojka s Evropskou potravinářskou autoritou bezpečnosti potravin, je centralizováno pod patronací Národní potravinářské správy. Tento systém se ověřil a je plně kompatibilní s legislativou Společenství, a je navrhován jako vzorový pro ostatní země EU¹⁵⁴.

4.2.2.3 Systém prováděných kontrol potravinových komodit ve Spojených státech

Obecnou bezpečnost potravin, surovin a zemědělských surovin má ve Spojených státech amerických na starosti Úřad pro kontrolu potravin a léčiv „Food and Drug Administration“ (dále jen „FDA“)¹⁵⁵. Tento úřad byl zřízen v rámci ministerstva zdravotnictví „U.S. Health and Human Services“. Úřad úzce spolupracuje s řadou federálních agentur a za posledních několik let zvýšil úsilí s cílem zlepšit koordinaci pro tuto oblast. Zejména z důvodu globálně aplikovaných sofistikovanějších metod falšování, nahrazování a klamání spotřebitelů, ať výrobci nebo dovozci potravin a surovin.

V roce 2009 byla i přes dobré fungování tohoto systému spolupráce, vytvořena pod záštitou prezidenta Obamy „multi-agentura“ pro bezpečnost potravin. Byla podpořena vydaným zákonem The New FDA Food Safety Modernization Act (dále jen „FSWG“)¹⁵⁶.

Tato „multi-agentura“ vydala klíčové poznatky o tom, jak vylepšit systém bezpečnosti potravin pro 21. století. Skupina FSWG vydala výzvu s názvem „nové veřejné zdraví“ a doporučila celkové zlepšení systému ochrany bezpečnosti potravin podle tří základních principů: upřednostňování prevence před řešením následků, posílení dohledu a vymáhání, a

¹⁵⁴ Food Safety inspections: Lesson learned from other countries, International Finance corporation, (2010), IFC Ukrajine Food and safety project, Kyjv, str. 28

¹⁵⁵ Nestle M.: Food Politics How the food industry influences, (2002), University of kalifornia Press Berclay, ISBN 0-520-22465-5 str. 51

¹⁵⁶ U.S. Food and Drug Administration, (2012), [online], 2011 [cit.2012.10.01], dostupné z: <http://www.fda.gov/food/foodsafety/fsma/default.htm>

dále zlepšení odezvy a obnovy. FDA spolupracuje s dalšími federálními agenturami jakými jsou Celní správa a hraniční služba Ministerstva pro vnitřní bezpečnost „Department of Homeland Security“ (dále jen „DHS“), která v roce 2001 velkých organizačních změn. Zaměřuje se zejména na kontrolní prohlídky (controls and seeks), sledování (Tracing), analýzu a ohniska šetření (analyse and Targeting). FDA se naopak zaměřuje na budování kapacit s cílem zlepšit bezpečnost domácích a dovážených potravin a rozvoj politik týkajících se bezpečnosti potravin (legislativní proces a předkládání návrhů a změn v právních předpisech pro dovoz potravin). Potravinový tak jako v evropském Společenství, jsou rozdělené podle komodit do různých skupin. Každá skupina má svůj specifický kontrolní a dokladový mechanismus.

Služba ochrany hranic „Customs and Border Patrol“ (nyní centralizována pod U.S. Customs and Border Protection), je první v linii pokud jde o dovoz FDA-regulovaných výrobků. Spolupráce má oporu v zákoně. Byla zakotvena do zákona o FDA. Ten umožnil využívat nové, rozšířené kompetence v oblasti zajištění ochrany a bezpečnosti dovážených potravin. Po přijetí zákona, CBP¹⁵⁷ v mnoha přístavech - míst vstupu po celé zemi, uvedla do provozu a speciálně vyškolené pracovníky pro provádění kontrol, prověřování, analyzování a další šetření v rámci celního řízení. Příslušníci celní správy mají oprávnění držet podezřelé zásilky pro další zkoumání a odběr vzorků. Předpisy umožňují, aby zásilky potravinových komodit, které jsou odmítnuty pro vstup do země, po předchozím upozornění z porušování předpisů, byly přepraveny do zabezpečeného zařízení mimo přístav. Zásilka tak nebude doručena dovozci (příjemci zásilky), majiteli, nebo konečnému distributorovi. Kromě toho, může být v souladu s Policy Compliance FDA (Pravidla pro dodržování bezpečného trhu s potravinami vydaná FDA a CBP), které jsou k dispozici na webových stránkách těchto státních orgánů), provedena tzv. regulační akce, z důvodu porušení předchozího upozornění z strany státních orgánů nebo nedodržení požadavku kvality na potraviny, anebo po předchozí analýze odebraných vzorků tzv. „FDA-iniciované odmítnutí“ zásilky.

¹⁵⁷ CBP – U.S. Customs and Border Protection (Celní a hraniční ochrana), její příslušníci zabezpečují vnější hranici Spojených států, jedná se o bezpečnostní sbor, podléhající ministerstvu vnitřní bezpečnosti (Department of Homeland Security), zajišťují přímý výkon služby ochrany, ustanovená v březnu 01. 2003, dostupné z: http://www.cbp.gov/xp/cgov/travel/vacation/kbyg/what_is_cbp.xml

Je-li ze strany dovozce porušeno některé pravidlo, tak v takovém případě platí následující: zásilka je zdržena, následně dochází ke stíhání (zahájení řízení), a většinou k uložení peněžních trestů. Celní správa tohoto práva účinně využívá a ukládá peněžité tresty (sankce) proti každé osobě, která provádí a řídí, uskutečňuje, nebo asistuje či finančně či jinak podporuje, nebo se nějakým jiným způsobem podílí na dovozu jakéhokoli zboží, které je v rozporu s zákonem o bezpečnosti potravin a surovin.

Od roku 2003, agentura pro bezpečnost potravin FDA a celní správa CBP rovněž zjednodušila provádění upozornění na předpokládaný dovoz potravin dovozci, kteří pro zaslání informace na dovoz potravin, tuto zprávu zasílají do obou agentur, a to pomocí web stránky úřadu. DHS¹⁵⁸ (Department of Homeland security), FDA (Food and Drug administrative), a FSIS (Food safety inspection service¹⁵⁹) jsou hlavními orgány v oblasti dovozu potravin. Byl vyvinut webový portál, aby se usnadnil přístup a sdílení informací mezi orgány státní správy. Prostřednictvím koordinačních rad, FDA, FSIS, a DHS spolupracují dále s Národním centrem pro potravinovou ochranu a obranu „National Center for Food Protection Defense“ (NCFPD), kde vyhodnocují a analyzují ekonomikou motivované falšování (tzv. „EMA“) potravinářských výrobků. Je to z důvodu zvyšování se těchto případů u dovozů potravin. Výrobci potravin, ale i dovozci při následném zpracování dovážených zemědělských surovin při výrobě, se snaží maskovat chuť, vůni, kvalitativní požadavky, původ použitých složek, a další za jiné, levnější. Tím dosáhnou příznivější cenu pro spotřebitele. Na poradě je vždy vybráno několik EMA indikátorů a poté se stanoví (na základě předchozího vyhodnocení získaných informací) na co se státní orgány mají při dovozu zaměřit. Pracovní skupina se rovněž věnuje kvantitativním opatřením (druh analýzy), která by pomohla identifikovat potenciální výskyt falšovaných potravin¹⁶⁰ (FDA, 2011).

¹⁵⁸ Department of Homeland security byl vytvořen po útocích z 11. září 2001, jedná se o vnitrostátní bezpečnost, která nově zahrnuje nejen celní službu ale i pracovníky TSA (Transport Security Administration) a další státní orgány

¹⁵⁹ Agentura amerického úřadu pro bezpečnost potravin vytvořila inspekční službu, obdoba naší Státní zemědělské a potravinářské inspekce pod názvem Food Safety and Inspection Service (FSIS) viz: Hesterman O. B.: FAIR FOOD, (2011), Public Affairs New Yor, ISBN 978-1-61039-006, str. 6

¹⁶⁰ Food and Drug administration of United States, [online], 2011 [cit.2012.10.01], Zpráva o činnosti v oblasti kontrol potravinových komodit dovážejících do spojených států a opatření s tím spojená, dostupné z: <http://www.fda.gov/Food/FoodSafety/FSMA/ucm315486.htm>

Celkový počet zásilek potravin dovezených pro celý rok 2011 byl 10.439.236 kusů. Kontroloři ve spolupráci s pracovníky FDA zkontrolovali fyzicky 2,3 procenta, nebo 243.400 kusů zásilek potravin, které měli vstoupit na trh Spojených států amerických.

Zde je důležité si uvědomit, že i když pracovníci FDA nejsou schopni provést fyzickou prohlídku většího procentuelního zastoupení části dovážených zásilek potravin, dovozní záznamy (položky) jsou elektronicky prověřovány (všechny dovozní položky) pomocí automatizovaného systému, který pomáhá inspektorům určit, které produkty představují největší riziko, a proto by měly být zkontrolovány fyzicky.

V roce 2011 byl rozšířen systém prověřování způsobilosti pro realizaci obchodu s potravinovými komoditami pomocí nové aplikace s názvem Prediktivní analýza rizik, založené na vyhodnocení programem Dynamic import a Targeting („PREDICT“ - předpovídat a analyzovat). Systém informační technologie PREDICT využívá analytiku dat z celého životního cyklu výrobku s cílem lépe identifikovat a zaměřit se na oblast vysoce rizikové produkty před samotným vstupem do země. Také, pokud je to nutné, může FDA vydat dovozní bulletiny, které informují pracovníky FDA a inspektory na hraničních místech vstupu, aby věnovaly zvláštní (zvýšenou) pozornost na konkrétní výrobek, nebo rozsah produktů z portfolia určitého výrobce, distributora, dopravce, nebo dovozce.

Podle dovozních záznamů, produkty, které se zdají být předmětem odmítnutí zásilky na hranici (založený na existenci důkazů, např. historie porušování předpisů, pozitivní nálezy po analytickém vyhodnocování a další), může být zásilka zadržena na hranicích. Může jí být rovnou odmítnut vstup do země, a tak na obchodní trh. I v tomto případě je možné zásilku poté propustit, a umožnit pokračovat do země. A to pokud je dovozce schopen sám prokázat, (na vlastní náklady), že výrobky jsou ve shodě s legislativou Spojených států amerických. Tedy, že splňují předpisy pro bezpečné, nezávadné potraviny. Z celkového množství bylo v roce 2010 asi 3500 zásilek vyhodnoceno příslušníky pohraniční stráže jako „odepřen vstup“, protože byly kontaminovány, obsahovaly nežádoucí látky, pesticidy, zbytků drob nebo představovali zdravotní riziko. Jednalo se zejména o zvýšenou nebo překračující limitní hodnotou na některý mikroorganismus např. *salmonella*, *listeria*, *E.coli* a další. Dle databáze FDA, mikroorganismy v dovážených potravinových komoditách představovali zvýšený podíl z možností, proč byla zásilka na hranicích odmítnuta. Pro zamítnutí vstupu na trh Spojených států amerických byl zvýšený podíl i u potravin

obsahujících některá zakázaná barviva nebo byly zásilky označeny termínem „*mislabeled*“¹⁶¹, nesprávně nebo klamavě označené etikety na potravinových výrobcích. U některých zásilek bylo po analýze konstatováno, že se jedná dokonce o jedovaté výrobky¹⁶². Je zajímavé, že už na vstupu je kladen vysoký důraz na správné označení výrobků, které má korespondovat s obsahem a složením. Je na to kladen vysoký důraz¹⁶³ ze strany celní správy jako důležitého článku ochrany vnitřního trhu s potravinami.

XXX

Výsledky by se dali shrnout následovně. Údaje výsledků kontrol u potravin, surovin a zemědělských surovin, provedenou orgány Štátna veterinárna a potravinárska inšpekcia a Colná správa SR s výsledky kontrolní činnosti, kterých bylo dosaženo na našem území, je možné provést analýzu.

Státní zemědělská a potravinářská inspekce v roce 2011 ve spolupráci s Celní správou ČR vyhodnotila několik rizikových zásilek. Jednalo se o komodity, u kterých byla rizikovost vyhodnocena na základě analýzy. Nejednalo se tedy o komodity uvedené v některém seznamu komodit, u nichž dovoz je zpřísněn evropskými právními předpisy. (např. hrozinky z Indie, Afghánistánu a Čínské lidové republiky, bylinky z Čínské lidové republiky, doplňky stravy a potraviny pro zvláštní výživu z Indie a gumové cukrovinky z Čínské lidové republiky)

Celkem bylo takto nahlášeno 56 zásilek a u nich bylo odebráno 17 vzorků. Pouze u dvou případech došlo k negativnímu vyhodnocení.

¹⁶¹ Problematice nesprávného až účelového klamavého označování výrobků, je věnována pozornost již několik let, především u zásilek z Asie viz: Nestle M.: FOOD POLITICS, (2002), University of California, Press Berkeley, ISBN 0-520-22465-5, str. 89

¹⁶² Výroční zpráva Celní služby Spojených států amerických, U.S. Border Patrol and Homeland Security Administration, Annual report statistics of food inspections, and food cooperation, (2011), [online], [cit.2012.10.01], dostupné z http://www.msnbc.msn.com/id/44701433/ns/health-food_safety/t/flood-food-imported-us-only-percent-inspected/#.UIQR6BifIU

¹⁶³ Označování potravin je kladen vysoký důraz, dle některých zdrojů by bylo vhodné zajistit používání tzv. „SMART LABELS“, kdy manipulace, pokus o zásah do obalu i změna teploty (nesprávná manipulace s možností kontaminace mikroorganismy z důvodu nedodržení chladírenského řetězu znamená zdravotní riziko pro spotřebitele) viz: Třístran S.: WASTE Undercovering the Global Food Scandal, W.W: NORTON & Copany, Inc. N.Y., ISBN -978-0-393-06836-8, str. 451

V roce 2011 bylo celkem nahlášeno ze strany Celní správy ČR 532 zásilek a u všech proběhla kontrola dokumentace. U 79 kusů zásilek byly odebrány laboratorní vzorky. Z tohoto počtu nevyhověly požadavkům na hygienu, kvalitu, bezpečnost a nezávadnost dvě zásilky.

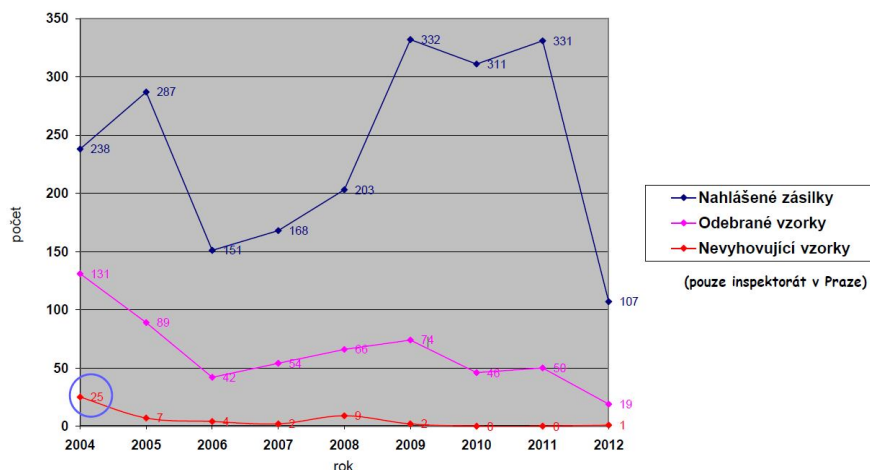
V roce 2010 bylo nahlášeno Celní správou ČR celkem 478 zásilek. Zkontrolovaných dokumentačně byly všechny. Odběr vzorků k další laboratorní analýze byl proveden u 79 kusů zásilek. S nevyhovujícím výsledkem nebyla žádná.

V průběhu roku 2011 vydal inspektorát Státní zemědělské a potravinářské inspekce v Praze Celnímu úřadu D5 Rudná u Prahy, který je jediným schváleným místem pro dovoz rizikových suchých a skořápkových plodů do evropského Společenství na území České republiky, závazné stanovisko ke 143 zásilkám. U 20 zásilek byly odebrány vzorky k další analýze. Všechny vzorky analýze vyhověly. V roce 2010 to bylo nahlášeno celkem 141 zásilek. Z tohoto počtu bylo zkontrolováno laboratorně 20 zásilek.

U vybraných rizikových komodit, u kterých je uplatňována zesílená kontrola ze strany evropského Společenství od ledna 2010, je přes určené místo vstupu zásilek Letiště Václava Havla, bylo nahlášeno a zkontrolováno všech 11 zásilek. Stejně číslo počtu zásilek a provedených kontrol platilo i pro rok 2011.

V níže uvedené tabulce jsou pro přehled uvedeny počty nahlášených zásilek v letech 2004 až 2011, a počet jednotlivých odběrů vzorků.

Tab. č. 11 Počet nahlášených zásilek ze strany Celní správy ČR, odebraných vzorků a negativních analytických výsledků z laboratoři.

Zdroj: Vlastní, (2013)

Bohužel se jedná o údaje pouze za inspektorát Státní zemědělské a potravinářské inspekce v Praze. I přesto si lze učinit obrázek o situaci, která je v oblasti spolupráce mezi Státní zemědělskou a potravinářskou inspekcí a Celní správou ČR. Je zřejmý pokles jak počtu zásilek v roce 2011 tak počtu odběrů za poslední období. Podívejme se blíže na statistiku z grafu (tab. č. 11). V roce 2004 tedy před vstupem, bylo laboratorně zkontrolováno až 55 % ze všech nahlášených zásilek. Po vstupu České republiky do evropského Společenství bylo v roce 2005 laboratorně zkontrolováno 31 % ze všech nahlášených zásilek. V roce 2011 je to už jen 15 % ze všech nahlášených zásilek. Dodejme, že po vstupu do evropského Společenství došlo k výraznému snížení počtu dovozů potravin a surovin na území České republiky. K oživení dovozů dochází až na přelomu let 2008 a 2009, kdy se dosahovalo dobrých ekonomických výsledků ve všech oblastech průmyslu a služeb v České republice. Porovnáme-li počty zásilek ze statistik Slovenské republiky, je zde relativně velký rozdíl v celkových číslech. Čím to je způsobeno?

Domnívám se, že je to způsobeno celkovým povědomím dovozců o problematice bezpečnosti potravin. Buď přestali dovážet potenciálně nebezpečné a závadné potraviny a suroviny, nebo se dovezou a propustí v jiné zemi evropského Společenství a na naše území jsou dovážena již s „domácím“ statusem. Dle sdělení některých dovozců se jedná o

pobaltské země bývalého sovětského svazu, ale i sousední Polsko. Je pravdou, že právní předpisy evropského Společenství platí na celém území Společenství, ale jde o selhání lidského faktoru při celním řízení. A to buď účelově, nebo nedbalostně. Často záleží také na dokladech, které zásilku provází, jestli bude zásilka zařazena mezi rizikové. V případě „dokonalých“ průvodních dokladů, a správně zvoleného místa pro vstup zásilky (spřízněná osoba prováděcí celní kontrolu v celním řízení) není zásilka analýzou vyhodnocována vůbec. Je propuštěna bez nejmenších pochybností. Může pak pokračovat kamkoli na trh. Jedno z řešení vidím ve zpřísnění sankcí, možnost výsledovatelnosti zásilky (tak, jak se to vyžaduje u masa) a přidělování licencí pro dovozce potravin a surovin. Dále již zmíněné sloučení Státní zemědělské a potravinářské inspekce a Státní veterinární správy dle modelu ve Slovenské republice. Zapojení dalších státních orgánů do systému kontrol a dohledu nad dováženými potravinami, surovinami a zemědělskými surovinami. Společná školení pro pracovníky Státní zemědělské a potravinářské inspekce a pracovníky Celní správy ČR již na nejnižších úrovních (mobilní skupiny, pracovníky kontrol a dohledu, celníky na celních odděleních, pracovníky na analytických odděleních a pracovníky dokumentační kontroly). Pozitivní prezentace do médií a větší informovanost veřejnosti, jak laické tak v oboru. Zvýšení externí komunikace prostřednictvím pravidelného bulletinu a zveřejňování společností, dovozců, výrobců, u kterých došlo k porušení právních předpisů. Aplikovat by se dal i model z Dánského království, kde již několik let uplatňují „smajlíkový systém hodnocení“. V případě provedené kontroly ze strany státních orgánů, je na základě výsledku, subjektu udělena nálepka spolu s potvrzením o provedené kontrole a jejím výsledku. S touto nálepkou pak společnost operuje, uvádí si ji na svých webových stránkách, nebo v sídlech společností, obchodech apod. Zároveň je na portále orgánu dozoru uveden seznam kontrolovaných subjektů se škálovým označením od „výborný“ až po „nevyhovující“ výsledek (v podobě hodně usměvavého „smajlíka“, až po zamračeného „smajlíka“). Jedná se o velice vtipnou formu hodnocení, a transparentní metodu jak směrem ke kontrolovanému subjektu, tak směrem k veřejnosti. Ta je informována a může tak s informací nakládat dle uvážení. Společnosti se tak snaží neobdržet zamračeného „smajlíka“ (kterého si určitě na web nedají), ale který je k dispozici na veřejném webu, pro informování veřejnosti. Pro ilustraci v příloze č. 19 uvádím protokol o kontrole s hodnocením ve formě „Smajlíků“.

Dovedu si představit rovněž podobný systém analytického vyhodnocování možných rizik, jaký je uplatňován ve Spojených státech amerických. Jde zejména o databázi dovozců již někdy porušující právní předpisy při dovozu. Zároveň o databázi rizikových výrobců a zemí původu, kde již nějakým způsobem došlo k negativnímu výsledku při následné analýze odebraných vzorků. Jde o předcházení možného rizika. V případech předchozího zjištění kontaminantů v potravinách a surovinách pocházející z určité oblasti „A“, se jeví jako málo pravděpodobné, že stejného výsledku nebude docíleno u jiné komodity, pěstované v dané oblasti „A“. Zvýšená kontaminace např. těžkými kovy, pesticidy, herbicidy a dalšími látkami, je jak v půdě, tak v použité závlahové vodě. Dá se proto usuzovat na zvýšené riziko i u těchto potravin. Důležité je rovněž nenechávat si zjištěné informace pouze pro sebe. Jak již bylo zmíněno, jedná se o globální problém a není možné vyměňovat si informace pouze v rámci regionu, státu, oblasti anebo kontinentu. Postup při ochraně zdraví by měl být jednotný. Na závěr uvedu, že kontrola a dohled potravin, surovin a zemědělských surovin má smysl. Státní orgány v České republice se snaží dělat maximum. Někdy si ale myslím, že snaha o zlepšení fungování systému, je zapuzena komplikovaností její aplikace. Ať z důvodu legislativního procesu, který je pomalý anebo ze strany vedení, které nechce anebo nemůže požadovanou změnu prodat (prosadit) směrem ven. K přehodnocování by mělo docházet průběžně a ne až v případech, kdy se zjistí nějaké selhání kontrolního systému.

4.3 Vyhodnocení spolupráce Celní správy a Státní zemědělské a potravinářské inspekce pomocí zvolených metodických otázek v dotazníku

Na základě stanoveného cíle práce a použité metodiky, byl sestaven pomocí odborné publikace¹⁶⁴ dotazník, s validním souborem otázek. Sběr dat pro statistické vyhodnocení

¹⁶⁴ Kozel, Roman, : Moderní marketingový výzkum: nové trendy, kvantitativní a kvalitativní metody a techniky, průběh a organizace, aplikace v praxi, přínosy a možnosti /1. vyd.. Praha : 2006. ISBN 80-247-0966-X, str. 25

byl realizován (tzn. názory dotčených pracovníků státní správy a laické veřejnosti byly získány) prostřednictvím anketních lístků (strukturovaných dotazníků) – viz. Příloha 17. Výběr vzorku byl náhodný a anonymní. Jednalo se o výběr pracovníků u obou organizací, zabývajících se oblastí kooperace, kontroly a dohledu, ale i pracovníky, kteří přichází do styku s danou oblastí z důvodu statistického vyhodnocování (např. analytici a další). Hodnocení dotazníkového šetření je provedeno kvantitativní analýzou, která ukazuje rozložení názorů v celkovém počtu odpovědí. Nejedná se tedy o hloubkový průzkum, ale o statistické vyjádření odpovědí respondentů. Anketní lístky byly distribuovány v období od května 2012 do prosince 2012. Do distribuce bylo dáno cca 110 dotazníků. Vyplněný dotazník byl získán od 95 uživatelů pracovníků celní správy ČR a Státní potravinářské a zemědělské inspekce, a zároveň byl sestaven dotazník pro laickou veřejnost. Tento byl distribuován náhodným jedincům z okruhu známých, přátel, bývalých kolegů a pracovníků nejmenované univerzity pracující v oblasti potravinářství a zemědělství.

Celkem bylo získáno a analyzováno 95 vyplněných anketních lístků. U dílčích otázek - viz. Tab. č. 10, se počet respondentů, kteří na danou otázku odpověděli, liší. Absolutní a relativní četnosti u jednotlivých otázek jsou vypočítány pouze z relevantních odpovědí. Nerelevantní (chybějící a nejednoznačné) odpovědi nebyly do výpočtů zahrnuty. Ke každé odpovědi byl přiřazen číselný kód tzv. „kódovací rámeček“, který usnadňuje vyhodnocení dotazníku. Např. v případech odpovědi ano byl přiřazen kód „01“, ne „02“ nebo nevim „03“.

Pro vyhodnocení získaných dat byla použita tabulka rozdělení četností. Rozdělení četností můžeme vyjádřit tabulkou nebo grafem. Pro grafické zobrazení se nejčastěji používá graf sloupcový nebo výsečový, který poskytuje názorný pohled na četnosti dat. Naopak tabulka rozdělení četností umožňuje přesné zobrazení dat a je vhodnější pro zaznamenání četností, se kterými budeme dále pracovat.

Získaná data byla vyhodnocena pomocí programu Microsoft Excel Stat.

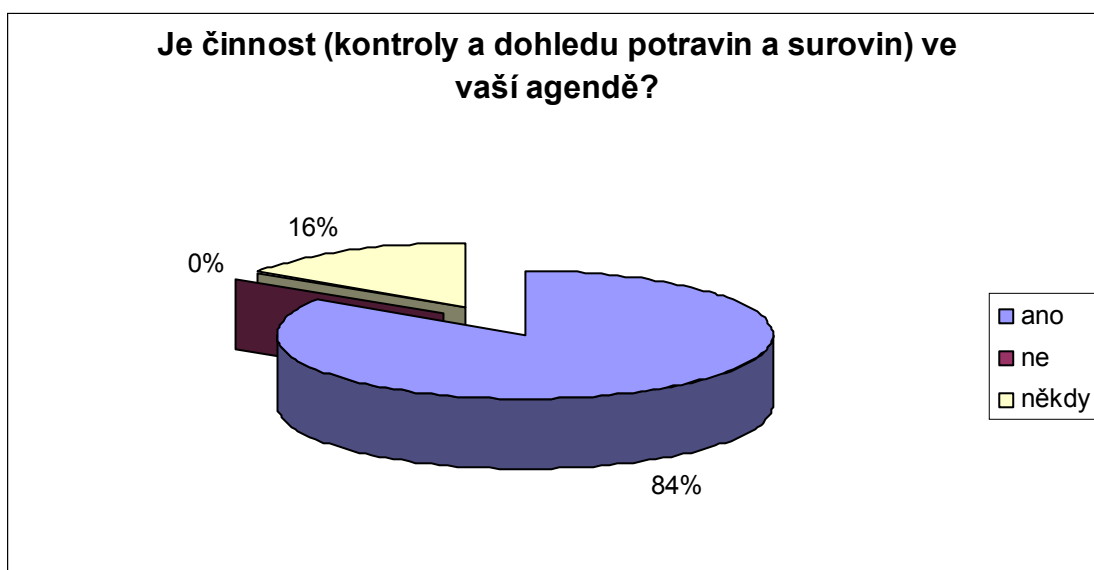
Pro zhodnocení spolupráce Celní správy ČR a Státní zemědělské a potravinářské inspekce jsem si stanovil několik hypotéz, které, jak jsem doufal, se mi potvrdí, nebo vyvrátí v dotazníkovém šetření. Jednalo se zejména o hypotézu, že pracovníky problematika kontroly a dovozu v otázce bezpečnosti potravin zajímá. Druhá hypotéza stála na

informaci, že je vysoká zatíženost úřadů a tak není dostatek prostoru pro zlepšování a zvyšování efektivity spolupráce s druhým státním orgánem. V následující části jsou zobrazeny výsledky a analyzováno dotazníkové šetření.

Grafické a slovní vyhodnocení výsledků ze získaných dat z výzkumného šetření

V dotazníku, jak již bylo zmíněno, byly použité otázky uzavřené, tak polootevřené a to z důvodu abychom dali respondentovi prostor vyjádřit se a ne pouze vybírat z nabízených odpovědí. Z grafu č. 2 je patrné, že náhodný výběr základního statistického souboru dotazovaných respondentů, byl z převážné většiny (40,59 % tázaných) zvolen správné. Žádný z oslovených respondentů se v dotazníku nevyjádřil, že by se jeho pracovní činnost nacházela mimo zkoumaný statistický obor. V našem případě byl zvolen zhodnocení fungování efektivity spolupráce mezi Celní správou ČR a Státní zemědělskou a potravinářskou inspekcí. Na základě tohoto výsledku, víme, že dotazníkové šetření bylo s vypovídajícím výsledkem a tím bylo šetření validováno jako správné.

Graf 2 Kontrolní otázka, úvodní část dotazníku pro validaci správnosti zvolené oblasti základního statistického souboru použitého pro vyhodnocování spolupráce dle stanoveného cíle

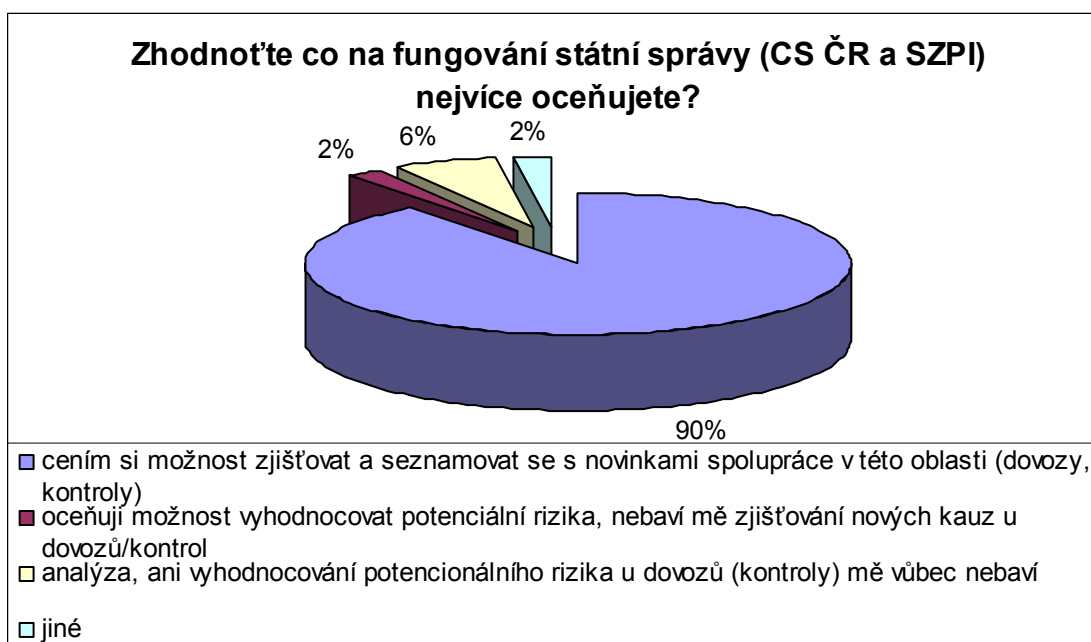

Zdroj: Vlastní, (2012)

Z výše uvedeného grafu je část respondentů ve své odpovědi řazena do odpovědi „někdy“, což znamená, že ke spolupráci s druhou státní organizací není hlavní částí agendy přidělené dotazovanému pracovníkovi, že oblast jeho působení v organizaci, má v popisu činnosti, možnou výměnu dat, analyzování nebo údajů z výsledku činností druhé organizace.

Další otázka byla ve znění „Zhodnoťte, co na případném fungování státní správy ČR, Státní zemědělské a potravinářské inspekce nejvíce oceňujete“. Z nabízených možností a), b), c, d) (uzavřené formy odpovědi) a poslední možnost odpovědi za e), která byla sestavena jako otevřená, tedy dopisování odpověď, bylo ve výsledcích průzkumu zjištěno nejvíce odpovědí s variantou a). Tato varianta odpovědi představovala pozitivní přínos spolupráce, respondenti oceňují možnost seznamování se s výsledky případné spolupráce, komunikaci, a případné inovování postupů spolupráce. Celkem se jednalo o 70 % respondentů s touto odpovědí. Poměrně stejného zastoupení v počtu odpovědí u dotazovaných osob odpověď d) a c). Celkem 12 % dotazovaných. Jednalo se o variantu, kdy respondenti ocenily analytickou stránku spolupráce státní správy, (vyhodnocování potencionálních rizik a výměnu těchto informací). Po sečtení výsledků bylo u varianty odpovědi b) na tuto otázku celkem 6 % dotazovaných. Zastupovala odpověď, kdy respondenti vyjádřili pouze částečné ocenění fungování státní správy obecně. Sice v odpovědi částečně ocenili fungování, ale i výtkami blíže nespecifikovanými.

Graf 3 Grafické znázornění zastoupení počtu odpovědí respondentů na otázku v dotazníkovém průzkumu „co na fungování státní správy nejvíce oceňujete“

Zdroj: Vlastní, 2012

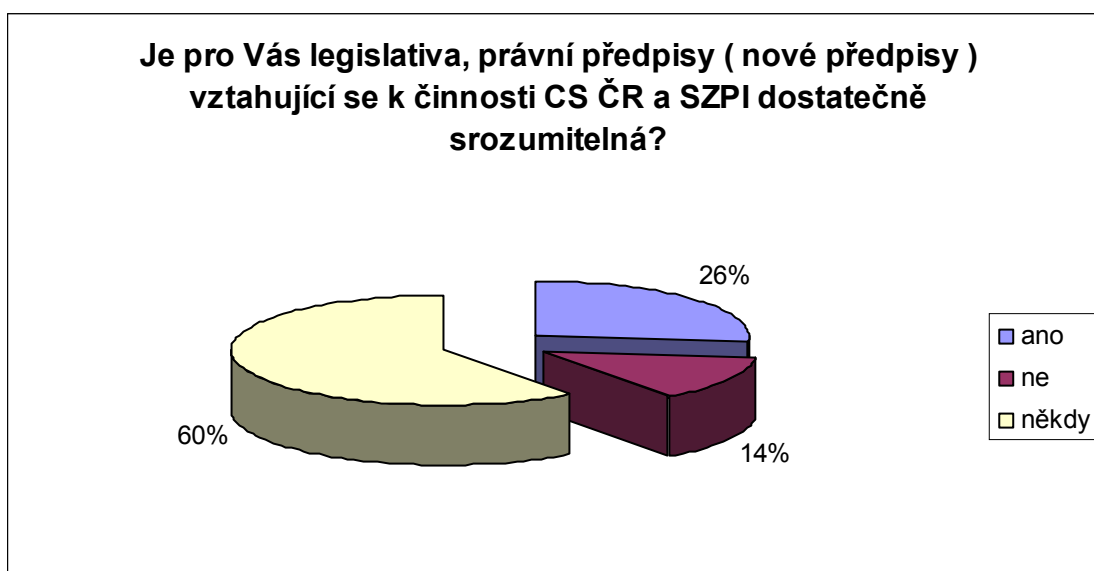
Z výše uvedeného grafu vyplývá, že pracovníci státní správy, kteří byly dotazníkem osloveni, tedy z počtu dotazovaných (celkem z 94 % respondentů), samotné fungování spolupracujících orgánů státní správy oceňují.

U další otázky v dotazníku, která byla postavena v tomto znění „Je pro Vás legislativa, právní předpisy, nové související předpisy vztahující se k činnosti Celní správy ČR a Státní zemědělské a potravinářské inspekce dostatečně srozumitelná?“, byly výsledky po vyhodnocení následující. Respondentům byly nabídnuty odpovědi jednoduchého typu a) „ano“, b) „ne“ a za c) „někdy ano, někdy ne“. Průzkumem a šetřením bylo zjištěno, že velká většina pracovníků státní správy vyhodnocuje právní předpisy v oblasti fungování a spolupráce, velice „nejistě“. Z odpovědí je zřejmé, že legislativní rámec (národní nebo právní normy evropského Společenství) pro některé pracovníky nejsou zcela zřejmé. S určitostí lze tvrdit, že se nejedná o celkovou nesrozumitelnost právních předpisů, pouze některých částí, a to buď pro nesrozumitelnost, nebo nejasnost. Možná by situaci vyřešili porady, školení a větší časový prostor na seznámení se s právními předpisy. Setkání obyčejných pracovníků Celní správy ČR a inspektorů Státní zemědělské a potravinářské

inspekce není krom kontrol, umožněn vůbec. Mohli by si vyměňovat zkušenosti z kontrol a dohledu při své práci a objasnit tak postoje a názory na jednotlivá ustanovení v souvisejících zákonech.

Často se jedná o velké množství předpisů zasahujících do dané oblasti, nebo vytváření nových norem. Přesto až 27 % odpovědí na tuto otázku bylo hodnoceno jako a) „ano“, tzn., že pracovníci legislativu a právní předpisy vidí jako srozumitelné a jen asi 13 % dotazovaných respondentů zvolilo negativní možnou odpověď za b), tedy že pro ně právní rámec není dostatečně srozumitelné.

Graf 4 Grafické znázornění zastoupení počtu odpovědí respondentů na otázku v dotazníkovém průzkumu na otázku „Je pro Vás legislativa, právní předpisy vztahující se k činnosti CS ČR a SZPI dostatečně srozumitelná?“

Zdroj: Vlastní, 2012

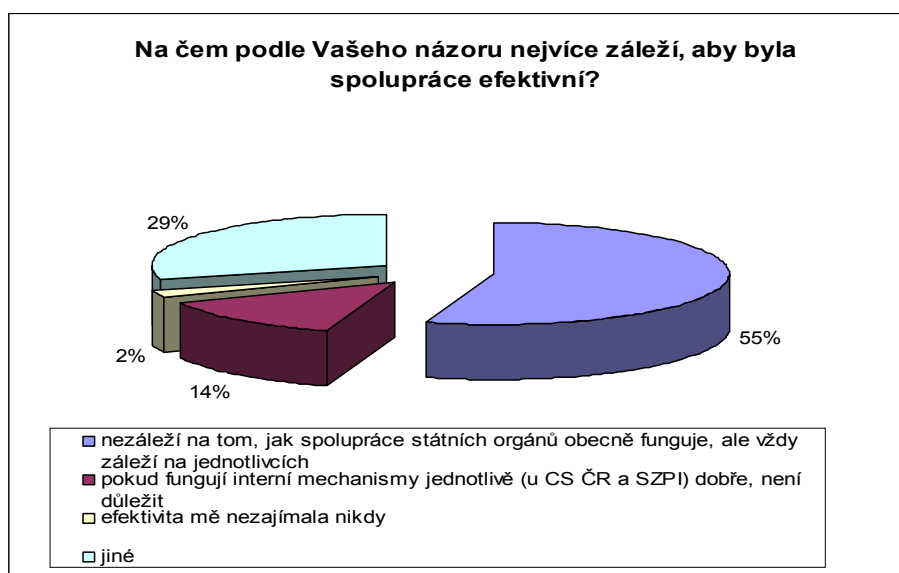
Z výše uvedeného grafu č. 4 je zřejmé, že právní předpisy jsou pro pracovníky státní správy z větší části srozumitelné (27 %) a někdy méně srozumitelné (60 %). Pouze 13 % respondentů hodnotilo tuto problematiku negativně, a to že právní rámec vztahující se k činnosti spolupráce jako nesrozumitelný.

Další otázka v dotazníku byla směřována na samotné hodnocení efektivity. Respondenti byly tázány „Na čem podle Vašeho názoru nejvíce záleží, aby byla spolupráce efektivní?“. V níže uvedeném grafu č. 3 je znázorněna nejčastěji se vyskytující odpověď, a) „nezáleží

na tom, jak spolupráce státních orgánů obecně funguje, ale vždy záleží především na jednotlivcích“. Tato odpověď, podíváme-li se na ní zblízka, má hlubší význam. Nezřídka je nastavení komunikace, spolupráce, koordinace mezi institucemi rámcově dobře „papírově“ propracována, ale nefunguje díky mezilidským přístupům. A vzhledem k častým nesouladům pracovníci ocení spíše dobrou komunikaci a spolupráci na nižší úrovni, než obecně na vyšší úrovni, která ale není dostatečná.

Druhou nejčastější odpovědí na tuto otázku, byla možnost za d). U této odpovědi respondenti uváděli jako otevřenou odpověď zejména: lepší informovanost mezi spolupracujícími institucemi, zejména výměnu informací o probíhajících kontrolách, a zejména o nejdůležitějších a nejpálčivějších „kauz“. V odpovědích zobrazených v grafu č. 4 byla u otevřené otázky v dotazníku často zaznamenána odpověď s požadavkem na nespécifikovanou změnu právních předpisů a vnitřních předpisů, větší propojenost mezi státními institucemi a zejména lepší prezentování ať úspěšných tak neúspěšných výsledků činnosti obou orgánů.

Graf 5 Grafické znázornění zastoupení počtu odpovědí respondentů na otázku v dotazníkovém průzkumu na otázku „Na čem podle Vašeho názoru nejvíce záleží, aby byla spolupráce efektivní?“

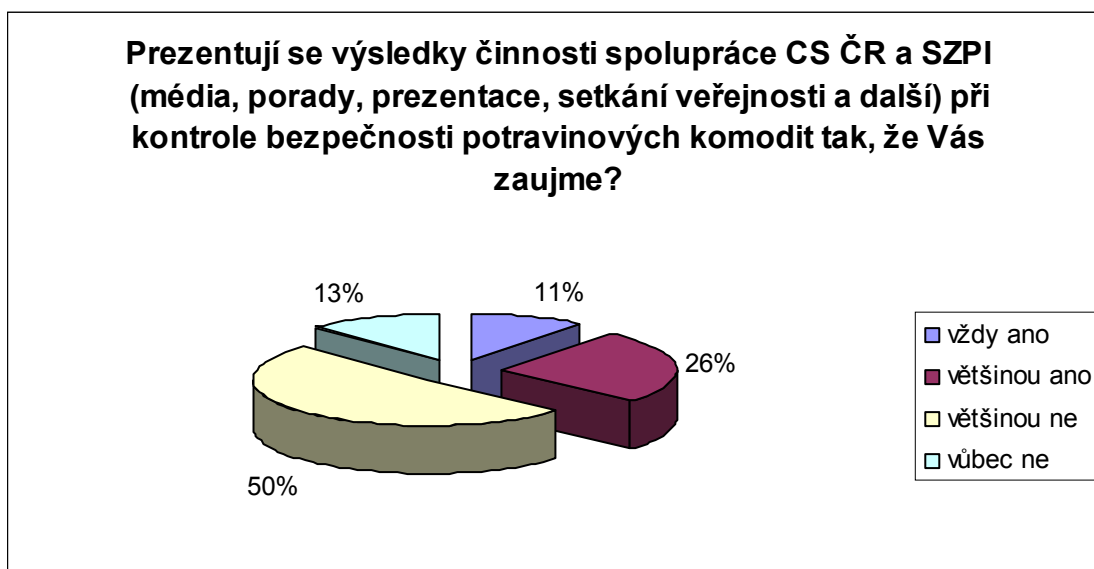
Zdroj: Vlastní, 2012

Z výše uvedeného grafu je patrné, že dotazovaní respondenti z 12 % odpověděli na danou otázku možností b) „pokud fungují interní mechanismy jednotlivě (u CS ČR nebo SZPI)

dobře, není důležitá míra efektivity spolupráce“. Z celkově dotazovaných pouze 2 % vybralo možnost c), tedy že problematika efektivity, daného pracovníka nezajímá vůbec.

Další otázka byla formulovaná jako „Prezentují se výsledky činnosti spolupráce Celní správy ČR a Státní zemědělské a potravinářské inspekce při kontrole bezpečnosti potravin a surovin tak, že Vás zaujme“. V odpovědích dominuje až s 47 % odpověď za c) tedy odpověď „spíše ne“. To potvrzuje předchozí výsledek, kdy pracovníci mají pocit nedostatečné prezentace výsledků činnosti (ať úspěchy, neúspěchy) interně (porady) tak externě (médiá, prezentace). Mají pocit, že veřejnost je jen málo seznamována s pozitivy vyplývající ze spolupráce mezi orgány státní správy. Až 12 % respondentů se domnívá, že informovanost o výsledcích činnosti spolupráce, je absolutně nedostatečná. Pouze 12 % dotazovaných osob odpovědělo. Že jsou spokojeni, a 29 % je spíše spokojeno. Domnívám se, že tento výsledek je velice nízký. Dle mého názoru by se mělo změnit celkové mediální zviditelňování státních orgánů, nejen Celní správy ČR. V médiích je prezentováno pouze, když něco „bouchne“, kauza typu METHANOL.

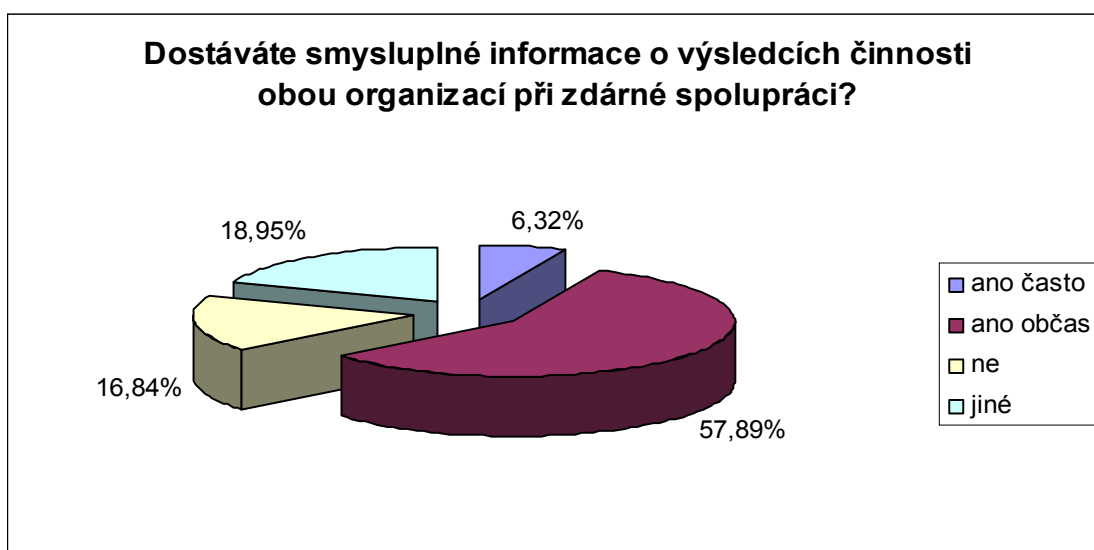
Graf 6 Grafické znázornění zastoupení počtu odpovědí respondentů na otázku v dotazníkovém průzkumu na otázku „Prezentují se výsledky činnosti spolupráce CSČR a SZPI (médiá, porady, prezentace, setkání s občany a další) při kontrole bezpečnosti potravinových komodit tak, že Vás zaujme?“

Zdroj: Vlastní, 2012

Při zjištění počtu negativních odpovědí na předcházející otázku, jsem v této souvislosti jsem do dotazníku doplnil následující otázku. V následujícím grafu 5a jsou znázorněny odpovědi na obecnou otázku, jestli vůbec respondenti dostávají smysluplné informace o výsledcích činnosti obou organizací při zdárné spolupráci.

Graf č. 6a doplňující otázka ke grafu č. 6.

Zdroj: Vlastní, 2012

Slovo smysluplné je třeba chápat jako „dávající smysl“, nedezinformační apod. Informace by měli mít vypovídající hodnotu, a mělo by se jednat o přínos jak vůči odborníkovi tak laické veřejnosti. V tomto případě pracovníci vyhodnotili, a dle sdělení uvedli, že se jedná o klasické exkluzivní a bombastické informace ohledně nějaké kauzy, nikoliv věcné a opravdu hodnotné informování veřejnosti.

Graf 7 Grafické znázornění zastoupení počtu odpovědí respondentů na otázku v dotazníkovém průzkumu na otázku „Máte dostatek času na seznámení se s tématy nejčastěji prováděných kontrol (u stále se opakujících komodit), problematiky dovozu problémových komodit a míry rizik?“

Zdroj: Vlastní, 2012

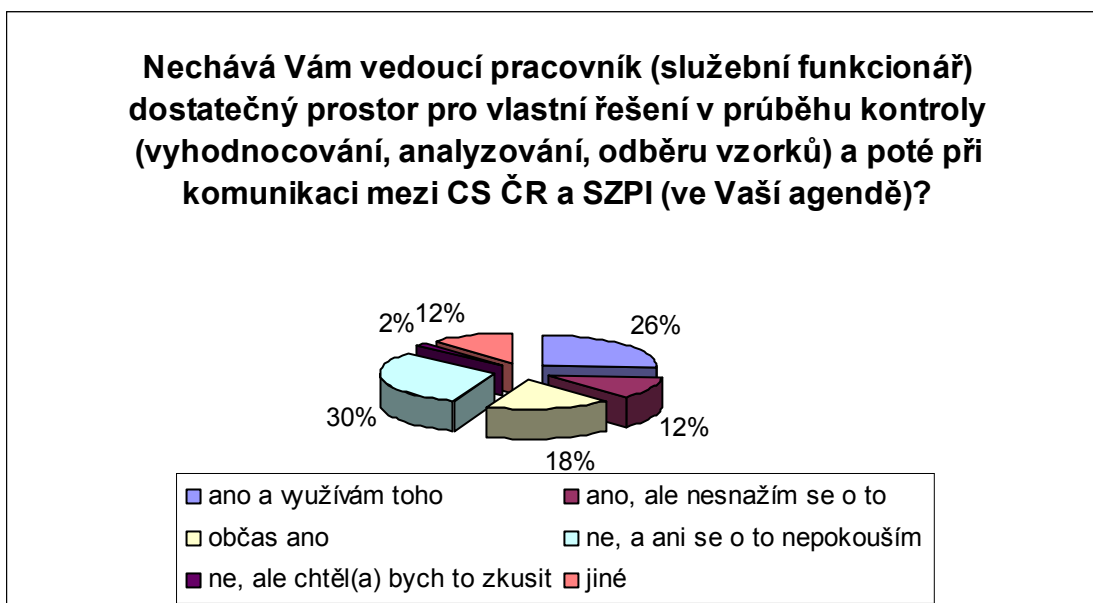
Z výše uvedeného grafu č. 7, šetřením výsledků ze získaných odpovědí, je zřejmé, že dotazované osoby odpověděli možnostmi b) a c) stejně, a to po 41 %. Tato odpověď představuje výsledek „ne“ anebo „někdy ano, někdy ne“.

Tento výsledek koresponduje s rozhovory s pracovníky, že v současnosti je počet pracovníků spíše redukován, ačkoliv kompetencí a agend přibývá. Pracovníci tak nemají moc času seznamovat se s tématy nejčastěji prováděných kontrol. Spíše se tak děje, dle osobního sdělení, až po práci a to z dostupných médií (TV, webové stránky, noviny a další). Další otázkou v dotazníku předkládaném dotazovaným osobám, spíše interního rázu, bylo zjišťováno, zda mají pracovníci dostatek prostoru pro nalezení tvůrčího řešení při provádění činností v rámci přidělené agendy.

Na otázku „Nechává Vám vedoucí pracovník (služební funkcionář) prostor, pro vlastní řešení v průběhu, vyhodnocování, analyzování, kontrole, odběru vzorků, komunikace mezi Celní správou ČR a Státní zemědělské a potravinářské inspekce (ve Vaší agendě)?“, odpovědělo (viz. graf. č. 8) 25 % osob, že ano, mají dostatek prostoru pro „vlastní“ řešení v průběhu, ať kontroly, analyzování, možnosti komunikace mezi Celní správou ČR a pracovníky Státní zemědělské a potravinářské inspekce, nebo jiné činnosti v přidělené agendě. Většina respondentů (31 %) volilo odpověď za d), která představovala možnost

„ne, a ani se o to nepokouším“. U ostatních odpovědí, souhrnně odpovědi varianty a), b), c) představoval výsledek pozitivní, a to že pracovníci možnost buď mají a využívají ji, nebo alespoň občas (celkově až 55 % odpovědí). Pouze 12 % odpovědělo na otázku s možností odpovědi e) „ne, ale chtěli by to aspoň zkusit“ a zbývající počet odpovědí představovala otevřená možnost odpovědi, kde převládala odpověď „mnohdy jsme nuceni hledat nechtěně vlastní řešení v průběhu např. kontroly, mnohdy i originální“.

Graf 8 Grafické znázornění zastoupení počtu odpovědí respondentů na otázku v dotazníkovém průzkumu na otázku „Nechává Vám vedoucí pracovník (služební funkcionář) prostor, pro řešení v průběhu, (vyhodnocování, analyzování, odběr vzorků) komunikace mezi Celní správou ČR a Státní zemědělskou a potravinářskou inspekcí (ve Vaší agendě)?“

Zdroj: Vlastní, 2012

Z výsledku výše uvedeného grafického znázornění dotazníkového šetření na danou otázku se dá říct, že vedoucí pracovníci mají snahu dát prostor podřízeným pracovníkům na řešení v průběhu řízení, kontroly, analyzování a dalších úkonů u jednotlivých případů v přidělené agendě. Domnívám se, že je to velice dobře.

Graf 9 Grafické znázornění zastoupení počtu odpovědí respondentů na otázku v dotazníkovém průzkumu na otázku “Najde si vedoucí pracovník, koordinátor, kteří mají danou problematiku na starosti, čas pro konzultaci a návrh řešení potenciálního problému?”

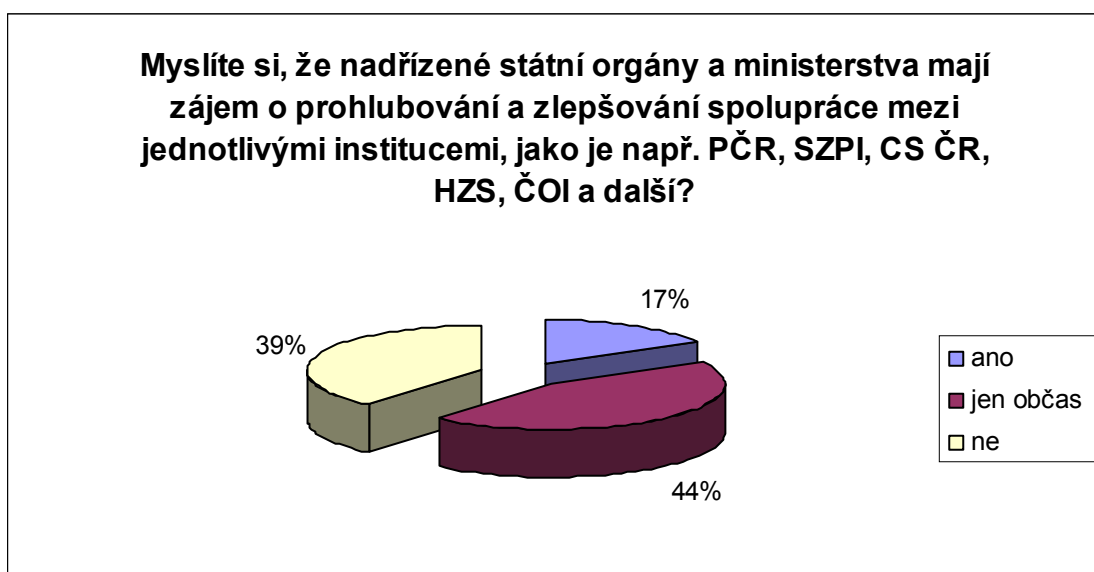
Zdroj: Vlastní, 2012

V grafu č. 9 je procentní zastoupení odpovědí respondentů na otázku znějící „Najde si vedoucí pracovník, koordinátor, kteří mají danou problematiku na starosti, čas pro konzultaci a návrh řešení potenciálního problému?“. Z výsledků je zřejmé, že z výběru možných odpovědí bylo za a) „vždy ano“ 23 % respondentů spokojeno s možností konzultace s vedoucím pracovníkem při hledání řešení v průběhu provádění kontrolních činností. Odpověď za b) „většinou ano“ volilo 41 % respondentů, a odpověď „většinou ne“ 12 % a „vůbec ne“ volilo 24 % dotazovaných pracovníků. Tato otázka byla směřována spíše na problematiku řízení, a vedení přidělených podřízených pracovníků. Výsledky šetření dopadly relativně dobře. I přes zvýšený počet přidělených agend a s trendem snižování funkčních míst ve státní správě, si vedoucí pracovníci nejdou dostatek času na řešení v průběhu kontroly.

V následujícím grafu č. 10 jsem se zaměřil na spolupráci nejen mezi sledovanými orgány (CS ČR a SZPI), ale z pohledu celé státní správy, kontrolních orgánů, bezpečnostních sborů a policejních orgánů. Jednalo se otázku, která měla sloužit: jak smýšlí dotazovaní pracovníci, osoby o celkovém trendu a směru státu a státních institucí pro oblast podělení

se o informace, o možnost jednotné koordinace a hlubší spolupráci pro dohled ale i kontrolu v ČR. Byl jsem přesvědčen, že výsledkem v mém dotazníkovém šetření na tuto otázku bude v zastoupení spíše negativním počtu odpovědí.

Graf 10 Grafické znázornění zastoupení počtu odpovědí respondentů na otázku v dotazníkovém průzkumu na otázku “Myslíte si, že nadřízené státní instituce a ministerstva mají o prohlubování a zlepšování spolupráce mezi jednotlivými institucemi, jako je např. PČR, SZPI, CS ČR, HZS, ČOI a další?”

Zdroj: Vlastní, 2012

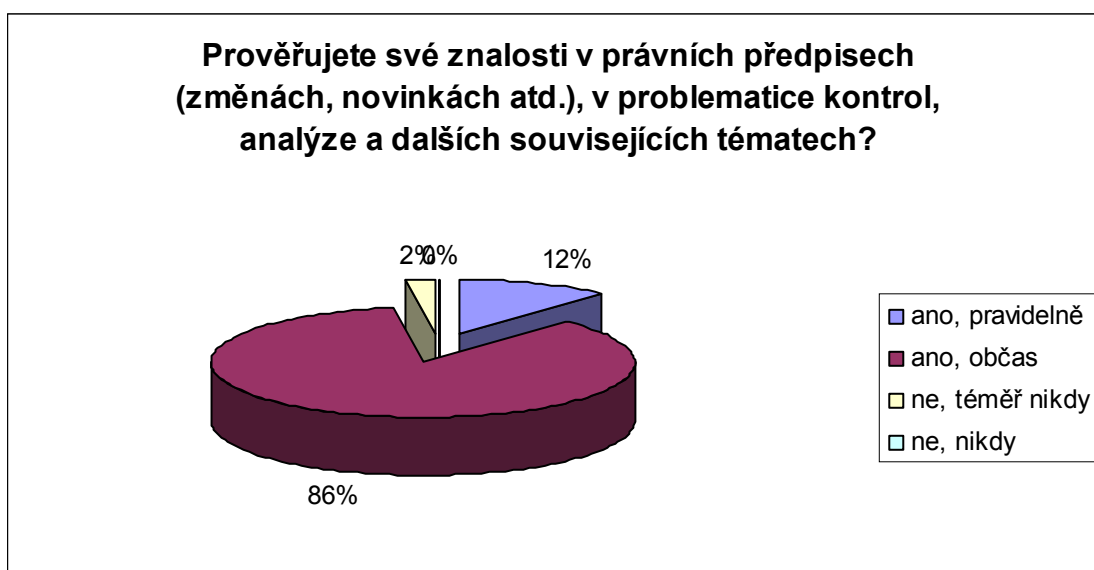
Z grafického zobrazení výsledků je patrné, že ve většině odpovědí dominovala odpověď za b) a to z 44 %. Tato odpověď představovala nabízenou odpověď „jen občas zjišťuji že došlo k mírné změně k lepší spolupráci“. Jako druhá nejčastější odpověď se vyskytovala za c) „ne, nikdy se mi nestalo, aby došlo z mého pohledu ke zlepšení“ a to celých 39 %. Pouze 17 % respondentů zvolilo pozitivní odpověď a). Ta představovala možnost, že dochází ke zlepšování spolupráce mezi rezorty a státními institucemi za účelem zlepšení efektivity spolupráce mezi nimi.

Ačkoliv zde se moje hypotéza, že k výraznému posunu v oblasti spolupráce mezi jednotlivými orgány spíše nedochází, potvrdila, moje druhá hypotéza, že v případě

negativních odpovědí na otázku srozumitelnosti legislativy v oblasti bude zároveň deklarovat nedostatečnou sebevzdělávací aktivitu státních pracovníků, potvrzena nebyla.

Na otázku jestli pracovníci mají snahu o prověřování znalostí v legislativě, jejich změn a problematice kontrol, analýz a dalších souvisejících předpisů odpovědělo až 87 % respondentů, že „ano, občas“ a zároveň 12 % odpovědělo že „ano a pravidelně“. Celkově se dá z výsledku šetření patrného i z grafu č. 11 říct, že 99 % pracovníků se samostudiem problematiky, kterou mají na starosti, zabývá a spíše aktivně se samostudiu věnují. Pouze 1 % odpovědí bylo zařazeno pod odpověď za c), tedy že se samostudiu téměř nikdy nevěnuje.

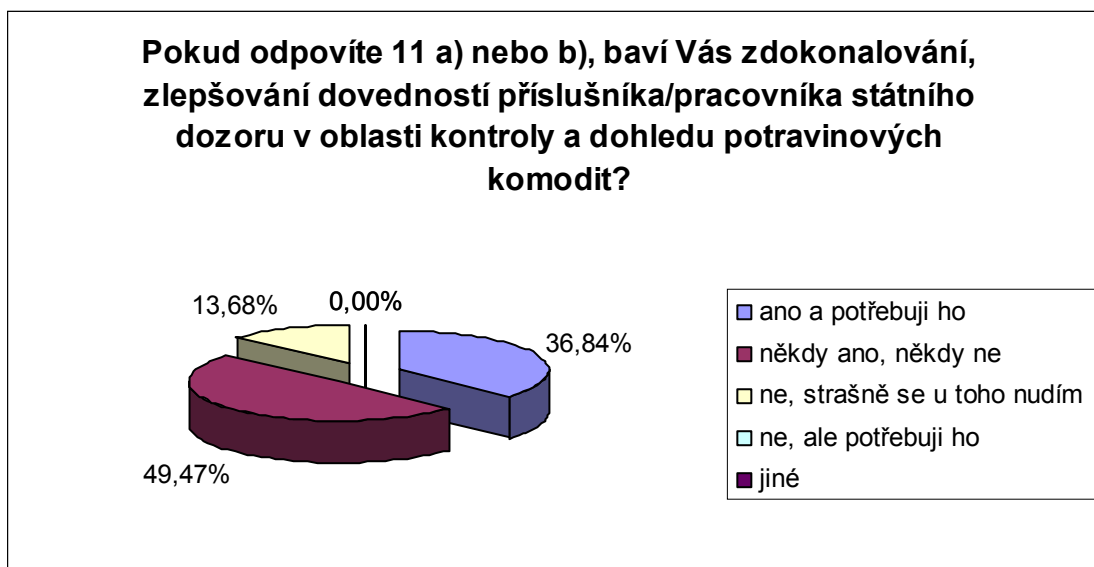
Graf 11 Grafické znázornění zastoupení počtu odpovědí respondentů na otázku v dotazníkovém průzkumu na otázku “Prověřujete své znalosti v legislativních změnách (samostudium), v problematice kontrol, analýze a dalších souvisejících tématech?”

Zdroj: Vlastní, 2012

S výsledkem odpovědi „ano“ a „ano občas“ souvisela i následující otázka v dotazníku. Až 37 % respondentů uvedlo, že samostudium je baví, a kvalifikují to jako nutnost, a že je to potřebné přímo k jejich činnosti. Dalších až 50 % dotazovaných osob uvedlo, že samostudium je někdy velice důležité, a pouze 13 % odpovědí bylo klasifikováno, že až tak to ke své činnosti nepotřebují, že je samostudium nebaví a strašně se u toho nudí.

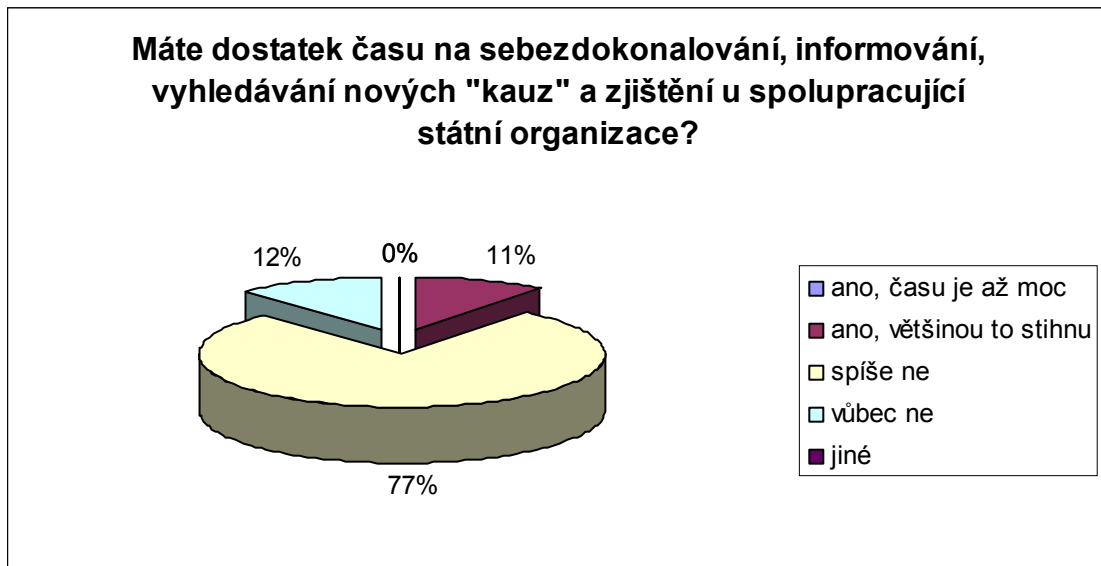
Graf 12 Grafické znázornění zastoupení počtu odpovědí respondentů na otázku v dotazníkovém průzkumu na otázku “Pokud odpovíte na otázku 11 a) nebo b), baví Vás zdokonalování, zlepšování dovedností příslušníka/pracovníka státního dozoru v oblasti kontroly a dohledu potravinových komodit?”

Zdroj: Vlastní, 2012

Z výsledků dotazníkového šetření lze usuzovat, že pracovníci mající problematiku kontroly, dohledu, analýzy, a dalších činností Celní správy ČR a Státní zemědělské a potravinářské inspekce, které souvisí se spoluprací, mají zájem aktivně se vzdělávat a seznamovat se formou samostudia s novými právními a celkovému zdokonalování se v dané oblasti (agendě). Domnívám se, že se jedná o příznivý jev a zároveň nutnost. Opět, dle ústního sdělení je problém spíše v časovém rámci služby.

Graf 13 Grafické znázornění zastoupení počtu odpovědí respondentů na otázku v dotazníkovém průzkumu na otázku “Máte dostatek času na sebezdokonalování, informování, vyhledávání nových „kauz“ a zjištění u spolupracující státní organizace?”

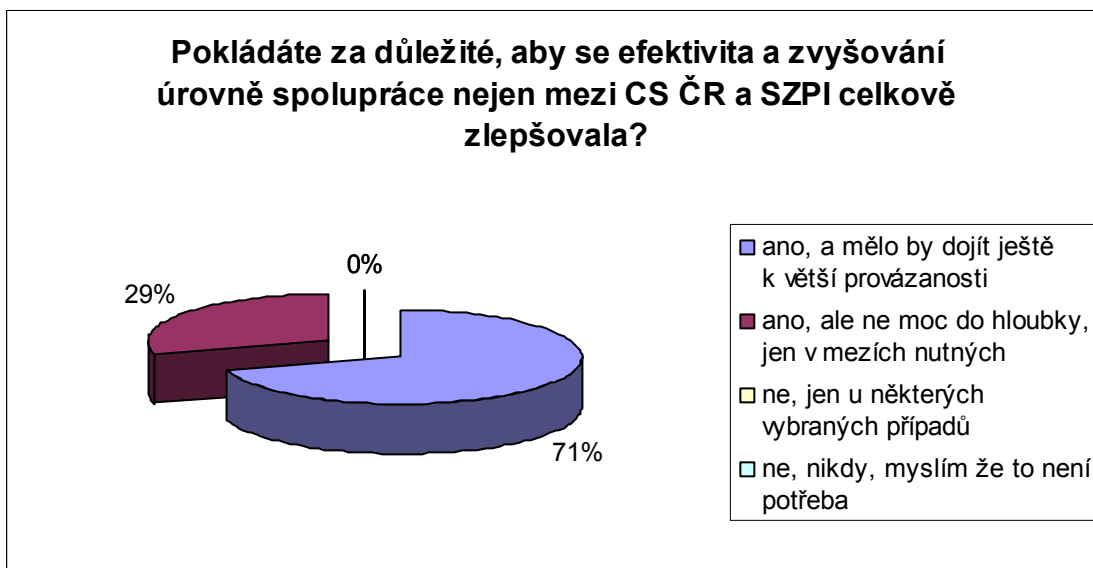
Zdroj: Vlastní, 2012

Ve výše uvedeném grafu č. 13 jsou graficky zobrazeny výsledky dotazníkového šetření na položenou otázku pracovníkům Celní správy ČR a Státní zemědělské a potravinářské inspekce, jestli mají dostatek času na sebezdokonalování, vyhledávání, informování nových „kauz“ a zjišťování těchto a jiných údajů u spolupracující státní organizace. Z těchto odpovědí nám vzešel zajímavý výsledek. Až 78 % odpovědí bylo pod možností za c), která zněla „spíše ne, nikdy nestíhám, probrat, pročíst, vyhodnotit“. Je závažný kolik respondentů nemá k dispozici dostatek času, seznámit se podrobněji s činností „druhé“ spolupracující organizace, aby mohl se získanými informacemi pracovat, a využít je ke své činnosti, aby zejména nedocházelo např. k duplicitním kontrolám, dohledům a dalším úkonům, které již prováděla jiná státní organizace. Domnívám se, že by se zlepšila celková strategie, kontrola a ochrana spotřebitelů v České republice. To koresponduje s tvrzením kontrolovaných osob, se kterými jsem mluvil, že je velice obtěžuje, když na kontrolu v jeden den přijdou pracovníci živnostenského oddělení Městského úřadu s Městskou policií (kontrolují doklady s prodejem alkoholických nápojů), druhý den přijdou pracovníci

České obchodní inspekce a Policie ČR, následující den přijdou pracovníci Státní zemědělské a potravinářské inspekce a pracovníci Celní správy ČR koncem týdne. Doklady již ani nezakládá, a nechává je k dispozici na stole pro kontrolní orgány... je to takto správně?

Na otázku, pokládají-li respondenti za důležité, aby se celkově efektivita nejen mezi Celní správou ČR a Státní zemědělskou a potravinářskou inspekcí i nadále zlepšovala, odpovědělo, jak je patrné i z grafu č. 14, až 71 % osob variantou a) „ano, a mělo by dojít k ještě větší provázanosti a pouze 29 % odpovědí bylo vyhodnoceno za b) „ano, ale ne moc do hloubky, jen v mezích nutných“. Žádný z dotazovaných nevybral pro svojí odpověď variantu, která by představovala možnost, že celkové zlepšení a zvyšování úrovně vzájemné spolupráce mezi Celní správou ČR a Státní zemědělskou a potravinářskou inspekcí není nutné, potřebné.

Graf 14 Grafické znázornění zastoupení počtu odpovědí respondentů na otázku v dotazníkovém průzkumu na otázku “Pokládáte za důležité, aby se efektivita a zvyšování úrovně spolupráce nejen mezi Celní správou ČR a Státní zemědělskou a potravinářskou inspekcí celkově zlepšovala?”

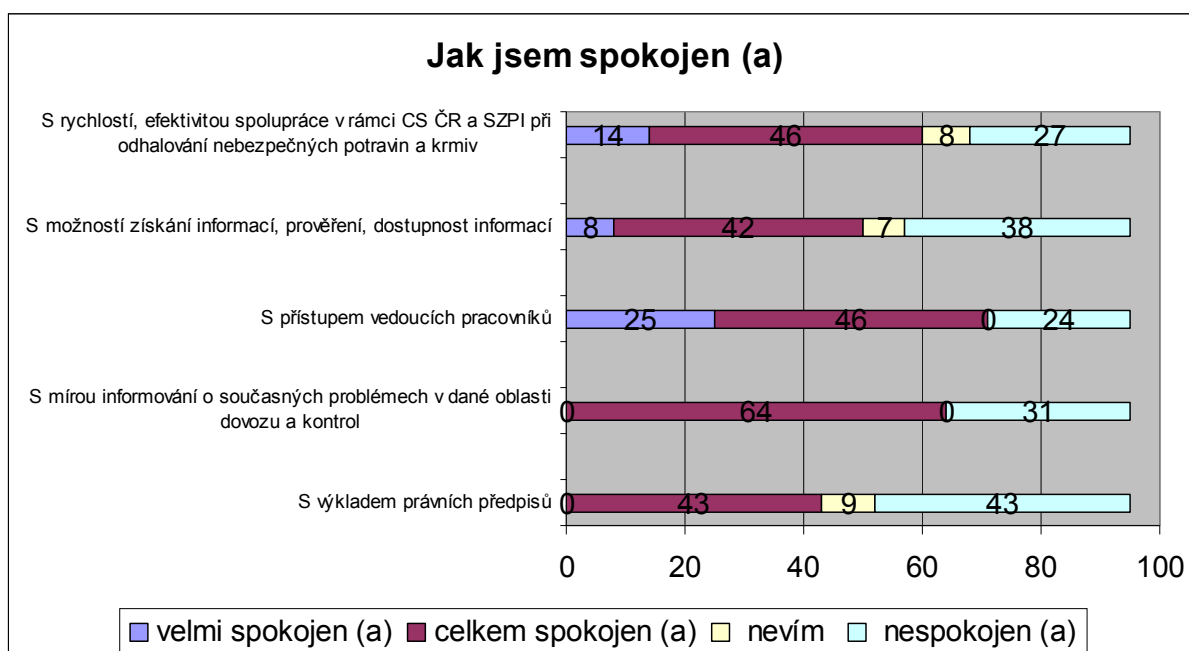

Zdroj: Vlastní, 2012

Na závěr byl v dalším dotazníku pracovníkům Celní správy ČR a Státní zemědělské a potravinářské inspekci předložen soubor otázek s možností výběru odpovědí omezeného

rozsahu, bez možnosti otevřené odpovědi. V grafu č. 15 jsou přehledně znázorněny výsledky šetření.

Graf 15 grafické znázornění tabulkového dotazníku „jak jsem spokojen (a) ..“

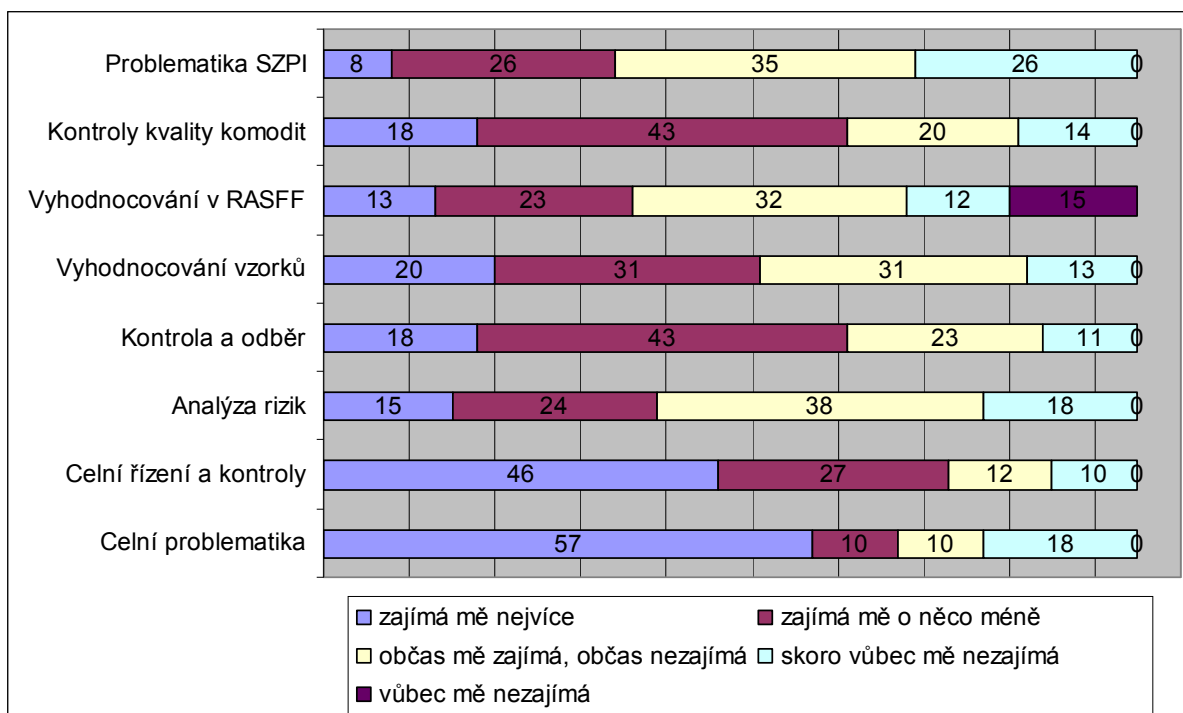

Zdroj: Vlastní, 2012

Z výsledků je patrný pohyb jednotlivých odpovědí, dle barevné škály, ve směru od škály „velmi spokojen“, „celkem spokojen“ až k „nespokojen“ a „velmi nespokojen“. Z celkových výsledků je patrné spíše pozitivní směřování odpovědí, s převahou „celkem spokojen“ s velmi nízkým zastoupením odpovědí „velmi spokojen“. Dá se konstatovat, že pouze u odpovědí na otázku „jak jste spokojen s výkladem právních předpisů v oblasti spolupráce Celní správy ČR a Státní zemědělské a potravinářské inspekce“ odpovědělo souhrnně spíše negativně (nespokojen, velmi nespokojen) až 36 % dotázaných. Jedná se o vysoké číslo. Je zřejmé, že pracovníci nemají jasné výkladové stanovisko v oblasti používaných právních předpisů. U ostatních odpovědí převažovala pozitivní reakce na dotazy. Celkem byly touto grafickou metodou zpracovány dvě tabulky získaných odpovědí v dotazníkovém šetření. Jedna tabulka s otázkami a škálou odpovědí jako samostatné šetření v rámci dotazníkového šetření.

V grafu č. 15 jsou znázorněny v barevné škále odpovědi na otázky z dotazníku. Respondenti byli dotazováni na soubor otázek, s možností výběru odpovědi od „velmi spokojen“, „spokojen“, až po „nespokojen“, „velmi nespokojen“.

Graf 16 grafické znázornění tabulkového dotazníku „jak Vás zajímá (a) ..“

Zdroj: Vlastní, (2012)

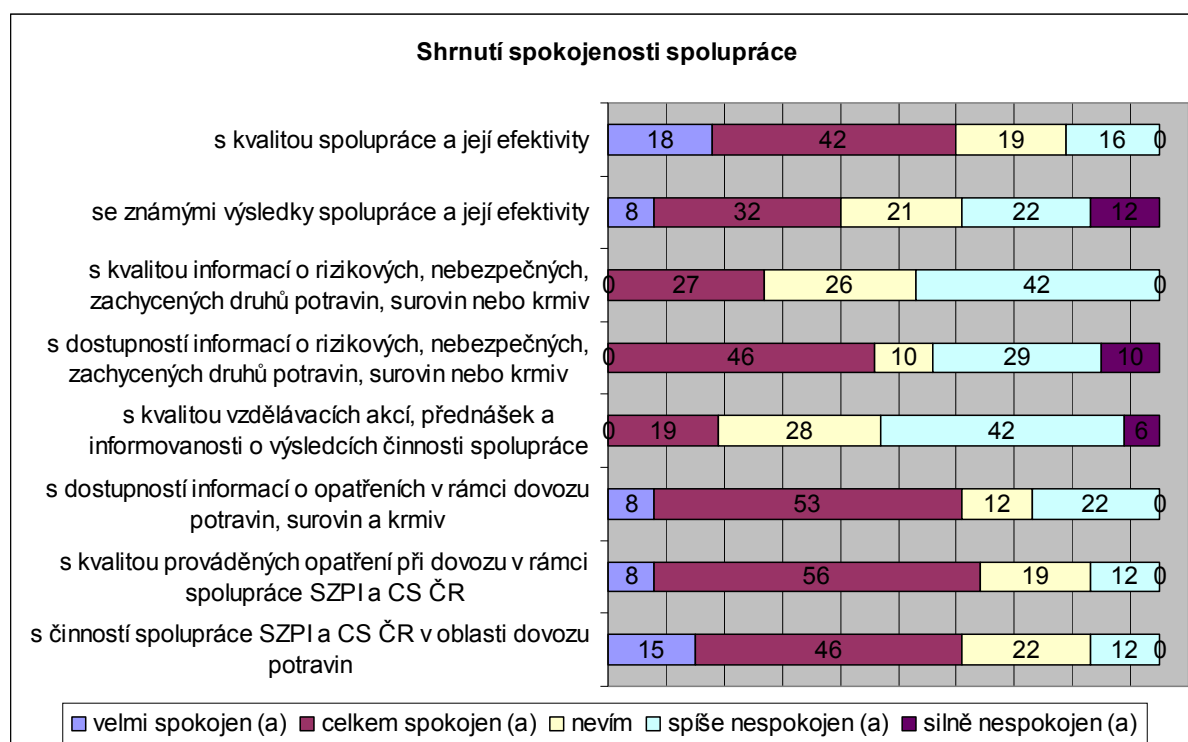
Oblast otázek byla účelově zvolena na zónu zájmu pracovníků státní správy (v našem případě celní správy ČR a Státní zemědělské a potravinářské inspekce). Je potěšující že, pro zhodnocení kontroly kvality potravinářských komodit v kompetenci Celní správy ČR a Státní zemědělské a potravinářské inspekce je opět hodnocena v souhrnu kladně.

Rozpory tvoří oblast vyhodnocování dat v systému RASFF, což je nedílnou součástí práce pracovníku kontroly a dohledu nad potravinovými komoditami, a to jak z důvodu možného dovozu, nebo případného výskytu obdobného produktu již na trhu ČR. Jako druhá

„nezajímavá“ oblast byla šetřením vyhodnocena analytická oblast obecně, zájem o prověřování a zjišťování nových a aktuálních témat rizikových potravin. To opět koresponduje s odpovědí v grafu č. 13 souhrnně „nedostatek času na seznamování se novými zjištěními a novými kauzami. U ostatních otázek v tabulce byl zájem spíše vyšší.

V oddělené tabulce měli dotazovaní respondenti zhodnotit výběrem uzavřených odpovědí, efektivitu a fungování spolupráce Celní správa ČR a Státní zemědělské potravinářské inspekce. V následujícím grafu č. 17 jsou znázorněny opět pomocí grafického znázornění (barevné škály) výsledky šetření.

Graf 17 grafické znázornění tabulkového dotazníku „jak jste spokojen s (a) ..“

Zdroj: Vlastní, (2012)

Z výše uvedeného grafického znázornění č. 17, kde jsou znázorněny pomocí škály odpovědí, výsledky šetření na otázky samostatného dotazníku. Soubor otázek byl vytvořen jako tabulka s uzavřenými odpověďmi. Respondenti měli vyjádřit pomocí „velmi spokojen“ až po „velmi nespokojen“.

Tabulka 10 Statistické vyhodnocení dotazníkového šetření u pracovníků Celní správy ČR a Státní zemědělské a potravinářské inspekce

Soubor otázek (otázka v dotazníku č.)	Zvolená odpověď	Přiřazený k odpovědi	Absolutní četnost n_i	Vyjádření relativní četnosti f_i v grafech (%)	Relativní četnosti $f_i = \frac{n_i}{n}$
1. Zajímá mě oblast činnosti ..	1. a	01	80	84,21	0,84
	1. b	02	0	0	0
	1. c	03	15	15,79	0,16
2. Co na fungování ve státní správě (CS ČR a SZPI) oceňujete	2. a	01	85	89,47	0,90
	2. b	02	2	2,11	0,02
	2. c	03	6	6,32	0,06
	2. d	04	2	2,11	0,02
3. Je pro Vás legislativa, právní předpisy vztahující se k činnosti orgánů CS ČR a SZPI dostatečně srozumitelná?	3. a	01	25	26,32	0,26
	3. b	02	13	13,68	0,14
	3. c	03	57	60	0,60
4. Zhodnoťte, na čem ve spolupráci záleží, aby byla efektivní	4. a	01	52	54,74	0,55
	4. b	02	13	13,68	0,14
	4. c	03	2	2,11	0,02

...	4. d	04	28	29,47	0,29
5. Prezентují se výsledky činnosti spolupráce CS ČR a SZPI ...	5. a	01	10	10,53	0,11
	5. b	02	25	26,32	0,26
	5. c	03	48	50,53	0,50
	5. d	04	12	12,63	0,13
5a. Dostáváte smysluplné informace o výsledcích činnosti obou organizací při spolupráci ...	6. a	01	6	6,32	0,06
	6. b	02	55	57,89	0,58
	6. c	03	16	16,84	0,17
	6. d	04	18	18,95	0,19
6. Zajímáte se o fungování CS ČR a SZPI, máte informace dosažitelné ...	7. a	01	56	58,95	0,59
	7. b	02	28	29,47	0,29
	7. c	03	11	11,58	0,12
7. Máte dostatek času na seznámení se s tématy ...	8. a	01	17	17,89	0,18
	8. b	02	41	43,16	0,43
	8. c	03	37	38,95	0,39
8. Necháává Vám vedoucí pracovník prostor ...	9. a	01	25	26,32	0,26
	9. b	02	11	11,58	0,12
	9. c	03	17	17,89	0,18
	9. d	04	29	30,53	0,30
	9. e	05	2	2,11	0,02

	9. f	06	11	11,58	0,12
9. Najde si vedoucí pracovník čas na konzultaci a návrh ...	10. a	01	22	23,16	0,23
	10. b	02	39	41,05	0,41
	10. c	03	11	11,58	0,12
	10. d	04	23	24,21	0,24
10. Myslíte si, že nadřízené orgány mají zájem o zlepšování, prohlubování spolupráce ...	11. a	01	16	16,84	0,17
	11. b	02	42	44,21	0,44
	11. c	03	37	38,95	0,39
11. Prověřujete své znalosti v legislativních změnách, v souvisejících tématech spolupráce, kontrol ...	12. a	01	11	11,58	0,12
	12. b	02	82	86,32	0,86
	12. c	03	2	2,00	0,02
	12. d	04	0	0	0
12. Pokud na 11. a) a b) ano, tak ...	13. a	01	35	36,84	0,37
	13. b	02	47	49,47	0,49
	13. c	03	13	13,68	0,14
	13. d	04	0	0	0
	13. e	05	0	0	0
13. Máte dostatek prostoru na	14. a	01	0	0	0
	14. b	02	10	10,53	0,10

vyhledávání nových kauz, prověřování u spolupracujících st. organizace ...	14. c	03	74	77,89	0,78
	14. d	04	11	11,58	0,12
	14. e	05	0	0	0
14. Pokládáte za důležité, aby se efektivita a zvyšování úrovně spolupráce zlepšovala ...	15. a	01	67	70,53	0,70
	15. b	02	28	29,47	0,30
	15. c	03	0	0	0
	15. d	04	0	0	0

Zdroj: Vlastní, 2012

5. VÝSLEDKY A DISKUZE

5.1 Posouzení efektivity spolupráce Celní správy ČR a Státní zemědělské a potravinářské inspekce na základě dohody o koordinaci a spolupráci při výkonu kontrolní činnosti uzavřené mezi Státní zemědělskou potravinářskou inspekcí a Generálním ředitelstvím cel na základě praxe

Zhodnocení činnosti spolupráce mezi Celní správou ČR a Státní zemědělskou a potravinářskou inspekcí vyžaduje určitý nadhled. Spolupráce se často prolévá do různých oblastí. Díky různorodé kompetenci těchto státních orgánů je hodnocení velice komplikované. V mé práci byl kladen důraz na spolupráci mezi Celní správou ČR a Státní zemědělskou a potravinářskou inspekcí z pohledu spíše Celní správy ČR

Celní správa představuje díky svým kompetencím¹⁶⁵ daných právními předpisy ke státnímu orgánům s největším záběrem od průmyslu po zemědělství. Státní zemědělská a potravinářská inspekce naopak dostala do své kompetence specializaci v oblasti kontrol a dohledu neživočišných produktů (výrobu, přepravu, skladování a uvádění na trh). Při své práci se oba orgány prolínají. Základem dobré spolupráce je samozřejmě dohoda, která ale má svá úskalí. Dále je to samotný lidský faktor, kde platí, že by měly obě instituce postupovat ruku v ruce ve společném zájmu a to je ochrana spotřebitele, trhu a České republiky. Domnívám se, že kompetence Celní správy ČR jsou nastaveny dobře. Bohužel u kompetencí Státní zemědělské a potravinářské inspekce se musím podrobněji vyjádřit.

V teoretické části (kapitola 3.1.2) jsem se zmínil o spolupráci Celní správy ČR a Státní zemědělské inspekce nejen na úseku dovozu potravin. V posledním období (2012)

¹⁶⁵ Kompetence celní správy např. Celní řízení a správa cel, Dělená správa, Kontrola omezení plateb v hotovosti, Ochrana práv duševního vlastnictví, Ochrana přírody - zejména kontroly exemplářů CITES (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora) při dovozu, vývozu, zpětném vývozu a tranzitu, Ochrana předmětů historické a kulturní hodnoty, Kontrola přepravy omamných a psychotropních látek – tedy kontrola přepravy drog a anabolik a další. [online], 2012, [cit.2012.12.01] Kompetence celní správy ČR, dostupné z: <http://www.celnisprava.cz/cz/onas/kompetence/Stranky/default.aspx>

prověřila obě složky aféra „METHANOL“, nebo „METHYL“. Ukázalo se, že spolupráce někde funguje a někde ne. Například v Praze bylo několik případů, kde sice inspektoři Státní zemědělské a potravinářské inspekce provedli kontrolu¹⁶⁶, odebrali vzorky, které v souladu s platnými předpisy, ale údajně nemohli odebrat – zajistit zboží, prostě vykonat předběžné opatření v rámci služebního úkonu.

Bylo proto po poradě s vedením rozhodnuto, přivolat ke kontrolovanému subjektu jako asistenci Celní správu ČR. Příslušníci celní správy ČR¹⁶⁷ se na místo kontroly dostavili, a byl jim ze strany Státní zemědělské a potravinářské inspekce objasněn důvod, na základě kterého byli přizváni k provádění kontrole pracovníky inspekce. De facto k již zahájené kontrole ze strany inspektorů. Celník provádějící kontrolu nejprve prověřil skutečnosti k zákonnému postupu u daňového subjektu – kontrolované osoby, ze strany celní správy ČR. Jednalo se o prodejnu potravin, ve které inspektoři zjistili výskyt spotřebního balení alkoholických nápojů¹⁶⁸ určených k prodeji dle zákona č. 353/2003 Sb., o spotřební dani, v platném znění¹⁶⁹. Celník zkontroloval, jestli má kontrolovaná osoba předepsané doklady¹⁷⁰ k nabízenému zboží, zejména doklady prokazující zdanění zboží podléhajícímu ke spotřební dani, dále kontrola kontrolních známek (kolků) na lahvích¹⁷¹ a dalších náležitostí. Po prověření všech předepsaných náležitostí, nebylo ze strany Celní správy ČR jednoznačně prokazatelně zjištěno porušení některého ustanovení právních předpisů vztahujících se vůči kontrolované osobě a správcem daně, v tomto případě Celní správy

¹⁶⁶ Kontrola je definována jak v primárním zákoně č. 146/2002 Sb., o Státní zemědělské a potravinářské inspekci, ale i v zákoně o státní kontrole č. 552/1991 Sb., např. § 3 odst. 1)

¹⁶⁷ Mobilní skupina, celníci zařazení na oddělení kontroly a dohledu vykonávají pouze kontrolní činnost dle přidělených agend, jsou to specialisté např. na spotřební daně, INTRASTAT, tržnice apod.

¹⁶⁸ Dle zákona č. 353/2003 Sb., o spotřební dani, ve znění pozdějších předpisů, hlava II daň z lihu

¹⁶⁹ Tento zákon zpracovává příslušné předpisy Evropských společenství (např. Směrnice Rady 2008/118/ES ze dne 16. prosince 2008 o obecné úpravě spotřebních daní a o zrušení směrnice 92/12/EHS) a upravuje a) podmínky zdaňování minerálních olejů, lihu, piva, vína a meziproductů a tabákových výrobků (dále jen "vybrané výrobky") potřebnými daněmi, b) způsob značení a prodeje tabákových výrobků a způsob značení některých minerálních olejů, v odst. 2) Spotřebními daněmi jsou: a) daň z minerálních olejů, b) daň z lihu, c) daň z piva, d) daň z vína a meziproductů a e) daň z tabákových výrobků

¹⁷⁰ § 18 odst. 3 osoba musí předložit doklady, písemnosti a poskytnout informace týkající se předmětu kontroly

¹⁷¹ § 16 kontroly značení, předložení kontrolní pásky

ČR. Pracovníci inspekce byli s tímto závěrem seznámeni s tím, aby rozhodli o dalším postupu na místě kontrolované osoby, zejména zda asistence celní správy je, nebo není vyžadována. Pracovníci Státní potravinářské a zemědělské inspekce poté požádali o zajištění uskladněného alkoholu, který se v prostorách prodejny nacházel. Jako důvod pro zajištění deklarovali pracovníci inspekce možnou kontaminací methylalkoholem v lahvích spotřebitelského balení. Jednalo se, dle jejich sdělení, o výrobce (uvedeného na etiketách), který po předběžných rozborech v laboratořích Státní zemědělské a potravinářské inspekce, vykazoval pozitivní nález překročení povoleného objemového množství této nebezpečné látky (byla sdělena, že u předešlého odběru u totožné šarže výrobku, již byla analýza s pozitivním zjištěním provedena – tedy že obsah zakázané látky „methyl“ byl překročen). Příslušníci celní správy poznamenali, aby si pracovníci v souladu se zákonem o Státní zemědělské a potravinářské inspekci zajistili závadný alkohol sami, a že asistenci celní správy ČR nepotřebují. Inspektoři trvali na svém požadavku a zároveň byl kontaktován nadřízený pracovník – koordinátor kontroly s požadavkem kontaktu příslušného vedoucího pracovníka odboru Kontrol a dohledu Celní správy ČR. Celníci se snažili pracovníkům inspekce vysvětlit možný zákonný postup při provádění daňové kontroly u daňového subjektu. Jedním z požadavků je součinnost, předložení dokladů, zjištění totožnosti a prověření dalších náležitostí, které vyplývají ze zákona o spotřebních daních a daňového řádu. Mezitím byl kontaktován koordinátor mobilní skupiny příslušníků celní správy a kontrolující celník vysvětlil stávající situaci v místě kontroly. Inspektoři dále poukázali na zákon č. 146/2002 Sb., o Státní zemědělské a potravinářské inspekce, kde je v § 5 uvedeno, že nejsou oprávněni zajistit závadné zboží podléhající kontrole z jejich strany. § 5 v odst. 6) *Inspektor zajistí výrobky, potraviny anebo tabákové výrobky, které nesplňují požadavky zvláštního právního předpisu, do doby, než bude inspektorátem pravomocně rozhodnuto o jejich propadnutí nebo zabrání, popřípadě do doby, kdy bude prokázáno, že se nejedná o takovéto výrobky, potraviny anebo tabákové výrobky*¹⁷² Dle tohoto zákona jsou pracovníci inspekce oprávněni pouze k zakázání jejího dalšího prodeje, stažení výrobku z prodejny kde docházelo k nabízení zboží konečnému uživateli. Jsou oprávněni odebírat vzorky a vyhodnocovat kvalitativních a kvantitativní parametry daných

¹⁷² Venclíková J.: Komentovaný zákon č. 146/2002 sb., o Státní zemědělské a potravinářské inspekci a o změně některých souvisejících zákonů, Komentář k první části o SZPI, (2003), Potravinářské informace č. 2/2003, str. 22, ISBN 80-7271-134-2

zákonem o potravinách¹⁷³ a prováděcími vyhláškami (viz. Kapitola 3.1.2). Zákon o Státní zemědělské a potravinářské inspekci jim neumožňuje předběžné opatření jakým je zajištění, zabrání¹⁷⁴ zboží (v případě neznámého majitele). Dle výkladu práva je toto možné učinit pouze v případech porušování duševního vlastnictví¹⁷⁵. Proč tomu tak je? Spotřebitel je ochráněn jedním zákonem, kdyby se jednalo o autorská práva, ale v případě možného zdravotního rizika, ochráněn nebude?

Zde se ukazuje, jak nepružně reaguje legislativa na nové aspekty a situace vyskytující se ve společnosti, jakou byla kauza „methyl“. Zde je nutné si uvědomit naléhavost provedení úkonu, díky vysokému riziku ohrožení zdraví konečného spotřebitele. Bylo nutné jednat rychle a adekvátně. Pravdou ale je, že zákon o Státní zemědělské a potravinářské inspekci je již zastaralý¹⁷⁶ a v době svého vzniku nečelila společnost takovému tlaku a ohrožení zdraví jako je tomu nyní, po různých problémech, např. levného dovozu produktů z Polska, nebo dovozu pančovaných produktů z Číny a dalších. Je nutné podívat se na situaci součinnosti mezi celníky a pracovníky inspekce do hloubky. Na jednu stranu provádí kontrolu sama Státní zemědělská a potravinářská inspekce. Je oprávněna vyhledávat, šetřit, kontrolovat a odebírat vzorky. Jedná se zároveň o správní orgán s rozhodovací pravomocí vůči kontrolovanému subjektu. Proč nedisponuje oprávněním úkonu na místě kontroly, jakým je již zmíněný institut zajištění výrobků?.

V dohodě o spolupráci (podrobně je dohoda rozebrána v kapitole 4.1) je jasně definováno, za jakých podmínek se má postupovat v případech součinnosti. Bohužel zejména a hlavně v případech dovozů potravinových komodit. Tuto problematiku spolupráce „mimo“ dovoz potravin, surovin a zemědělských surovin, bych do dohody zakomponoval.

¹⁷³ Zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, ve znění pozdějších předpisů

¹⁷⁴ Z hlediska ústavně legislativní čistoty se jako problematičtější jeví ústavní základ pro ukládání sankcí (pokut), propadnutí nebo zabrání věci (zboží) ve prospěch státu; Tyto sankce znamenají újmu na majetku zrušením vlastnického práva viz: Flegl V.: Přestupky a jiné správní delikty, (1998), Nakladatelství C.H.BECK, ISBN 80-7179-215-2 str.10

¹⁷⁵ Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů

¹⁷⁶ V legislativním procesu je ke schválení novela zákona č. 146/2002 Sb., kde sice upravuje některé paragrafové znění a doplňuje některé kompetence, např. suplování Hygienické služby v ČR, ale neřeší primární problém pružnosti reakce

Analyzováním celkové struktury rozmístění celních úřadů a inspektorátů Státní zemědělské a potravinářské inspekce na území České republiky (viz. kapitola 3.1.1.1 a kapitola 3.1.2.1) mi nedá konstatovat, že dochází k nedostatečné dostupnosti. Zejména rozmístění inspektorátů jako „jeden inspektorát/dva kraje“ se mi jeví jako velice nedostatečná. To podle mě koresponduje se zvýšeným zatížením pracovníků, kteří spravují ve své působnosti až příliš velké území!¹⁷⁷ Zároveň změna řízení ze třístupňového, na dvoustupňové od letošního roku (2013) ze strany Celní správy ČR se mi jeví pro některé regiony České republiky, jako velice nešťastná a nesystémová.

Porovnáme-li starší verzi dohody o spolupráci s novou verzí dohody (rozbor uveden v kapitole 4.1.) nemůže nám neuniknout, že došlo ke změně časového rámce z „zasílá neprodleně“ (mimočodem zakotveného i v zákoně č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, ve znění pozdějších předpisů) na „zasílá do tří dnů“. Domnívám se, že změna nese sebou negativní situace jak prodlení, tak z možné nejistoty. Kontrolovaný subjekt není, dle mého názoru, informován dostatečně. Byla změna provedena z důvodu zvýšeného zatížení inspektorátů Státní zemědělské a potravinářské inspekce? Nebo se jedná o tzv. manévrovací prostor ze strany státních orgánů. V každém případě je to zajímavé.

V kapitole 4.1 se podrobněji věnuji podepsané dohodě. Je zde podrobně rozebrána situace, co se děje při vstupu zásilky na příslušný celní úřad. V souladu s dohodou požádá celník o spolupráci příslušný inspektorát Státní zemědělské a potravinářské inspekce pokud pojme „podezření“. Co je to podezření? Zde sehrává velkou roli zkušenost, odbornost a časová dispozice celníka projednávajícího příslušný dovoz. V případě odbornosti může v souladu s dohodou požádat inspektorát Státní zemědělské a potravinářské inspekce o stanovisko. Sám celník není dostatečně proškolen v oblasti bezpečnosti potravin a možných rizik. Porady a ani společné diskuze na nejnižší úrovni neprobíhají. Díky neustálým transformacím, systemizacím a optimalizacím v Celní správě ČR schází dostatečný počet celníků, aby každý měl dostatek času a prostoru na projednávání případ. Zde se nabízí otázka, jestli si „podezřelou“ zásilku, „podezřelé“ deklarované údaje, „podezřelé“ předložené doklady, celník vůbec povšimne anebo ji propustí do volného oběhu (za

¹⁷⁷ Dle ústního sdělení, je počet zaměstnanců (v roce 2011) Státní zemědělské a potravinářské inspekce (inspektorů) celkem 201

kapitolou 4.2.2.3 v části zhodnocení). Doplnkem spolehlivého odhalení případných nesprávných, nebo pozměněných dokladů, bych viděl možnost ověření „dokladu o provedené laboratorní analýze potravin“ webový portál příslušné země, kde je možné ověřit vydání konkrétního dokladu k zásilce. Podobný systém funguje s doklady o původu zboží tzv. preferenční doklad FORM A. Tento systém je s úspěchem používán například u dokladů z Malajsie (viz. kapitola 4.1.1.1).

Jako jedno z možných doporučení se přikláním k analýze evropské Komise, která vyhodnotila jako nejlepší systém dohledu a kontroly potravinových komodit Švédského království (Sytém fungování kontroly potravin byl zhodnocen v kapitole 4.2.2.2). Prosazuje zejména informovanost a prevenci.

Každoročně je ve Švédsku veřejnost detailně informována o výsledcích činnosti Celní správy a Národní potravinářské správy ve výročním reportu. Konzumenti, veřejnost i odborníci jsou informováni a zároveň obeznámeni o výsledcích analýz, zejména kontaminovaných potravin na trhu, závadnými, nejakostními či jiným způsobem „nestandardními“ potravinami. Součástí reportu je i „black list“ produktů, které byly analyzovány s negativním výsledkem i s popisem a zemí původu, odkud byla daná zásilka odeslána, nebo kde byl daný produkt vyroben. Veškeré analýzy, přípravu právních předpisů pro oblast bezpečnost potravin, změny těch předpisů, provedené kontroly, komunikaci s Evropskou potravinářskou autoritou bezpečnosti potravin, je centralizováno pod patronací Národní potravinářské správy. Tento systém se ověřil a je plně kompatibilní s právními předpisy Společenství. Tento systém je navrhován jako vzorový pro ostatní země evropského Společenství. Jako pozitivní informaci vidím snahu Ministerstva zemědělství, o informovanost veřejnosti, kdy zavedlo Ministerstvo zemědělství ČR hodně diskutovanou, zejména ze strany Potravinářské komory a výrobci potravin, webovou stránku „potraviný na pranýři“. Zde se snaží veřejnost seznámit s výsledky kontrol v prodejnách potravin v České republice.

Jako další možné řešení lepší spolupráce mezi celní správou a Státní zemědělskou potravinářskou inspekcí bych navrhoval model ze Spojených států amerických. Zejména systém „cukr a bič“, tzv. regulační akce z důvodu předchozích porušení upozornění nebo nedodržení požadavků kvality na potraviny, (po předchozí analýze odebraných vzorků) kontrolní úřad Food and Drug Administration (FDA) zásilku subjektu, v databázi

„porušitelů kvality“¹⁷⁸, zdržena, vstup do země je jí odepřen. I v tomto případě je možné zásilku poté propustit, a umožnit jí pokračovat do země a to pokud je dovozce schopen prokázat, že výrobky jsou ve shodě s legislativou spojených států amerických (kapitola 4.2.2.3). Tedy že splňují předpisy pro bezpečné, nezávadné potraviny.

Dalším důležitým předpokladem je samotná analýza rizik. Státní orgány by měly pracovat společně. Což koresponduje se Švédským modelem. Příkladem může být ochranný mechanismus v zámoří.

Ve Spojených státech amerických jsou prostřednictvím koordinačních rad, Food and Drug Administration (FDA), Food Safety and Inspection Service (FSIS)¹⁷⁹, a Department of Homeland Security (DHS)¹⁸⁰, které dále spolupracují s Národním centrem pro potravinovou ochranu a obranu (NCFPD), vyhodnocována a analyzována data, zejména v posledních letech často se vyskytující ekonomiky motivované falšování (dále jen „EMA“) potravinářských výrobků. Několik potenciálních EMA indikátorů bylo stanoveno na základě takto vyhodnocených a získaných informací. Takto nastavená spolupráce by mohla identifikovat potenciální výskyt a ohrožení trhu falšovanými potravinami a nejen tam.

Také bych navrhoval, vydávat ve spolupráci se Státní zemědělskou a potravinářskou inspekcí dovozní bulletiny, které by informovali pracovníky Celní správy ČR a inspektory Státní zemědělské a potravinářské inspekce ve vnitrozemí i na hraničních místech vstupu, kterým komoditám by měli věnovat zvláštní (zvýšenou) pozornost, zaměřit se na konkrétní výrobek, nebo rozsah produktů z portfolia určitého výrobce, distributora, dopravce, nebo

¹⁷⁸ Ve spojených státech byl roce 2011 rozšířen systém prověřování způsobilosti pro realizaci obchodu s potravinovými komoditami pomocí nové aplikaci s názvem Prediktivní analýza rizik založené na vyhodnocení programem Dynamic import a Targeting („PREDICT“ - předpovídat a analyzovat) systém informační technologie. PREDICT využívá analytiku dat z celého životního cyklu výrobku (nejen dovážených, ale uvedených na trh USA) s cílem lépe identifikovat a zaměřit se na oblast vysoce rizikové produkty, subjekty, a odesílané zboží před samotným vstupem do země

¹⁷⁹ Roberts C.: The Food Safety Information Handbook, (2001), ORYX PRESS 88, ISBN 1-57350-305-6, str. 106

¹⁸⁰ V roce 2009 vytvořená tzv. FOOD SAFETY WORKING GROUP – skupina pro bezpečnost potravin, pro lepší spolupráci a jednotný postup k ochraně trhu Spojených států amerických vi: Landau E.: Food poisoning and foodborne diseases, (2011), USA TODAY HEALTH REPORTS: DISEASES AND DISORDERS, ISBN 978-0-8225-7290-9, str. 130

dovozce. Podle dovozních záznamů, na produkty, které se zdají být předmětem možných rizik, nebo potencionálního odmítnutí zásilky na hranici. Souhrn založený na existenci důkazů (např. historie porušování předpisů dovozců, výrobců, distributorů a dalších subjektů, pozitivní nálezy po analytickém vyhodnocování a další). Z mého pohledu se jedná i o formu prevence, protože ve zkrácené verzi by šlo tyto informace prezentovat i veřejnosti.

V české republice by bylo možné aplikovat prověřenou spolupráci fungující ve Slovenské republice. Tam došlo ke sjednocení dvou státních orgánů. Státní veterinární správu a Státní potravinářskou správu. V současnosti působí v oblasti kontroly a dohledu Štátna veterinárna a potravinárska správa, která dosahuje velmi dobré výsledky uvedené v kapitole 4.2.2.1.

To koresponduje i s analýzou právních předpisů evropského Společenství, zejména stěžejní právní předpis pro oblast bezpečnosti potravin Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 ze dne 29. dubna 2004. v odst. 22) je rozebrána problematika spolupráce příslušných orgánů v rámci členského státu při úředních kontrolách pro oblast potravin a krmiv a v odst. 31) je přímo jmenována jako spolupracující příslušný orgán, přímo celní správa. Navrhoval bych i zároveň zapojení do systému kontrol v oblasti možné kontaminace mykotoxiny (Aflatoxin, Paulin, Zearalenon apod.), které se věnují v kapitole 4.2.1. Odbornost dalších státních orgánů jakým jsou orgány ochrany veřejného zdraví Krajské hygienické stanice, Státní veterinární správy a Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (pro zemědělské suroviny) je známá. Proč by tyto státní orgány nemohly rámcově spolupracovat na stejném úseku, na jakém je realizována spolupráce mezi Celní správou ČR a Státní zemědělskou a potravinářskou inspekcí?

Při analýze právních předpisů a zpracování dostupných informací, po vyhodnocení dotazníku (viz. Příloha č. 17) předloženého pracovníkům Celní správy ČR a Státní zemědělské a potravinářské inspekce, mohu konstatovat, že právní předpisy pokrývající danou oblast, jsou již poněkud zastaralé. Nepracují s novými trendy v oblasti potravinářství, dozoru, dohledu a kontroly, zejména se věnují povrchně až nedostatečně případným postihům. Je zde málo pozornosti věnováno také prevenci a informovanosti nejen veřejnost. Jako prvotní bych viděl změnu v zákoně č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, ve znění pozdějších předpisů, na který bych navázal změnou

zákona č. 146/2002 Sb., o Státní zemědělské a potravinářské inspekce, a o změně některých souvisejících zákonů.

Po seznámení se všemi služebními postupy, metodikou provádění kontrol, platnými právními předpisy jak v rovině národní, tak evropského Společenství, zároveň při porovnání situace v podobné oblasti ve světě, bych navrhol zejména důslednější preventivní opatření. Osvětu nelegálních zásahů do kvality potravin a krmiv, dále lepší sběr a analýzu dostupných informací o společnostech neustále porušující platná opatření a pravidla. Lepší výměnu informací (systém výměny informací je rozebrán v kapitole 3.2), ale i statistik zejména pozitivních záchytů, zjištění a podezření. Systém RASFF je sice funkční, ale domnívám se, že tu chybí důslednější, hlubší, podrobnější spolupráce mezi jednotlivými státními orgány pro oblast bezpečnosti potravin (analyzováno v kapitola 3.2.1.2) a to nejen v evropském Společenství, ale i ve světě. V některých momentech mám dojem jakéhosi hraní si na svém písečku, kdy např. ve Spojených státech amerických je vedena konstruktivní diskuze o nějakém problému. K mému překvapení, ve Společenství není na možné riziko, potenciální problém žádná odezva. Problematika nekvalitních, nebezpečných, kontaminovaných a falšovaných potravin je problémem globálním. Nelze se v této oblasti specifikovat jen na národní, nebo regionální úroveň.

Při řízeném rozhovoru s pracovníky Celní správy ČR jsem se také seznámil s problematikou mediální prezentace výsledků dosahovaných Celní správou ČR (viz. graf. č. 6). Znalost veřejnosti a obecně povědomí o činnosti, pravomoci a povinnosti, ale i funkci Celní správy ČR jako správního orgánu v České republice, toho ví veřejnost jen velmi málo. I v tomto směru by mělo dojít ke změně. Situace byla o něco lepší u Státní zemědělské a potravinářské inspekce (velkému zájmu médií se těší kontroly potravin). Kontrolní orgány, dozorové orgány musí „cítit“ oporu v právních předpisech (v kapitole 4.2. se věnuji zhodnocení fungování spolupráce pracovníků státních orgánů, necítí v právních předpisech oporu, jsou pro ně nepřehledné, což je patrné v grafu č. 4) a nesmí se obávat zasáhnout do práv soukromého subjektu. Zejména pokud je zde riziko zdravotní závadnosti, nebo jiného závažného porušení právních předpisů v oblasti potravin a krmiv, aniž by se kontrolní orgán zabýval možným pozdějším dopadem ze strany právního zástupce subjektu, u kterého dochází k předběžnému opatření, nebo sankce. Státní orgány jsou pod velkým veřejným tlakem, zejména jde-li o zdraví obyvatel, a veškeré kroky

činěné v případech zjištění porušení právních předpisů je podrobně mediálně rozebíráno a prezentováno, často až účelově. Veřejnost je díky tomu vmanévrovaná k naznačovanému názoru mínění prezentovanému v televizi, rozhlasu nebo novinách. Následně panuje obava k provedení jakéhokoli zákroku, či úkonu ze strany státních orgánů obecně a dochází buď k laxnosti, pozdním zásahům nebo dokonce k obavám zasáhnout vůbec.

Dovolím si následující poznámku. Po roku 1989, kdy došlo ke změnám v celém společenském systému a to, co do té doby fungovalo, najednou bylo nutné zreorganizovat, přepracovat nebo vymyslet nově, jsou zjišťovány neustále mezery v již přijatých zákonech. Domnívám se, že ne vše, co dříve fungovalo, se mělo změnou společenského systému – nástupem demokracie, rušit, měnit, či předělávat. V dřívějších dobách, před rokem 1989 byl propracován například systém norem pro daný výrobek, produkt a další. Kontrolní mechanismy byly nastaveny již ve výrobě, a bylo vyžadováno, aby se potravinu dodala na trh v odpovídající kvalitě. V současnosti dochází k úpravám předpisů s evropskou legislativou, aby nedocházelo k duplicitě, ale velice snadno se stává, že národní předpis je již zrušen vyhláškou, zatímco evropský předpis ještě nespátřil světlo světa (např. vyhláška č. 260/2012 Sb., kterou se zrušila Vyhláška č. 447/2004 Sb., o požadavcích na množství a druhy látek určených k aromatizaci potravin, podmínky jejich použití, požadavky na jejich zdravotní nezávadnost a podmínky použití chininu a kofeinu¹⁸¹). Zajímavé je sledovat situaci v okolních zemích na téma bezpečnost potravin. Dle informací z médií, a sdělení známého pracujícího v zahraničí, kontrolní orgány státu jsou vážené instituce. Sdělovací prostředky si nedoalí pochybovat o jejich krocích, úkonech a už vůbec ne hodnotit jejich činnost tak, jak se to děje v České republice. Státní úředník je chápán jako vysoce profesionální pracovník pro danou oblast, danou agendu. U nás jsme si již zvyklí na situaci, kdy se v médiích k problematice vyjadřuje osoba, která s danou oblastí nemá nic

¹⁸¹ Vyhláškou č. 447/2004 Sb., o požadavcích na množství a druhy látek určených k aromatizaci potravin, podmínky jejich použití, požadavky na jejich zdravotní nezávadnost a podmínky použití chininu a kofeinu, která z důvodu duplicity národní a komunitární legislativy byla zrušena Vyhláškou 260/2012 Sb., ale evropské Společenství v době zrušení národní vyhlášky nemělo dopracované přílohy k Nařízení Rady (ES) č. 1334/2008 ze dne 16. prosince o látkách určených k aromatizaci a některých složkách potravin vyznačujících se aromatem pro použití v potravinách nebo na jejich povrchu povolených látek, a proto potravináři nemají možnost pracovat se seznamy těchto látek z důvodu absence seznamu v nařízení a seznam ze zrušené Vyhlášky používat nesmí.

společného, nebo jen velice okrajově. Zejména selhání jsou vděčným tématem pro vytváření „kauz“ a zjišťování proč k tomu došlo a kdo za to může. Nehledá se úprava celkové koncepce, zlepšení fungování ochrany spotřebitele, veřejnosti, ale systémové selhání státu, orgánu nebo instituce, často je vytvářen z prostého „přešlapu jednoho úředníka“, velký problém. Z celkového výčtu možných změn v právní úpravě, je nutné změnit i v očích veřejnosti, aby i ona byla ta, co spolupracuje, kooperuje a participuje na celém fungování systému ochrany potravinového trhu v ČR a efektivní spolupráci mezi orgány státní správy jakými jsou Celní správa ČR a Státní zemědělská a potravinářská inspekce. V aférách jako výskyt METHANOL-u v prodáváných alkoholických nápojích, nebezpečné potravinové doplňky, kontaminace mléčné výživy pro kojence a další nám ukazuje, kam by měla celá úprava fungování spolupráce fungovat. Nebude to ze dne na den, ale nastartování změn je správné rozhodnutí a vynaložené náklady se nám v budoucnu, kdy se objeví opět nějaká kauza, vrátí.

Jako další opatření vidím samotné fungování státních orgánů po organizační stránce. Z výsledků dotazníkového šetření, ale i z řízeného rozhovoru vyplynulo následující. Pracovníci jsou v průběhu několika let pod neustálým tlakem z možného propuštění. Důvodem jsou neustálé termíny typu „optimalizace“, „systemizace“ a „reorganizace“. V posledních letech se snížil stav pracovníků u Celní správy ČR, ale ke snižování kompetencí a ani agend nedošlo. Jednotliví pracovníci mají na starosti většinou několik problematik (nedostatek pracovního času na vykonávanou činnost je zřejmá i z grafu č.7 a 13). Výsledkem je neustálý strach z možného „škrtnutí“ místa, nebo přeřazení jinam. Popřípadě k „nafasování“ další agendy po již odcházejícím kolegovi s příslibem, že nastoupí někdo nový. Ten ale nepřichází a tak se pracovník pokouší nově přidělenou agendu zvládnout (zároveň z dotazníkového šetření vyplynulo, že až 71 % dotazovaných má zájem o zlepšení fungování). To, ale jde jen v případě, že nenastane komplikace v podobě komplikovanějšího případu, na jehož vyřešení je nutné mít větší časový rámeček. Tím dojde k odsunu dalších případů a zároveň jsou pracovníkovi přidělovány další nové spisy. K tomu všemu je nutné připočítat vyplňování různých statistik, dat, tabulek, zapisování dat do aplikací a duplicitního zhodnocování pracovní činnosti, aby mohl být pracovník personálně ohodnocen vedoucím pracovníkem. Několik pracovníků mi potvrdilo, že by se rádi vzdělávali a zdokonalovali, ale není jim dán prostor. Čas na prostudování dostupných informací ohledně kontroly a dohledu v pracovní době opravdu

nemají (viz. graf č. 7 a 13). I když, služební předpis ohledně samostudia a vzdělávání pracovníků Celní správy ČR existuje. V případě, že chce pracovník stíhat přidělené spisy, případy a zároveň plnit předepsané úkony dle jeho popisu činností, musel by „samostudium“ realizovat až po pracovní době.

V dohledné době se totiž nedá očekávat snížení pracovního zatížení pracovníků anebo k navýšení počtů tak, aby se to změnilo. Co by pomohlo, tak to alespoň vyzdvihování přínosů Celní správy ČR při ochraně trhu před nebezpečnými potravinami, zlepšení povědomí a zvýšení prestiže tohoto zaměstnání. Tím by se dostalo zadost učinění těm pracovníkům, kteří vykonávají svoji práci i přes různé komplikace výborně. Pevně věřím, že se situace zlepší a na celníky nebude pohlíženo jen jako na přebujelou státní aparaturu“, kterou je nutné za každou cenu zredukovat. Je pak taky možné, že se ve volném oběhu objeví potraviny, které by se pod tímto názvem vůbec neměli dostat na regál prodejen. Problematikou politického pohledu na současné potravinářství, se z důvodu rozsáhlosti tématu, věnovat ve své diplomové práci nebudu. Věřím jen, že situace nebude tak špatná, jako v některých dřívějších případech ve Spojených státech amerických¹⁸². Tam byli ochotni lobbyisté ovlivňovat mínění na některé druhy potravin různými pozornostmi. Účelem bylo pozdržet ať změnu zákona, předpisu v případech negativního vyhodnocení některé přídavné složky do potravin nebo jen zvýšit prodej fiktivními vědeckými studii, nebo v případech zmíněného označování výrobků zavádějícím označením jako „zdravé“, „bio“, „protirakovinné“ a podobně, ačkoliv toto nebylo nikterak výrobcem, dovozcem doloženo. Docházelo tak ke zkreslování a k dezinformacím spotřebitelů. V České republice je, ale systém informování spotřebitele velmi malý, a tak tato stránka je asi z tohoto pohledu, zanedbatelná. Spotřebitel je spíš ovlivňován cenou a nikoliv etiketou na výrobku.

Souhrnně bych navrhoval následující změny:

Již zmíněnou prevenci ve formě lepšího informování o pozitivních záchytech, o případných rizikách a „novinkách“ v oblasti porušování právních předpisů. Zejména se

¹⁸² Propojenost potravinářského průmyslu v devadesátých letech bylo enormní. Sponzoring vzdělávání, vědy ale i politických stran, kteří mohli ovlivnit mínku veřejnosti. Často byl zneužíván pojem „HEALTHY FOODS“ viz: NESLE M.: FOOD POLITICS, (2002), University of Kalifornia, Press Berkley, ISBN 0-520-22465-5, str. 112

obrátit na podnikatelskou veřejnost, aby bylo zřejmé, že státní orgány konají a vyhodnocují pro lepší ochranu trhu.

Aktualizovat zákon č. 146/2002 Sb., o Státní zemědělské a potravinářské inspekce, který pro současný stav není dostatečný. Není možné řešit pouze novelou, ale je nutné tento zákon kompletně přepracovat. Inspiraci bych hledal u ostatních evropských státních organizací podobného typu (např. Švédské království).

Zlepšit analyzování a vyhodnocování potenciálních rizik. Zlepšit komunikaci jak uvnitř státních orgánů, (porady, školení, semináře, odborné symposia, workshopy atd.) tak směrem ven na mezinárodní úrovni. Výměnu zkušeností kontrolních pracovníků a nových zjištění při kontrolách v této oblasti.

Zvýšit počet spolupracujících orgánů státní správy pro oblast bezpečnosti potravin a surovin. Vytvořit společný portál, na kterém by mohla být veřejnost – jak odborná, tak laická, informována o činnostech orgánů dohledu a kontroly na úseku bezpečnosti potravin, fungovala by jakási spojnice.

Provázaněji provádět výměnu informací o rizikových potravinách a surovinách jak v regionální, celostátní, mezistátní a mezinárodní úrovni. Do systému rizik, bych zapojil více vyspělých států. Jedná se o globální problém. Vytvořit společný webový portál za účelem následného analyzování a vyhodnocení případných rizik.

Zohlednit dosažitelnost inspektorátů Státní zemědělské a potravinářské inspekce v kompozici s celními úřady, kde je prováděno celní řízení. Zlepšit dostupnost pro občany v některých částech regionu. Zároveň zapojit další státní orgány (Státní veterinární správu, Krajské hygienické stanice a další).

Doplnit podepsanou dohodu o další možnosti spolupráce mezi Celní správou ČR a Státní zemědělskou a potravinářskou inspekcí. Upravit postupy mimo stanovené postupy při dovozu potravin a surovin ze třetích zemí.

ZÁVĚR

Celní správa ČR jako orgán státní správy má nezastupitelnou úlohu v ochraně spotřebitele a trhu v České republice (kapitola 3.1.1.). V posledních letech zaznamenáváme sofistikovanější metody falšování, kontaminace, používání systému náhražek a nových materiálů v potravinářství (v úvodu kapitoly 3.1). Celní správa ČR kontroluje zboží, které vstupuje na území České republiky ze třetích zemí. Je první státní orgán, který může zachytit případnou nebezpečnou potravinu uváděnou na vnitřní trh. Proto potřebovala silného partnera pro efektivní a zejména odbornou spolupráci a tou se stala Státní zemědělská a potravinářská inspekce (kapitola 4.1). Spolupráce je realizována na základě podepsané dohody o spolupráci mezi Generálním ředitelstvím cel a Státní zemědělskou a potravinářskou inspekcí (dále jen „dohoda“). Celní správa ČR má podepsané dohody o spolupráci i s dalšími státními orgány (seznam aktuálních dohod je v příloze č. 19).

Od 1.1.2013 vstoupila v platnost nová organizační struktura a to z třístupňového na dvoustupňovou úroveň. Tato změna byla realizována na základě účinnosti nového zákona č. 17/2012 o Celní správě České republiky. Vyrovnala se tak v systému řízení se Státní zemědělskou a potravinářskou inspekcí (zhodnocení je provedeno v kapitole 3.1.2.1). Odpadl tak článek v koloběhu dokladů v rámci Celní správy ČR a to Celní ředitelství. Měla by se tím zlepšit komunikace a rychlost při spolupráci obou státních orgánů (viz organizační změny v kapitole 3.1.1.1). Bohužel došlo také k negativnímu jevu. Tím je absence dnes již zrušených pracovišť celních úřadů (oddělení) v některých částech regionu v České republice (kapitola 3.1.1.1). Pro určité oblasti se tak stal celní úřad pro občana nedostupným.

Bezpečnost potravin se stala základním principem evropské potravinové politiky, který zaručuje ochranu zdraví spotřebitelů. Česká republika usnesením vlády č. 61 ze dne 18. ledna 2010 vypracovala strategii bezpečnosti potravin a výživy na období let 2010 – 2013¹⁸³ (kapitola 3.1). V něm je mimo jiné uvedeno, že celní orgány, které jsou příslušné k provádění celních kontrol, provádí při dovozu vybraných výrobků potravin a krmiv kontroly spolu s příslušnými orgány státního dozoru.

¹⁸³ Strategie bezpečnosti potravin a výživy na období let 2010 – 2013, Ministerstvo zemědělství, (2010), Praha, ISBN: 978-80-7084-883-8, str. 6

Aby mohla spolupráce v oblasti bezpečnosti potravin vůbec probíhat, bylo nutné vytvořit systém, který by informoval zapojené státní orgány. Nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 ze dne 28. ledna 2002, došlo k upravení v oblasti ochrany zdraví lidí před závadnými a nebezpečnými potravinami a surovinami. V evropském Společenství funguje Systém rychlého varování pro potraviny a krmiva (Rapid Alert System Food and Feed), který slouží pro sdílení informací o přímých nebo nepřímých rizicích ohrožujících zdraví lidí, zvířat a životního prostředí, zejména pokud pochází z potravin nebo krmiv (kapitola 3.2.1). Celý systém prezentovaných hlášení je využíván pro zamezení toho, aby se rizikové výrobky nemohly uvádět do oběhu a v případě, že k uvedení na trh již došlo, aby bylo možné je z trhu stáhnout. Státní zemědělská a potravinářská inspekce plní roli Národního kontaktního místa a zasílá zjištěné informace do systému (3.2.1.2). Po analyzování problematiky systému hlášení rizikových potravin do tohoto systému, distribuce této informace a její možné využití v jiném členském státě, bych navrhoval zapojení do výstrah celého Společenství, i regionální úroveň (kapitola 3.2.1.2) a nejen jak je tomu nyní, ze třetích zemí (států Společenství).

V dohodě o spolupráci jsou rozebrány postupy v případech dovozu potravin a surovin ze třetích zemí (kapitola 4.1). Navrhoval bych do dohody zakomponovat i další možnou spolupráci mezi Celní správou ČR a Státní zemědělskou a potravinářskou inspekcí a to například při asistenci u kontrolovaného subjektu mimo celní prostor (kapitola 3.1.2). V posledním roce (2012) prověřila schopnosti spolupráce mezi státními orgány mediálně prezentovaná „kauza Methanol“. Je pravdou, že jak národní právní předpisy¹⁸⁴, tak právní předpisy evropského Společenství zejména nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 882/2004 ze dne 29. dubna 2004¹⁸⁵ pojem „součinnost a spolupráce“ mezi orgány dozoru a dohledu definují. Zlepšit fungování spolupráce by rádo až 71 % dotazovaných pracovníků Celní správy ČR a Státní zemědělské a potravinářské inspekce (viz. graf. č. 14).

¹⁸⁴ Zákon č. 146/2002 Sb., o Státní zemědělské a potravinářské inspekci a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, i takové Přestupkové právo v § 56 mluví o součinnosti státních orgánů a samozřejmě samotný zákon č. 17/2012 o celní správě České republiky

¹⁸⁵ Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 882/2004 ze dne 29. dubna 2004 o úředních kontrolách

Ve své diplomové práci jsem měl možnost seznámit se detailněji s právními předpisy vztahující se k činnosti Celní správy ČR a Státní zemědělské a potravinářské inspekce (kapitola 3.1.2.1 a 3.1.2.2). Analyzoval jsem možné nedostatky, ale i přínosy některých předpisů. Navrhoval bych následující změny za účelem zlepšení celého systému ochrany zdraví spotřebitele. Změnu zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, ve znění pozdějších předpisů, který je bohužel již velice zastaralý (kapitola 3.1.2) a měl by lépe korelovat s Nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 ze dne 28. ledna 2002. Aktualizovat by se měl i zákon č. 146/2002 Sb., o Státní zemědělské a potravinářské inspekci, ve znění pozdějších předpisů, kde situaci neřeší pouze novela, ale celkové přepracování.

Je nutné se zamyslet i nad lepším rozmístěním pracovišť, jak Celní správy ČR, tak Státní zemědělské a potravinářské inspekce, aby došlo k větší provázanosti obou státních orgánů na úseku dovozu potravin ze třetích zemí (analyzováno v kapitole 3.1.2.1).

Pozornost by si zasloužil i stanovený časový rámec v právních předpisech. Opět aplikoval časový termín „neprodleně“, místo stávající úpravy „do tří dnů“ (kapitola 4.1 na str. 46). V případech kdy inspekce nesdělí Celnímu úřadu stanovisko do tří dnů, zboží je propuštěno do volného oběhu.

Zároveň bych doporučoval zapojit do systému kontroly potravin a surovin i další státní orgány (kapitola 4.2.1) popřípadě aplikovat model ze Slovenské republiky, kde došlo ke spojení Státní veterinární správy a Státní potravinářské inspekce (kapitola 4.2.2).

Větší důraz a zvýšená kontrola by měla být i v oblasti dokumentace. Předkládané průvodní doklady, zejména certifikáty o analytickém rozboru, by měli být evidovány na webovém portálu vydávající země, jak je tomu u preferenčních dokladů (4.1.1.2). Zvýšenou pozornost si také zaslouží provádění rizikových analýz ze získaných dat, lepší a efektivnější evidování porušení právních předpisů dovozcí, výrobci, anebo vytvoření databází nevyhovujících výsledků (kapitola 4.2.2.3) u zásilek.

Dle některých zdrojů, nyní dochází k nárůstu podvodů v oblasti potravin a surovin, a to ve zvýšené míře tzv. ekonomicky motivovanému falšování potravin (kapitola 4.2.2.3 str. 69). Domnívám se, že je nutné spojit síly všech vyspělých zemí začít si vyměňovat informace v této oblasti a následně aplikovat společné postupy.

LITERATURA

Boguszak et al.: Teorie práva I, (2001), EUROLEX Bohemia Praha, vydání 1., ISBN 80-86432-13-0, str.258

CODEX ALIMENTARIUS, FAO/WHO Food Standards Programme, Food and Agriculture Organization of the United Nations, ISBN 978-92-5-105913-5

Červený Z., Šlauf V.: Přestupkové právo, Komentář k zákonu o přestupcích včetně textu souvisejících předpisů, (1993), Linde Praha - Právnické a ekonomické literatury, ISBN 80-85647-19-2, str.276

Food Safety inspections: Lesson learned from other countries, International Finance corporation, (2010), IFC Ukraine Food and safety project, Kyjv, str.50

Flegl V.: Přestupky a jiné správní delikty, (1998). Nakladatelství C.H.BECK Praha, ISBN 80-7179-215-2, str.193

Hendrych et al.: Správní právo obecná část, 6. vydání C.H.BECK, (2006), Praha, ISBN 80-7179-424-2, str.861

Hesterman O. B.: FAIR FOOD, (2011), Public Affairs New Yor, ISBN 978-1-61039-006, str.462

Kadlec et al.: Co byste měli vědět o výrobě potravin? Technologie potravin, (2009), KEY PUBLISHING OSTRAVA, str.536

Kozel, Roman, : Moderní marketingový výzkum: nové trendy, kvantitativní a kvalitativní metody a techniky, průběh a organizace, aplikace v praxi, přínosy a možnosti /1. vyd.. Praha : 2006. ISBN 80-247-0966-X, str.25

Kovárník L.: Celní správa České republiky, Bezpečnostní sbory, (2009), , [online]: [cit.2012.10.06] dostupné z http://bezpecnostni-sbory.wbs.cz/clanky/5-2009/Celni_sprava_ceske_republiky.htm

Kramařík P.: Úloha celní správy při zajišťování bezpečnosti výrobků v ČR, (2011), Diplomová práce České zemědělské university, str.106

Krämer W., Schirmer U.: Modern Crop Protection Compounds, Volume 1, (2007), WILEY – VCH Verlag GmbH & Co., Weinheim, ISBN 978-3-527-31496-6, str.298

Landau E.: Food poisoning and foodborne diseases, (2011), USA TODAY HEALTH REPORTS: DISEASES AND DISORDERS, ISBN 978-0-8225-7290-9, str.130

Lewis R.: 1,001 Chemicals in Everyday Products, (1994), Van Nostrand Reinhold is an Intl Thomson Publishing, ISBN 0-442-01458-9, str.486

Lichnovský et al.: Daňový řád s komentářem, (2010), 1. vydání, Nakladatelství C.H.BECK, ISBN 978-80-7400-331-8, str.512

Mainuš F.: Historie celnictví v ČSSR, (1977), Vydání 1. Naše vojsko Praha, str.336

Murray et al.: Harperova Biochemie, (1998), 23. vydání, Nakladatelství a vydavatelství H & H Jinačany, ISBN 80-85787-38-5, str.872

Nestle M.: Food Politics How the food industry influences, (2002), University of kalifornia Press Berceley, ISBN 0-520-22465-5, str.457

Polák J., Současný stav komercializace a výzkumu bitech. (GM) plodu ve světě, v Evropě a ČR, Rostlinolékař 4/2012, Profi press s.r.o., Praha 5, ISBN 1211-3565, str.38

Strategie bezpečnosti potravin a výživy na období let 2010 – 2013, Ministerstvo zemědělství, (2010), Praha, ISBN: 978-80-7084-883-8

Roberts P.: The END of FOOD, (2008), Houghton Mifflin Copany, Boston, ISBN 978-0-618-60623-8, str.390

Roberts C.: The Food Safety Information Handbook, (2001), ORYX PRESS 88, ISBN -1-57350-305-6, str.653

Stuart T.: Waste Undercovering the Global Food Scandal, (2009), W.W.Nort&Copany Inc., ISBN 978-0-393-06836-8, str.451

Strunecká A., Patočka J.: Hliník ve Vietnamských nudlích, (2012), Doba jedová 2, Nakladatelství TRITON Praha, str. 194, ISBN 978-80-7387-555-8 , str.220

Šejvl M et al.: Aplikace práva EU v České republice, Vybrané problémy, (2009), Ústav státu a práva Akademie věd ČR, v.v.i., Nakladatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., ISBN978-80-904024-3-0, str.245

Velišek J., Hajšlová J.: Chemie potravin II., (2009), 3. vydání OSSIS Tábor, ISBN 978-80-86659-16-9, str.623

Venclíková J.: Komentovaný zákon č. 146/2002 sb., o Státní zemědělské a potravinářské inspekci a o změně některých souvisejících zákonů, Komentář k první části o SZPI, (2003), Potravinářské informace č. 2/2003, ISBN 80-7271-134-2, str.42

Výroční správa o činnosti Celní správy České republiky v letech 2007 až 2010, [online], 2012, [cit.2012.10.01], dostupné z: <http://celnisprava.cz/statistiky>

Portál Colnej správy Slovenskej republiky, [online], 2012, [cit.2012.10.01], Výroční správa o činnosti Colnej správy SR za obdobie v rokoch 2007 až 2011, dostupná z: [www.http://colnasprava.sk/dokumenty/vyroczna_sprava_o_cinnosti_colnej_spravy_SR/obdobie/2007_2011.html](http://colnasprava.sk/dokumenty/vyroczna_sprava_o_cinnosti_colnej_spravy_SR/obdobie/2007_2011.html)

U.S. Food and Drug Administration, (2012), [online], 2011 [cit.2012.10.11], dostupné z: <http://www.fda.gov/food/foodsafety/fsma/default.htm>

CBP – U.S. Customs and Border Protection (Department of Homeland Security), [online], 2011 [cit.2012.10.11], dostupné z: http://www.cbp.gov/xp/cgov/travel/vacation/kbyg/what_is_cbp.xml

Food and Drug administration of United States, [online], 2011 [cit.2012.10.01], Zpráva o činnosti v oblasti kontrol potravinových komodit dovážejících do spojených států a opatření s tím spojená, [online], 2011 [cit.2012.10.11], dostupné z: <http://www.fda.gov/Food/FoodSafety/FSMA/ucm315486.htm>

Výroční zpráva Celní služby Spojených států amerických, U.S. Border Patrol and Homeland Security Administration, Annual report statistics of food inspections, and food cooperation, (2011), [online], [cit.2012.10.01], dostupné z http://www.msnbc.msn.com/id/44701433/ns/health-food_safety/t/flood-food-imported-us-only-percent-inspected/#.UIQUr6BIfIU

Portál Státní zemědělské a potravinářské inspekce, (2012), [online], 2011 [cit.2012.10.01], dostupné z: <http://szpi.gov.cz/>

Portál Celní správy České republiky, (2012), [online], 2011 [cit.2012.10.01], dostupné z: <http://cs.mfcr.cz/cz/clo/legislativa/Stranky/legislativa-zakladni-informace.aspx>

Zákon č. 13/1993 Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 185/2004 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky (účinnost od 1.1.2013)

Zákon č. 186/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Celní správě České republiky

Zákon č. 18/2012 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Celní správě České republiky (účinnost od 1.1.2013)

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků, a o změně některých zákonů

Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 146/2002 Sb., o Státní zemědělské a potravinářské inspekci, ve znění pozdějších předpisů

Zákona č. 110/1997 Sb., potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů

Nařízení Rady (EHS) č. 2913/92 ze dne 12. října 1992, kterým se vydává celní zákoník Společenství

Nařízení Komise (EHS) č. 2454/93 ze dne 2. července 1993, kterým se provádí nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní zákoník Společenství

Nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 ze dne 23. července 1987 o sazební a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 ze dne 28. ledna 2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin

Nařízení vlády č. 98/2005, kterým se stanoví systém rychlého varování o vzniku rizika ohrožení zdraví lidí z potravin a krmiv

Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 882/2004 ze dne 29. dubna 2004 o úředních kontrolách za účelem ověření dodržování právních předpisů týkajících se krmiv a potravin a pravidel o zdraví zvířat a dobrých životních podmínkách zvířat (ve znění publikovaném ve Zvláštním vydání 2004 Úředního věstníku Evropské unie, kapitola 3, svazek 45)

Nařízení Rady č. 852/2004 ze dne 29. dubna o hygieně potravin

Nařízení Komise (ES) č. 2073/2005 ze dne 15. listopadu 2005 o mikrobiologických kritériích pro potraviny, kterým se stanovují maximálně přípustné limity obsahu zdraví nebezpečných látek

Nařízení evropského parlamentu a rady č. 765/2008, kterým se stanoví požadavky na akreditaci a dozor nad trhem týkající se uvádění výrobků na trh a kterým se zrušuje nařízení /EHS) č. 339/1993

Nařízení komise č. 1135/2009, kterým se stanoví zvláštní podmínky pro dovoz určitých výrobků pocházejících, nebo zaslaných z Číny a kterým se zrušuje rozhodnutí Komise č. 2008/798/ES, stanoví zvláštní podmínky dovozu pro potraviny a suroviny z Číny s obsahem mléka nebo mléčné složky, sóji nebo sójové složky a hydrogenuhličitanu sodného

Služební předpis č.104/2012 stanoví postup celních orgánů při provádění celního dohledu nad bezpečností potravin, v něm jsou související právní předpisy evropského Společenství, a národní právní předpisy

Rozhodnutí 2011/891/EU o povolení uvedení produktů, které obsahují geneticky modifikovanou bavlnu 281-24-236x3006-210-23 (DAS-24236-5xDAS-21Ø23-5), sestávající z ní nebo jsou z ní vyrobeny, na trh podle nařízení 1829/2003/ES

Rozhodnutí 2011/892/EU o povolení uvedení produktů, které obsahují geneticky modifikovanou kukuřici MIR604xGA21 (SYN-IR6Ø4-5xMON-ØØØ21-9),

Rozhodnutí Komise č. 2008/47/ES, kterým se schvalují předvývozní kontroly prováděné Spojenými státy americkými u podzemnice olejné a výrobků z ní získaných s ohledem na přítomnost aflatoxinů

Rozhodnutí Komise č. 798/2008, ze dne 8. srpna 2008, kterým se stanoví seznam třetích zemí, území, oblastí nebo jednotek, z nichž lze do Společenství dovážet a přes jeho území přepravovat drůbež a drůbeží produkty, a požadavky na vydání veterinárního osvědčení

Směrnice Rady 93/43/EHS ze dne 14.6.1993

Vyhláška č. 305/2004 Sb., kterou se stanoví druhy kontaminujících a toxikologicky významných látek a jejich přípustné množství v potravinách

Vyhláškou č. 447/2004 Sb., o požadavcích na množství a druhy látek určených k aromatizaci potravin, podmínky jejich použití, požadavky na jejich zdravotní nezávadnost a podmínky použití chininu a kofeinu

Norma ČSN EN ISO IEC 17025

Norma ČSN 56 0159 o odběru vzorků

Norma ČSN EN ISO IEC 17025 [online], 2012, [cit.2012.10.01] dostupné z: http://gps.fme.vutbr.cz/STAH_INFO_2601_CIA_MATUSU.pdf

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č.1 Dohoda o spolupráci mezi Generálním ředitelstvím cel a Státní zemědělské a potravinářské inspekce ze dne 20.11.2006

Příloha č.2 Dohoda o spolupráci mezi Generálním ředitelstvím cel a Státní zemědělská a potravinářská inspekce podepsaná 04.06.2009

Příloha č.3 Dohoda o spolupráci mezi Generálním ředitelstvím cel a Státní zemědělské a potravinářské inspekce ze dne 01.11.2010

Příloha č.4 Sdělení celního úřadu o pozastavení propuštění zboží do režimu volného oběhu

Příloha č.5 Seznam komodit a právních předpisů, kterými jsou stanoveny zvláštní podmínky pro jejich dovoz do evropského Společenství

Příloha č.6 Postupy pro kontrolu dovozu jednotlivých komodit do evropského Společenství

Příloha č.7 Závazné stanovisko Státní zemědělské a potravinářské inspekce

Příloha č.8 Poskytování datového výstupu z Generálního ředitelství cel pro Státní zemědělskou a potravinářskou inspekci

Příloha č. 9 „Červený seznam“ rizikových potravin a surovin

Příloha č.10 Společný vstupní doklad („SVD“) potvrzený Státní zemědělskou a potravinářskou inspekcí, provázející zásilku potravin nebo surovin při celním řízení

Příloha č.11 Nařízení vlády, kterým se stanoví systém rychlého varování o vzniku rizika ohrožení zdraví lidí z potravin a krmiv

Příloha č.12 Kontrolní protokol Dánské veterinární a potravinářské správy

Příloha č.13 Mapa České republiky a rozmístění jednotlivých Celních úřadů a oddělení

Příloha č.14 Mapa České republiky a rozmístění jednotlivých inspektorátů Státní zemědělské a potravinářské inspekce

Příloha č.15 Jednotný správní doklad („JSD“)-formulář evropského Společenství předkládaný celnímu úřadu v při celním řízení, s deklarovanými údaji o dovozci a zboží k propuštění

Příloha č.16 Mapa rozmístění celních úřadů pro hlavní město Prahu a Středočeský kraj

Příloha č.17 Dotazník – jak hodnotíte spolupráci Celní správy a Státní zemědělské a potravinářské inspekce?

Příloha č.18 Žádost o duplicitní vzorek dovozce v průběhu řízení

Příloha č. 18a Sdělení SZPI

Příloha č. 19 Smlouvy o spolupráci - seznamu podepsaných dohod o spolupráci mezi celní správou ČR a státními orgány, a institucemi (částečné znění)

Příloha č. 20 Seznam právních předpisů a zákonů vztahujících se k činnosti Celní správy ČR

PŘÍLOHY

Příloha č. 1 Dohoda o spolupráci mezi Generálním ředitelstvím cel a Státní zemědělské a potravinářské inspekce ze dne 20.11.2006

Generální ředitelství cel se sídlem Budějovická 7, 140 96 Praha 4
zastoupené Mgr. Zdeňkem Richtrem, generálním ředitelem
(dále jen „GŘC“)

a

Státní zemědělská a potravinářská inspekce se sídlem Květná 15, 603 00 Brno,
zastoupená Ing. Jakubem Šebestou, ústředním ředitelem (dále jen „SZPI“)

za účelem koordinace výkonu státního dozoru Státní zemědělské a potravinářské inspekce a
Celní správy ČR při kontrole potravin nebo surovin ze třetích zemí a při kontrole potravin
určených k vývozu mimo Evropské společenství (dále jen „ES“) v souladu s platnými
právními předpisy¹⁾ uzavírají

dohodu o vzájemné součinnosti a spolupráci (dále jen „dohoda“)

Čl. I Účel a předmět dohody

Účelem a předmětem dohody je stanovit podrobná pravidla pro vzájemnou spolupráci
a poskytování informací mezi SZPI a celními orgány při výkonu úřední kontroly nad
potravinami a surovinami neživočišného původu ze třetích zemí, jež jsou dováženy do ES
prostřednictvím míst dovozu na území České republiky s cílem:

- zajistit v souladu s požadavky potravinového práva ES a v souladu s požadavky
platných právních předpisů ČR odpovídající ochranu společného trhu ES,
- aplikovat nezbytná preventivní opatření u potravin a surovin, jež mohou představovat
vážné riziko pro lidské zdraví a dále u skupiny potravin a surovin, pro které EK
stanovuje formou bezprostředně závazných předpisů zvláštní podmínky pro dovoz do
ES.

Účelem dohody je rovněž upravit vzájemnou výměnu informací o potravinách určených na
vývoz do třetích zemí s cílem znemožnit v souladu s ustanovením čl. 12 nařízení Evropského
parlamentu a rady (ES) č. 178/2002 ze dne 28.ledna 2002, kterým se stanoví obecné zásady
a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a
stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin:

- vývoz nebo zpětný vývoz potravin nesplňujících požadavky platných právních
předpisů ES v oblasti potravin, bez doložení splnění specifických požadavků země
dovozu nebo bilaterální dohody uzavřené mezi Společenstvím nebo jedním z jeho
států a třetí zemí,
- vývoz nebo zpětný vývoz potravin, které nemohou být uvedeny na trh ES,
v případech, kdy neexistují příslušné požadavky potravinového práva Společenství
ani specifické požadavky třetí země dovozu, bez souhlasu kompetentního úřadu třetí
země určení.

Účelem dohody je zároveň vymezit pravidla pro vzájemnou spolupráci při kontrole dovozu,
vývozu a tranzitu geneticky modifikovaných organismů (dále jen „GMO“) a genetických
produktů v případě potravin a surovin pro potravinářské účely, a to zejména pokud se jedná
o:

- poskytování informací o nepropuštění dovážených nebo vyvážенých geneticky
modifikovaných organismů a genetických produktů do navrženého celního režimu,
- odbornou pomoc SZPI na základě žádosti celního úřadu v případě zjištění porušení
zákona č. 78/2004 Sb. o nakládání s geneticky modifikovanými organismy a

¹⁾ Zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, ve znění pozdějších předpisů (§ 3 odst. 4 – 9)
Zákon č. 146/2002 Sb. o Státní zemědělské a potravinářské inspekci, ve znění pozdějších předpisů (§ 3 odst. 4 písm. v.)
Zákon č. 78/2004 Sb. o nakládání s geneticky modifikovanými organismy a genetickými produkty, ve znění pozdějších
předpisů (§ 25, § 32 – 33)

genetickými produkty, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o nakládání s GMO“) nebo v případě podezření na porušení tohoto zákona, využívání evidence dovážených, vyvážených a provážených zásilek geneticky modifikovaných organismů a genetických produktů.

Kapitola I

Kontrola dovozu potravin a surovin ze třetích zemí v režimu zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o potravinách“)

Čl. II

Informace a žádosti o stanovisko

Příslušný celní úřad místně příslušnému inspektorátu SZPI podává

- informace podle ustanovení § 3 odst. 5 písm. b) zákona o potravinách,
- žádost o stanovisko podle ustanovení § 3 odst. 5 písm. c), § 3 odst. 6 a § 3 odst. 9 zákona o potravinách, a podle ustanovení § 11 odst. 2 zákona č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků, ve znění pozdějších předpisů, a
- informace v případech uvedených v článku III této dohody,

a to zasláním vyplněného formuláře „Sdělení celního úřadu o přerušení řízení o propuštění zboží do volného oběhu“ (dále jen „sdělení“) v elektronické podobě ve formě souboru v programu MS Excel. Vzor požadované struktury údajů v excelovém souboru obsahujícím sdělení, specifikace požadovaného formátu souboru a pravidla pro používání identifikačních názvů souborů je uveden v příloze č. 1 k této dohodě. Sdělení se zasílají po telefonickém upozornění e-mailem na kontaktní e-mailové adresy uvedené v příloze č. 2 k této dohodě. Identifikační název souboru obsahujícího sdělení se uvede rovněž v položce „věc“ nebo „předmět“ odesílaného e-mailu.

V případě, že není z technických důvodů možné zaslat sdělení e-mailem v elektronické podobě, zašle celní úřad na kontaktní čísla uvedená v příloze č. 2 této dohody po telefonickém upozornění vyplněný formulář sdělení faxem. Sdělení se vztahuje vždy pouze na jednu zásilku potravin. Každá zásilka, u které celní úřad žádá místně příslušný inspektorát o závazné stanovisko, je zaslána v samostatném e-mailu.

Ke sdělení se přikládají kopie průvodních dokladů (osvědčení, certifikáty, protokoly o zkoušce dle závazných předpisů ES, faktury atd.).

Aktuální seznam komodit, při jejichž dovozu musí být předloženo v souladu s platnými právními předpisy ES osvědčení případně předepsaná dokumentace, je uveden v příloze č. 3 k této dohodě. SZPI zajišťuje jeho aktualizaci podle závazných předpisů ES a jeho zaslání na GŘC v elektronické formě.

Čl. III

Zvláštní podmínky pro dovoz vybraných potravin a surovin ze třetích zemí do ES

Celní úřad neprodleně informuje místně příslušný inspektorát SZPI o zásilkách navržených k propuštění do režimu volného oběhu, bude-li se jednat o vybrané druhy potravin nebo surovin ze třetích zemí, pro jejichž dovoz Evropská společenství stanovují formou příslušných přímo použitelných předpisů ES ²⁾ zvláštní podmínky včetně povinnosti provést v místech dovozu před uvolněním do volného oběhu úřední kontrolu, a to zasláním vyplněného formuláře sdělení uvedeného v příloze č. 1 dohody, tak aby mohl místně příslušný inspektorát SZPI provést v souladu s předpisy ES předepsané kontroly. V případech, kdy závazné předpisy ES stanovují určená místa dovozu pro vybrané potraviny suroviny v rámci ES, poskytuje výše uvedené informace celní úřad, který je pro tyto účely určen jako místo dovozu na území ČR.

Pokud místně příslušný inspektorát informuje celní úřad prostřednictvím předběžného závazného stanoviska o tom, že zásilka bude podrobena fyzické kontrole SZPI spojené

²⁾ Článek 53 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 ze dne 28. ledna 2002, kterým se stanoví všeobecné zásady a požadavky potravinové legislativy, kterým se zřizuje Evropský úřad pro nezávadnost potravin a kterým se stanoví postupy v oblasti nezávadnosti potravin

s odběrem vzorků, sdělí celní úřad obratem SZPI místo a čas, kdy bude zásilka připravena k úřednímu odběru vzorku, tj. vyložena na zastřešeném místě v rámci určeného místa dovozu. Místně příslušný inspektorát SZPI následně potvrdí, že akceptuje navržené místo a čas, nebo se s ohledem na vytížení inspektorů proškolených k danému typu úřední kontroly dohodne s celním úřadem dohodne na jiném termínu.

Aktuální seznam předmětných komodit podléhajících zvláštnímu režimu úřední kontroly při dovozu do ES a příslušných platných předpisů ES je uveden v příloze č. 4 k této dohodě. SZPI zajišťuje jeho aktualizaci a zasílá ho společně s nově publikovanými předpisy ES na GŘC v elektronické formě.

Č. IV

Osvobození od kontroly dovozu u zelených banánů

Ústřední inspektorát SZPI zasílá na GŘC k rukám určené kontaktní osoby uvedené v příloze č. 2 dohody informace o subjektech, kterým SZPI vydala osvědčení o osvobození od kontroly dovozu zelených banánů ze třetích zemí a stejnopisy vydaných osvědčení v tištěné a elektronické podobě.

GŘC zajišťuje zveřejnění výše uvedených informací na intranetu Celní správy ČR, aby byly dostupné pro všechny celní úřady.

V případě, že SZPI oznámila GŘC vydání osvědčení o osvobození od kontrol konkrétnímu dovozci, celní úřady již místně příslušnému inspektorátu SZPI po dobu platnosti osvědčení nesdělují navrzení zásilky do režimu volného oběhu a nežadají o závazné stanovisko SZPI.

V případě předložení osvědčení osvobození od kontroly dovozu zelených banánů vydaného uznaným orgánem jiného členského státu ES bude zachován stejný postup, jako při předložení osvědčení vystaveného SZPI a celní úřad nebude kontaktovat SZPI s žádostí o závazné stanovisko.

Čl. V

Vstup do celního prostoru

V případech, kdy celní orgány v souladu s ustanovením § 3 odst. 5 písm. d) zákona o potravinách nebo v souladu s jiným právním předpisem umožní odpovědným zaměstnancům místně příslušných inspektorátů SZPI vstup do celního prostoru, uplatní se následující postup:

- Inspektorát SZPI a příslušný celní úřad se dohodnou na konkrétním způsobu realizace kontroly pracovníky inspektorátu SZPI, a to zejména na době a rozsahu kontroly;
- Inspektorát SZPI projedná s příslušným celním úřadem s dostatečným předstihem před zahájením kontroly ty případy, kdy bude předpokládat provádění kontroly mimo úřední dobu příslušného celního úřadu;
- V případech, kdy provozní podmínky příslušného celního úřadu nebudou umožňovat provedení kontroly v potřebném rozsahu a bez rizika znehodnocení, změny jakosti nebo poškození kontrolovaného zboží, inspektorát SZPI a příslušný celní úřad se dohodnou na konkrétním způsobu provedení kontroly v místě nacházejícím se mimo celní prostor;
- Koordinace kontroly ve smyslu tohoto článku se zpravidla provádí telefonicky mezi kontaktními osobami, uvedenými v příloze č. 2 dohody; ve složitých případech si zúčastněné strany sjednají osobní jednání.

Výše uvedené postupy se aplikují i v případě místního řízení mimo celní prostor.

Čl. VI

Závazné stanovisko, potvrzení o provedených kontrolách SZPI

Na základě zaslání sdělení podle článku II a III této dohody příslušný inspektorát SZPI vydá neprodleně celnímu úřadu závazné stanovisko k dané zásilce potravin nebo surovin ve formě formuláře „Závazné stanovisko Státní zemědělské a potravinářské inspekce“, jehož vzor je uveden v příloze č. 5 k této dohodě. Inspektorát SZPI odešle závazné stanovisko po telefonickém upozornění nejprve v elektronické podobě e-mailem nebo faxem, následně v tištěné podobě, a to na adresu příslušného celního úřadu, přičemž všechna vyhotovení mají pro celní úřad stejnou závaznost.

Dle potřeby je možné závazné stanovisko doručit na celní úřad nebo předat celníkovi nebo občanskému zaměstnanci celního úřadu osobně a potvrdit převzetí podpisem přebírající osoby a razítkem celního úřadu.

K závaznému stanovisku se přikládají kopie vystavených certifikátů, protokolů o odběru vzorků a protokolů o zkoušce a posudků. Celní úřady poskytují v rámci celního řízení dovozcům na vyžádání kopie výše uvedených kontrolních materiálů SZPI.

V případech uvedených v článku II této dohody SZPI vydává pro celní úřad závazné stanovisko nejpozději ve lhůtě do 3 pracovních dnů, tzn. SZPI musí vydat závazné stanovisko během tří pracovních dnů, které následují po dni, ve kterém celní orgány zjistí předmětnou zásilku. Den zjištění zásilky je dán dnem, který je uveden ve formuláři „Sdělení celního úřadu o přerušení řízení o propuštění zboží do volného oběhu“. Konec tří pracovních dnů je vymezen půlnocí třetího pracovního dne.

Pokud příslušný inspektorát SZPI nevydá ve lhůtě 3 pracovních dnů závazné stanovisko k přerušení řízení o propuštění do volného oběhu, má se za to, že potravina může být propuštěna do volného oběhu.

Inspektorát SZPI v případě potřeby může v závazném stanovisku požádat, aby řízení o propuštění zboží do volného oběhu zůstalo nadále přerušeno (předběžné opatření), je-li to nezbytné k řádnému dokončení kontroly a k vydání konečného závazného stanoviska.

V případech uvedených v článku III této dohody inspektorát SZPI příslušnému celnímu úřadu obratem zašle závazné stanovisko, ve kterém uvede, zda SZPI přistoupí k provedení kontroly zboží. Nebude-li ze strany SZPI požadováno provedení kontroly (např. v případech kdy příslušné právní předpisy ukládají pouze namátkovou kontrolu před uvedením do volného oběhu), uvede tuto skutečnost v závazném stanovisku včetně poznámky, že zboží lze propustit do volného oběhu.

Pokud platný právní předpis ES stanovuje, že v průvodních dokladech musí být uvedeny informace o kontrolách SZPI provedených před uvolněním zboží do volného oběhu, vyplní inspektoři SZPI příslušnou část originálních průvodních dokladů archivovaných příslušným celním úřadem. Propuštění zboží do režimu volného oběhu nebude podmíněno okamžitým vyplněním dat o provedených kontrolách SZPI do originálů průvodních dokladů. Zboží bude propuštěno již na základě souhlasného závazného SZPI, data o provedených kontrolách SZPI lze do originálů průvodních dokladů doplnit zpětně při některé z následujících kontrol SZPI v prostorách příslušného celního úřadu.

Čl. VII

Informace o následných opatřeních v případě zamítavého stanoviska – notifikace národnímu kontaktnímu místu pro RASFF

SZPI, která je dle ustanovení § 15 odst. 4 zákona o potravinách národním kontaktním místem pro systém rychlého varování pro potraviny a krmiva RASFF⁴⁾, informuje GŘC o oznámení Evropské komise o výskytu potraviny nebo suroviny představující přímé nebo nepřímé riziko pro zdraví.

GŘC zajistí vložení profilu rizikového výrobku do kontrolních mechanismů Celní správy ČR, které se aktivují automaticky při navržení režimu volného oběhu tak, aby nebylo možné uvolnit do volného oběhu výrobky splňující podmínky rizikového profilu.

Celní úřad informuje u nevyhovujících zásilek místně příslušný inspektorát do 25 dnů ode dne, kdy obdržel zamítavé závazné stanovisko SZPI, o následném opatření, které dovozce předmětné zásilky navrhl, dále poskytuje průběžné informace o realizaci následných opatření.

V případě vydání zamítavého závazného stanoviska k propuštění zásilky zdravotně závadných potravin do volného oběhu, informuje GŘC národní kontaktní místo pro RASFF o realizaci následných opatření (vrácení zásilky do třetí země nebo znovu vyexpedování do jiné třetí země, zničení zásilky atd.) ve vztahu k odmítnuté zásilce a poskytuje související dokumentaci (celní prohlášení, fakturu, nákladní list příp. další).

Výše uvedené informace jsou zasilány v souladu s postupy definovanými v nařízení vlády³⁾, o systému rychlého varování o vzniku rizika ohrožení zdraví lidí z potravin a krmiv na e-mailovou adresu: rasff@szpi.gov.cz formou tzv. dodatečného oznámení.

Celní úřady poskytnou informace o následných opatřeních ve vztahu k odmítnutým zásilkám v následujícím rozsahu:

- datum vrácení zásilky do třetí země původu nebo znovu vyexpedování do jiné třetí země, třetí země a subjekt určení,
- datum a způsob zničení zásilky,
- datum a charakter jiného následného opatření (např. způsob přepracování zásilky, uvolnění do volného oběhu za jiným účelem použití, uskladnění pod celním dohledem atd.),
- datum a charakter konečného následného opatření v případě předchozího nepropuštění do volného oběhu a uskladnění pod celním dohledem.

SZPI zasílá GŘC aktuální informace o podpisových vzorech ke zdravotním certifikátům, jež jsou EK distribuovány prostřednictvím systému RASFF. GŘC zajistí, aby jednotlivé celní úřady měly přístup k výše uvedeným podpisovým vzorům.

Čl. VIII

Poskytování aktuálních informací o dovozu a vývozu potravin

1. Informace o realizovaných dovozech

GŘC kromě poskytování informací o zásilkách navržených k propuštění do režimu volného oběhu podle článků II a III této dohody umožní pro účely výkonu a optimalizace úřední kontroly dovozu potravin a surovin ze třetích zemí SZPI přístup k aktuálním informacím o realizovaných dovozech. Rozsah poskytovaných informací a způsob předávání dat o realizovaných dovozech je upraven v příloze č. 6 k této dohodě.

2. Výměna informací o vývozu potravin, které nesplňují požadavky platných právních předpisů v oblasti potravin a nemohou být uvedeny na trh ES:

V případě, že existuje důvodné podezření, že má být vyvezena potravinu nevyhovující legislativě EU, inspektoráty SZPI informují GŘC o níže uvedených kontrolních zjištěních:

2.1 Předmětná potravinu/surovina poškozují lidské zdraví a nemůže být proto dle článku 12 odst. 1 druhého pododstavce nařízení (ES) č. 178/2002 za žádných okolností (ani kdyby s tím souhlasila dovážející země) vyvezena/zpět vyvezena z ES.

2.2. Provozovatel informoval SZPI o záměru vyvést určitou potravinu nevyhovující požadavkům právních předpisů (která však nepoškozují lidské zdraví) do třetí země. Provozovatel byl na základě čl. 12 nařízení (ES) č. 178/2002 vyzván, aby doložil, že

³⁾ § 18 odst. 2 zákona č. 110/1997 Sb. o potravinách a tabákových výrobcích, ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády č. 96/2005 kterým se stanoví systém rychlého varování o vzniku rizika ohrožení zdraví lidí z potravin a krmiv

⁴⁾ Článek 50 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002

potravina splňuje požadavky stanovené právními předpisy, popřípadě jinými normami, které platí v zemi dovozu (dále jen „specifické požadavky v zemi dovozu“) nebo požadavky stanovené v bilaterálních dohodách uzavřených mezi ES nebo jedním z členských států a třetí zemí (dále jen „bilaterálních dohodách“) nebo, aby doložil souhlas kompetentního úřadu v zemi dovozu s vyvezením nebo zpětným vyvezením potraviny, která nemůže být uvedena na trh v ES (v případě, že třetí země nestanovila žádné specifické požadavky pro dovoz).

Inspektoráty SZPI zasílají výše uvedené informace ve formě uvedené v příloze č. 7 na kontaktní e-mailové adresy GŘC uvedené v příloze č. 2 elektronicky, případně faxem. GŘC zajistí předání výše uvedených informací na všechny celní úřady, tak aby byl v souladu s ustanovením čl. 12 Nařízení (ES) č. 178/2002 znemožněn vývoz nebo znovu vyvezení potravin, které poškozují lidské zdraví a potravin které nemohou být uvedeny na trh ve Společenství, bez doložení splnění specifických požadavků v zemi dovozu nebo požadavků stanovených v bilaterálních dohodách nebo bez souhlasu kompetentního úřadu země dovozu.

3. Celní úřady nepustí na základě informací SZPI do režimu vývozu:

- potravinu, která poškozují lidské zdraví,
- potravinu, která nevyhovuje požadavkům platných právních předpisů v oblasti potravin, bez doložení splnění specifických požadavků země dovozu nebo požadavků stanovených v bilaterálních dohodách nebo bez předložení souhlasu kompetentního úřadu země dovozu.

4. Celní úřad, u kterého byly uvedené potraviny navrženy do režimu vývozu, bude následně informovat kontaktní osobu (viz. příloha č. 2) inspektorátu SZPI, který poskytl informaci o potravine, která nemůže být uvedena na trh ve Společenství:

- o tom, že do režimu vývozu byla v rozporu s čl. 12 nařízení (ES) č. 178/2002 navržena potravina poškozující lidské zdraví,
- o tom, že potravina, která nemůže být uvedena na trh ve Společenství, byla v rozporu s čl. 12 nařízení (ES) č. 178/2002 navržena do režimu vývozu bez doložení splnění specifických požadavků v zemi dovozu nebo bez předložení souhlasu kompetentního úřadu země dovozu.
- o datu, kdy byla potravina do dané třetí země v souladu s čl. 12 nařízení (ES) č. 178/2002 vyvezena nebo zpět vyvezena.

Kapitola II

Kontrola dovozu, vývozu a tranzitu geneticky modifikovaných organismů a genetických produktů v režimu zákona o nakládání s GMO

Čl. IX

Informace o zajištění geneticky modifikovaných organismů a genetických produktů

V případě zjištění nebo podezření na porušení zákona o nakládání s GMO celní úřady informují místně příslušné inspektoráty SZPI o tom, že byly zajištěny geneticky modifikované organismy nebo genetické produkty patřící mezi potraviny nebo suroviny pro potravinářské účely. Informace o zajištění zboží jsou poskytovány kontaktním osobám místně příslušného inspektorátu SZPI dle přílohy č. 2 dohody.

Čl. X

Odborná pomoc SZPI

Celní úřady žádají v případě potřeby místně příslušný inspektorát SZPI o odbornou pomoc pro účely rozhodnutí, zda bude dovážena nebo vyvážena zásilka GMO a genetických produktů propuštěna do navrhovaného režimu. Forma, rozsah a způsob realizace odborné pomoci ze strany SZPI bude upřesněna dle aktuální situace na základě dohody mezi kontaktními osobami celního úřadu a místně příslušného inspektorátu SZPI uvedenými v příloze č. 2 dohody.

Čl. XI
Využívání evidence dovážených, vyvážených a provážených zásilek geneticky modifikovaných organismů a genetických produktů

Celní úřady umožní na žádost místně příslušného inspektorátu SZPI nebo na žádost ústředního inspektorátu SZPI nahlédnutí do evidence dovážených, vyvážených a provážených geneticky modifikovaných organismů a genetických produktů patřících mezi potraviny a suroviny pro potravinářské účely (dále jen evidence GMO), pořizování výpisů, opisů a kopií z evidence GMO. V případě potřeby poskytují celní úřady místně příslušným inspektorátům SZPI a ústřednímu inspektorátu SZPI evidenci GMO na technickém nosiči dat, popřípadě elektronickou poštou.

Čl. XII
Kontakty

Kontaktní osoby pro vzájemnou spolupráci SZPI a celních orgánů jsou součástí přílohy č. 2 dohody.
GŘC a SZPI se vzájemně informují o aktuálních změnách kontaktních osob.

Čl. XIII
Doplňující odborný posudek

Při přerušení řízení o propuštění zboží do volného oběhu celní úřad poučí dovozce nebo jeho zástupce o jeho právu požádat na základě ustanovení čl. 11 odst. 6 nařízení (ES) č. 882/2004 Evropského parlamentu a Rady o úředních kontrolách prováděných k zajištění souladu požadavky právních předpisů o krmivech, potravinách a dobrém zacházení ze zvířaty (dále jen „Nařízení (ES) č. 882/2004“) o přípravu duplikátního vzorku pro doplňující odborný posudek a vyzve dovozce nebo jeho zástupce, aby se vyjádřil, zda požaduje odběr duplikátního vzorku. Celní úřady uvedou ve formuláři sdělení, zda dovozce případně jeho zástupce (celní deklarant) požaduje odběr duplikátního vzorku určeného pro případné uplatňování opravného prostředku v rámci celního řízení.

Požádá-li dovozce nebo jeho zástupce o duplikátní vzorek, místně příslušný inspektorát SZPI zajistí odběr nebo přípravu duplikátního a rozhodčího vzorku, pokud se nejedná o výrobky podléhající velice snadno zkáze nebo v případě malého množství dostupného substrátu. Duplikátní vzorek se ponechá dovozci, rozhodčí vzorek si ponechá SZPI

V případě, že jsou duplikátní a rozhodčí vzorek připravovány v souladu s požadavky platných právních předpisů ze homogenizovaného vzorku (např. vzorky odebrané ke stanovení obsahu aflatoxinů v suchých skořápkových plodech), informuje inspektorát SZPI dovozce nebo jeho zástupce o způsobu převzetí duplikátního vzorku.

SZPI uchovává duplikátní a rozhodčí vzorek způsobem stanoveným platnými právními předpisy do nabytí právní moci rozhodnutí celního úřadu o propuštění nebo nepropuštění zboží do celního režimu volného oběhu. Po uplynutí této lhůty přistoupí SZPI likvidaci duplikátního a rozhodčího vzorku. Celní úřad neprodleně informuje místně příslušný inspektorát o nabytí právní moci rozhodnutí o propuštění nebo nepropuštění zboží do režimu volného oběhu.

Celní úřady informují neprodleně místně příslušný inspektorát SZPI, že se dovozce odvolal vůči rozhodnutí celního úřadu o nepropuštění zásilky do režimu volného oběhu z důvodu smluvního závazného stanoviska SZPI. Celní orgány informují SZPI neprodleně rovněž v případech, kdy dovozce uplatňuje své právo na opravný prostředek jiným než výše uvedeným způsobem.

Inspektorát SZPI při předání duplikátního vzorku informuje dovozce nebo jeho zástupce o postupu stanoveném pro odvolání vůči rozhodnutí celního úřadu o nepropuštění zásilky potravin do režimu volného oběhu v případech, kdy bylo vydáno zamítavé závazné stanovisko Státní zemědělské a potravinářské inspekce (dále jen „postup pro odvolání“), který je uveden v příloze č. 8 dohody a je zveřejněn na internetových stránkách Celní správy ČR (<http://www.cs.mfcr.cz>).

V případě, že se dovozce nebo jeho zástupce odvolá vůči rozhodnutí celního úřadu o nepropuštění zásilky na základě zamítavého závazného stanoviska s odkazem na vyhovující posudek analýzy duplikátního vzorku, požádá příslušné celní ředitelství místně příslušný inspektorát SZPI o odborné stanovisko k výsledku analýzy duplikátního vzorku. Dospěje-li místně příslušný inspektorát k závěru, že nebyly splněny všechny podmínky stanovené v postupu pro odvolání, příslušné celní ředitelství zamítne odvolání dovozce vůči nepropuštění zásilky potravin do režimu volného oběhu.

Dospěje-li místně příslušný inspektorát k závěru, že byly splněny všechny podmínky stanovené pro odvolání, navrhne analýzu rozhodčího vzorku v národní referenční laboratoři, v odůvodněných případech (např. nedostupnost národní referenční laboratoře pro daný typ analýzy) v úřední nebo pouze akreditované laboratoři. Celní ředitelství informuje dovozce nebo jeho zástupce o odborném stanovisku SZPI k analýze duplikátního a rozhodčího vzorku.

Pokud dovozce nebo jeho zástupce nevznese ve lhůtě stanovené celním ředitelstvím námitky vůči analýze rozhodčího vzorku v národní referenční laboratoři případně v jiné laboratoři navržené SZPI, požádá celní ředitelství místně příslušný inspektorát o zajištění analýzy rozhodčího vzorku.

V případě, že dovozce nebo jeho zástupce na základě opodstatněných důvodů nesouhlasí s analýzou rozhodčího vzorku v národní referenční laboratoři nebo jiné laboratoři navržené SZPI, bude rozhodčí vzorek analyzován v laboratoři, se kterou budou souhlasit nejméně 2 ze 3 zainteresovaných stran (dovozce, inspektorát SZPI, celní ředitelství).

Místně příslušný inspektorát SZPI zajistí analýzu rozhodčího vzorku a neprodleně informuje celní ředitelství o výsledku analýzy rozhodčího vzorku.

V případě, že zásilka potravin splňuje dle posudku vystaveného na základě analýzy rozhodčího vzorku požadavky platných právních předpisů, vyhoví příslušné celní ředitelství odvolání dovozce nebo jeho zástupce a CU propustí zásilku do režimu volného oběhu. Celní úřad bude o propuštění zásilky do režimu volného oběhu obratem informovat místně příslušný inspektorát SZPI.

Nesplňuje-li zásilka potravin dle posudku vydaného na základě analýzy rozhodčího vzorku požadavky platných právních předpisů, celní ředitelství odvolání dovozce proti rozhodnutí celního úřadu o nepropuštění zásilky do režimu volného oběhu zamítne a obratem o tom informuje místně příslušný inspektorát SZPI.

ČI XIV Anulování osvědčení

V případě, že je v závazném stanovisku SZPI uvedeno, že zásilka nebo průvodní doklady k zásilce nejsou v souladu s předpisy ES, jsou osvědčení vystavené uznaným orgánem třetí země a související průvodní doklady prohlášeny za neplatné a označeny v souladu s čl. 6 (1) a (2) nařízení Rady (ES) č. 339/93, aby se vyloučilo riziko opětovného použití neplatných průvodních dokladů.

Čl. XV
Závěrečná ustanovení

Touto dohodou se zrušuje dohoda o vzájemné pomoci a součinnosti, uzavřená mezi GŘC a SZPI dne 25. srpna 2004.

y a účinnosti dnem podpisu oprávněných účastníků

Dohodu lze měnit pouze formou písemných vzestupně očíslovaných dodatků, které se podpisem oprávněných osob obou účastníků dohody stávají její nedílnou součástí.

Operativní změny ve vzájemné spolupráci, které budou mít vliv na obsah této dohody, lze řešit vzájemnou domluvou pouze po dobu nezbytně nutnou k provedení příslušných změn formou dodatku k dohodě.

Dohoda je vyhotovena ve dvou stejnopisech, z nichž každá strana obdrží po jednom výtisku.

V Praze dne

20. 11. 2006

.....
Mgr. Zdeněk Richtr
generální ředitel
Generální ředitelství cel

.....
Ing. Jakub Šebesta
ústřední ředitel
Státní zemědělská a potravinářská
inspekce

Česká republika, jejímž jménem jedná
Ing. Jakub Šebesta
ústřední ředitel
Státní zemědělské a potravinářské inspekce
603 00 Brno, Květná 15

Příloha č. 2 Dohoda o spolupráci mezi Generálním ředitelstvím cel a Státní zemědělská a potravinářská inspekce podepsaná 04.06.2009

**Generální ředitelství cel se sídlem Budějovická 7, 140 96 Praha 4,
jehož jménem jedná JUDr. Ing. Pavel Novotný, generální ředitel
(dále jen „GŘC“)**

a

**Česká republika, jejímž jménem jedná Ing. Jakub Šebesta, ústřední ředitel Státní
zemědělské a potravinářské inspekce se sídlem Květná 15, 603 00 Brno
IČ: 75014149
DIČ: CZ75014149
(dále jen „SZPI“)**

za účelem koordinace výkonu státního dozoru Státní zemědělské a potravinářské inspekce a orgánů Celní správy ČR ¹⁾ při kontrole potravin nebo surovin ze třetích zemí a při kontrole potravin určených k vývozu mimo Evropské společenství (dále jen „ES“), v souladu s platnými právními předpisy ²⁾ uzavírají

**dohodu
o vzájemné součinnosti a spolupráci (dále jen „dohoda“)**

Čl. I
Účel a předmět dohody

(1) Účelem a předmětem dohody je stanovit podrobná pravidla pro vzájemnou spolupráci a poskytování informací mezi SZPI a orgány Celní správy ČR při výkonu úřední kontroly nad potravinami a surovinami neživočišného původu ze třetích zemí, které vstupují do ES prostřednictvím míst prvního vstupu na území České republiky (dále jen „ČR“) a které jsou dováženy do ES prostřednictvím míst dovozu na území ČR s cílem

- a) zajistit v souladu s požadavky potravinového práva ES a v souladu s požadavky platných právních předpisů ČR odpovídající ochranu společného trhu ES,
- b) aplikovat nezbytná preventivní opatření u potravin a surovin, jež mohou představovat vážné riziko pro lidské zdraví a dále u skupiny potravin a surovin, pro které Evropská Komise (dále jen „EK“) stanovuje formou přímo použitelných předpisů zvláštní podmínky pro dovoz do ES.

(2) Účelem dohody je rovněž upravit vzájemnou výměnu informací o potravinách určených na vývoz do třetích zemí s cílem znemožnit v souladu s ustanovením čl. 12 Nařízení Evropského parlamentu a rady (ES) č. 178/2002 ze dne 28. ledna 2002, v platném znění, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin, vývoz/zpětný vývoz

¹⁾ §1 odst. 7 zákona č.185/2004Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

²⁾ Zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 146/2002 Sb., o Státní zemědělské a potravinářské inspekci, ve znění pozdějších předpisů.

- a) potravin poškozujících lidské zdraví,
- b) potravin nesplňujících požadavky právních předpisů ES bez doložení splnění specifických požadavků země dovozu nebo požadavků stanovených v bilaterálních dohodách nebo bez předložení souhlasu kompetentního úřadu dovážející země.

(3) Účelem dohody je zároveň vymezit pravidla pro vzájemnou spolupráci při kontrole dovozu, vývozu a tranzitu geneticky modifikovaných organismů a genetických produktů v případě potravin a surovin pro potravinářské účely, a to zejména pokud se jedná o

- a) poskytování informací o nepropuštění dovážených nebo vyvážených geneticky modifikovaných organismů a genetických produktů do navrženého celního režimu,
- b) odbornou pomoc SZPI na základě žádosti orgánu Celní správy ČR v případě zjištění porušení zákona č. 78/2004 Sb. o nakládání s geneticky modifikovanými organismy a genetickými produkty, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o nakládání s GMO“) nebo v případě podezření na porušení tohoto zákona,
- c) využívání evidence dovážených, vyvážených a provážených zásilek geneticky modifikovaných organismů a genetických produktů.

Čl. II

Informace a žádosti o stanovisko

(1) Různé způsoby spolupráce příslušného inspektorátu SZPI a příslušného celního úřadu (dále jen „CÚ“) jsou rozepsány v bodě I přílohy 5.

(2) Informace o vybraných méně rizikových komoditách na základě čl. 15 odst. 1 nařízení Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 – tzv. žlutý seznam režimu B je zasílán z GŘC pro potřeby SZPI postupem dle přílohy 5.

(3) Místně příslušný CÚ místně příslušnému inspektorátu SZPI podává

- a) informace podle ustanovení § 15 odst. 11 písm. b) zákona č. 110/1997 Sb. o potravinách a tabákových výrobcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o potravinách“),
- b) žádost o stanovisko podle ustanovení § 15 odst. 11 písm. c) a e) a § 3 odst. 7 zákona o potravinách, a podle ustanovení § 11 odst. 2 zákona č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků, ve znění pozdějších předpisů,
- c) informace v případech uvedených v článku III této dohody – tzv. režim A (příloha 5),
- d) žádost o stanovisko u vybraných více rizikových komodit na základě čl. 15 odst. 1 nařízení Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 – tzv. červený seznam režimu B (příloha 5),

a to zasláním vyplněného formuláře „Sdělení celního orgánu o přerušení řízení o propuštění zboží do volného oběhu“ (dále jen „sdělení“) v elektronické podobě ve formě souboru v programu MS Excel. Vzor požadované struktury údajů v excelovém souboru obsahujícím sdělení, specifikace požadovaného formátu souboru a pravidla pro používání identifikačních názvů souborů je uveden v příloze č. 1 k této dohodě. Sdělení se zasílají po předchozím telefonickém upozornění e-mailem na kontaktní e-mailové adresy uvedené v příloze č. 2. Identifikační název souboru obsahujícího sdělení se uvede rovněž v položce „věc“ nebo „předmět“ odesílaného e-mailu.

(4) V případě, že není z technických důvodů možné zaslat sdělení e-mailem v elektronické podobě, zašle CÚ na kontaktní čísla uvedená v příloze č. 2 po předchozím telefonickém upozornění vyplněný formulář sdělení faxem. Sdělení se vztahuje vždy pouze na jednu šarži potravin. Každá šarže, u které CÚ žádá místně příslušný inspektorát o závazné stanovisko, je zasílána v samostatném e-mailu. Ke sdělení se přikládají kopie průvodních dokladů (osvědčení, certifikáty, protokoly o zkoušce dle přímo použitelných předpisů ES, faktury atd.).

(5) Aktuální seznam komodit, při jejichž dovozu musí být předloženo v souladu s přímo použitelnými předpisy ES osvědčení případně předepsaná dokumentace je uveden v příloze č. 3. SZPI zajišťuje jeho průběžnou aktualizaci a zasílání na GŘC v elektronické formě v návaznosti na nové přímo použitelné předpisy ES.

Čl. III

Zvláštní podmínky pro dovoz vybraných druhů potravin a surovin ze třetích zemí do ES

(1) Pro případy, kdy přímo použitelné předpisy ES stanoví povinnost realizovat dovoz vybraných druhů potravin a surovin ze třetích zemí do ES pouze přes určená místa dovozu, je tímto určeným místem dovozu pro Českou republiku Celní úřad Praha D5 (Příloha II rozhodnutí Komise č. 504/2006, kterým se stanoví zvláštní podmínky pro dovoz některých potravin z vybraných třetích zemí vzhledem k riziku jejich kontaminace aflatoxiny), pokud pozdější předpisy ES nestanoví jinak.

(2) CÚ neprodleně informuje místně příslušný inspektorát SZPI o zásilkách navržených k propuštění do režimu volného oběhu, bude-li se jednat o vybrané druhy potravin nebo surovin ze třetích zemí, pro jejichž dovoz EK stanovuje formou příslušných přímo použitelných předpisů ES ³⁾ zvláštní podmínky (dále jen „zvláštní režim“) včetně povinnosti provést v místech dovozu před propuštěním do volného oběhu úřední kontrolu, a to zasláním vyplněného formuláře sdělení uvedeného v příloze č. 1, tak aby mohl místně příslušný inspektorát SZPI provést v souladu s předpisy ES předepsané kontroly. V případech, kdy přímo použitelné předpisy ES stanovují určená místa dovozu pro vybrané potraviny a suroviny v rámci ES, poskytuje výše uvedené informace CÚ, který je pro tyto účely určen jako místo dovozu na území ČR.

(3) Pokud místně příslušný inspektorát SZPI informuje CÚ prostřednictvím závazného stanoviska (postupem dle čl. VI) o tom, že zásilka bude podrobena fyzické kontrole SZPI spojené s odběrem vzorků, sdělí CÚ obratem SZPI místo a čas, kdy bude zásilka připravena k úřednímu odběru vzorku, tj. vyložena na zastřešeném a pro přechovávání potravin vyhovujícím místě v rámci určeného místa dovozu, případně v místě dočasného uskladnění. Místně příslušný inspektorát SZPI následně potvrdí, že akceptuje navržené místo a čas fyzické kontroly, nebo se s ohledem na vytížení inspektorů proškolených k danému typu úřední kontroly dohodne s CÚ na jiném termínu (viz postup uvedený v čl. V). Ve věci určení místa a času provedení kontroly zúčastněné strany komunikují zpravidla e-mailem nebo telefonicky. U odběru vzorků musí být přítomen dovozce nebo jeho zástupce.

(4) Aktuální seznam předmětných komodit podléhajících zvláštnímu režimu úřední kontroly při dovozu do ES a příslušných přímo použitelných předpisů ES je uveden v příloze č. 4. SZPI zajišťuje jeho aktualizaci a zasílá ho společně s nově publikovanými

³⁾ článek 53 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 ze dne 28. ledna 2002, kterým se stanoví všeobecné zásady a požadavky potravinové legislativy, kterým se zřizuje Evropský úřad pro nezávadnost potravin a kterým se stanoví postupy v oblasti nezávadnosti potravin

předpisy ES na GŘC v elektronické formě. SZPI rovněž průběžně informuje GŘC o pokynech a doporučeních Evropské komise - Generálního ředitelství Evropské komise pro zdraví a ochranu spotřebitele (dále jen „EK DG SANCO“) k aplikaci rozhodnutí o zvláštních podmínkách pro dovoz vybraných potravin neživočišného původu ze třetích zemí, jež jsou zpravidla distribuovány v rámci systému RASFF, o zásadních změnách v příručce EK DG SANCO ke kontrole aflatoxinů nebo jiných pokynech EK DG SANCO k úřední kontrole dovozu potravin neživočišného původu.

(5) V případech, kdy bude v některém z míst prvního vstupu na území ES, jež se nachází na území ČR: letiště Praha - Ruzyně, letiště Brno - Tuřany, letiště Ostrava - Mošnov, letiště Pardubice, letiště Karlovy Vary, navržena do režimu tranzit za účelem další přepravy do určeného místa dovozu zásilka potravin, pro kterou přímo použitelné předpisy ES stanovují určená místa dovozu v rámci ES (CÚ Praha D5), informuje místně příslušný CÚ o příchodu zásilky Inspektorát SZPI v Praze. Specifikace zboží navrženého do režimu tranzit v místě prvního vstupu na území ČR za účelem dalšího tranzitu do určeného místa dovozu se shoduje s obsahovou náplní sdělení CÚ v příloze č. 1. V záhlaví sdělení je uvedeno: „Sdělení CÚ o navržení zásilky (v místě prvního vstupu na území ČR) do režimu tranzit za účelem přepravy do určeného místa dovozu.“ Toto sdělení CÚ je doprovázeno kopiemi průvodních dokladů. Inspektorát SZPI v Praze provádí na základě sdělení CÚ, do jejichž působnosti tato místa prvního vstupu spadají, kontrolu dokladů, a to bez ohledu na to, zda předmětná zásilka má být propuštěna do režimu volného oběhu u CÚ Praha D5 nebo u určeného místa dovozu na území jiného členského státu.

(6) Stanovuje-li přímo použitelný předpis ES, že v průvodních dokladech musí být uvedeny informace o kontrolách SZPI provedených před propuštěním zboží do volného oběhu (tzn. rovněž o kontrolách provedených v místech prvního vstupu na území ES), vyplní inspektoři SZPI v Praze příslušnou část originálních průvodních dokladů (osvědčení o zdravotní nezávadnosti).

(7) Inspektorát SZPI v Praze se s dovozcem dohodne na způsobu potvrzení průvodních dokladů (např. osobní převzetí potvrzených průvodních dokladů na Inspektorát SZPI v Praze, doručení potvrzených dokladů poštou, případně potvrzení průvodních dokladů při plánované kontrole v určeném místě dovozu tj. prostorách CÚ Praha D5 - v případě dovozu přes ČR). Originály průvodních dokladů v tomto případě doprovázejí zásilku do určeného místa dovozu. CÚ v místě prvního vstupu zásilky na území EU nejsou oprávněny originály průvodních dokladů zadržovat pro účely archivace dokladů k celnímu řízení.

(8) V případě, že Inspektorát SZPI v Praze dospěje při kontrole dokladů k závěru, že průvodní doklady jsou v souladu s požadavky platných právních předpisů, informuje příslušný CÚ, v jehož působnosti se dané místo prvního vstupu nachází, že zásilka může být propuštěna do režimu tranzit za účelem přepravy do určeného místa dovozu. V opačném případě Inspektorát SZPI informuje příslušný CÚ o neshodách průvodní dokumentace s požadavky platných právních předpisů, kvůli kterým nesmí být zásilka do režimu tranzit propuštěna.

Č. IV

Osvobození od kontroly dovozu u zelených banánů

(1) Ústřední inspektorát SZPI zasílá na GŘC k rukám určené kontaktní osoby uvedené v příloze č. 2 informace o subjektech, kterým SZPI vydala osvědčení o osvobození od kontroly dovozu zelených banánů ze třetích zemí a stejnopisy vydaných

osvědčení v tištěné a elektronické podobě. GŘC zajišťuje zveřejnění výše uvedených informací na intranetu celní správy, aby byly dostupné pro všechny CÚ.

(2) V případě, že SZPI oznámila GŘC vydání osvědčení o osvobození od kontrol konkrétnímu dovozci, CÚ již místně příslušnému inspektorátu SZPI po dobu platnosti osvědčení nesdělují navržené zboží do režimu volného oběhu a nežadají o závazné stanovisko SZPI.

(3) V případě předložení osvědčení osvobození od kontroly dovozu zelených banánů vydaného uznáním orgánem jiného členského státu ES bude zachován stejný postup, jako při předložení osvědčení vystaveného SZPI a CÚ nebude kontaktovat SZPI s žádostí o závazné stanovisko.

Čl. V

Vstup do celního prostoru

V případech, kdy celní orgány v souladu s ustanovením § 16 odst. 1 písm. c) bod 4 zákona o potravinách nebo v souladu s jiným právním předpisem umožní odpovědným zaměstnancům místně příslušných inspektorátů SZPI vstup do celního prostoru, uplatní se následující postup:

- a) Inspektorát SZPI a místně příslušný CÚ se dohodnou na konkrétním způsobu realizace kontroly pracovníky inspektorátu SZPI, a to zejména na době a rozsahu kontroly;
- b) Inspektorát SZPI projedná s místně příslušným celním úřadem s dostatečným předstihem před zahájením kontroly ty případy, kdy bude předpokládat provádění kontroly mimo úřední dobu příslušného CÚ;
- c) V případech, kdy provozní podmínky příslušného CÚ nebudou umožňovat provedení kontroly v potřebném rozsahu a bez rizika znehodnocení, změny jakosti nebo poškození kontrolovaného zboží, inspektorát SZPI a příslušný CÚ se dohodnou na konkrétním způsobu provedení kontroly v místě nacházejícím se mimo celní prostor;
- d) Koordinace kontroly ve smyslu tohoto článku se zpravidla provádí telefonicky mezi kontaktními osobami, uvedenými v příloze č. 2; ve složitých případech si zúčastněné strany sjednají osobní jednání.

Čl. VI

Závazné stanovisko, potvrzení o provedených kontrolách SZPI, kontrolní zjištění-dílčí

(1) Na základě zaslání sdělení podle článku II a III příslušný inspektorát SZPI vydá nejpozději do 3 pracovních dnů CÚ závazné stanovisko k dané zásilce potravin nebo surovin ve formě formuláře „Závazné stanovisko Státní zemědělské a potravinářské inspekce“, jehož vzor je uveden v příloze č. 5, kde uvede, zda zásilku bude dále kontrolovat nebo ji lze propustit do volného oběhu. Inspektorát SZPI odešle závazné stanovisko po předchozím telefonickém upozornění nejprve v elektronické podobě e-mailem nebo faxem.

(2) V případech uvedených v článku II SZPI vydává pro CÚ závazné stanovisko nejpozději ve lhůtě do 3 pracovních dnů, tzn. SZPI musí vydat závazné stanovisko během tří pracovních dnů, které následují po dni, ve kterém celní orgány zjistí předmětnou zásilku. Den zjištění zásilky je dán dnem, který je uveden ve formuláři „Sdělení celního orgánu o přerušení řízení o propuštění zboží do volného oběhu“. Konec tří pracovních dnů je vymezen půlnocí třetího pracovního dne.

(3) Pokud příslušný inspektorát SZPI nevydá ve lhůtě 3 pracovních dnů závazné stanovisko k přerušení řízení o propuštění do volného oběhu, má se za to, že potravina může být propuštěna do volného oběhu.

(4) Inspektorát SZPI v případě potřeby může v závazném stanovisku požádat, aby řízení o propuštění zboží do volného oběhu zůstalo nadále přerušeno (preventivní opatření podle § 11 odst. 3 zákona č. 102/2001 Sb.), je-li to nezbytné k řádnému dokončení kontroly a k vydání kontrolního zjištění-dílčího.

(5) V případech uvedených v článku III inspektorát SZPI místně příslušnému CÚ nejpozději do 3 pracovních dnů zašle závazné stanovisko, ve kterém uvede, zda SZPI přistoupí k provedení kontroly zboží. Nebude-li ze strany SZPI požadováno provedení kontroly (např. v případech, kdy příslušné právní předpisy ukládají pouze namátkovou kontrolu před propuštěním do volného oběhu), uvede tuto skutečnost v závazném stanovisku včetně poznámky, že zboží lze propustit do volného oběhu.

(6) Pokud platný právní předpis ES stanovuje, že v průvodních dokladech musí být uvedeny údaje o kontrolách SZPI provedených před propuštěním zboží do volného oběhu, vyplní inspektoři SZPI příslušnou část originálních průvodních dokladů archivovaných příslušným CÚ. Propuštění zboží do režimu volného oběhu nebude podmíněno okamžitým vyplněním údajů o provedených kontrolách SZPI do originálů průvodních dokladů. Zboží bude zpravidla propuštěno již na základě závazného stanoviska SZPI, že zásilka kontrolována nebude, nebo na základě vyhovujících výsledků kontrolního zjištění (tzv. kontrolního zjištění-dílčího, ke kterému jsou přiloženy výsledky laboratorního zjištění), údaje o provedených kontrolách SZPI doplní do originálů průvodních dokladů zpětně při nejbližší následující kontrole SZPI v prostorách příslušného CÚ, nejpozději však do konce kalendářního měsíce následujícího po propuštění zboží.

Čl. VII

Následná opatření v případě nevyhovujících výsledků kontrolního zjištění-dílčího

Následná opatření v případě nevyhovujících výsledků kontrolního zjištění- dílčího - notifikace národnímu kontaktnímu místu pro RASFF

(1) SZPI, která je dle ustanovení § 15 odst. 4 zákona o potravinách národním kontaktním místem pro systém rychlého varování pro potraviny a krmiva RASFF, informuje GŘC o oznámení EK o výskytu potraviny nebo suroviny představující přímé nebo nepřímé riziko pro zdraví. GŘC zajistí vložení profilu výše uvedeného rizikového výrobku do kontrolních mechanismů Celní správy ČR, které se aktivují automaticky při navržení režimu volného oběhu tak, aby nebylo možné propustit do volného oběhu výrobky splňující podmínky rizikového profilu.

(2) SZPI informuje u nevyhovujících zásilek místně příslušný CÚ do 25 dnů ode dne, kdy SZPI předala nevyhovující výsledky kontrolního zjištění-dílčího CÚ, o následném opatření (elektronickým zasláním protokolu o kontrole, ve kterém bude uvedeno, jak lze s nevyhovující zásilkou naložit). Tento protokol o kontrole dovozce nebo jeho zástupce předkládá při návrhu následného celního řízení. O zahájení realizace následných opatření musí být předem informován příslušný CÚ i příslušný Inspektorát SZPI.

(3) V době od zamítnutí propuštění zásilky do volného oběhu do zahájení realizace následných opatření má zásilka postavení dočasně uskladněného zboží. Po dobu dočasného uskladnění nad zásilkou vykonává CÚ celní dohled a SZPI dohled odborný.

(4) Na základě nevyhovujících výsledků kontrolního zjištění-dílčího zásilka nemůže být propuštěna do volného oběhu a GŘC informuje národní kontaktní místo pro RASFF o realizaci následných opatření (např. zpětný vývoz zboží do třetí země původu nebo do jiné třetí země, zničení zásilky, přepracování zásilky) ve vztahu k odmítnuté zásilce a poskytuje související dokumentaci (celní prohlášení, faktura, nákladní list apod.). Výše uvedené informace jsou zasílány v souladu s postupy definovanými v nařízení vlády⁴⁾, o systému rychlého varování o vzniku rizika ohrožení zdraví lidí z potravin a krmiv na e-mailovou adresu: rasff@szpi.gov.cz formou tzv. dodatečného oznámení.

(5) CÚ poskytnou inspektorátu SZPI informace o následných opatřeních ve vztahu k odmítnutým zásilkám v následujícím rozsahu:

- a) datum zpětného vývozu zásilky do třetí země původu nebo do jiné třetí země, třetí země a subjekt určení,
- b) datum a způsob zničení zásilky,
- c) datum a charakter jiného následného opatření (např. způsob přepracování zásilky, propuštění do volného oběhu za jiným účelem použití, uskladnění pod celním dohledem),
- d) datum a charakter konečného následného opatření v případě předchozího nepropuštění do volného oběhu a uskladnění pod celním dohledem.

(6) SZPI zasílá GŘC aktuální informace o podpisových vzorech ke zdravotním certifikátům, jež jsou EK distribuovány prostřednictvím systému RASFF. GŘC zajistí, aby jednotlivé CÚ měly přístup k výše uvedeným podpisovým vzorům.

Speciální ošetření dle čl. 20 odst. 1 písm. a) nařízení (ES) č. 882/2004

(7) V případě, že dovozce nebo jeho zástupce navrhne v rámci celního řízení, se souhlasem a za podmínek stanovených inspektorátem SZPI, aby nevyhovující zásilka vybraných druhů potravin s nadlimitním obsahem aflatoxinů v postavení dočasně uskladněného zboží byla podrobena speciálnímu ošetření (tj. ošetření nebo zpracování dle ustanovení čl. 20 odst. 1 písm. a) nařízení (ES) č. 882/2004 - s cílem uvést předmětnou potravinu nebo surovinu v souladu s požadavky právních předpisů nebo třetí země, do níž jsou odesílány zpět), zajistí příslušný CÚ celní dohled v průběhu vlastního přetřídění zásilky.

Inspektoři SZPI budou přítomni při vlastním provedení ošetření jako odborný dozor spolu s pracovníky CÚ vykonávajícími dohled nad manipulací s dočasně uskladněným zbožím. O účasti inspektorů SZPI zajišťujících odborný dozor bude učiněn záznam v kontrolním materiálu celní správy (např. protokol o kontrole). Stejně tak bude v kontrolních materiálech SZPI učiněn záznam o účasti pracovníků CÚ při kontrole.

(8) SZPI po provedeném ošetření prověří obsah aflatoxinů odběrem a laboratorní analýzou, na základě kterých bude vydáno kontrolní zjištění-dílčí. Na základě vyhovujících výsledků kontrolního zjištění pak může být zásilka propuštěna do režimu volného oběhu.

⁴⁾ Nařízení vlády č. 98/2005 Sb., kterým se stanoví systém rychlého varování o vzniku rizika ohrožení zdraví lidí z potravin a krmiv

(9) U vybraných potravin ze třetích zemí, které mohou být do ČR dováženy pouze přes určené místo dovozu CÚ Praha D 5, nemusí být zásilka při opakovaném návrhu na propuštění do volného oběhu po jejím ošetření fyzicky předložena v určeném místě dovozu.

Čl. VIII

Poskytování aktuálních informací o dovozu a vývozu potravin

Informace o realizovaných dovozech

(1) GŘC kromě poskytování informací o zásilkách navržených k propuštění do režimu volného oběhu podle článků II a III umožní pro účely výkonu a optimalizace úřední kontroly dovozu potravin a surovin ze třetích zemí SZPI přístup k aktuálním informacím o realizovaných dovozech. Rozsah poskytovaných informací a způsob předávání dat o realizovaných dovozech je upraven v příloze č. 6.

Výměna informací o vývozu potravin, které nesplňují požadavky platných právních předpisů v oblasti potravin a nemohou být uvedeny na trh ES

(2) V případě, že existuje důvodné podezření, že má být vyvezena potravina nevyhovující předpisům EU, inspektoráty SZPI informují GŘC o níže uvedených kontrolních zjištěních:

a) Předmětná potravina/surovina poškozuje lidské zdraví a nemůže být proto dle článku 12 odst. 1 druhého pododstavce nařízení (ES) č. 178/2002 za žádných okolností (ani kdyby s tím souhlasila dovážející země) vyvezena/zpětně vyvezena z ES.

b) Provozovatel informoval SZPI o záměru vyvézt určitou potravinu nevyhovující požadavkům právních předpisů (která však nepoškozuje lidské zdraví) do třetí země. Provozovatel byl na základě čl. 12 Nařízení (ES) č. 178/2002 vyzván, aby doložil, že potravina splňuje požadavky stanovené právními předpisy, popřípadě jinými normami, které platí v zemi dovozu (dále jen „specifické požadavky v zemi dovozu“) nebo požadavky stanovené v bilaterálních dohodách uzavřených mezi ES nebo jedním z členských států a třetí zemí (dále jen „bilaterálních dohodách“) nebo, aby doložil souhlas kompetentního úřadu v zemi dovozu s vyvezením nebo zpětným vývozem potravin, která nemůže být uvedena na trh v ES (v případě, že třetí země nestanovila žádné specifické požadavky pro dovoz).

(3) Inspektoráty SZPI zasílají výše uvedené informace ve formě uvedené v příloze č. 7 na kontaktní e-mailové adresy GŘC uvedené v příloze č. 2 elektronicky, případně faxem.

GŘC zajistí předání výše uvedených informací na všechny CÚ, tak aby byl v souladu s ustanovením čl. 12 Nařízení (ES) č. 178/2002 znemožněn vývoz nebo zpětný vývoz potravin, které poškozují lidské zdraví a potravin které nemohou být uvedeny na trh ES, bez doložení splnění specifických požadavků v zemi dovozu nebo požadavků stanovených v bilaterálních dohodách nebo bez souhlasu kompetentního úřadu země dovozu.

(4) Inspektoráty SZPI informují následně GŘC o tom, že provozovatel doložil/nedoložil při kontrole SZPI, že potravina splňuje specifické požadavky v zemi dovozu (případně požadavky stanovené v bilaterálních dohodách) nebo předložil souhlas kompetentního úřadu v zemi dovozu s vyvezením nebo zpětným vývozem potravin (v případě, že třetí země nestanovila žádné specifické požadavky pro dovoz). Inspektoráty

SZPI zasílají výše uvedené informace ve formě uvedené v příloze č. 7 na kontaktní e-mailové adresy GŘC uvedené v příloze č. 2 elektronicky, případně faxem.

(5) V případě, že provozovatel doložil splnění požadavků stanovených v nařízení (ES) č. 178/2002, je přílohou sdělení SZPI o vývozu potravin do třetích zemí rovněž kopie předloženého dokladu o splnění požadavků stanovených v čl. 12 nařízení (ES) č. 178/2002.

(6) CÚ, u kterého byly uvedené potraviny navrženy k vývozu nebo zpětnému vývozu, bude následně informovat kontaktní osobu (viz příloha č. 2) inspektorátu SZPI, který poskytl informaci o potravine, která nemůže být uvedena na trh ES

a) o tom, že k vývozu nebo zpětnému vývozu byla v rozporu s čl. 12 nařízení (ES) č. 178/2002 navržena potravina poškozující lidské zdraví, nebo

b) o tom, že k vývozu nebo zpětnému vývozu byla v rozporu s čl. 12 nařízení (ES) č. 178/2002 navržena potravina bez doložení splnění specifických požadavků v zemi dovozu nebo bez předložení souhlasu kompetentního úřadu země dovozu, a

c) o datu, kdy byla potravina do dané třetí země v souladu s čl. 12 nařízení (ES) 178/2002 vyvezena nebo byl realizován zpětný vývoz.

Čl. IX

Informace o zajištění geneticky modifikovaných organismů a genetických produktů

V případě zjištění nebo podezření na porušení zákona o nakládání s GMO CÚ informují místně příslušné inspektoráty SZPI o tom, že byly zajištěny geneticky modifikované organismy nebo genetické produkty patřící mezi potraviny nebo suroviny pro potravinářské účely. Informace o zajištění zboží jsou poskytovány kontaktním osobám místně příslušného inspektorátu SZPI dle přílohy č. 2.

Čl. X

Odborná pomoc SZPI

CÚ žádají v případě potřeby místně příslušný inspektorát SZPI o odbornou pomoc pro účely rozhodnutí, zda bude dovážená nebo vyvážená zásilka geneticky modifikovaných organismů a genetických produktů propuštěna do navrhovaného režimu. Forma, rozsah a způsob realizace odborné pomoci ze strany SZPI bude upřesněna dle aktuální situace na základě dohody mezi kontaktními osobami CÚ a místně příslušného inspektorátu SZPI uvedenými v příloze č. 2.

Čl. XI

Využívání evidence dovážených, vyvážených a provážených zásilek geneticky modifikovaných organismů a genetických produktů

CÚ umožní na žádost místně příslušného inspektorátu SZPI nebo na žádost ústředního inspektorátu SZPI nahlédnutí do evidence dovážených, vyvážených a provážených geneticky modifikovaných organismů a genetických produktů patřících mezi potraviny a suroviny pro potravinářské účely (dále jen „evidence GMO“), pořizování výpisů, opisů a kopií z evidence GMO. V případě potřeby poskytují CÚ místně příslušným inspektorátům SZPI a ústřednímu inspektorátu SZPI evidenci GMO na technickém nosiči dat, popřípadě elektronickou poštou.

Čl. XII Kontakty

Kontaktní osoby pro vzájemnou spolupráci SZPI a orgánů Celní správy ČR jsou součástí přílohy č. 2. GŘC a SZPI se vzájemně informují o aktuálních změnách kontaktních osob.

Čl. XIII Doplňující odborný posudek

(1) Při přerušení řízení o propuštění zboží do volného oběhu CÚ poučí dovozce nebo jeho zástupce o jeho právu požádat na základě ustanovení čl. 11 odst. 6 Nařízení (ES) č. 882/2004 Evropského parlamentu a Rady o úředních kontrolách prováděných k zajištění souladu požadavky právních předpisů o krmivech, potravinách a dobrém zacházení se zvířaty (dále jen „Nařízení (ES) č. 882/2004“) o odběr nebo přípravu duplikátního vzorku pro doplňující odborný posudek a vyzve dovozce nebo jeho zástupce, aby se vyjádřil, zda požaduje odběr duplikátního vzorku. CÚ uvedou ve formuláři sdělení, zda dovozce případně jeho zástupce (deklarant) požaduje odběr duplikátního vzorku.

(2) Požádá-li dovozce nebo deklarant o duplikátní vzorek, místně příslušný inspektorát SZPI zajistí odběr nebo přípravu duplikátního a rozhodčího vzorku, pokud se nejedná o výrobky podléhající velice snadno zkáze nebo v případě malého množství dostupného substrátu. Duplikátní vzorek se ponechá dovozci nebo deklarantovi, rozhodčí vzorek si ponechá SZPI.

(3) V případě, že jsou duplikátní a rozhodčí vzorek připravovány v souladu s požadavky platných právních předpisů z homogenizovaného vzorku (např. vzorky odebrané ke stanovení obsahu aflatoxinů v suchých skořápkových plodech), informuje inspektorát SZPI dovozce nebo deklaranta o způsobu převzetí duplikátního vzorku.

(4) SZPI uchovává duplikátní a rozhodčí vzorek způsobem stanoveným platnými právními předpisy do nabytí právní moci rozhodnutí CÚ o propuštění nebo nepropuštění zboží do celního režimu volného oběhu. Po uplynutí této lhůty přistoupí SZPI k likvidaci duplikátního a rozhodčího vzorku. CÚ neprodleně informuje místně příslušný inspektorát o nabytí právní moci rozhodnutí o propuštění nebo nepropuštění zboží do režimu volného oběhu.

(5) Pokud se dovozce nebo deklarant odvolal vůči nevyhovujícímu výsledku kontrolního zjištění, odvolává se k SZPI. SZPI o odvolání informuje CÚ.

(6) Inspektorát SZPI při předání duplikátního vzorku informuje dovozce nebo deklaranta o postupu zaručujícím provozovatelům potravinářských podniků dovážejících potraviny rostlinného původu právo na doplňující odborný posudek (dále jen „postup pro doplňující odborný posudek“), který je uveden v příloze č. 8 a je také zveřejněn na webových stránkách SZPI (<http://www.szpi.gov.cz>) a Celní správy ČR (<http://www.cs.mfcr.cz>).

(7) Dospěje-li místně příslušný inspektorát k závěru, že byly splněny všechny podmínky stanovené pro doplňující odborný posudek, navrhne analýzu rozhodčího vzorku v národní referenční laboratoři, v odůvodněných případech (např. nedostupnost národní referenční laboratoře pro daný typ analýzy) v úřední nebo pouze akreditované laboratoři.

(8) Pokud dovozce nebo deklarant nevznesl ve lhůtě stanovené SZPI námitky vůči analýze rozhodčího vzorku v národní referenční laboratoři případně v jiné laboratoři navržené SZPI, zajistí místně příslušný inspektorát SZPI analýzu rozhodčího vzorku.

(9) V případě, že dovozce nebo deklarant na základě opodstatněných důvodů nesouhlasí s analýzou rozhodčího vzorku v národní referenční laboratoři nebo jiné laboratoři navržené SZPI, bude rozhodčí vzorek analyzován v laboratoři, se kterou budou souhlasit nejméně 2 ze 3 zainteresovaných stran (dovozce nebo deklarant, inspektorát SZPI a celní orgán).

(10) Místně příslušný inspektorát SZPI zajistí analýzu rozhodčího vzorku a neprodleně informuje celní orgán o výsledku této analýzy.

Čl. XIV Anulování průvodních dokladů

(1) V případě, že je v závazném stanovisku SZPI, příp. kontrolním zjištění-dílčím prohlášení osvědčení vystavené uznaným orgánem třetí země za neplatné (např. vypršení platnosti certifikátu, podpis neautorizované osoby), CÚ připojí k neplatným průvodním dokladům (osvědčení o zdravotní nezávadnosti, analytické zprávě, faktuře) jednu z následujících doložek stanovených v čl. 6 odst. 2 nařízení Rady (EHS) 339/93, jež vyloučí riziko opětovného použití neplatných průvodních dokladů

a) „Product not in conformity – release for free circulation not authorized – Regulation (EEC) No 339/93“,

b) „Výrobek není ve shodě - propuštění do volného oběhu není povoleno - Nařízení (EHS) č. 339/93“,

aby se vyloučilo riziko opětovného použití neplatného certifikátu.

(2) Obdobným způsobem se anulují průvodní doklady i v případě, že průvodní doklady sice splňují formální požadavky stanovené právními předpisy, avšak zásilka potravin představuje vážné a bezprostřední nebezpečí pro zdraví. V tomto případě CÚ na základě zamítavého závazného stanoviska označí průvodní doklady v souladu s čl. 6 odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 339/93 některou z následujících doložek:

a) „Dangerous product – release for free circulation not authorized – Regulation (EEC) No 339/93“,

b) „Nebezpečný výrobek - propuštění do volného oběhu není povoleno - Nařízení (EHS) č. 339/93.“

Čl. XV Tiskové zprávy

SZPI a GŘC informují veřejnost o výsledcích kontroly dovozu potravin neživočišného původu prostřednictvím tiskových zpráv vždy pouze po vzájemné dohodě. Orgány SZPI a Celní správy ČR mohou medializovat jimi přijatá opatření, která se vztahují ke kontrolním zjištěním druhé strany, pouze po vzájemné dohodě. Vzájemná dohoda ve věcech poskytování informací se zpravidla uskutečňuje mezi osobami odpovědnými v rámci SZPI a Celní správy ČR za styk s veřejností (tiskový mluvčí).

Čl. XVI
Společná ustanovení

Údaje poskytované podle ustanovení příslušných právních předpisů a této dohody ze strany orgánů Celní správy ČR pro potřeby SZPI, které se týkají skutečností zjištěných při celním řízení, podléhají povinnosti mlčenlivosti podle § 24 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů, a podle § 29a zákona č. 13/1993 Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů. Touto povinností mlčenlivosti jsou vázány i třetí osoby, které byly jakkoliv zúčastněny na celním řízení nebo jimž byly údaje z tohoto řízení poskytnuty. SZPI se zavazuje prokazatelným způsobem poučit všechny své zaměstnance, kteří mohou údaje poskytované celními orgány dále využívat, o povinnosti zachovávat mlčenlivost ve smyslu zákona o správě daní a poplatků a celního zákona.

Čl. XVII
Závěrečná ustanovení

(1) Touto dohodou se zrušuje dohoda o vzájemné pomoci a součinnosti, uzavřená mezi GRC a SZPI dne 12.9.2007.

DOHODA PODEPSÁNA 04.06.2009

Příloha č. 3 Dohoda o spolupráci mezi Generálním ředitelstvím cel a Státní zemědělské a potravinářské inspekce ze dne 01.11.2010

Generální ředitelství cel se sídlem Budějovická 7, 140 96 Praha 4,
jehož jménem jedná JUDr. Ing. Pavel Novotný, generální ředitel
(dále jen „GŘC“)

a

Česká republika - Státní zemědělská a potravinářská inspekce
se sídlem Květná 15, 603 00 Brno
jejímž jménem jedná Ing. Jakub Šebesta, ústřední ředitel
IČ: 75014149
DIČ: CZ75014149
(dále jen „SZPI“)

za účelem koordinace výkonu státního dozoru Státní zemědělské a potravinářské inspekce a orgánů Celní správy ČR¹⁾ při kontrole potravin nebo surovin ze třetích zemí a při kontrole potravin určených k vývozu mimo Evropskou unii (dále jen „EU“), jakož i potravin a surovin, které jsou předmětem spotřební daně, uvedené na tuzemský trh, v souladu s platnými právními předpisy²⁾ uzavírají

dohodu
o vzájemné součinnosti a spolupráci (dále jen „dohoda“)

Čl. I
Účel a předmět dohody

(1) Účelem a předmětem dohody je stanovit podrobná pravidla pro vzájemnou spolupráci a poskytování informací mezi SZPI a orgány Celní správy ČR při výkonu úřední kontroly nad potravinami a surovinami neživočišného původu ze třetích zemí, které vstupují do EU prostřednictvím míst prvního vstupu na území České republiky (dále jen „ČR“) a které jsou dováženy do EU prostřednictvím míst dovozu na území ČR s cílem

a) zajistit v souladu s požadavky potravinového práva EU a v souladu s požadavky platných právních předpisů ČR odpovídající ochranu společného trhu EU,

b) aplikovat nezbytná preventivní opatření u potravin a surovin, jež mohou představovat vážné riziko pro lidské zdraví a dále u skupiny potravin a surovin, pro které Evropská Komise (dále jen „EK“) stanovuje formou přímo použitelných předpisů zvláštní podmínky pro dovoz do EU.

(2) Účelem dohody je rovněž upravit vzájemnou výměnu informací o potravinách určených na vývoz do třetích zemí s cílem znemožnit v souladu s ustanovením čl. 12 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 ze dne 28. ledna 2002, v platném znění, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin, vývoz/zpětný vývoz

a) potravin poškozujících lidské zdraví,

b) potravin nesplňujících požadavky právních předpisů EU bez doložení splnění specifických požadavků země dovozu nebo požadavků stanovených v bilaterálních dohodách nebo bez předložení souhlasu kompetentního úřadu dovážející země.

(3) Účelem dohody je zároveň vymezit pravidla pro vzájemnou spolupráci při kontrole dovozu, vývozu a tranzitu geneticky modifikovaných organismů a genetických produktů v případě potravin a surovin pro potravinářské účely, a to zejména pokud se jedná o

¹⁾ §1 odst. 7 zákona č.185/2004Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

²⁾ Zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 146/2002 Sb., o Státní zemědělské a potravinářské inspekci, ve znění pozdějších předpisů.

- a) poskytování informací o nepropuštění dovážených nebo vyvážených geneticky modifikovaných organismů a genetických produktů do navrženého celního režimu,
- b) odbornou pomoc SZPI na základě žádosti orgánu Celní správy ČR v případě zjištění porušení zákona č. 78/2004 Sb. o nakládání s geneticky modifikovanými organismy a genetickými produkty, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o nakládání s GMO“) nebo v případě podezření na porušení tohoto zákona,
- c) využívání evidence dovážených, vyvážených a provážených zásilek geneticky modifikovaných organismů a genetických produktů.

(4) Účelem dohody je v neposlední řadě úprava vzájemné výměny informací týkajících se zachytu podezřelých potravin či surovin podléhajících spotřební dani, které svým složením neodpovídají platným právním předpisům

Čl. II

Informace a žádosti o stanovisko

(1) Různé způsoby spolupráce příslušného inspektorátu SZPI a příslušného celního úřadu (dále jen „CÚ“) jsou rozepsány v bodě I přílohy 5.

(2) Informace o vybraných méně rizikových komoditách na základě čl. 15 odst. 1 nařízení Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 – tzv. žlutý seznam režimu B je zasílán z GŘC pro potřeby SZPI postupem dle přílohy 5.

(3) Místně příslušný CÚ místně příslušnému inspektorátu SZPI podává

- a) informace podle ustanovení § 15 odst. 11 písm. b) zákona č. 110/1997 Sb. o potravinách a tabákových výrobcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o potravinách“),
- b) žádost o stanovisko podle ustanovení § 15 odst. 11 písm. c) a e) a § 3 odst. 7 zákona o potravinách, a podle ustanovení § 11 zákona č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků, ve znění pozdějších předpisů,
- c) informace v případech uvedených v článku III této dohody – tzv. režim A (příloha 5),
- d) žádost o stanovisko u vybraných více rizikových komodit na základě čl. 15 odst. 1 nařízení Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 – tzv. červený seznam režimu B (příloha 5),

a to zasláním vyplněného formuláře „Sdělení celního úřadu o pozastavení propuštění zboží do režimu volného oběhu“ (dále jen „sdělení“) v elektronické podobě ve formě souboru v programu MS Excel. Vzor požadované struktury údajů v excelovém souboru obsahujícím sdělení, specifikace požadovaného formátu souboru a pravidla pro používání identifikačních názvů souborů je uveden v příloze č. 1 k této dohodě. Vzor aktuálního excelového souboru „sdělení“ bude zaslán na GŘC, aby byl k dispozici jednotlivým celním úřadům. Sdělení se zasílají po předchozím telefonickém upozornění e-mailem na kontaktní e-mailové adresy uvedené v příloze č. 2. Identifikační název souboru obsahujícího sdělení se uvede rovněž v položce „věc“ nebo „předmět“ odesílaného e-mailu.

(4) V případě, že není z technických důvodů možné zaslat sdělení e-mailem v elektronické podobě, zašle CÚ na kontaktní čísla uvedená v příloze č. 2 po předchozím telefonickém upozornění vyplněný formulář sdělení faxem. Sdělení se vztahuje vždy pouze na jednu šarži potravin. Každá šarže, u které CÚ žádá místně příslušný inspektorát o závazné stanovisko, je zasílána v samostatném e-mailu. Ke sdělení se přikládají kopie průvodních dokladů (osvědčení, certifikáty, protokoly o zkoušce dle přímo použitelných předpisů EU, faktury atd.).

(5) Aktuální seznam komodit, při jejichž dovozu musí být předloženo v souladu s přímo použitelnými předpisy EU osvědčení případně předepsaná dokumentace je uveden

v příloze č. 3. SZPI zajišťuje jeho průběžnou aktualizaci a zasilání na GŘC v elektronické formě v návaznosti na nové přímo použitelné předpisy EU.

Čl. III

Zvláštní podmínky pro dovoz vybraných druhů potravin a surovin ze třetích zemí do EU

(1) Pro případy, kdy přímo použitelné předpisy EU stanoví povinnost realizovat dovoz vybraných druhů potravin a surovin ze třetích zemí do EU pouze přes určená místa vstupu/dovozu, je tímto určeným místem vstupu pro Českou republiku Letiště Ruzyně a určeným místem dovozu pro Českou republiku Celní úřad Praha D5.

(2) V případě zásilek vybraných potravin a surovin, pro které přímo použitelné předpisy EU stanoví nahlášení zásilky předem, je dovozce povinen nahlásit příchod zásilky na I SZPI, který je místně příslušný celnímu úřadu, u kterého bude zboží navrženo k propuštění do volného oběhu. Inspektorát SZPI provede dokladovou kontrolu a vystaví závazné stanovisko, ve kterém bude vyznačeno, které doklady byly při kontrole zkontrolovány a zda lze zásilku propustit do volného oběhu (ze zásilky nebudou odebrány vzorky), zda je nutné přerušit řízení o propuštění zásilky do volného oběhu (ze zásilky budou odebrány vzorky) nebo zda zásilku nelze propustit do volného oběhu (předložené doklady nebyly v souladu s požadavky právních předpisů).

(3) Závazné stanovisko bude zasláno do datové schránky příslušného CÚ a do datové schránky dovozce, má-li ji dovozce zpřístupněnou. Pokud dovozce nemá datovou schránku, bude zasláno závazné stanovisko dovozci do jeho e-mailové schránky, ve formě .pdf dokumentu opatřeného elektronickým podpisem.

(4) Seznam komodit, u kterých je dovozce povinen nahlásit zásilku předem je součástí Přílohy 3 dohody.

(5) V případě zásilek vybraných komodit a surovin, pro které přímo použitelné předpisy EU stanoví zvláštní podmínky pro dovoz, včetně povinnosti provést v místech dovozu před propuštěním do volného oběhu úřední kontrolu a bez povinnosti dovozce nahlásit zásilku ještě před jejím příchodem, CÚ neprodleně informuje místně příslušný inspektorát SZPI o zásilkách navržených k propuštění do režimu volného oběhu, a to zasláním vyplněného formuláře sdělení uvedeného v příloze č. 1, tak aby mohl místně příslušný inspektorát SZPI provést v souladu s předpisy EU předepsané kontroly. V případech, kdy přímo použitelné předpisy EU stanovují určená místa dovozu pro vybrané potraviny a suroviny v rámci EU, poskytuje výše uvedené informace CÚ, který je pro tyto účely určen jako místo dovozu na území ČR.

(6) Pokud místně příslušný inspektorát SZPI informuje CÚ prostřednictvím závazného stanoviska (postupem dle čl. VI) o tom, že zásilka bude podrobena fyzické kontrole SZPI spojené s odběrem vzorků, sdělí CÚ obratem SZPI místo a čas, kdy bude zásilka připravena k úřednímu odběru vzorku, tj. vyložena na zastřešeném a pro přechovávání potravin vyhovujícím místě v rámci určeného místa dovozu, případně v místě dočasněho uskladnění. Místně příslušný inspektorát SZPI následně potvrdí, že akceptuje navržené místo a čas fyzické kontroly, nebo se s ohledem na vytížení inspektorů proškolených k danému typu úřední kontroly dohodne s CÚ na jiném termínu (viz postup uvedený v čl. V). Ve věci určení místa a času provedení kontroly zúčastněné strany komunikují zpravidla e-mailem nebo telefonicky. U odběru vzorků musí být přítomen dovozce nebo jeho zástupce.

(7) Aktuální seznam předmětných komodit podléhajících zvláštnímu režimu úřední kontroly při dovozu do EU (bez nutnosti nahlásit zásilku dopředu) a příslušných přímo použitelných předpisů EU je uveden v příloze č. 3. SZPI zajišťuje jeho aktualizaci a zasilá ho společně s nově publikovanými předpisy EU na GŘC v elektronické formě.

(8) SZPI rovněž průběžně informuje GŘC o pokynech a doporučeních Evropské komise - Generálního ředitelství Evropské komise pro zdraví a ochranu spotřebitele (dále

jen „EK DG SANCO“) k aplikaci rozhodnutí o zvláštních podmínkách pro dovoz vybraných potravin neživočišného původu ze třetích zemí, jež jsou zpravidla distribuovány v rámci systému RASFF, o zásadních změnách v příručce EK DG SANCO ke kontrole aflatoxinů nebo jiných pokynech EK DG SANCO k úřední kontrole dovozu potravin neživočišného původu.

(9) Stanovuje-li přímo použitelný předpis EU, že v průvodních dokladech musí být uvedeny informace o kontrolách SZPI provedených před propuštěním zboží do volného oběhu (tzn. rovněž o kontrolách provedených v místech prvního vstupu na území EU), vyplní inspektoři příslušného I SZPI příslušnou část originálních průvodních dokladů (např. osvědčení o zdravotní nezávadnosti, společný vstupní doklad).

(10) Inspektorát SZPI se s dovozcem dohodne na způsobu potvrzení průvodních dokladů (např. osobní převzetí potvrzených průvodních dokladů na Inspektorát SZPI, doručení potvrzených dokladů poštou, případně potvrzení průvodních dokladů při plánované kontrole). Originály průvodních dokladů v tomto případě doprovázejí zásilku do určeného místa dovozu. CÚ v místě prvního vstupu zásilky na území EU nejsou oprávněny originály průvodních dokladů zadržovat pro účely archivace dokladů k celnímu řízení.

(11) V případě, že místně příslušný Inspektorát SZPI dospěje při kontrole dokladů k závěru, že průvodní doklady jsou v souladu s požadavky platných právních předpisů, informuje příslušný CÚ, v jehož působnosti se dané místo prvního vstupu nachází, že zásilka může být propuštěna do režimu tranzit za účelem přepravy do určeného místa dovozu. V opačném případě Inspektorát SZPI informuje příslušný CÚ o neshodách průvodní dokumentace s požadavky platných právních předpisů, kvůli kterým nesmí být zásilka do režimu tranzit propuštěna.

Č. IV

Osvobození od kontroly dovozu u zelených banánů

(1) Ústřední inspektorát SZPI zasílá do datové schránky GŘC k rukám určené kontaktní osoby uvedené v příloze č. 2 informace o subjektech, kterým SZPI vydala osvědčení o osvobození od kontroly dovozu zelených banánů ze třetích zemí stejnopisy vydaných osvědčení v elektronické podobě a opatřené elektronickým podpisem. GŘC zajišťuje zveřejnění výše uvedených informací na intranetu celní správy, aby byly dostupné pro všechny CÚ.

(2) V případě, že SZPI oznámila GŘC vydání osvědčení o osvobození od kontrol konkrétnímu dovozci, CÚ již místně příslušnému inspektorátu SZPI po dobu platnosti osvědčení nesdělují navržení zboží do režimu volného oběhu a nežádají o závazné stanovisko SZPI.

(3) V případě předložení osvědčení osvobození od kontroly dovozu zelených banánů vydaného uznaným orgánem jiného členského státu EU bude zachován stejný postup, jako při předložení osvědčení vystaveného SZPI a CÚ nebude kontaktovat SZPI s žádostí o závazné stanovisko.

Č. V

Vstup do celního prostoru

V případech, kdy celní orgány v souladu s ustanovením § 16 odst. 1 písm. c) bod 4 zákona o potravinách nebo v souladu s jiným právním předpisem umožní odpovědným zaměstnancům místně příslušných inspektorátů SZPI vstup do celního prostoru, uplatní se následující postup:

1. Inspektorát SZPI a místně příslušný CÚ se dohodnou na konkrétním způsobu realizace kontroly pracovníky inspektorátu SZPI, a to zejména na době a rozsahu kontroly;

2. Inspektorát SZPI projedná s místně příslušným celním úřadem s dostatečným předstihem před zahájením kontroly ty případy, kdy bude předpokládat provádění kontroly mimo úřední dobu příslušného CÚ;
3. V případech, kdy provozní podmínky příslušného CÚ nebudou umožňovat provedení kontroly v potřebném rozsahu a bez rizika znehodnocení, změny jakosti nebo poškození kontrolovaného zboží, inspektorát SZPI a příslušný CÚ se dohodnou na konkrétním způsobu provedení kontroly v místě nacházejícím se mimo celní prostor;
4. Koordinace kontroly ve smyslu tohoto článku se zpravidla provádí telefonicky mezi kontaktními osobami, uvedenými v příloze č. 2; ve složitých případech si zúčastněné strany sjednají osobní jednání.

Čl. VI

Závazné stanovisko, potvrzení o provedených kontrolách SZPI, kontrolní zjištění-dílčí

(1) Pokud CÚ zašle na I SZPI sdělení, příslušný inspektorát SZPI vydá CÚ závazné stanovisko k dané zásilce potravin nebo surovin ve formě formuláře „Závazné stanovisko Státní zemědělské a potravinářské inspekce“, jehož vzor je uveden v příloze č. 5, kde uvede, zda zásilku bude dále kontrolovat nebo ji lze propustit do volného oběhu. Inspektorát SZPI odešle závazné stanovisko do datové schránky příslušného CÚ.

(2) SZPI vydává pro CÚ závazné stanovisko nejpozději ve lhůtě do 3 pracovních dnů, tzn. SZPI musí vydat závazné stanovisko během tří pracovních dnů, které následují po dni, ve kterém celní orgány zjistí předmětnou zásilku. Den zjištění zásilky je dán dnem, který je uveden ve formuláři „Sdělení celního orgánu o přerušení řízení o propuštění zboží do volného oběhu“. Konec tří pracovních dnů je vymezen půlnocí třetího pracovního dne.

(3) Pokud příslušný inspektorát SZPI nevydá ve lhůtě 3 pracovních dnů závazné stanovisko k přerušení řízení o propuštění do volného oběhu, má se za to, že potravina může být propuštěna do volného oběhu.

(4) Inspektorát SZPI v případě potřeby může v závazném stanovisku požádat, aby řízení o propuštění zboží do volného oběhu zůstalo nadále přerušeno (preventivní opatření podle § 11 zákona č. 102/2001 Sb.), je-li to nezbytné k řádnému dokončení kontroly a k vydání kontrolního zjištění-dílčího.

(5) Inspektorát SZPI místně příslušnému CÚ v závazném stanovisku uvede, zda SZPI přistoupí k provedení kontroly zboží. Nebude-li ze strany SZPI požadováno provedení kontroly (např. v případech, kdy příslušné právní předpisy ukládají pouze namátkovou kontrolu před propuštěním do volného oběhu), uvede tuto skutečnost v závazném stanovisku včetně poznámky, že zboží lze propustit do volného oběhu.

(6) Pokud platný právní předpis EU stanovuje, že v průvodních dokladech musí být uvedeny údaje o kontrolách SZPI provedených před propuštěním zboží do volného oběhu, vyplní inspektoři SZPI příslušnou část originálních průvodních dokladů archivovaných příslušným CÚ. Propuštění zboží do režimu volného oběhu nebude podmíněno okamžitým vyplněním údajů o provedených kontrolách SZPI do originálů průvodních dokladů. Zboží bude zpravidla propuštěno již na základě závazného stanoviska SZPI, že zásilka kontrolována nebude, nebo na základě vyhovujících výsledků kontrolního zjištění (tzv. kontrolního zjištění-dílčího, ke kterému jsou přiloženy výsledky laboratorního zjištění), údaje o provedených kontrolách SZPI doplní do originálů průvodních dokladů zpětně při nejbližší následující kontrole SZPI v prostorách příslušného CÚ, nejpozději však do konce kalendářního měsíce následujícího po propuštění zboží.

(7) Pokud přímo použitelné předpisy stanovují dovozci povinnost nahlásit příchod zásilky na kontrolní místo před příchodem zásilky, je po provedení dokladové kontroly zasláno závazné stanovisko dle přílohy 5 do datové schránky příslušného CÚ a dokument opatřený elektronickým podpisem dovozci. V závazném stanovisku je vypsáno, které doklady

byly zkontrolovány (v kolonce „Evidenční čísla faktur, průvodních dokladů, popř. jiných dokladů), zda lze zásilku propustit do volného oběhu nebo z ní budou odebrány vzorky anebo zda dokladová kontrola proběhla s nevyhovujícím výsledkem a zásilku nelze propustit do volného oběhu (v kolonkách „Požadavek na dočasné přerušení řízení o propuštění zboží do volného oběhu...“, „Stanovisko“ a „Doplňující informace“).

Čl. VII

Následná opatření v případě nevyhovujících výsledků kontrolního zjištění-dílčího

Následná opatření v případě nevyhovujících výsledků kontrolního zjištění- dílčího - notifikace národnímu kontaktnímu místu pro RASFF

(1) SZPI, která je dle ustanovení § 15 odst. 4 zákona o potravinách národním kontaktním místem pro systém rychlého varování pro potraviny a krmiva RASFF, informuje GŘC o oznámení EK o výskytu potraviny nebo suroviny představující přímé nebo nepřímé riziko pro zdraví. GŘC zajistí vložení profilu výše uvedeného rizikového výrobku do kontrolních mechanismů Celní správy ČR, které se aktivují automaticky při navržení režimu volného oběhu tak, aby nebylo možné propustit do volného oběhu výrobky splňující podmínky rizikového profilu.

(2) SZPI prostřednictvím datové schránky informuje u nevyhovujících zásilek místně příslušný CÚ do 25 dnů ode dne, kdy SZPI předala nevyhovující výsledky kontrolního zjištění-dílčího CÚ, o následném opatření zasláním protokolu o kontrole, ve kterém bude uvedeno, jak lze s nevyhovující zásilkou naložit). Tento protokol o kontrole dovozce nebo jeho zástupce předkládá při návrhu následného celního řízení. O zahájení realizace následných opatření musí být předem informován příslušný CÚ i příslušný Inspektorát SZPI.

(3) V době od zamítnutí propuštění zásilky do volného oběhu do zahájení realizace následných opatření má zásilka postavení dočasně uskladněného zboží. Po dobu dočasného uskladnění nad zásilkou vykonává CÚ celní dohled a SZPI dohled odborný.

(4) Na základě nevyhovujících výsledků kontrolního zjištění-dílčího zásilka nemůže být propuštěna do volného oběhu a GŘC informuje národní kontaktní místo pro RASFF o realizaci následných opatření (např. zpětný vývoz zboží do třetí země původu nebo do jiné třetí země, zničení zásilky, přepracování zásilky) ve vztahu k odmítnuté zásilce a poskytuje související dokumentaci (celní prohlášení, faktura, nákladní list apod.). Výše uvedené informace jsou zasílány na e-mailovou adresu rasff@szpi.gov.cz.

(5) CÚ poskytnou inspektorátu SZPI informace o následných opatřeních ve vztahu k odmítnutým zásilkám v následujícím rozsahu:

- a) datum zpětného vývozu zásilky do třetí země původu nebo do jiné třetí země, třetí země a subjekt určení,
- b) datum a způsob zničení zásilky,
- c) datum a charakter jiného následného opatření (např. způsob přepracování zásilky, propuštění do volného oběhu za jiným účelem použití, uskladnění pod celním dohledem),
- d) datum a charakter konečného následného opatření v případě předchozího nepropuštění do volného oběhu a uskladnění pod celním dohledem.

(6) SZPI zasílá GŘC aktuální informace o podpisových vzorech ke zdravotním certifikátům, jež jsou EK distribuovány prostřednictvím systému RASFF. GŘC zajistí, aby jednotlivé CÚ měly přístup k výše uvedeným podpisovým vzorům.

Speciální ošetření dle čl. 20 odst. 1 písm. a) nařízení (ES) č. 882/2004

(7) V případě, že dovozce nebo jeho zástupce navrhne v rámci celního řízení, se souhlasem a za podmínek stanovených inspektorátem SZPI, aby nevyhovující zásilka vybraných druhů potravin s nadlimitním obsahem aflatoxinů v postavení dočasně

uskladněného zboží byla podrobena speciálnímu ošetření (tj. ošetření nebo zpracování dle ustanovení čl. 20 odst. 1 písm. a) nařízení (ES) č. 882/2004 - s cílem uvést předmětnou potravinu nebo surovinu v souladu s požadavky právních předpisů nebo třetí země, do níž jsou odesílány zpět), zajistí příslušný CÚ celní dohled v průběhu vlastního přetřídění zásilky. Inspektoři SZPI budou přítomni při vlastním provedení ošetření jako odborný dozor spolu s pracovníky CÚ vykonávajícími dohled nad manipulací s dočasně uskladněným zbožím. O účasti inspektorů SZPI zajišťujících odborný dozor bude učiněn záznam v kontrolním materiálu celní správy (např. protokol o kontrole). Stejně tak bude v kontrolních materiálech SZPI učiněn záznam o účasti pracovníků CÚ při kontrole.

(8) SZPI po provedeném ošetření prověří obsah aflatoxinů odběrem a laboratorní analýzou, na základě kterých bude vydáno kontrolní zjištění-dílčí. Na základě vyhovujících výsledků kontrolního zjištění pak může být zásilka propuštěna do režimu volného oběhu.

(9) U vybraných potravin ze třetích zemí, které mohou být do ČR dováženy pouze přes určené místo dovozu CÚ Praha D 5, nemusí být zásilka při opakovaném návrhu na propuštění do volného oběhu po jejím ošetření fyzicky předložena v určeném místě dovozu.

Čl. VIII

Poskytování aktuálních informací o dovozu a vývozu potravin a o zjištěních z trhu

Informace o realizovaných dovozech

(1) GŘC kromě poskytování informací o zásilkách navržených k propuštění do režimu volného oběhu podle článků II a III umožní pro účely výkonu a optimalizace úřední kontroly dovozu potravin a surovin ze třetích zemí SZPI přístup k aktuálním informacím o realizovaných dovozech. Rozsah poskytovaných informací a způsob předávání dat o realizovaných dovozech je upraven v příloze č. 6.

(2) V případě, že CÚ zjistí při dovozu lihovin, že dovozce deklaroval jiný botanický původ lihu (nebo jinou kategorii lihovin), než byl kontrolou ze strany CÚ zjištěn, zašle CÚ na příslušný I SZPI informaci ve formě „Sdělení o propuštění zásilky do volného oběhu“, jež se obsahovou náplní shoduje se sdělením CÚ dle Přílohy 1. Do kolonky doplňující informace CÚ uvede, jaký botanický původ byl původně dovozcem deklarován.

Informace o zjištěních z kontrol celních úřadů v trhu

(3) V případě, že CÚ zjistí při vlastním výkonu činnosti, a to u zboží, které je již uvedeno na trh, že provozovatel potravinářského podniku deklaroval v jakékoliv fázi přípravy výroby, výroby, zpracování, skladování a distribuci lihu či lihovin, s lihem jiného botanického původu (nebo s jinou kategorií lihovin), než bylo kontrolou ze strany CÚ zjištěno, zašle CÚ na příslušný I SZPI informaci ve formě „Sdělení z vlastního výkonu činnosti u zboží, které je již uvedeno na trh“, jež se obsahovou náplní shoduje se sdělením CÚ dle Přílohy 1. Do kolonky doplňující informace CÚ uvede, jaký botanický původ (jaká kategorie lihovin) byl(a) původně provozovatelem potravinářského podniku v dokumentaci vykazován(a).

Výměna informací o vývozu potravin, které nesplňují požadavky platných právních předpisů v oblasti potravin a nemohou být uvedeny na trh EU

(4) V případě, že existuje důvodné podezření, že má být vyvezena potravina nevyhovující předpisům EU, inspektoráty SZPI informují GŘC o níže uvedených kontrolních zjištěních:

a) Předmětná potravina/surovina poškozuje lidské zdraví a nemůže být proto dle článku 12 odst. 1 druhého pododstavce nařízení (ES) č. 178/2002 za žádných okolností (ani kdyby s tím souhlasila dovážející země) vyvezena/zpětně vyvezena z EU.

b) Provozovatel informoval SZPI o záměru vyvézt určitou potravinu nevyhovující požadavkům právních předpisů (která však nepoškozuje lidské zdraví) do třetí země.

Provozovatel byl na základě čl. 12 Nařízení (ES) č. 178/2002 vyzván, aby doložil, že potravina splňuje požadavky stanovené právními předpisy, popřípadě jinými normami, které platí v zemi dovozu (dále jen „specifické požadavky v zemi dovozu“) nebo požadavky stanovené v bilaterálních dohodách uzavřených mezi EU nebo jedním z členských států a třetí zemí (dále jen „bilaterálních dohodách“) nebo, aby doložil souhlas kompetentního úřadu v zemi dovozu s vyvezením nebo zpětným vývozem potraviny, která nemůže být uvedena na trh v EU (v případě, že třetí země nestanovila žádné specifické požadavky pro dovoz).

(5) Inspektoráty SZPI zasílají výše uvedené informace ve formě uvedené v příloze č. 7 na kontaktní e-mailové adresy GŘC uvedené v příloze č. 2 elektronicky, případně faxem. GŘC zajistí předání výše uvedených informací na všechny CÚ, tak aby byl v souladu s ustanovením čl. 12 Nařízení (ES) č. 178/2002 znemožněn vývoz nebo zpětný vývoz potravin, které poškozují lidské zdraví a potravin které nemohou být uvedeny na trh EU, bez doložení splnění specifických požadavků v zemi dovozu nebo požadavků stanovených v bilaterálních dohodách nebo bez souhlasu kompetentního úřadu země dovozu.

(6) Inspektoráty SZPI informují následně GŘC o tom, že provozovatel doložil/nedoložil při kontrole SZPI, že potravina splňuje specifické požadavky v zemi dovozu (případně požadavky stanovené v bilaterálních dohodách) nebo předložil souhlas kompetentního úřadu v zemi dovozu s vyvezením nebo zpětným vývozem potraviny (v případě, že třetí země nestanovila žádné specifické požadavky pro dovoz). Inspektoráty SZPI zasílají výše uvedené informace ve formě uvedené v příloze č. 7 na kontaktní e-mailové adresy GŘC uvedené v příloze č. 2 elektronicky, případně faxem.

(7) V případě, že provozovatel doložil splnění požadavků stanovených v nařízení (ES) č. 178/2002, je přílohou sdělení SZPI o vývozu potravin do třetích zemí rovněž kopie předloženého dokladu o splnění požadavků stanovených v čl. 12 nařízení (ES) č. 178/2002.

(8) CÚ, u kterého byly uvedené potraviny navrženy k vývozu nebo zpětnému vývozu, bude následně informovat kontaktní osobu (viz příloha č. 2) inspektorátu SZPI, který poskytl informaci o potravíně, která nemůže být uvedena na trh EU.

a) o tom, že k vývozu nebo zpětnému vývozu byla v rozporu s čl. 12 nařízení (ES) č. 178/2002 navržena potravina poškozující lidské zdraví, nebo

b) o tom, že k vývozu nebo zpětnému vývozu byla v rozporu s čl. 12 nařízení (ES) č. 178/2002 navržena potravina bez doložení splnění specifických požadavků v zemi dovozu nebo bez předložení souhlasu kompetentního úřadu země dovozu, a

c) o datu, kdy byla potravina do dané třetí země v souladu s čl. 12 nařízení (ES) 178/2002 vyvezena nebo byl realizován zpětný vývoz.

(9) V případě, že I SZPI zjistí při vlastním výkonu činností u podezřelých potravin či surovin podléhajícím spotřební dani uvedených na trh, že svým složením neodpovídají platným právním předpisům, zašle Ústřední inspektorát SZPI uvedenou informaci na GŘC prostřednictvím e-mailu uvedeného v příloze 2 dohody.

(10) Ústřední inspektorát SZPI zasílá výše uvedené informace např. v podobě kopií „Dokladu o kontrole“, „Protokolu o odběru vzorku“, „Protokolu o zkoušce“, či jiné relevantní formě, která bude obsahovat následující údaje nezbytné pro další postup celních orgánů:

- a) identifikační údaje kontrolované osoby
- b) datum a čas odběru vzorku
- c) přesný název potraviny/výrobku (označení šarže)
- d) celkové množství kontrolované dávky
- e) jednotková velikost výrobku
- f) místo a podmínky odběru vzorku
- g) množství odebraného vzorku
- h) typ a specifikace provedeného rozboru
- i) popis a hodnocení posuzovaných znaků (včetně vyznačení nevyhovujících znaků)

j) celkové hodnocení vzorku

Čl. IX

Geneticky modifikované organismy a genetické produkty

(1) V případě zjištění nebo podezření na porušení zákona o nakládání s GMO CÚ informují místně příslušné inspektoráty SZPI o tom, že byly zajištěny geneticky modifikované organismy nebo genetické produkty patřící mezi potraviny nebo suroviny pro potravinářské účely. Informace o zajištění zboží jsou poskytovány kontaktním osobám místně příslušného inspektorátu SZPI dle přílohy č. 2.

(2) CÚ žádají v případě potřeby místně příslušný inspektorát SZPI o odbornou pomoc pro účely rozhodnutí, zda bude dovážená nebo vyvážená zásilka geneticky modifikovaných organismů a genetických produktů propuštěna do navrhovaného režimu. Forma, rozsah a způsob realizace odborné pomoci ze strany SZPI bude upřesněna dle aktuální situace na základě dohody mezi kontaktními osobami CÚ a místně příslušného inspektorátu SZPI uvedenými v příloze č. 2.

(3) CÚ umožní na žádost místně příslušného inspektorátu SZPI nebo na žádost ústředního inspektorátu SZPI nahlédnutí do evidence dovážených, vyvážených a prováděných geneticky modifikovaných organismů a genetických produktů patřících mezi potraviny a suroviny pro potravinářské účely (dále jen „evidence GMO“), pořizování výpisů, opisů a kopií z evidence GMO. V případě potřeby poskytují CÚ místně příslušným inspektorátům SZPI a ústřednímu inspektorátu SZPI evidenci GMO na technickém nosiči dat, popřípadě elektronickou poštou.

Čl. X

Kontakty

Kontaktní osoby pro vzájemnou spolupráci SZPI a orgánů Celní správy ČR jsou součástí přílohy č. 2. GRČ a SZPI se vzájemně informují o aktuálních změnách kontaktních osob.

Čl. XI

Doplňující odborný posudek

(1) Při přerušení řízení o propuštění zboží do volného oběhu CÚ poučí dovozce nebo jeho zástupce o jeho právu požádat na základě ustanovení čl. 11 odst. 6 Nařízení (ES) č. 882/2004 Evropského parlamentu a Rady o úředních kontrolách prováděných k zajištění souladu požadavky právních předpisů o krmivech, potravinách a dobrém zacházení se zvířaty (dále jen „Nařízení (ES) č. 882/2004“) o odběr nebo přípravu duplikátního vzorku pro doplňující odborný posudek a vyzve dovozce nebo jeho zástupce, aby se vyjádřil, zda požaduje odběr duplikátního vzorku. CÚ uvedou ve formuláři sdělení, zda dovozce případně jeho zástupce (deklarant) požaduje odběr duplikátního vzorku.

(2) Požádá-li dovozce nebo deklarant o duplikátní vzorek, místně příslušný inspektorát SZPI zajistí odběr nebo přípravu duplikátního a rozhodčího vzorku, pokud se nejedná o výrobky podléhající velice snadno zkáze nebo v případě malého množství dostupného substrátu. Duplikátní vzorek se ponechá dovozci nebo deklarantovi, rozhodčí vzorek si ponechá SZPI.

(3) V případě, že jsou duplikátní a rozhodčí vzorek připravovány v souladu s požadavky platných právních předpisů z homogenizovaného vzorku (např. vzorky odebrané ke stanovení obsahu aflatoxinů v suchých skořápkových plodech), informuje inspektorát SZPI dovozce nebo deklaranta o způsobu převzetí duplikátního vzorku.

(4) SZPI uchovává duplikátní a rozhodčí vzorek způsobem stanoveným platnými právními předpisy do nabytí právní moci rozhodnutí CÚ o propuštění nebo nepropuštění zboží do celního režimu volného oběhu. Po uplynutí této lhůty přistoupí SZPI k likvidaci duplikátního a rozhodčího vzorku. CÚ neprodleně informuje místně příslušný inspektorát o nabytí právní moci rozhodnutí o propuštění nebo nepropuštění zboží do režimu volného oběhu.

(5) Pokud se dovozce nebo deklarant odvolal vůči nevyhovujícímu výsledku kontrolního zjištění, odvolává se k SZPI. SZPI o odvolání informuje CÚ.

(6) Inspektorát SZPI při předání duplikátního vzorku informuje dovozce nebo deklaranta o postupu zaručujícím provozovatelům potravinářských podniků dovážejících potraviny rostlinného původu právo na doplňující odborný posudek (dále jen „postup pro doplňující odborný posudek“), který je uveden v příloze č. 8 a je také zveřejněn na webových stránkách SZPI (<http://www.szpi.gov.cz>) a Celní správy ČR (<http://www.cs.mfcr.cz>).

(7) Dospěje-li místně příslušný inspektorát k závěru, že byly splněny všechny podmínky stanovené pro doplňující odborný posudek, navrhne analýzu rozhodčího vzorku v národní referenční laboratoři, v odůvodněných případech (např. nedostupnost národní referenční laboratoře pro daný typ analýzy) v úřední nebo pouze akreditované laboratoři.

(8) Pokud dovozce nebo deklarant nevznesl ve lhůtě stanovené SZPI námitky vůči analýze rozhodčího vzorku v národní referenční laboratoři případně v jiné laboratoři navržené SZPI, zajistí místně příslušný inspektorát SZPI analýzu rozhodčího vzorku.

(9) V případě, že dovozce nebo deklarant na základě opodstatněných důvodů nesouhlasí s analýzou rozhodčího vzorku v národní referenční laboratoři nebo jiné laboratoři navržené SZPI, bude rozhodčí vzorek analyzován v laboratoři, se kterou budou souhlasit nejméně 2 ze 3 zainteresovaných stran (dovozce nebo deklarant, inspektorát SZPI a celní orgán).

(10) Místně příslušný inspektorát SZPI zajistí analýzu rozhodčího vzorku a neprodleně informuje celní orgán o výsledku této analýzy.

Čl. XII

Anulování průvodních dokladů

(1) V případě, že je v závazném stanovisku SZPI, příp. kontrolním zjištění-dílčím prohlášení osvědčení vystavené uznaným orgánem třetí země za neplatné (např. vypršení platnosti certifikátu, podpis neautorizované osoby), CÚ připojí k neplatným průvodním dokladům (osvědčení o zdravotní nezávadnosti, analytické zprávě, faktuře nebo jiným dokládáním dokumentům) jednu z následujících doložek stanovených v čl. 29 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 765/2008, kterým se stanoví požadavky na akreditaci a dozor nad trhem týkající se uvádění výrobků na trh, aby se vyloučilo riziko opětovného použití neplatných dokladů.

a) „Výrobek není ve shodě – propuštění do volného oběhu není povoleno – nařízení (ES) č. 765/2008“.

b) „Product not in conformity — release for free circulation not authorised — Regulation (EC) No 765/2008“.

(2) Obdobným způsobem se anulují průvodní doklady i v případě, že průvodní doklady sice splňují formální požadavky stanovené právními předpisy, avšak zásilka potravin představuje vážné a bezprostřední nebezpečí pro zdraví. V tomto případě CÚ na základě zamítavého závazného stanoviska označí průvodní doklady v souladu čl. 29 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 765/2008

- a) „Nebezpečný výrobek – propuštění do volného oběhu není povoleno – nařízení (ES) č. 765/2008“
b) "Dangerous product — release for free circulation not authorised — Regulation (EC) No 765/2008"

Čl. XIII Tiskové zprávy

SZPI a GŘC informují veřejnost o výsledcích kontroly dovozu potravin neživočišného původu prostřednictvím tiskových zpráv vždy pouze po vzájemné dohodě. Orgány SZPI a Celní správy ČR mohou medializovat jimi přijatá opatření, která se vztahují ke kontrolním zjištěním druhé strany, pouze po vzájemné dohodě. Vzájemná dohoda ve věcech poskytování informací se zpravidla uskutečňuje mezi osobami odpovědnými v rámci SZPI a Celní správy ČR za styk s veřejností (tiskový mluvčí).

Čl. XIV Společná ustanovení

Údaje poskytované podle ustanovení příslušných právních předpisů a této dohody ze strany orgánů Celní správy ČR pro potřeby SZPI, které se týkají skutečností zjištěných při celním řízení, podléhají povinnosti mlčenlivosti podle § 24 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů, a podle § 29a zákona č. 13/1993 Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů. Touto povinností mlčenlivosti jsou vázány i třetí osoby, které byly jakkoliv zúčastněny na celním řízení nebo jimž byly údaje z tohoto řízení poskytnuty. SZPI se zavazuje prokazatelným způsobem poučit všechny své zaměstnance, kteří mohou údaje poskytované celními orgány dále využívat, o povinnosti zachovávat mlčenlivost ve smyslu zákona o správě daní a poplatků a celního zákona.

Čl. XV Závěrečná ustanovení

(1) Touto dohodou se zrušuje dohoda o vzájemné pomoci a součinnosti, uzavřená mezi GŘC a SZPI dne 4.6.2009.

(2) Tato dohoda se uzavírá na dobu neurčitou a nabývá platnosti podpisem oprávněných osob obou účastníků dohody a účinnosti dnem podpisu oprávněných osob obou účastníků dohody. Tuto dohodu může vypovědět kterákoliv strana, a to písemnou formou. Výpovědní doba činí 6 měsíců a počíná běžet prvním dnem měsíce následujícího po doručení výpovědi druhé straně.

(3) Dohodu lze měnit pouze formou písemných vzestupně očíslovaných dodatků, které se podpisem oprávněných osob obou účastníků dohody stávají její nedílnou součástí.

(4) Operativní změny ve vzájemné spolupráci (např. v návaznosti na nové přímo použitelné předpisy EU, pokyny a doporučení EK DG SANCO k aplikaci rozhodnutí o zvláštních podmínkách pro dovoz vybraných potravin neživočišného původu ze třetích zemí, jež jsou zpravidla distribuovány v rámci systému RASFF, v návaznosti na aktualizaci příručky EK ke kontrole aflatoxinů nebo jiné pokyny EK DG SANCO k úřední kontrole dovozu potravin neživočišného původu), které budou mít vliv na obsah této dohody, lze řešit vzájemnou domluvou pouze po dobu nezbytně nutnou k provedení příslušných změn formou dodatku k dohodě.

(5) Dohoda je vyhotovena ve dvou stejnopisech, z nichž každá strana obdrží po jednom výtisku.

(6) Nedílnou součástí této dohody jsou přílohy:

Příloha č. 1: Sdělení celního úřadu o pozastavení propuštění zboží do režimu volného oběhu

Příloha č. 2: Kontakty pro vzájemnou spolupráci SZPI a orgánů celní správy

Příloha č. 3: Seznam komodit a právních předpisů, kterými jsou stanoveny zvláštní podmínky pro jejich dovoz do EU

Příloha č. 4: Postupy pro dovoz jednotlivých komodit do EU

Příloha č. 5: Způsoby spolupráce příslušného inspektorátu SZPI a příslušného CÚ, formuláře „Závazné stanovisko Státní zemědělské a potravinářské inspekce“, „Kontrolní zjištění-dílčí Státní zemědělské a potravinářské inspekce“ a formuláře pro certifikaci ovoce a zeleniny

Příloha č. 6: Poskytování datového výstupu z GRC pro SZPI

Příloha č. 7: Sdělení Státní zemědělské a potravinářské inspekce o vývozu potravin do třetích zemí

Příloha č. 8: Postup stanovený pro odvolání vůči rozhodnutí CÚ o nepropuštění zásilky potravin do režimu volného oběhu v případech, kdy bylo vydáno zamítavé závazné stanovisko Státní zemědělské a potravinářské inspekce

(7) Přílohy dohody lze měnit pouze formou písemných vzestupně očíslovaných dodatků, které se podpisem oprávněných osob obou účastníků dohody stávají její nedílnou součástí. Účastníci dohody pověří osoby oprávněné k podpisu dodatků příloh a o těchto pověřeních se vzájemně informují.

V Praze dne 1.11.2010

JUDr. Ing. Pavel Novotný
generální ředitel
Generální ředitelství cel

V Brně dne 1.11.2010

Ing. Jákob Šebesta
ústřední ředitel
Státní zemědělská a potravinářská
inspekce

Příloha č. 4 Sdělení celního úřadu o pozastavení propuštění zboží do režimu volného oběhu

Sdělení celního úřadu o pozastavení propuštění zboží do režimu volného oběhu

Identifikační číslo zásilky (CU)	____
Inspektorát SZPI (adresát)	____
Datum sdělení celního úřadu	____
Čas sdělení celního úřadu	____
Kód celního úřadu	____
Název a adresa celního úřadu, vč. specifikace územního pracoviště	____
Kontaktní osoba	____
Telefonní číslo	____
E-mail	____
Identifikace místa výskytu výrobku, adresa (místo vykládky)	____
Obchodní název potraviny nebo suroviny	____
Stručný popis (charakteristika potraviny nebo suroviny)	____
KN (osmimístný číselný kód)	____
Kód zásilky (shodný s kódem na osvědčení)	____
Číslo šarže	____
RZ dopravního prostředku a číslo kontejneru	____
Evidenční čísla faktur, příp. jiných průvodních dokladů	____
Množství - hodnota	____
Množství - jednotka	____
Způsob balení	____
Identifikace dovozce (název)	____
DIC dovozce	____
Adresa dovozce	____
Identifikace příjemce	____
DIC příjemce	____

Adresa příjemce	
Identifikace zahraničního subjektu, který výrobek odesílá	
Země původu	

Zásilka potravin nebo surovin vykazuje určité znaky, které vyvolávají podezření na existenci vážného a bezprostředního ohrožení zdraví a bezpečnosti při použití tohoto výrobku za běžných a předvídatelných podmínek.

Zásilka potravin nebo surovin je doprovázena příslušnými doklady a osvědčením.

Zásilka odpovídá předloženým dokladům nebo osvědčením.

Zásilka potravin nebo surovin je neznámého původu.

Zásilka potravin nebo surovin je hlášena v systému RASFF.

Jedná se o zásilku potravin nebo surovin podléhajících dle předpisů EU zvláštnímu režimu úřední kontroly.

Dovozce nebo jeho zástupce byl poučen o možnosti požádat o odběr (přípravu) duplikátního vzorku.

Dovozce nebo jeho zástupce požádal o odběr duplikátního vzorku.

Doplňující textové informace

Poučení:

Údaje poskytované podle ustanovení příslušných právních předpisů ze strany orgánů Celní správy ČR pro potřeby SZPI, které se týkají skutečností zjištěných při celním řízení, podléhají povinnosti mlčenlivosti podle § 52 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů, a podle § 29a zákona č. 13/1993 Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů. Touto povinností mlčenlivosti jsou vázány i třetí osoby, které byly jakkoliv zúčastněny na celním řízení nebo jimž byly údaje z tohoto řízení poskytnuty.

Poznámka:

Příloha č. 5 Seznam komodit a právních předpisů, kterými jsou stanoveny zvláštní podmínky pro jejich dovoz do evropského Společenství

podmínky pro jejich dovoz do EU

1. Potraviny, jejichž dovoz do EU je zakázán
 - a. želatinové cukrovinky obsahující přídatnou látku konjak (E425) – rozhodnutí Komise 2002/247/ES
 - b. želatinové cukrovinky („mini-cups“) obsahující aditiva E 400, E 401, E 402, E 403, E 404, E 405, E 406, E 407, E 407a, E 410, E 412, E 413, E 414, E 415, E 417 a/nebo E 418 – rozhodnutí Komise 2004/347/ES
2. Potraviny a suroviny, které mají stanoveno určené místo vstupu nebo dovozu
 - a. Tzv. zesílená úřední kontrola – nařízení Komise (ES) č. 669/2009 v platném znění (*)
 - b. Komodity se zvláštním režimem dovozu – nařízení Komise (ES) č. 1152/2009 – riziko kontaminace aflatoxiny (*)
3. Potraviny a suroviny, které mají stanoveny zvláštní podmínky dovozu
 - a. dovoz guarové gumy z Indie – nařízení Komise (EU) č. 258/2010 – nebezpečí kontaminace dioxiny a pentachlorfenolem (*)
 - b. slunečnicového oleje z Ukrajiny – nařízení Komise (ES) č. 1151/2009 – nebezpečí kontaminace minerálním olejem (*)
 - c. potravin a surovin z Číny – nařízení Komise (ES) č. 1135/2009 – nebezpečí kontaminace melaminem (*)
 - d. rýže z Číny – rozhodnutí Komise 2008/289/ES - nebezpečí obsahu GMO
 - e. houby z vybraných třetích zemí
 - f. potraviny ošetřené ionizujícím zářením
 - g. rýže z USA – nebezpečí obsahu GMO
4. Kontrola jakostních požadavků při dovozu
 - a. dovozu čerstvého ovoce a zeleniny
 - b. dovozu produktů v odvětví vína
 - c. tzv. předvývozní kontrola arašídů z USA
5. Tzv. červený seznam

Pozn: (*) u zásilek je stanovena dovozci povinnost nahlásit příchod zásilky předem na kontrolní místo

Příloha č. 6 Postupy pro kontrolu dovozu jednotlivých komodit do evropského Společenství

A. Potravin, jejichž dovoz do EU je zakázán

V případě, že CÚ zjistí při dovozu zásilku těchto komodit, zásilku nelze propustit do volného oběhu. Pokud má CÚ podezření, že by zásilka mohla obsahovat nepovolená aditiva, požádá o spolupráci příslušný I SZPI zasláním Sdělení dle vzoru v příloze 1 dohody.

B. Potravin a surovin, které mají stanoveno určené místo vstupu nebo dovozu

1. Tzv. zesílená úřední kontrola – nařízení Komise (ES) č. 669/2009 v platném znění

1.1. Komodity

Nařízení (ES) č. 669/2009 v platném znění stanovuje v Příloze I komodity podléhající tzv. zesílené úřední kontrole – komodity jsou identifikovány pomocí kombinace KN kód a země původu. Zásilky mohou do EU vstupovat pouze přes tzv. určená místa vstupu. Seznam určených míst vstupu EU http://ec.europa.eu/food/food/controls/increased_checks/national_links_en.htm. Pro Českou republiku bylo stanoveno jedno určené místo vstupu – Letiště Praha-Ruzyně.

Komodita (určení) - země původu – KN kódy:

Podzemnice olejná a produkty z ní vyrobené (krmivo, potravina) – Argentina, Brazílie, Indie, Vietnam – KN 1202 10 90, 1202 20 00, 2008 11 10, 2008 11 91, 2008 11 96, 2008 11 98

Sušené nudle (potravina) – Čína – KN ex1902

Stopové prvky (krmivo, potravina) – Čína – KN 2817 00 00, 2820 90 10, 2820 90 90, 2821 10 00, 2825 50 00, 2833 25 00, 2833 29 20, 2833 29 80, ex 2836 99 11, ex 2836 99 17

Pomeranče (čerstvé nebo sušené), broskve, granátová jablka, jahody, zelené fazole (čerstvé ovoce a zelenina) – KN ex0708 20 00, 0805 10 20, 0805 10 80, 0809 30 90, 0810 10 00, ex0810 10 00,

Podzemnice olejná a produkty z ní vyrobené (krmivo, potravina), zejména arašídové máslo (potravina) – Ghana – KN 1202 10 90, 1202 20 00, 2008 11

Listy kari (*Bergera/Murraya koenigii*) (potraviny – čerstvé byliny) – Indie – KN ex 1211 90 85

chilli papričky (*Capsicum annuum*) vcelku, drcené nebo mleté, muškátové oříšky, muškátový květ (*Myristica fragrans*), zázvor (*Zingiber officinale*), kurkuma (*Curcuma longa*) – Indie – KN ex0904 20 10, ex0904 20 90, 0908 10 00, 0908 20 00, 0910 10 00, 0910 30 00

Melounová jádra (egusi, *Citrullus lanatus*) a produkty z nich vyrobené (potraviny) – Nigérie – KN ex 1207 99 97, ex 1106 30 90, ex 2008 99 99

Sušené vinné hrozny (potraviny) – Uzbekistán – KN 0806 20

Chilli papričky (*Capsicum annuum*) drcené nebo mleté, výrobky z chilli papriček (kari), kurkuma a červený palmový olej (potravina) – všechny třetí země – KN ex0904 20 90, 0910 91 05, 0910 30 00, ex 1511 10 90

Rýže Basmati pro přímou lidskou spotřebu (potravina) – Pákistán – KN ex 1006 30

Mango, fazole (*Vigna sesquipedalis*), hořký meloun (*Momordica charantia*), kalebasa (*Lagenaria siceraria*), paprika zeleninová a lilek (potravina) – Dominikánská republika – ex0708 20 00, 0709 30 00, 0709 60 10, 0709 60 99, ex 0709 90 90, ex 0710 22 00, 0710 80 51, 0710 80 59, ex 0710 80 95, , , KN ex 0804 50 00,

chilli papričky (*Capsicum annuum*) vcelku, drcené nebo mleté (potravina – sušené koření) – Peru - KN ex0904 20 10, ex0904 20 90

Listy koriandru, bazalka (pravá), máta (Potraviny – čerstvé bylinky) – Thajsko – KN ex0709 90 90, ex 1211 90 85

Zelenina čerstvá, chlazená nebo zmrazená (papriky, cukety a rajčata) – Turecko – KN 0709 60 10, 0709 60 99, 0709 90 70, 0702 00 00, 0710 80 51, 0710 80 59, ex 0710 80 95, 0710 80 70

Hrušky – Turecko – KN 0808 20 10, 0808 20 50

Zelenina čerstvá, chlazená nebo zmrazená – fazole (*Vigna sesquipedalis*), lilek, zelenina rodu *Brassica* (potravina) – Thajsko – KN 0708 20 00, 0709 30 00, 0704, ex 0710 22 00, ex 0710 80 95

1.2. Oficiální dokumenty, které musí doprovázet zásilku

Nejsou stanoveny žádné oficiální dokumenty, které musí zásilku doprovázet. Dovozece předkládá obchodní dokumenty a společný vstupní doklad (dále jen „SVD“).

1.3. Ohlašování zásilek dopředu

Dovozece předem oznámí příslušnému orgánu na určeném místě vstupu datum a čas fyzického příchodu zásilky. Určeným místem vstupu pro dovoz do EU přes ČR je Letiště Praha-Ruzyně – zásilky mají být dopředu oznamovány na inspektorát SZPI, pod který místně přísluší CÚ, přes který zásilka vstupuje do EU, tj. I SZPI v Praze.

1.4. Dokladová kontrola

U každé zásilky je provedena I SZPI dokladová kontrola, která je zaznamenána do části II SVD. Do SVD je zaznamenáno, zda je zásilka vybrána pro fyzickou kontrolu. Vyplněný formulář SVD je zaslán do datové schránky příslušného CÚ a dokument opatřený elektronickým podpisem dovozce, který jej předkládá v celním řízení spolu s obchodními doklady.

Při vyznačení fyzické kontroly ve formuláři SVD kontaktuje celní úřad SZPI v Praze telefonicky při příchodu zásilky na CÚ, aby se dohodl termín odběru vzorků.

1.5. Fyzická kontrola a kontrola totožnosti

Dle stanovené četnosti fyzických kontrol (viz příloha I nařízení) pro jednotlivé sledované komodity, jsou prováděny kontroly totožnosti a odběr vzorků. Výsledky odběru vzorků a analýzy jsou zaznamenány do části II. Originál SVD doprovází zásilku až do propuštění do volného oběhu.

1.6. Propouštění/nepropouštění zásilek do volného oběhu

Zásilky, které chtějí vstoupit na území České republiky přes jiné vstupní místo než přes určené místo vstupu, nelze propustit do volného oběhu. Dovozece je musí přepravit do určeného místa vstupu.

Zásilku, která vstoupila přes určené místo vstupu v jiném členském státu, ale dovozce nezajistil řádné vyplnění SVD v jiném členském státu (např. zásilku řádně nenahlásil předem, nebo ji při nahlášení v tranzitu nahlásil pod jiným KN kódem), nelze propustit do volného oběhu – SZPI také nemá pravomoc SVD doplnit až v České republice.

Propuštění zásilky do volného oběhu je podmíněno předložením řádně vyplněného SVD se zaznamenanou kontrolou dokladů (v případě, že zásilka nebyla vybrána ke kontrole fyzické) a se zaznamenaným vyhovujícím výsledkem fyzické kontroly zásilky (pokud byly odebrány vzorky).

Pokud jsou v průběhu kontrol zjištěna nedodržení předpisů, je toto inspektorátem SZPI vyplněno do SVD a přijmou se opatření dle článků 19, 20 a 21 nařízení (ES) č. 882/2004.

Komodity se zvláštním režimem dovozu – nařízení Komise (ES) č. 1152/2009

2.1. Komodity

Nařízení Komise (ES) č. 1152/2009 stanovuje komodity (KN kód a země původu), pro které jsou stanoveny zvláštní podmínky při dovozu. Kontrola se týká zásilek, jejichž hrubá hmotnost převyšuje 20kg a potravin zpracovaných nebo složených, které obsahují více než 20% sledované komodity.

Země původu – Komodity – KN kódy:

Brazílie – para ořechy – KN 0801 21 00, 0813 50 (obsahuje-li para ořechy)

Čína, Egypt – podzemnice olejná, arašídový olej – KN 1202 10 90, 1202 20 00, 2008 11 91 (arašídový, pražené arašídový), 2008 11 96, 2008 11 98

Írán – pistácie – KN 0802 50 00, 2008 1913, 2008 19 93

Turecko – sušené fíky- KN 0804 20 90

Turecko - lískové ořechy – KN 0802 21 00, 0802 22 00

Turecko – pistácie – KN 0802 50 00

Turecko - směsi ořechů a sušeného ovoce – KN 0813 50 (pokud obsahují fíky, lískové ořechy nebo pistácie)

Turecko - pasta z fíků, pasta z pistácií nebo pasta z lískových ořechů – KN 1106 30 90. 2007 10. 2007 99

Turecko – mouka, krupice a prášek z lískových ořechů, fiků a pistácií – KN 1106 30 90

Turecko – lískové ořechy rozřezané na kousky nebo plátky nebo rozdrcené – KN 0802 22 00, 2008 19

USA – mandle – 0802 11, 0802 12, 2008 19 13, 2008 19 93

2.2. Dovoz do EU

Zásilky lze do EU přivést přes místo prvního uvedení (= místo prvního fyzického uvedení zásilky do EU). Za místa prvního uvedení na území České republiky jsou považována všechna mezinárodní letiště. V místě prvního uvedení je provedena kontrola dokladů a v případě vyhovujících výsledků je povolen tranzit do určeného místa dovozu. Určeným místem dovozu v České republice pro všechny výrobky uvedené v nařízení Komise (ES) č. 1152/2009 je CÚ Praha D5 Rudná.

2.3. Doklady, které musí zásilku doprovázet

Potraviny, na něž se vztahuje nařízení Komise (ES) č. 1152/2009 musí být doprovázeno:

- výsledky odběru vzorků a analýzy - Odběr vzorků a analýzy musí být provedeny v souladu s nařízením Komise (ES) č. 401/2006 nebo rovnocenným předpisem.

- osvědčením o zdravotní nezávadnosti dle přílohy I nařízení, které je dle čl. 4 nařízení vyplněno, podepsáno a ověřeno oprávněným zástupcem. Osvědčení o zdravotní nezávadnosti musí být vystavena v úředním jazyce vyvážející země a úředním jazyku dovážejícího členského státu, akceptovatelná je i angličtina. Osvědčení o zdravotní nezávadnosti je platné pouze na dovoz potravin do EU uskutečněný nejpozději 4 měsíce ode dne vystavení osvědčení.

- výjimkou jsou mandle z USA, na něž se nevztahuje plán dobrovolného odběru vzorků pro kontrolu aflatoxinů, které výsledky odběru vzorků a analýzy a osvědčení o zdravotní nezávadnosti doprovázet nemusí.

- Zásilku také musí doprovázet tzv. **Společný vstupní doklad** (dále jen „SVD“) dle čl. 3 písm. a) nařízení (ES) č. 669/2009; pokyny k vyplnění jsou uvedeny v Příloze II nařízení Komise (ES) č. 1152/2009.

2.4. Ohlašování zásilek dopředu

Dle čl. 5 nařízení Komise (ES) č. 1152/2009 mají provozovatelé potravinářských podniků (dále jen „PPP“) nebo jejich zástupci povinnost předem oznámit předpokládané datum a čas fyzického příchodu zásilky na místo prvního uvedení a druh zásilky.

Zásilky jsou PPP oznamovány na I SZPI místně příslušný k mezinárodnímu letišti, přes který má být zásilka dovezena do EU. K oznámení zásilky slouží SVD. Formulář je dostupný na webu SZPI v části „Dokumenty ke stažení“ – „Dokumenty-Dovoz nebo může dovozce použít přímo vzor formuláře z nařízení (ES) č. 669/2009.

2.5. Kontrola dokladů a fyzická kontrola

V místě prvního uvedení je VŽDY provedena kontrola dokladů – kontrolu dokladů provádí v České republice I SZPI místně příslušný k mezinárodnímu letišti, přes který zásilka vstupuje do EU. K SVD dovozce přikládá všechny dokumenty, včetně např. obchodních dokladů. Informace o provedení dokladové kontroly jsou inspektorátem SZPI zaznamenány do části II SVD. Potvrzené SVD je zasláno do datové schránky příslušného CÚ a dokument opatřený elektronickým podpisem dovozci, který jej předkládá CÚ pro povolení převozu zásilky v celním režimu tranzit do tzv. určeného místa dovozu. Seznam určených míst dovozu na území EU je součástí „guidance document“ pro kontrolu aflatoxinů -

<http://ec.europa.eu/food/food/chemicalsafety/contaminants/guidance-22-03-2010.pdf> . Zásilku doprovází potvrzené původní osvědčení.

V určeném místě dovozu je pak u určitého % zásilek dle nařízení Komise (ES) č. 1152/2009 provedena fyzická kontrola, včetně odběru vzorků. Při příchodu zásilky do určeného místa dovozu CÚ kontaktuje I SZPI v Praze (kontaktní osoby dle přílohy 2 dohody), a to zasláním Sdělení dle vzoru v příloze 1 dohody. Na základě tohoto Sdělení se inspektorát rozhodne, zda bude u zásilky provedena fyzická kontrola.

Po provedení kontrol vyplní I SZPI v Praze příslušné části SVD, přiloží výsledky odběrů a analýz. Vyplněné doklady jsou zaslány do datové schránky příslušného CÚ a elektronicky podepsané dokumenty také dovozci.

Veškeré úřední kontroly musí být provedeny do 15 pracovních dnů od okamžiku, kdy zásilka fyzicky k dispozici k odběru vzorku na určeném místě dovozu.

2.6. Dělení zásilek

Zásilky se nesmí rozdělit, dokud nebyly dokončeny všechny úřední kontroly a není vyplněno SVD. Zásilku doprovází až do propuštění do volného oběhu originál SVD.

Pokud je zásilka rozdělena v období od ukončení úředních kontrol do propuštění do volného oběhu, všechny části musí doprovázet ověřená kopie SVD.

2.7. Nevyhovující zásilky

Zásilky, které nejsou doprovázeny výsledky odběru vzorků a analýzy a osvědčením o zdravotní nezávadnosti nesmí vstoupit na území EU za účelem dovozu a musí být odeslány zpět do země původu nebo zničeny.

Zásilky, které přijdou do určeného místa dovozu bez SVD vyplněného a potvrzeného z místa prvního uvedení nelze propustit do volného oběhu

Zásilky, u kterých bylo laboratorně zjištěno překročení limitu obsahu aflatoxinů, nelze propustit do volného oběhu. Zásilka je držena pod úředním dohledem a dle komodity a obsahu aflatoxinů lze přijmout následující opatření: zničení zásilky, podrobení zásilky speciálnímu ošetření, odeslání zásilky mimo EU (do země původu nebo jiné země ochotné zásilku přijmout). V úvahu přichází i použití pro jiné účely, např. jako krmivo.

2.8. Přechnodná opatření

Zásilky, které opustily zemi původu před 1.červencem 2010 mohou být doprovázeny osvědčením o zdravotní nezávadnosti dle rozhodnutí 2006/540/ES

Závazné stanovisko Státní zemědělské a potravinářské inspekce

Identifikační číslo závazného stanoviska	
Datum vydání závazného stanoviska (dd.mm.rr)	
Datum sdělení celního úřadu (dd.mm.rr)	
Čas (hh:mm)	
Kód a adresa celního úřadu	
Identifikační číslo zásilky (CÚ)	
Kontaktní osoba	
Spojení	
E - mail	
Identifikace místa výskytu výrobku, adresa	
Obchodní název potraviny nebo suroviny	
Stručný popis (charakteristika potraviny nebo suroviny)	
KN (osmimístný číselný kód)	
RZ dopravního prostředku a číslo kontejneru	
Kód zásilky (shodný s kódem na osvědčení),	
Označení	
Evidenční čísla faktur, průvodních dokladů, popř. jiných dokladů	
Množství (hmotnost v kg, počet balení)	
Způsob balení	

Identifikace dovozce	
Identifikace příjemce	
Identifikace zahraničního subjektu, který výrobek odesílá	
Země původu	

	ANO/NE
Požadavek na dočasné přerušení řízení o propuštění zboží do volného oběhu za účelem provedení kontroly nezbytné k vydání konečného závazného stanoviska (předběžné opatření)	

Stanovisko:	ANO/NE
Zásilku potravin nebo surovin lze propustit do volného oběhu	

Doplňující informace:

V dne Jméno, příjmení a funkce kontrolního pracovníka V dne Jméno, příjmení pracovníka přebírajícího závazné stanovisko	Podpis, razítko Podpis, razítko celního úřadu

Příloha č. 8 Poskytování datového výstupu z Generálního ředitelství cel pro Státní zemědělskou a potravinářskou inspekci

1. Technická specifikace poskytování datového výstupu z GŘC pro SZPI

SZPI je oprávněna vyžadovat od orgánů celní správy informace nezbytné pro výkon své kontrolní činnosti na základě ustanovení § 3 odst. 4 písm. v) zákona č. 146/2002 Sb., o Státní zemědělské a potravinářské inspekci, ve znění pozdějších předpisů.

Výběr dat z JSD bude proveden pro níže uvedené položky celního sazebníku, stávající režimy a všechny země obchodní mimo země EU. Data budou zasílána jedenkrát denně jako datový přírůstek od posledního úspěšného zaslání dat. Data budou ve formátu xml podle schématu dodaného v dokumentu Datový model projektu ISSA (Společný informační systém dozorových orgánů pro bezpečnost potravin) v aktuálním znění (viz níže). Budou posílána metodou https/post na komunikační server ISSA poskytnutý GŘC z projektu Phare.

Deklarace

Název atributu	Typ	Význam
evidenční číslo	string	Evidenční číslo JSD
IČ deklaranta	string	IČ deklaranta (IČO, DIČ, nebo rodné číslo)
IČ dovozce	string	IČ dovozce (IČO, DIČ, nebo rodné číslo)
datum proclení	date	datum, kdy zboží vstoupilo do daného celního režimu -- 1
režim	integer	celní režim, ve kterém je zboží --1

Položka

Název atributu	Typ	Význam
položka sazebníku	string	Číslo položky celního sazebníku (10-místný kód TARIC)
množství	float	množství (vyplňuje se jen u specifikovaných komodit, v měrných jednotkách)
jednotka	string	jednotka, ve které je udáno množství (vyplňuje se jen u specifikovaných komodit)
netto váha	float	netto váha v kg
země původu	string	země původu – 2 místný písmenný kód dle ISO
země obchodní	string	země obchodní – 2 místný písmenný kód dle ISO

Příloha č. 9 „Červený seznam“ rizikových potravin a surovin

Komodity zahrnuté na tzv. „červený seznam“ (ČERVENEC 2012)

Dle čl. 15 odst. 1 a čl. 18 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 má Česká republika (prostřednictvím SZPI) možnost stanovit si „rizikové“ komodity ze třetích zemí, které jsou kontrolovány při dovozu – tzv. „červený seznam“:

KN-kód	Název komodity	Země původu	Nebezpečí
08012100	para ořechy ve skořápce	Bolívie	aflatoxiny
08012200	para ořechy bez skořápky	Bolívie	aflatoxiny
08061090	vinné hrozny čerstvé-ostatní	všechny třetí země	sledovatelnost *)
200961	hroznová šťáva (vč. vinného moštu)	všechny třetí země	sledovatelnost *)
220430	ostatní vinný mošt	všechny třetí země	sledovatelnost *)
17049065	gumovité cukrovinky	všechny třetí země	nepovolená aditiva **)
21069092	potraviny pro zvláštní výživu, doplňky stravy, sušené byliny vč. granulovaných	Čína	nepovolené potraviny, anabolika, nepovolené látky, příp. kontaminace z prostředí
21069098	potraviny pro zvláštní výživu, doplňky stravy, sušené byliny vč. granulovaných	Indie	nepovolené potraviny, anabolika, nepovolené látky, příp. kontaminace z prostředí
21069098	potraviny pro zvláštní výživu, doplňky stravy, sušené byliny vč. granulovaných	Čína	nepovolené potraviny, anabolika, nepovolené látky, příp. kontaminace z prostředí

Příloha č. 10 Společný vstupní doklad („SVD“) potvrzený Státní zemědělskou a potravinářskou inspekcí, provázející zásilku potravin nebo surovin při celním řízení

2009R0669 CS 07.04.2012 07.001 5

▼B

PŘÍLOHA II

SPOLEČNÝ VSTUPNÍ DOKLAD

EVROPSKÉ SPOLEČENSTVÍ		Společný vstupní doklad (SVD)		
Část I: Informace o předkládané zásilce	1.1. Odesílatel Název Adresa Země + Kód ISO	1.2. Referenční číslo společného vstupního dokladu Určené místo vstupu Číslo jednotky určeného místa vstupu		
	1.3. Příjemce Název Adresa Poštovní kód Země + Kód ISO	1.4. Osoba odpovědná za zásilku Název Adresa		
	1.7. Dovozce Název Adresa Poštovní kód Země + Kód ISO	1.5. Země původu + Kód ISO	1.6. Země odesání + Kód ISO	
	1.9. Příchod na určené místo vstupu (předpokládané datum) Datum:	1.8. Místo určení Název Adresa Poštovní kód Země + Kód ISO		
	1.11. Dopravní prostředek Letadlo ☐ Plavidlo ☐ Vagon ☐ Silniční vozidlo ☐ Identifikace: Odkaz na dokument:	1.10. Doklady Číslo Datum vydání		
	1.12. Popis zboží	1.13. Kód komodity (kód HS)		1.14. Hrubá hmotnost/ čistá hmotnost
	1.16. Teplota Při teplotě prostředí: ☐ Chlazení ☐ Mražené ☐			1.15. Počet balení
	1.18. Komodity osvědčené pro Lidská spotřeba ☐ Další zpracování ☐ Krmivo ☐	1.17. Druh balení		
	1.19. Číslo pečetí a kontajneru			
	1.20. Pro přesun do ☐ Kontrolní místo Číslo jednotky kontrolního místa	1.21.		
	1.22. Pro dovoz ☐	1.23.		
	1.24. Dopravní prostředek použitý pro přepravu na kontrolní místo Vagon ☐ Registr. číslo Letadlo ☐ Let č. Plavidlo ☐ Název Silniční vozidlo ☐ Poznávací značka			
1.25. Prohlášení Já, níže podepsaná osoba odpovědná za zásilku popsanou výše, potvrzuji, že údaje uvedené v části I tohoto dokladu jsou podle mého nejlepšího vědomí a svědomí pravdivé a úplné a souhlasím se splněním právních požadavků nařízení (ES) č. 882/2004, včetně plnění za účelů kontroly, a s následnými úředními opatřeními v případě nedodržení ustanovení právních předpisů týkajících se krmiv a potravin.	Místo a datum prohlášení Jméno podepsaného Podpis			

Příloha č. 11 Nařízení vlády, kterým se stanoví systém rychlého varování o vzniku rizika ohrožení zdraví lidí z potravin a krmiv

SBÍRKA PŘEDPISŮ ČESKÉ REPUBLIKY

PROFIL PŘEDPISU:

Titul předpisu:

Nařízení vlády, kterým se stanoví systém rychlého varování o vzniku rizika ohrožení zdraví lidí z potravin a krmiv

Citace: **98/2005 Sb.**

Na straně (od-do): 823-825

Druh předpisu: Nařízení vlády

Datum přijetí: 9. února 2005

Platnost předpisu: ANO

Částka: 29/2005 Sb.

Rozeslána dne: 28. února 2005

Autoři předpisu: Vláda ČR

Datum účinnosti od: 1. března 2005

Pozn. k úč.:

Hesla rejstříku:

Krmiva; Potravin; Zdravotnictví; Zemědělství

Vydáno na základě:

[110/1997 Sb.](#), § 18 odst. 2

Předpis mění:

Předpis ruší:

Související předpisy EU:

[32002R0178](#)

Text předpisu:

98

NAŘÍZENÍ VLÁDY

ze dne 9. února 2005,

kterým se stanoví systém rychlého varování o vzniku rizika ohrožení zdraví lidí z potravin a krmiv

Vláda nařizuje podle § 18 odst. 2 zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 316/2004 Sb., a podle § 16b odst. 3 zákona č. 91/1996 Sb., o krmivech, ve znění zákona č. 21/2004 Sb.:

§ 1

Předmět úpravy

(1) Toto nařízení¹⁾ upravuje v návaznosti na přímo použitelný předpis Evropských společenství²⁾ systém rychlého varování o vzniku rizika³⁾ ohrožení zdraví lidí z potravin⁴⁾ a krmiv⁵⁾ (dále jen "systém rychlého varování") a úkoly, způsob a postupy předávání informací příslušných ústředních orgánů státní správy zapojených do systému rychlého varování.

(2) Členy sítě⁶⁾ v systému rychlého varování jsou Státní zemědělská a potravinářská inspekce⁷⁾ (dále jen "Národní kontaktní místo"), Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský⁸⁾, orgány ochrany veřejného zdraví⁹⁾, orgány veterinární správy¹⁰⁾, celní orgány¹¹⁾, Státní úřad pro jadernou bezpečnost, Ministerstvo spravedlnosti a Ministerstvo zemědělství.

§ 2

Základní pojmy

(1) Originálním oznámením se rozumí hlášení klasifikované jako varování nebo informace a rozeslané na formuláři vydaném Komisí Evropských společenství (dále jen "Evropská komise"), které obsahuje

- a) popis nebezpečí,
- b) podrobný popis potraviny⁴⁾ nebo krmiva⁵⁾, které představují přímé nebo nepřímé riziko pro zdraví lidí (dále jen "rizikový výrobek"),
- c) popis provedených šetření,
- d) identifikaci šarží¹²⁾,
- e) původ a popis uvádění na trh¹³⁾ rizikového výrobku, který je uveden na trh více než jednoho státu zapojeného do systému rychlého varování, při jeho prvotním nálezu.

(2) Dodatečným oznámením se rozumí hlášení doplňující originální oznámení o nové informace.

§ 3

Úkoly členů sítě

(1) Pro přenos originálního nebo dodatečného oznámení v systému rychlého varování používají členové sítě pouze určené kontaktní osoby nebo jejího zástupce. Členové sítě komunikují s využitím elektronické pošty, faxu nebo telefonů.

(2) Jednotliví členové sítě

- a) zpracovávají a pravidelně aktualizují metodické postupy přenosu informací obsahující podrobný popis prováděných činností a podrobný popis výměny informací (dále jen "metodické postupy přenosu informací"),
- b) určí kontaktní osobu a jejího zástupce pro komunikaci s Národním kontaktním místem, kterému oznámí jejich kontaktní elektronické adresy, čísla faxů, telefonů a veškeré změny těchto údajů,

- c) vzájemně komunikují při řešení situací vzniklých v souvislosti s přijímáním a odesíláním originálního nebo dodatečného oznámení, s ohledem na povahu rizika v nejkratším možném termínu,
- d) vypracovávají originální nebo dodatečné oznámení a zajišťují jeho překlad do anglického jazyka,
- e) zajišťují, aby pracovníci s přístupem k informacím v systému rychlého varování dodržovali pravidla důvěrnosti¹⁴⁾.

(3) Kontaktní osoba v souvislosti s oznámením rizikového výrobku vždy neprodleně informuje Ministerstvo zemědělství, v případě potravin také Ministerstvo zdravotnictví, o komunikaci se zástupci země, která není účastníkem systému rychlého varování.

(4) S originálním nebo dodatečným oznámením přijatým a odeslaným podle odstavce 1 se po jeho využití nakládá podle zvláštních právních předpisů¹⁵⁾.

§ 4

Úkoly Národního kontaktního místa

Národní kontaktní místo

- a) zajišťuje v systému rychlého varování výměnu originálních nebo dodatečných oznámení mezi Českou republikou a Evropskou komisí,
- b) kontroluje správnost a úplnost vyplnění formulářů vydaných Evropskou komisí,
- c) komunikuje s ostatními členy sítě při řešení situací vzniklých v souvislosti s přijímáním a odesíláním originálních nebo dodatečných oznámení, s ohledem na povahu rizika v nejkratším možném termínu,
- d) zajišťuje nepřetržitou pohotovostní službu,
- e) svolává podle potřeby, nejméně však jednou ročně, porady členů sítě,
- f) zpracovává a aktualizuje přehled originálních nebo dodatečných oznámení v systému rychlého varování a pro potřebu členů sítě provádí jejich statistické vyhodnocování,
- g) zpracovává přehled originálních nebo dodatečných oznámení za účelem jejich zveřejnění na internetových stránkách Informačního centra bezpečnosti potravin Ústavu zemědělských a potravinářských informací,
- h) při své činnosti se řídí pokyny vydanými Evropskou komisí a Ministerstvem zemědělství.

§ 5

Postup Národního kontaktního místa při oznámení výskytu rizikového výrobku členem sítě

Oznámí-li výskyt rizikového výrobku člen sítě, Národní kontaktní místo

- a) ověří úplnost návrhu originálního oznámení, případně požádá o doplnění chybějících údajů,
- b) rozešle návrh originálního oznámení k vyjádření všem členům sítě,
- c) po uplynutí lhůty 24 hodin od rozeslání návrhu podle písmene b) odešle neprodleně ověřené a úplné originální oznámení Evropské komisi, na vědomí rovněž členům sítě; na základě žádosti orgánu státního dozoru [§ 7 odst. 4 písm. b)] odešle originální oznámení Evropské komisi ihned,
- d) po potvrzení klasifikace originálního oznámení Evropskou komisí rozešle tuto informaci všem členům sítě,
- e) na základě originálního oznámení nebo dodatečného oznámení přijatého od členů sítě informuje Evropskou komisí o přijatých opatřeních,
- f) informuje formou dodatečného oznámení Evropskou komisí o tom, jak byla přijatá opatření plněna, zejména zda byla změněna, odvolána nebo zrušena.

§ 6

Postup Národního kontaktního místa při oznámení výskytu rizikového výrobku Evropskou komisí

(1) Oznámí-li Evropská komise výskyt rizikového výrobku na trhu v České republice, Národní kontaktní místo

- a) zašle originální nebo dodatečné oznámení všem ostatním členům sítě s tím, že Státnímu úřadu pro jadernou bezpečnost toto oznámení zašle pouze v případě kontaminace radionuklidy,
- b) vypracuje z dodatečných oznámení přijatých od členů sítě úplné dodatečné oznámení o přijatých opatřeních, doložené případným uvedením oznámeného rizikového výrobku na trh do zemí, které jsou účastníky systému rychlého varování, včetně seznamu odběratelů a určení šarží¹²⁾ a množství rizikových výrobků uváděných na trh,
- c) zašle vypracované dodatečné oznámení Evropské komisi a na vědomí všem členům sítě.

(2) Je-li oznámen výskyt rizikového výrobku, který byl vyroben v České republice, postupuje se rovněž podle odstavce 1 s tím, že dodatečné oznámení pro Evropskou komisí musí obsahovat rovněž údaje o případném uvedení oznámeného rizikového výrobku na trh v zemích, které nejsou účastníky systému rychlého varování, seznam odběratelů, určení šarží¹²⁾ a množství rizikového výrobku uvedeného na trh.

§ 7

Postup orgánů státního dozoru a celních orgánů při výskytu rizikového výrobku

(1) Orgán státního dozoru nebo celní orgán v rámci své působnosti v systému rychlého varování stanovené zvláštními právními předpisy¹⁶⁾ (dále jen "věcně příslušný orgán státního dozoru") posoudí rizika a v případě, že se jedná o rizikový výrobek, který se pravděpodobně vyskytuje na trhu v jiném státě zapojeném do systému rychlého varování nebo je z bezpečnostních důvodů pozastaven na vnějších hranicích Evropské unie v České republice, rozhodne o jeho

oznámení.

(2) U zjištěného rizikového výrobku věcně příslušný orgán státního dozoru klasifikuje originální oznámení podle metodických postupů přenosu informací.

(3) Věcně příslušný orgán státního dozoru může požádat o odborné posouzení rizik. O této žádosti informuje Ministerstvo zemědělství.

(4) Věcně příslušný orgán státního dozoru po rozhodnutí o oznámení podle odstavce 1 a provedení jeho klasifikace podle odstavce 2

- a) vypracuje návrh originálního oznámení,
- b) návrh originálního oznámení zašle Národnímu kontaktnímu místu; v případě originálního oznámení klasifikovaného jako varování může požádat Národní kontaktní místo o okamžité odeslání tohoto oznámení Evropské komisi, v ostatních případech je návrh rozeslán prostřednictvím Národního kontaktního místa k vyjádření ostatním členům sítě s žádostí o vyjádření a připomínky zpravidla ve lhůtě 24 hodin,
- c) v případě nových skutečností informuje Národní kontaktní místo formou dodatečného oznámení.

§ 8

Postup věcně příslušného orgánu státního dozoru při oznámení výskytu rizikového výrobku Národním kontaktním místem

Oznámí-li výskyt rizikového výrobku Národní kontaktní místo, věcně příslušný orgán státního dozoru

- a) potvrdí Národnímu kontaktnímu místu přijetí originálního nebo dodatečného oznámení,
- b) potvrdí Národnímu kontaktnímu místu věcnou příslušnost k provedení kontroly¹⁶⁾, kterou následně provede; zjistí-li při provádění kontroly, že došlo k distribuci rizikového výrobku na místa patřící do působnosti jiného věcně příslušného orgánu státního dozoru, informuje bezodkladně tento orgán a Národní kontaktní místo,
- c) na základě provedené kontroly podle písmene b) zašle Národnímu kontaktnímu místu dodatečné oznámení o přijatých opatřeních týkajících se oznámeného rizikového výrobku.

§ 9

Účinnost

Toto nařízení nabývá účinnosti dnem 1. března 2005.

Předseda vlády:

JUDr. **Gross** v. r.

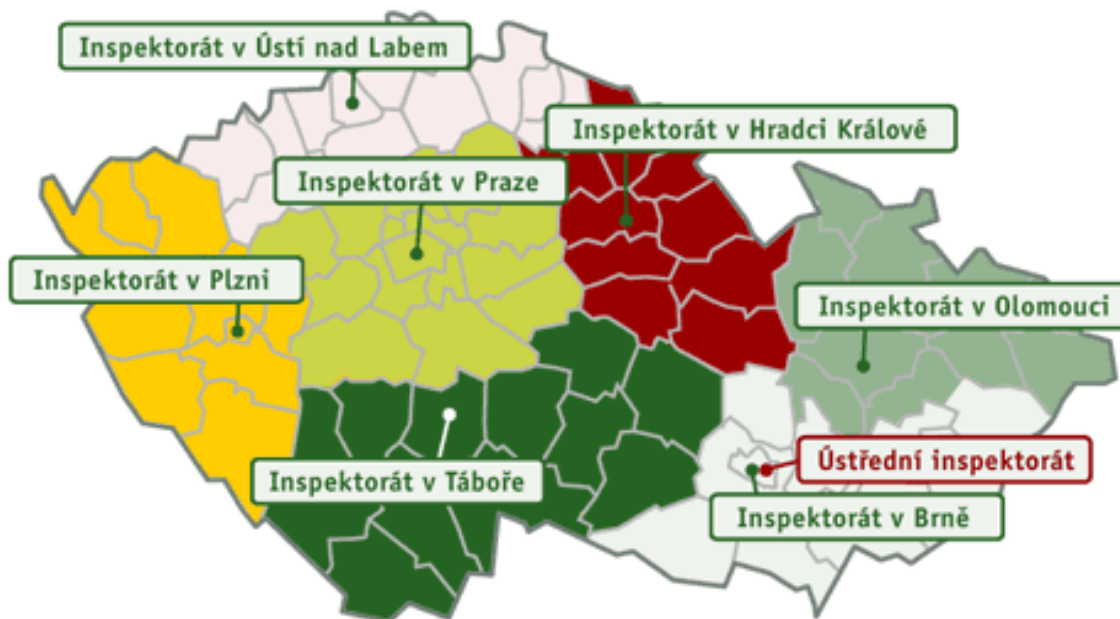
Ministr zemědělství:

- 1) Je vydáno k provedení a v mezích zákonů, jejichž obsah umožňuje provést úpravu v návaznosti na přímo použitelný předpis Evropských společenství nařízením vlády.
- 2) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 ze dne 28. ledna 2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví se postupy týkající se bezpečnosti potravin, v platném znění.
- 3) Čl. 3 bod 9 nařízení (ES) č. 178/2002, v platném znění.
- 4) Čl. 2 nařízení (ES) č. 178/2002, v platném znění.
- 5) Čl. 3 bod 4 nařízení (ES) č. 178/2002, v platném znění.
- 6) Čl. 50 bod 1 nařízení (ES) č. 178/2002, v platném znění.
- 7) § 15 odst. 4 zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 316/2004 Sb.
- 8) § 16b odst. 1 zákona č. 91/1996 Sb., o krmivech, ve znění zákona č. 21/2004 Sb.
- 9) § 78 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 320/2002 Sb.
- 10) § 47 zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění zákona č. 131/2003 Sb.
- 11) § 3 odst. 6 zákona č. 110/1997 Sb., ve znění zákona č. 316/2004 Sb.
- 12) § 2 písm. u) zákona č. 110/1997 Sb., ve znění zákona č. 316/2004 Sb.
- 13) Čl. 3 bod 8 nařízení (ES) č. 178/2002, v platném znění.
- 14) Čl. 52 nařízení (ES) č. 178/2002, v platném znění.
- 15) Zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů.
- 16) Zákon č. 110/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 91/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 146/2002 Sb., o Státní zemědělské a potravinářské inspekci a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 166/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 258/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků a o změně některých zákonů (zákon o obecné bezpečnosti výrobků), ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 147/2002 Sb., o Ústředním kontrolním a zkušebním ústavu zemědělském a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o Ústředním kontrolním a zkušebním ústavu zemědělském), ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Příloha č.13 Mapa České republiky a rozmístění jednotlivých Celních úřadů a oddělení

Příloha č.14 Mapa České republiky a rozmístění jednotlivých inspektorátů Státní zemědělské a potravinářské inspekce

Příloha č. 15 Jednotný správní doklad („JSD“)-formulář evropského Společenství předkládaný celnímu úřadu v při celním řízení, s deklarovanými údaji o dovozcí a zboží k propuštění

EVROPSKÉ SPOLEČENSTVÍ		A CELNÍ ÚŘAD ODESLANI / VÝVOZU / URČENÍ	
1 6 Výtisk pro zemi odeslání / vývozu Výtisk pro zemi určení	2 Odesílatel / Vývozce 7, HSI-M-ANN RD., HSINCHU SCIENCE PARK HSINCHU 300, TW		1 PROHLÁŠENÍ IM A 10C211G100ABPDKZ-9 2010 01 05
	8 Přijemce CZ27 S.F.O. Tuřanka 1328 / 102 Brno, Slatina PSČ 627 00		3 Tržby 4 Ložné listy 5 Počet 6 Měsíční kvóty odevz 7 Referenční číslo 1 18 338095
	14 Deklarant / Zastupce [3] a.s. Huřská 229, 27201 Kladno [1] PŘÍJEMCE 00500 EORI: CZ27		9 Číslo odpovědné za přepravu zboží 10 Pr. z. ur. / poz. / z. odevz 11 Země obchodu / vývozu 12 Údaje o hodnotě 13 S.Z.P. TW vývoze
	18 Pozn. z. a st. přísl. dopravního prostředku při odjezdu / příjezdu NA CZ 0		15 Země odeslání / vývozu 16 Země původu 17 Země určení a) CN b) CZ
	21 Pozn. z. a st. přísl. aktivního dopravního prostředku převažujícího tvaru CZ 0		19 Kont. 20 Dodací podmínky DDU BRNO
	25 Druh dopravy 4 na lodi 3 na vozovně		22 Měna a celková fakturovaná částka USD 32359,04
	29 Výstupní / vstupní celní stát DE003302		23 Směrný kurz 18,489
	31 Nákladová kvóta a počet zboží		24 Druh obchodu 1 1 1
	32 Přes. z. a st. přísl. aktivního dopravního prostředku převažujícího tvaru CZ176100		28 Finanční a bankovní údaje
	33 Zboží kód 85299092 99		29 Místní kód 11 906138
34 Kód země původu a) CN b) 1885		30 Hrubá hodnota (kg) 100	
37 REZIM 4000 000		38 Čistá hmotnost (kg) 1372	
39 Statistická hodnota 1372,000		40 Souhrnné prohlášení / Provozovník Z-821-10DE330218988492 20100104 1	
41 Doplnkové měrné jednotky 1372,000		42 Cena za položku 598287	
43 Kód 1 2 nd		44 Změněná rakenná / Předložení ovládací / Dověření a povolení 1199 PLNÁ MOC č.j. 1046/08 AWB 895-6637 1465 HKG-3200 1009 FAKT 87003360€ 9NPH	
45 Oprava 598287		46 Statistická hodnota	
47 Výpočet poplatků Druh Základ pro určení poplatku Saeba Číslo ZP A00 598287 5700 29915 A		48 Důležité platby B ÚČETNÍ ÚDAJE	
Celkem: 29915		49 Označení skladu	
50 Hlavní zveřejnění 51 Předpokládané celní úhrady 52 Jistota 53 Místo a datum 54 Místo a datum 55 Celní úřad odeslání / určení 56 Místo a datum 57 Místo a datum 58 Celní stát určení (a země)		59 Celní úřad odeslání / určení 06.01.2010 PRAHA Podpis a jméno deklaranta / zastupce a.s. Huřská 229, Kladno H	
59 Celní úřad odeslání / určení 06.01.2010 PRAHA Podpis a jméno deklaranta / zastupce a.s. Huřská 229, Kladno H		60 Místo a datum 06.01.2010 PRAHA Podpis a jméno deklaranta / zastupce a.s. Huřská 229, Kladno H	

Příloha č. 16 Mapa rozmístění celních úřadů pro hlavní město Prahu a Středočeský kraj

Příloha č.17 Dotazník – jak hodnotíte spolupráci Celní správy a Státní zemědělské a potravinářské inspekce?

Jak hodnotíte spolupráci Celní správy a Státní zemědělské a potravinářské inspekce?

Každý z nás má povědomí o tom, co má v kompetenci svých činností Celní správa České republiky (dále jen „CS ČR“) a Státní zemědělská a potravinářská inspekce (dále jen „SZPI“). V tomto krátkém dotazníku nás zajímá, jak vás činnost státních orgánů CS ČR a SZPI, respektive spolupráce v oblasti kontroly při dovozu potravinových komodit, oslovuje. Je-li spolupráce dostatečná nebo nedostatečná; co byste případně chtěli při realizaci spolupráce zlepšit, změnit. Vaše názory jsou pro nás důležité, chceme pomoci zlepšit fungování státních orgánů, aby pro vás (občany) byla jejich činnost co možná nejvíce efektivní!

Odpovězte prosím na několik následujících otázek, nemusíte uvádět své jméno, poštací oddělení, oblast pracovní činnosti. DOTAZNÍK JE NEVEŘEJNÝ A ANONYMNÍ, SLOUŽÍ POUZE KE STATISTICKÝM ÚČELŮM!

Sféra
činnosti:.....
.....

Agenda,
oddělení:.....
.....

1) Je činnost (kontroly a dohledu potravin a surovin) ve vaší agendě?

- a) ano
- b) ne
- c) někdy mě baví, jindy ne, podle toho, co právě je řešíme

2) Zhodnoťte co na fungování státní správy (CS ČR a SZPI) nejvíce oceňujete?

- a) cením si možnost zjišťovat a seznamovat se s novinkami spolupráce v této oblasti (dovozy, kontroly)
- b) oceňuji možnost vyhodnocovat potenciální rizika, nebaví mě zjišťování nových kauz u dovozů/kontrol
- c) analýza, ani vyhodnocování potenciálního rizika u dovozů (kontroly) mě vůbec nebaví
- d) jiné
(vypiš).....
.....

3) Je pro Vás legislativa, právní předpisy (nové předpisy) vztahující se k činnosti CS ČR a SZPI dostatečně srozumitelná?

- a) ano

- b) ne
- c) někdy ano, někdy ne

4) **Oznámkujte oblasti v tabulce podle toho, který z nich Vás zajímá, kterému byste se nejraději věnoval:**

- 1 – zajímá mě nejvíce (hodně)
- 2 – zajímá mě o něco méně
- 3 – občas mě zajímá, občas nezajímá
- 4 – skoro vůbec mě nezajímá
- 5 – vůbec mě nezajímá

<i>Celní problematika</i>	1	2	3	4	5
<i>Celní řízení a kontroly</i>	1	2	3	4	5
<i>Analýza rizik</i>	1	2	3	4	5
<i>Kontrola a odběr</i>	1	2	3	4	5
<i>Vyhodnocování vzorků</i>	1	2	3	4	5
<i>Vyhodnocování v RASFF</i>	1	2	3	4	5
<i>Kontroly kvality komodit</i>	1	2	3	4	5
<i>Problematika SZPI</i>	1	2	3	4	5

5) **Na čem podle Vašeho názoru nejvíce záleží, aby byla spolupráce efektivní?**

- a) nezáleží na tom, jak spolupráce státních orgánů obecně funguje, ale vždy záleží na jednotlivcích
- b) pokud fungují interní mechanismy jednotlivě (u CS ČR a SZPI) dobře, není důležitá
- c) efektivita mě nezajímala nikdy
- d) jiné
(vypiš).....

6) **Prezentují se výsledky činnosti spolupráce CS ČR a SZPI (médiu, poradě, prezentace, setkání veřejnosti a další) při kontrole bezpečnosti potravinových komodit tak, že Vás zaujme?**

- a) vždy ano
- b) většinou ano
- c) většinou ne
- d) vůbec ne

7) **Máte dostatek času na seznámení se s tématy nejčastěji prováděných kontrol (u stále se opakujících komodit), problematiky dovozů problémových komodit a míry rizik?**

- a) ano
- b) ne
- c) někdy ano, někdy ne - podle časové dispozice

8) **Nechává Vám vedoucí pracovník (služební funkcionář) dostatečný prostor pro vlastní řešení v průběhu kontroly (vyhodnocování, analyzování, odběru vzorků) a poté při komunikaci mezi CS ČR a SZPI (ve Vaší agendě)?**

- a) ano a využívám toho
- b) ano, ale nesnažím se o to

- c) občas ano
- d) ne, a ani se o to nepokouším
- e) ne, ale chtěl(a) bych to zkusit
- f) jiné
- (vypiš).....
-

9) V každém řádku zaškrtněte odpověď:

Jak jste spokojen(a)	velmi spokojen(a)	celkem spokojen(a)	nevím	spíše nespokojen(a)	silně nespokojen(a)
- S výkladem právních předpisů					
- S mírou informování o současných problémech v dané oblasti dovozu a kontrol					
- S přístupem vedoucích pracovníků					
- S možností získání informací, prověření, dostupnost informací					
- S rychlostí, efektivitou spolupráce v rámci CS ČR a SZPI při odhalování nebezpečných potravin a krmiv					

10) Najde si vedoucí pracovník, koordinátor, který má danou problematiku na starost čas pro konzultaci a návrh řešení (jakéhokoli) problému?

- a) vždy ano
- b) většinou ano
- c) většinou ne
- d) vůbec ne

11) Myslíte si, že nadřízené státní orgány a ministerstva mají zájem o prohlubování a zlepšování spolupráce mezi jednotlivými institucemi, jako je např. PČR, SZPI, CS ČR, HZS, ČOI a další?

- a) ano, pravidelně revidují a navrhnou zlepšení
- b) jen občas zjišťují, že došlo k mírné změně k lepší spolupráci
- c) ne, nikdy se mi nestalo, aby došlo z mého pohledu ke zlepšení

12) Prověřujete své znalosti v právních předpisech (změnách, novinkách atd.), v problematice kontrol, analýze a dalších souvisejících tématech?

- a) ano, pravidelně
- b) ano, občas
- c) ne, téměř nikdy
- d) ne, nikdy

13) Pokud odpovíte 12 a) nebo b), baví Vás zdokonalování, zlepšování dovedností příslušníka/pracovníka státního dozoru v oblasti kontroly a dohledu potravinových komodit?

- a) ano a potřebuji ho
 - b) někdy ano, někdy ne
 - c) ne, strašně se u toho nudím
 - d) ne, ale potřebuji ho
 - e) jiné
- (vypiš).....
.....

14) Máte dostatek času na sebezdokonalování, informování, vyhledávání nových "kauz" a zjištění u spolupracující státní organizace?

- a) ano, času je až moc
 - b) ano, většinou to stíhnu
 - c) spíše ne, kauz, informací, zjištěních, výsledků analýz je hodně, času je málo
 - d) vůbec ne, nikdy nestíhám všechno vyhodnotit, probrat, pročíst
 - e) jiné
- (vypiš).....
.....

15) Pokládáte za důležité, aby se efektivita a zvyšování úrovně spolupráce nejen mezi CS ČR a SZPI celkově zlepšovala?

- a) ano, a mělo by dojít ještě k větší provázanosti
- b) ano, ale ne moc do hloubky, jen v mezích nutných
- c) ne, jen u některých vybraných případů
- d) ne, nikdy, myslím že to není potřeba, jednotlivé organizace fungují dobře i samostatně

16) Dostáváte smysluplné informace o výsledcích činnosti obou organizací při zdárné spolupráci?

- a) ano často
 - b) ano občas
 - c) ne, žádný výstup není smysluplný
 - d) jiné
- (vypiš).....
.....

Děkujeme Vám za Váš čas a za vyplnění tohoto dotazníku!

Žádost o duplikátní vzorek

Na základě ustanovení článku 11 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 o úředních kontrolách za účelem ověřování dodržování právních předpisů týkajících se krmiv a potravin a pravidel o zdraví zvířat a dobrých životních podmínek zvířat má dovozce nebo jeho zástupce právo na přípravu duplikátního vzorku pro doplňující odborný posudek.

Přípravu duplikátního a rozhodčího vzorku zajišťuje Státní zemědělská a potravinářská inspekce (dále jen „SZPI“). Pokud se jedná o potraviny podléhající rychlé zkáze nebo v případě malého množství dostupného substrátu nelze duplikátní a rozhodčí vzorek odebrat. Duplikátní vzorek se ponechá dovozci, rozhodčí vzorek si ponechá SZPI.

V případě, že jsou duplikátní a rozhodčí vzorky připravovány v souladu s požadavky platných právních předpisů ze zhomogenizovaného vzorku informuje inspektorát SZPI dovozce nebo jeho zástupce o způsobu převzetí duplikátního vzorku. Duplikátní vzorek odebraný na žádost dovozce případně jeho zástupce a rozhodčí vzorek SZPI uchovává do doby nabytí právní moci rozhodnutí celního úřadu o propuštění či nepropuštění zboží do režimu volného oběhu.

Identifikace dovozce (název)

DIČ dovozce

Adresa dovozce

Já, níže podepsaný, žádám v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 o úředních kontrolách za účelem ověřování dodržování právních předpisů týkajících se krmiv a potravin a pravidel o zdraví zvířat a dobrých životních podmínek zvířat o přípravu duplikátního vzorku pro doplňující odborný posudek.

V

dne

.....
Jméno, příjmení a podpis
dovozce nebo jeho zástupce

.....
Jméno, příjmení, osobní razítko
a podpis pracovníka celního úřadu

Sdělení Státní zemědělské a potravinářské inspekce o vývozu potravin do třetích zemí

Obchodní název potraviny nebo suroviny	
Stručný popis (charakteristika potraviny nebo suroviny)	
KN kód ¹⁾	
Kontrolní zjištění – nesplnění požadavků právních předpisů:	
Označení šarže	
Kód zásilky	
Množství (hmotnost v kg, počet balení)	
Způsob balení	
Identifikace vývozce (název, IČ)	
Informace o potravinách, které nemohou být za žádných okolností vyvezeny/ zpětně vyvezeny z EU:	
Předmětná potravina/surovina poškozuje lidské zdraví a nemůže být proto dle článku 12 odst. 1 druhého pododstavce nařízení (ES) č. 178/2002 za žádných okolností vyvezena/ zpětně-vyvezena z EU.	ANO/NE*
Informace o potravinách, které mohou být vyvezeny/znovu vyvezeny z EU pouze v případě, že jsou splněny požadavky stanovené v čl. 12 nařízení (ES) č. 178/2002:	
Provozovatel informoval SZPI o záměru vyvézt potravinu nevyhovující požadavkům právních předpisů do třetí země. Provozovatel byl SZPI vyzván, aby doložil, že potravina splňuje specifické požadavky v zemi dovozu (případně požadavky stanovené v bilaterálních dohodách) nebo předložil souhlas kompetentního úřadu v zemi dovozu s vyvezením nebo znovu vyvezením potraviny (v případě, že třetí země nestanovila žádné specifické požadavky pro dovoz).	ANO/NE*
Název a adresa oznamujícího inspektorátu SZPI	
Kontaktní osoba SZPI	
Telefon, e-mail	
V _____ dne _____	
<i>Podpis, razítko inspektorátu SZPI</i>	
vedoucí odboru kontroly	

Informace o splnění/nesplnění požadavků stanovených v čl. 12 nařízení (ES) č. 178/2002	
Provozovatel doložil při kontrole SZPI, že potravina splňuje specifické požadavky v zemi dovozu (případně požadavky stanovené v bilaterálních dohodách) nebo předložil souhlas kompetentního úřadu v zemi dovozu s vyvezením nebo zpětným vývozem potraviny (v případě, že třetí země nestanovila žádné specifické požadavky pro dovoz).	ANO/NE* <i>V případě, že provozovatel doložil splnění požadavků stanovených v nařízení (ES) č. 178/2002, je přílohou sdělení SZPI o vývozu potravin do třetích zemí rovněž kopie předloženého dokladu o splnění požadavků stanovených v čl. 12 nařízení (ES) č. 178/2002.</i>
V _____ dne	
Podpis, razítko inspektorátu SZPI	
vedoucí odboru kontroly	

* *nehodící se škrtněte*

¹⁾ V případě pochybnosti se uvede údaj po konzultaci s GŘC

Příloha č. 19 Smlouvy o spolupráci - seznamu podepsaných dohod o spolupráci mezi celní správou ČR a státními orgány, a institucemi (částečné znění)

Smluvní strana	Název
Česká obchodní inspekce, Policie ČR, Úřad průmyslového vlastnictví	Spolupráce v činnosti zaměřené na potírání porušování předpisů o nekalé soutěži, ochranných známkách, označení původu výrobků, užitých vzorech, průmyslových nálezech a autorském právu
Státní zemědělská a potravinářská inspekce	Dohoda o vzájemné součinnosti a spolupráci mezi GŘC a SZPI
Český statistický úřad	O spolupráci v oblasti statistiky zahraničního obchodu, spotřebních daní a vzdělávání
Hospodářská komora ČR	Spolupráce v otázkách týkajících se podnikatelské veřejnosti a které mají přímý či nepřímý vztah k činnosti a kompetencím celních orgánů, zahraničnímu obchodu, regionálnímu hospodářskému rozvoji či integraci ČR do EU
Ministerstvo dopravy ČR	Dohoda o součinnosti
Ministerstvo kultury ČR	O nakládání s majetkem zvláštního charakteru v prozatímní správě
Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR	Spolupráce při přímém předávání údajů ze statistiky zahraničního obchodu
Ministerstvo vnitra ČR	Dohoda o vzájemné pomoci a součinnosti
Generální ředitelství hasičského záchranného sboru	Rámcová smlouva o spolupráci v oblasti integrovaného záchranného systému a dohoda o plánované pomoci na vyžádání
Policie ČR, Ministerstvo financí ČR	Zásady spolupráce a vytvoření odpovídajících podmínek pro vzájemnou spolupráci v rámci efektivního využití svých kompetencí, výměnu potřebných informací, koordinaci činností v oblasti společného zájmu na úseku boje s protispolečenskými jevy definovanými
Ministerstvo životního prostředí ČR	O spolupráci při kontrole dovozu, vývozu a tranzitu chráněných zákonem č. 57/1998 o

	ohrožených druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, Spolupráce při kontrole odpadů, CITES
Státní úřad pro jadernou bezpečnost – Úřad pro kontrolu chemických zbraní	Spolupráce při zajišťování požadavků Úmluvy ČR potřebné vzájemné spolupráce stran při plnění závazků a povinností vyplývajících ze zákona a ve vztahu k Organizaci pro zákaz chemických zbraní v Haagu
Státní veterinární správa	Dohoda o vzájemné součinnosti a spolupráce
Vězeňská služba ČR	Spolupráce k vytvoření technických a organizačních předpokladů při plnění úkolů obou stran dohody
Česká obchodní inspekce	Spolupráce v oblasti ochrany duševního vlastnictví a ochrany spotřebitele s cílem zachovat kontinuitu dozorové činnosti v této oblasti, Dohoda o koordinaci a spolupráci při výkonu kontrolních činností
Finanční analytický útvar Ministerstva financí ČR	Dohoda o vzájemné výměně informací mezi GŘC a FAÚ proti legalizaci výnosů z trestní činnosti
Ředitelství silnic a dálnic ČR	Dohoda o podmínkách přípravy, realizace a koordinace kontrolních činností v systému elektronického mýtného
Státní zemědělský intervenční fond	Dohoda o spolupráci při provádění společné kontrolní činnosti
Státní úřad pro kontrolu léčiv (SÚKL)	Dohoda o spolupráci
Úřad pro zahraniční styky a informace	Dohoda o spolupráci
Bezpečnostní informační služba	Dohoda o spolupráci, poskytování informací a zabezpečení školení a vzdělávání

Příloha č. 20 Seznam právních předpisů a zákonů vztahujících se k činnosti Celní správy
ČR

Nařízení Rady (EHS) č. 2913/92 ze dne 12. října 1992, kterým se vydává celní zákoník Společenství

Nařízení Komise (EHS) č. 2454/93 ze dne 2. července 1993, kterým se provádí nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní zákoník Společenství

Nařízení Rady (ES) č. 1186/2009 ze dne 16. listopadu 2009 o systému Společenství pro osvobození od cla

Nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 ze dne 23. července 1987 o sazební a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku

Úmluva o výsadách a imunitách odborných organizací, schválená Valným shromážděním Organizace Spojených národů dne 21. listopadu 1947

Nařízení Komise (ES) č. 273/2009 ze dne 2. dubna 2009, kterým se provádí nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství, a stanoví odchylka od některých ustanovení nařízení Komise (EHS) č. 2454/93

Nařízení Komise (EHS) č. 2288/83, kterým se vydává seznam biologických a chemických látek uvedený v čl. 60 odst. 1 nařízení Rady (EHS) č. 918/83 o systému Společenství pro osvobození od cla

Nařízení Komise č. 2289/83, kterým se provádějí články 70 až 78 nařízení Rady (EHS) č. 918/83 o systému Společenství pro osvobození od cla

Nařízení Komise (EHS) č. 2290/83, kterým se provádějí články 50 až 59 nařízení Rady (EHS) č. 918/83 o systému Společenství pro osvobození od cla

Nařízení Komise (EHS) č. 3915/88, kterým se provádí článek 63c nařízení Rady (EHS) č. 918/83 o systému Společenství pro osvobození od cla

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 450/2008 ze dne 23. dubna 2008, kterým se stanoví celní kodex Společenství (Modernizovaný celní kodex)

Nařízení Rady (ES) č. 1383/2003 ze dne 22. července 2003 o přijímání opatření celních orgánů proti zboží podezřelému z porušení určitých práv duševního vlastnictví a o opatřeních, která mají být přijata proti zboží, o kterém bylo zjištěno, že tato práva porušilo

Nařízení Komise (ES) č. 1891/2004 ze dne 21. října 2004, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1383/2003 o zásahu celních orgánů proti zboží podezřelému z porušení některých práv k duševnímu vlastnictví a opatřeních, která mají být přijata vůči zboží, o kterém bylo zjištěno, že tato práva porušilo

Další právní předpisy Evropských společenství a Evropské unie jsou dostupné na <http://eur-lex.europa.eu>

Zákony

Zákon č. 13/1993 Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 185/2004 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky (účinnost od 1.1.2013)

Zákon č. 186/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Celní správě České republiky

Zákon č. 18/2012 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Celní správě České republiky (účinnost od 1.1.2013)

Zákon č. 191/1999 Sb., o opatřeních týkajících se dovozu, vývozu a zpětného vývozu zboží porušujícího některá práva duševního vlastnictví a o změně některých dalších zákonů

Zákon č. 594/2004 Sb., jímž se provádí režim Evropských společenství pro kontrolu vývozu zboží a technologií dvojího užití

Zákon č. 440/2003 Sb., o nakládání se surovými diamanty, o podmínkách jejich dovozu, vývozu a tranzitu a o změně některých zákonů

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád

Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích

Zákon č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě

Zákon č. 42/1980 Sb., o hospodářských stycích se zahraničím

Vyhlášky

Vyhláška č. 171/2011 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení celního zákona

Vyhláška č. 285/2012 Sb., o územních pracovištích celních úřadů, která se nenacházejí v jejich sídlech (účinnost od 1.1.2013)

Vyhláška č. 286/2012 Sb., o vnějším označení, odznacích, služebních stejnokrojích a zvláštním barevném provedení a označení služebních vozidel celní správy (účinnost od 1.1.2013)

Vyhláška č. 201/2005 Sb., o statistice vyváženého a dováženého zboží a způsobu sdělování údajů o obchodu mezi ČR a ostatními členskými státy ES, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 157/1964 Sb., o Vídeňské úmluvě o diplomatických stycích

Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 32/1969 Sb., o Vídeňské úmluvě o konzulárních stycích

Vyhláška Ministerstva dopravy č. 478/2000 Sb., kterou se provádí zákon o silniční dopravě

Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 160/1988 Sb., o Mezinárodní úmluvě o harmonizovaném systému popisu a číselného označování zboží a Protokol o její změně

Nářízení vlády

Nářízení vlády č. 344/2010 Sb., o stanovení formulářů žádosti o individuální a souhrnné vývozní povolení, žádosti o povolení k poskytnutí zprostředkovatelských služeb a žádosti o mezinárodní dovozní certifikát pro zboží a technologie dvojího užití

Zdroj: Portál celní správy ČR,

<http://www.celnisprava.cz/cz/clo/legislativa/Stranky/legislativa-zakladni-informace.aspx>